

Kerületi központi hivatal

SZUBOTICA

KMAJ JOVIN TRG 3

Telefonok

Kiadóhivatal 6-88

Kerületi központi hivatal 6-10, 8-88

NAPILÓ

Kerületi központi hivatal

negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMégjelent
munkás nap, kálifa és
kiseb szilap napok 2

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. FEBRUÁR 24.

VASÁRNAP

55. SZÁM

Jedna duša

Egy szívvel, egy lélekkel

Trebalo je da dodje čiča zima, trebalo je baš samo srce čoveče da zazebe, trebalo je da zapreti glad usled nestašice posla i godišnje nerodice, trebalo je da Bog zamahom silnih svojih stihija pokaže ljudima Svoje nesumljivo Bivstvovanje i snagu upravo do očiglednosti, pa da se ti ljudi bez razlike rase i vera sete topet Boga i Njegove svete volje, da svi ljudi međusobno budu braća, da im se duše i srca sliju u jedno, u ljubav bratsku.

Poznata je stvar i dosada bila, da naša Subotica u pitanjima humanosti ima jedno visoko shvatanje, lepo i sasvim uzvišeno iznad svakidašnjice. U jugoslovenske urne milosrdja padale su uvek i lepto madjarske i jevrejske, a i obrnuto se desavalo. To je tako lepa jedna građanska odlika. Nije to svako i uvek opažao, niti se je ta haritativnost i njezino jedinstvo moglo uvek tako otkasno manifestovati, jer je razjedinjena i razbačena na mnogo strana.

Pošto Subotica svojim dobrim položajem nije izložena niti poplavama bučnih reka niti erupcijii vulkana, a dosada je bila poštedjena od epicentričnosti zemljotresa i požara većega obima, to je morala da naidje neka druga velika nevolja na nju tek, kao što je ova besna zima, pa da se cela Subotica pokaže kakva je ona u pravoj nevolji!

Vreme nas je sve steglo kao santa ledenim obručima. U mnogim sirotinjskim kućama zamrzla je poslednja iskra žari i toplote na ognjištu, zaledila se prozorska okna snežnom koprenom, na polju zastao svaki dah i posao, mirne se i divlja zver, ni hleba ni ogreva, a ni zarade nema!

Krik zaledjenih ognjišta, krik neodevenih tela, zloglasno krcanje praznih creva, brižni plač matera, sitne nejači i invalida našao je srećom na glasnu sirenu „Bácsmegeyi Napló“-a, koji je moćju velikih planinskih masiva vraćao stokrui odjek tih krikova do srca i duše onih srećnih subotičana, kojima Bog nije uskratilo milosti svoje u obilju stvarna života.

I kao pod magičnim dejstvom fakirske hipnotičnosti srca se umekšavaju, rasplinjuju, se diktuju po-

slušnim rukama, da se maše džepova i da iz njih istresu sitninu, da bi se njome ublažio jad i beda nesrećne naše bosc i gladne braće!

Kraj sitnine nas pojedinaca, postalom zaslužne uvek i pune livale naše, jer: »zrno po zrno pogača, a kamen po kamen palača« pohitalo su na blagotvorni i zajednički posao i darivanje i sve naše verske, haritativne, prosvetne, trgovačke, novčane i nacionalne ustanove. Crveni Krst preuzima i sprovodi organizaciju posla, a najdragovoljnije i poslom i prilozima pomažu sveštenici sviju vera, dobrotvorne zadruge, banke, Slobodni Zidari, Nacionalni železničari i brodari, Radnička Samopomoć, Lloyd, udruženje trgovaca i industrijalaca, Narodna Odbrana, Građanska Kasina, Nopker, Gazdački Krug itd.

Rečju svako srce u Subotici zatreptalo je u jedan te isti mah srodnošću jednog lepog i istinskoga osećanja, da je naša cela Subotica i sve što je u njoj, bogato i siroto, zdravo i kljasto, hrišćansko i nehrišćansko, jugoslovensko i mađjarsko, rečju sve ono što se steklo oko naše monumentalne gradske kuće, da je to sve jedno, jedan čovek, jedna duša, kad to treba tako da bude kao sada!

Kako utešna! Kako divna! Kako je jedinstveno poivalna ta slika lepe građanske sloge i čestitosti u zajedničkom poslu božanske vrline u ljudskom osećanju istinskoga čovekoljublja!

Čisto se uživljem u ponos reči otmena građanina nekadašnjega ispravna u čestitosti Rima, koji je sa slašću i rečkom ponositošću za sebe govorio, da je on »civis Romanus«.

Zbog ove jedinstveno lepe manifestacije, tako reći cele naše svesne Subotice, a koja je putem javnosti odjeknula i širom granica naše velike Domovine, zbog ove jedne duše jedne i Subotice, koja neka se nikad ne prestane ni u buduće manifestovati u ovakim a i u drugim potrebnim zgodama, ja i svi ostali Subotičari zaista bi mogli svaki za sebe sa ponosom i časću reći: ja sam građanin grada Subotice — »civis Suboticensis«!

El kellett jönnie a télnek, a munkanélküliség és a gyenge termés folytán éhségnek kellett bekövetkeznie, Istennek egész közelről kellett megmutatnia mindenhatóságát erejét, hogy az emberek fajra és vallásra való különbség nélkül ismét ráemlékezzenek Istenre, Isten hatalmára és hogy az emberek ismét egymás testvéreinek érezzék magukat, egybedobbanjanak szívük és egyesüljenek a testvéri szeretetben.

Eddig is általánosan ismert tény volt, hogy a mi Suboticánk emberesség szempontjából mindig nagyon magas fokon állott, amely a humanitárius kérdésekben mindenkor magasan az átlag fölé emelte ezt a várost. A könyörületes igazságot perselyeibe mindig hően hullottak a magyar és a zsidó adományok és viszont. Gyönyörű polgári erény ez. Eddig nem nyilvánult meg annyira tisztán, a jótékony és annak egysége nem juthatott ennyire kifejezésre, mert sok részre oszlott.

Miután Szubotica, hála kedvező geográfiai helyzetének, nincsen kitéve sem a folyók áradásainak, sem a tűzhányók kitérőseinek és mindaddig megkímélte a sors attól is, hogy a földrengések középpontjává vagy nagy tűzvészek színhelyévé váljon, más nagy szerencsétlenségnek kellett elkövetkeznie. Olyannak, mint az idei kemény tél, hogy egész Szubotica megmutathassa, milyen ez a város a szükség napjaiban. Az itéletidő fojtó szorítással ölel bennünket körül, mint hordót az abrones. Rengeteg szegény házában kihanyadt már az utolsó parázs is, kialudt a tűzhely, az ablakokat jégfátyol borítja és a mezőn megszünt minden munka. Megfagy a vadállat is, nincsen munka, nincsen tüzelő és nincsen kereset.

A kihanyadt tűzhelyek, a ruhátlan testek, az üres nyomor segélykiáltása vésszen hangzik fel. Felsír az anya gondolt zokogása, az erőtlen apróságok és a rokkantak jajkiáltása. Ezeknek a jajkiáltásoknak adott százszoros széles visszhangot a Bácsmegeyi Napló,

amely felébresztette olvasóinak nagy tömegében a könyörületes és elkövetette a szerencsétlenek jáját azokhoz a szerencsés suboticiákhöz, akikől az Isten nem vonta meg a földi élet javait.

És mint a fakir e mágikus érintésétől, megnyitk a szívek, fellángoltak és most íratok diktálnak az engedelmesen szolgáló kezeknek. Azt parancsolják a kezeknek, hogy nyuljanak a zsebekbe és adjanak, ami tőlük telik, hogy ezzel is enyhítsék ruhátlan, éhező és fázó embertársaink megrendítő nyomorát.

Az egyesek szerény adományaiért is hálás köszönet, mert »morzsából áll a pogača és kövekből épül a palota«. Rajtuk kívül azonban részt vettek az ajándékozás együttes és nemes munkájában az összes vallási, jótékony, kulturális, kereskedelmi, pénzügyi és nemzeti intézményeink is. A Vöröskereszt átvette és megszervezte a segélyosztást és a legnagyobb készséggel állnak rendelkezésre az összes felekezetek lelkészei, a bankok, a szabadkőművesek, a nemzeti vasutasok és hajósok, a Munkássegély, a Lloyd, a Narodna Odbrana, a Polgári Kaszinó, a Népker és mások. A suboticiai szívek megszólalásával egyidejűleg jól-éső érzés leng körül bennünket, annak az érzése, hogy a mi Suboticánk és mindaz, ami benne gazdag és szegény, egészséges és nem egészséges, keresztény és nem keresztény, jugoszláv és kisebbségi, egyszóval mindaz, ami itt terül el monumentális városházánk alatt egy szív egy lélekként áll csatasorba, ha kell. És most kell.

Mennyi vigasz van ebben, milyen gyönyörű ez. Milyen dicséretes a polgári egyetértésnek a közös munkába való összeforradásnak, az Istenről való jó tulajdonságoknak és az igaz emberszeretet nemes érzésének ez a gyönyörű képe.

Tisztán átérzem most az előkelő római polgár buszke mondatát, aki becsületet göggel mondta magáról, hogy ő »civis Romanus«.

Szeretném, ha Szuboticánk ez az egységes szép manifesztációja, amely a nyilvánosság szócsövén keresztül már tulhangzott a város határain és tudomást vettek róla egész hazánkban, a jövőben is megtörténne mindannyiszor, ha olyan szüksége mutatkozik, mint most. Akkor az összes suboticiákkal együtt büszkén és becsülettel hangoztathatom majd: én Szubotica polgára vagyok — civis Suboticensis sum!

Marko Protić

A minisztertanács helyiségét adják át

a legfelsőbb törvényhozó tanácsnak
Március elején tartja első ülését a tanács

Beogradból jelentik: A legfelsőbb törvényhozó tanács működésének megkezdése elé a legnagyobb érdeklődéssel néznek. Pérics Ninkó, aki a tanácsban a miniszterelnök állandó referense és az összeköttetést tartja fenn a tanács és a kormány között, már több ízben folytatott megbeszélést Zsvkovics Petár miniszterelnökkel és Srshtics Milán igazságügyminiszterrel az általános elvi kérdésekről és a törvényhozó tanács munkarendjéről. Értesítéseink szerint a tanács március elején fogja megtartani első ülését.

A legfelsőbb törvényhozó tanács tagjai már megkapták a kinevezésükről szóló értesítést és a direktívákat a tanács munkájára nézve. A tanács helyiségei a régi miniszterelnökségen vannak, ahol azt a tervet foglalják el, amelyben a minisztertanács tartotta üléseit. Emellett egy szoba áll még a legfelsőbb törvényhozó tanács rendelkezésére és itt lesz Pérics Ninkó hivatala.

Arra nézve, hogy milyen javaslatok fognak a minisztertanács elé kerülni, még nincs tájékozva a közvélemény, mert eddig még egyetlen kész törvényjavaslatot sem tettek át véleményezés céljából a törvényhozó tanácshoz.

A nyáron kezdik meg a Beograd—zemuni hid építését

Szavkovics építésügyi miniszter
nyilatkozata

Beogradból jelentik: Szavkovics Szevén építésügyi miniszter az újságírók előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Amióta Beograd lett ennek az új ország fővárosa, sok minden történt annak érdekében, hogy a fővárost bekapcsoljuk a nyugati forgalomba, de még mindig nem történt meg minden. Nekünk utak és vasutak építésével kell Beogradot minél jelentősebb gazdasági gócponttá fejleszteni.

— 1925-ben írták ki a pályázatot a Beograd—zemuni hid építésére, de az árlejtést az építésügyi miniszter megsemmisítette. Hétfőn az építésügyi miniszteriumban, a közlekedésügyi miniszterium, a vízügyi igazgatóság, Beograd és Zemuni városok bevonásával értekezlet lesz, amelyen újból megtárgyaljuk ezt a kérdést és utána rövidesen megtartjuk az árlejtést. Remélem, hogy a nyár folyamán már megindulnak az építkezési munkálatok.

— Beogradban a Pop Lukina uccáról lesz a hid bejárata és miután a beogradi és a zemuni part nivója nem egyforma magas, különféle hidakat és alagutakat kell építeni, hogy a forgalom minél könnyebben bonyolódjék le. A hidon két villamosvonal lesz, azonkívül külön hely a kocsik és a gyalogjárók számára. A hid tízenyolc méter széles lesz.

Találkozásom az afgán királyfival

Az afgán forradalom kulisszatitkai

— A Bácsmegeyi Napló külön tudósítójától —

Páris, február hó.

Mikor Amanullah király még a nyáron bucstulatógatást tett a francia köztársaság elnökénél, azt mondta neki:

— Ha reformterveim programszerűen bevalnak, akkor nyolc év múlva újra Franciaországba jövök. Akkor tehát lesz szerencsém Önt viszontlátni, ha már Önt nem engedi a mi országunkba itteni elfoglaltsága...

— Vagy ki tudja? — felelte Doumergue. — Akkor én már régóta privátember leszek megint. Mi köztársasági elnökök nem vagyunk olyan tartós állásban, mint Felsőgeitek.

— Vagy ki tudja? — adta vissza a kölcsönt a király. — A mi állásunk olykor még rövidebb lejáratu...

A zavarok országa

Az események igazat adtak neki. És ez valójában eléggé logikus a történelem eddigi menete szerint. Afganisztán keleti ország; nevének jelentése »a zavarok országa« és a birodalom ennek a névnek becsületét is szerez. Amanullah apja, *Habibullah* méregtől halt meg, követőjét a trónon, fivérét *Nasrullah*t meggyilkolták, az örökösök között utána következő *Inayatullah* hirtelen szünetelt a legutóbbi napokig. Ez volt Amanullah emír trónraléptének rövid története, e véres országban, melynek területét Nagybritanniának háromszorosa s melyben mindössze nyolc millió afgán lakik.

Amanullah királynak két fia van.

Amikor váratlanul rátörték Kabulra a felkelők, leírhatatlan zavarban menekült a királyi család. A felsőgek hatalmas határja már elporzott, amikor földoklító kétségbeesésben nyargalt utánuk egy európai ruhájú, nyurga és nem egészen fiatal hölgy, egy gyermekkoscsit tolvaj maga előtt. A trónörökös német nevelője, aki a nagy fejeszettségben szünetelt rakta a gyermekkoscsit megmentendő játékszerekkel és ott fejeztette magát a herceget. Szerencsére *Suraya* királynő közben maga vette gondjaiba a kicsit: a nyolc éves *Rahmat-Ullah*t, a másodszülött léteire egyetlen legitím trónörökös. Ez a kisfiú is Európában volt a múlt nyáron szüleitől, de Svájcban csakhamar hazatért nagypapája, *Mahmud Tarzi* kíséretében.

Suraya királynő, egyébként kivételes és bámulatra méltó asszony, a legtöbb afgán reformterv igazi megindítója, fellépésével fejtegette többi közt az afgán örökösödési rendet is. Az ő lakodalmá lett Afganisztánban a törvényes monogámia kezdete. Amanullah, amikor egyetlen jogos hitvesének deklaráta a kabuli lapszerkesztő leányát, egyben egyetlen trónörökösöt tette tőle származó fiát is és a valamelyik háromhétévesét született elsőszülött *Hedayatullah*t megfosztotta a trón várományosságától.

Hedayatullah, aki most Moszkvában várja az afganisztáni híreket, múlt héten még a párisi Jeanson-de-Sailly Lyceum növendéke volt: és tőle tudom nagyjából a fenti részleteket is.

A serdülő királyfi

Szimpatikus fiatalember ez a *Hedayatullah*, csak gyönyörű szemé, bársonyos bőre különbözteti meg — előnyére — más köznapi nyolcadgimnazistáktól. Egyébként annyira hasonlít a tennis-világbajnok *Lacoste*-hoz, hogy amikor megismerkedtem vele, első kérdésem ösztönösen az volt hozzá, hogy szerel-e teniszezni.

— Nagyon és nagyon sokat játszom is — felelte mindjárt tökéletes franciasággal és hamisítatlan párisi akcentussal.

Hat éve nevelkedik Franciaországban a fiatal herceg s noha itt is sokat érintkezik afgán honfitársaival, látszatra teljesen európaizálódott.

— Marseillel át érkeztem ide, már nagyon rég — mesélte nekem — és igen hamar megszoktam az itteni életrendet: hiszen iskolába jártam már Kabulban is. Csak az internátust volt nehéz megszoknom a kabuli korlátlan szabadság után. Amikor két évvel ezelőtt hazalátogattam, huszonkét napig utaztam fölöttébb komisz tengeren. Nem volt nagy élvezet. Azután elkísértem tavaly a papát Berlinbe, de nem sokat láttam a német fővárosból, mert apám megbetegedett, sőt meg is operálták. Ott Berlinben *Gulam Nabi Khán*, kitűnő ember, a követünk... Különben ismerem Párison és Berlinen kívül Európából még Genovát, Nápolyt és Vencét is.

Ez a véletlen célzás a berlini követre volt az egyetlen, ami akkor már kitervelt berlin—moszkvai utját sejtethette volna velem, ha jobban ismertem volna a viszonyokat. Egyebekben csak azt ismételtette, hogy bár Franciaországban jó dolga van, mégis mennyire sajnálja, hogy e zavaros időkben nem állhat apja oldalán. Aztán nagyjátatosan arról beszélt, hogy jövőre lementurál és további két évre a st.-cyri tisztképzőbe megy, mert otthon Afganisztánban is katona akar lenni mindenképp.

London és Moszkva között

Igy beszélt alig néhány nappal meglepő, szinte szökésszerű elutazása előtt, melynek tervéről akkor senkinek sem tudott: *leghevesebbé maga az apja, Amanullah Khán*. Egyetlen ember tudta és készítette elő a herceg kalandos útját: ama enlített *Gulam-Nabi-Khán*, a ber-

lini afgán követ, *Hedayatullah* régi protektora s egyébként nagy tisztelője a moszkvai intézőköröknek...

A nagyon valószínűen hangzó dolgok ritkán igazak. Így nem kell komolyan vennünk, hogy a Damaszkuszról jött szíriai leányból afgán királynővé nőtt *Suraya* párisi tolettjei, vagy a királyi dekrétum erejénél fogva leborotváltatott aigán szakállak és a király fonográfjától elrémült mollák keltették volna ki a forradalmat Amanullah ellen. Afganisztán, melyet már az őskorban egyaránt végigpusztított a történelem három legvéresebb hődtője: *Dsengiz*, *Tamerlán* és *Batu*, földrajzi fekvésénél fogva *India kulcsa*, a khyberi szoros falába, mely egyetlen hadak által járható útja India felé, az van bevésvé: »Senki élve nem léphet át e határon!« Feltehető azonban, hogy *Lawrence* ezredes, a hírhedt londoni »Intelligence Service« kitűnő tagja, aki hónapok óta speciális misszióban tartózkodik e határon, nem vette túlságosan komolyan e tilalmat. Hogy Kabul ellen vonulhassanak, az afgán felkelőknek min-

Másfélévi börtönre ítélték a ludasi halálos dráma hőseit

A vádlottat szabadlábra helyezte a bíróság

A múlt év december 27-ikén Ludaspusztán véres szerelmi dráma játszódott le. Pipic Mihály huszonkét éves ludaspusztai legény késsel leszúrta vetélytársát, *Bálint* Jánost, *Lakatos* Marcella fiatal leány szülei házában, a leány jelenlétében. Ebben az ügyben tartották meg a főtárgyalást a szubotici törvényszéken szombat *Pavlovics* István törvényszéki elnök büntetőtanácsa előtt. Az ügyészség Pipic Mihályt előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés büntetével vádolta. A főtárgyaláson a vádat *Makszimovics* Szevicszláv államügyész, az ügyészség vezetője képviselte, a védelmet dr. *Vukotics* Milán ügyvéd látta el. A december 28-ika óta vizsgálati fogságban levő vádlottat szuronyos börtön vezette fel a cellából a tárgyalóterembe, amely zsúfolva volt hallgatósággal. Főleg Ludasról, valamint a környékbeli pusztákról jöttek el tömegesen a tárgyalásra az emberek. A tanúk között ott volt a fiatal *Lakatos* Marcella is, aki miatt a két legény egymásra tört és az egyik életét vesztette.

Pavlovics elnök, megnyitva a főtárgyalást, ismertette a vádiratot, majd megkérdezte a vádlottól, hogy bűnösnek érzi-e magát.

A vádlott: Annyiban igen, hogy megszurtam, de nem előre megfontolva. Meg akart engem fojtani.

Elnök: Mióta ismeri maga *Lakatos* Marcellát?

Vádlott: Évek óta. Jártam vele bálakba és barátságban voltunk.

— Maga szerelmes volt a leányba?

— Igen, ő is szeretett engem.

— Volt maguk között belső viszony is?

— Nem volt.

— Udvarolt neki valaki más is?

— Nem vettem észre.

— Ismerte maga *Bálint* Jánost?

— Nem. Csak akkor este, amikor az eset történt, láttam a bálban. De akkor sem beszéltem vele.

— Hol volt a bál?

— A *Scheffer* kocsmában.

— Mikor ment oda?

— Este nyolc óra tájban.

— Kivel?

— *Marcellával*. Amikor oda jöttünk, *Bálint* János már ott volt.

— Volt maguk között a bálban valami összetűzés?

— Egyáltalában nem. Egyetlen szó sem esett közöttünk. Amikor *Marcellával* táncoltam, azt mondotta nekem a leány, az ujjával egy fiura mutatva:

— Az ott a *Bálint*, a régi szeretőm.

Elnök: Mit szolt maga erre?

— Nekem mindegy, ő vagy más volt a szeretőm — feleltem a leánynak.

Elnök: Nem ébredt fel magában a féltékenység?

— Egyáltalában nem.

— Mi történt tovább?

— Egy óra tájban szünet volt. Arra mi elmentünk a *Marcellával* haza ketten a bálból. *Marcella* mindjárt jött az első hívásra. A bál ugyan még tovább tartott, de mi elmentünk. *Bálint* még ott maradt. Onnan láttam, hogy amikor *Marcellával* távoztunk, közel az ajtóhoz egy asztal mellett ült. Mikor a *Marcellával* hazaértünk, bementünk a szobába. A folyosóról a konyhába vezetett az út és onnan a konyha melletti szobába tértünk be. A konyhában feküdt *Marcella* édesanyja.

— Felébredt a leány anyja?

— Nagyon beteg asszony az, már évek óta fekszik, se beszélni nem tud, sem nem hall. Mi ketten a szobában leültünk és beszélgettünk szerelméről. A leány kérdezte, hogy elveszem-e feleségül. Azt feleltem rá, hogy ez az egyetlen vágyam és céloim. Csókolóztunk és ismét beszélgettünk. Körülbelül másfél-két órával később,

denesetre legyverre volt szükségük. És honnan szerették volna fegyvereiket, ha nem *Brit-Indiából*, a delhi-i raktárból a khyberi szoroson át? Angol repülőgépek keringenek Kabul fölött és a brit kormány hivatalosan jelentette ki azóta, hogy a hívei által elűzött Amanullah uralkodójának többé el nem ismerheti.

De a párisi afgán követ hivatalosan biztosít engem, hogy Amanullah jó egészségsnek örvend Kandaharban, országának tulajdonképp része őt vallja urának és Kabul visszavétele csak rövid idő kérdése.

Egy régi angolindiai közmondás azt tartja, hogy *Kabulból nincs visszatérő út soha*. És való, hogy 1841 óta, mikor 15.000 győztes angol pusztult el az elfoglalt Kabulban, mert a lázadó afgánok elzárták előlük az utat, Angliának mindig balszerencsét hozott Kabul.

A bolsevikiek Afganisztánban csak az 1906-iki angol-orosz egyezményvel megszakított cári programot folytatták tovább. Nem kommunista propagandával léptek fel, hanem a régi angolellenes szabadságmozgalmat táplálják. Ahol a cári diplomácia megakadt, ott nekik, a Kelet alaposabb ismeretében sikerült legyőzniük nem egy akadályt. És a teljesen modern Merv—Kucska orosz vasutvonat pontosan az afgán határig vezet. Azt tudjuk, hogy *Hedayatullah* herceg Moszkvában tartózkodik ezidőszent...

Benedek Károly

amint a szobában ülve a sötétben beszélgettünk, egyszerre kopogott valaki az ablakon. Anélkül, hogy kérdezhettük volna, hogy ki az, megszólalt egy hang:

— Én vagyok, *Bognár Bálint*.

Elnök: Hogyan *Bognár*? Hát nem *Bálint*?

— De igen, csak hogy őt Ludason úgy hívták, hogy »bognár«, mert az volt a mestersége.

— Mit szoltak maguk?

— Semmit. Erre újból megszólalt a hang: Ha nem engedtek be, betöröm az ablakot. Ebben a pillanatban már be is verte az ablakot. Majd megjelent a konyhajtónál. Mi elhementünk és kinyitottuk az ajtót. *Bálint* bejött és ment egyenesen a szoba felé. Én és *Marcella* utána mentünk. *Bálint* elkezdte a leányt rettenetesen szidni, majd neki ment *Marcellának* és úgy fellökte, hogy a leány a földre zuhant. Én tiltakoztam, mire székelt fogott és nekem jött. *Marcella* elkapta a székelt, mire *Bálint* a székelt elejtve, toroknagadott engem és kétszer a falhoz vágott. Minden erőmből ki akartam szabadulni a kezei közül, de nem bírtam. Miután úgy éreztem, hogy megfojt, ha ki nem szabadulok, kivettem a bicskát a pruszlikom balzsamból és elkezdtem hadonászni. Közben folyton a falhoz szoritott. Egyszerre csak erőszertett és kiment a szobából.

Elnök: Érezte maga, hogy megszurta?

— Nem. Én hadonásztam mind a két kezemmel.

— Mit csinált a *Marcella*?

— Nem tudom, mert sötét volt a szobában. Én még vagy félóráig ottmaradtam, mert féltem, hogyha kimegyek, újból megtámadnak, aztán elmentem rokonom, *Dusnoki Rozália* közeli házába, ahol az éjszaka több részét töltöttem.

A vádlott kihallgatása ezzel véget is ért és az elnök *Lakatos* Marcellát hívta a bírói emelvény elé.

Ünneplőbe öltözött csinos, megnyerő arcú leány lépett a terembe és nyugodtan megállt a bírói asztal előtt. Elmondotta, hogy huszonhárom éves, Supljákban lakik, háztartásbeli leány. Az elnök figyelmeztette a leányt, hogy mint tanu köteles az igazat vallani. Olyan kérdéseket is fog azonban hozzá intézni, amelyekre megtagadhatja a választ, ha azt hiszi, hogy a válasz ő reá szegyet hoz. Megértette? — kérdezte az elnök a leányt.

Elnök: Mikor ismerte maga meg a vádlottat és *Bálint* Jánost?

A tanu: *Bálint* János két évig volt az udvarlóm. Azt mondotta, hogy el fog venni feleségül. Kérdeztem, hogy mikor, erre tavaszkor azt mondotta, hogy ősszel, őszkor meg azt, hogy tavaszra. Folytonosan hitegetett így, tavasztól őszig és ősztől tavaszig, végre meguntam ezt a hitegetést.

Elnök: Volt maguk között valami?

— Szegyen, nem szegyen: volt. Ezután megismerkedtem *Pipic* Miskával és azt mondtam neki: Miska, Jánossal három hét előtt felmentük a szerelmet. Szeretsz engem? — A legény azt mondta, hogy igen és hajlandó is elvenni feleségül. Miután láttam, hogy a fiunk komoly szándéka van és hittem neki, jóba lettünk, de nem volt közöttünk semmi. Karácsony utáni napon, István-napkor elmentünk a bálba együtt. Táncoltunk, viganztunk.

Elnök: Ott volt *Bálint* is a bálban?

— Igen.

— Beszéltek maguk egymással?

— Beszélgettünk. A *Bálint* odajött hozzám és szemrehányást tett nekem. Én azt mondtam: Ami volt, volt. Most már nincs semmi. *Pipic* megkérdezte tőlem, ki ez a fiatalember. Azt mondtam: »Ez volt az én régi szeretőm.« Ezután nekem elég volt a bál és

azt mondtam Pipicnek, menjünk haza. Bálint látta, amikor együtt elmentünk. Hazaértünk, körülbelül egy-negyed kettő lehetett. Ejjel három óraker egyszerű megkopogtatták az ablakot és jött Bálint. »Nyisd ki az ajtót!« — kiabálta. »Nem nyitom!« — mondta. Betörte az ablakot. Amikor Pipic kivittotta a konyhaijtót, már én ott álltam az ajtóban, hogy ne engedjen a vőlegényemet kinenni. Bálint egyenesen bejött, a szoba felé tartott. A szobában meggyújtotta a lámpát és így szól Pipichez: »Szervusz komám!« — és kezét nyújtotta neki. A vőlegényem elfogadta a kezét. Erre Bálint másodszor is kezelt vőlegényemmel. Mikor harmadszor akart kezelni, azt mondta a vőlegényem: »Nem fogok veled kezelni, fogtam már kezét eleget.« — »Nem kezelsz?« — kérdezte Bálint s abban a percben felkapott egy széklet és vőlegényemmel meg akarta ütni. En a széklet elkaptam, mire ugy meglökött, hogy elestem. Hamar talpraugrottam és láttam, amikor megvillant vőlegényem kezében a kés. Többet nem láttam. Bálint elszaladt a szomszédba, ott összeesett és kocsiával elvitték Palcsra.

Elnök: Látta-e maga azt, hogy Bálint a vádlottat falhoz nyomta és fojtogatta?

— Nem láttam. Mind a ketten a szoba közepén álltak egymással szemben.

Az elnök elrendelte a szembesítést a vádlott és a tanu között és mindketten megmaradtak eredeti

állomásuk mellett. A tanu kihallgatása ezzel véget ért.

Perazics Bozsidar dr. és **Barta Antal dr.** főorvosok orvosi terjesztették ezután elő szakvéleményüket az elhalt sérüléseiről. Négy sebet találtak rajta. Egyet a mellén, egyet a fillén, egyet a karján és a vállán. A halálos seb a mellszurás volt, amely a balmellen az ötödik és hatodik borda között hatolt a testbe és heiso elvérzést okozott. A bizonyítási eljárás ezzel véget ért.

Makszimovics Szevcsilav államügyész fenntartotta a vádat és kérte a vádlott megbüntetését.

Vukotics Milán dr. azt fejtette, hogy lit nem forog fenn előre megfontoltság és a vádlott önvédelemből cselekedett.

A bíróság ezután meghozta az ítéletet, amely szerint a vádlottat büntösek mondotta ki a 279. szakasz szerint minősülő erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntetésében és a 281. szakasz 2. pontja értelmében, a 91. enyhítő szakasz alkalmazásával egyévi és helyi börtönnel ítélte, amelybe egy hónap és tizenöt napot a vizsgálati fogsággal betudott.

Az ügyész megnyugodott az ítéletben, míg a vádlott nevében védője felebbeszét jelentett be.

A bíróság ezután elrendelte, hogy az ítéletnek jogerőre való emelkedéséig a vádlottat azonnal szabdlábra helyezték.

Száz kommunistát tartóztattak le Bécsben

A bécsi rendörség erélyes intézkedésekkel akarja biztosítani a rendet a vasárnapi tüntető felvonulásokon

Bécsből jelentik: A bécsi rendörség minden intézkedést megtesz, hogy a vasárnapi nap nyugodtan teljék el. A kommunistapárt péntek este Bécs több kerületében négygyűlést tartott, amelyen

a kommunista szónokok arra bujtogatták a munkásokat, hogy zavarják meg a keresztény-szocialista Heimwehr vasárnapi felvonulását

és a szociáldemokrata védörség tüntetését is. A gyű-

lések után

a rendörség több mint száz kommunistát letartóztatott.

közük a kommunista párt központi bizottságának több tagját is. A letartóztatottakat szombaton átkísérték az ügyészség fogházába. Bizonyos, hogy

a letartóztatottak hétfőig fogságban maradnak.

hogy vasárnap meg ne zavarhassák a tüntető felvonulásokat.

A belügyminisztérium magyarázó rendeletet adott ki az új állampolgársági törvényhez

A Vajdaságban azok tekintendők jugoszláv állampolgároknak, akik itt 1910 előtt illetőséget nyertek, vagy a békeszerződés alapján optáltak, vagy a belügyminisztériumtól állampolgárságot kaptak — A vasutasokat megilleti az állampolgárság, ha 1928 november 1. előtt kérvényezték

A belügyminisztériumban nemrégiben külön bizottság alakult az állampolgársági törvény végrehajtásának ellenőrzésére és azért, hogy kellő utbaigazításokkal lássa el a hatóságokat. Dr. **Pirkmajer Otto**, a bizottság elnöke a belügyminiszter megbízásából a múlt évben hozott állampolgársági törvény 53. paragrafusaiban állampolgárságként körlevelet adott ki, amely csütörtökön érkezett meg a szubotica-i főjegyzői hivatalhoz.

A körrrendelet szerint az új állampolgársági törvény 53. szakaszának 1. pontja értelmében mindazok jugoszláv állampolgároknak tekintendők, akik 1918. december elsején a régi Szerbiában és Montenegróban állampolgársággal bírtak, továbbá mindazok, akik 1918. december elsején Horvát-Szlavonországban állampolgársággal bírtak, amennyiben azok állampolgárságukat a békeszerződések alapján nem veszítették el. Hogy az említett országokban kiket illetett meg az állampolgárság, azt azok a törvények állapítják meg, amelyek az illető tartományokban érvényben voltak.

Az új állampolgársági törvény 53. szakaszának 2. pontja értelmében állampolgároknak mindazok tekintendők, akiket az állampolgárság a békeszerződés értelmében megillet, vagy akik az állampolgárságot a békeszerződés rendelkezései értelmében megszerzték. Mindezek a kérdések a békeszerződés értelmében és szellemében bírálendők meg.

Az állampolgárság kérdése, amelyről az osztrák és magyar békeszerződésekben szó van, az illetékosulatságon alapszik. (A st. germaini békeszerződés 70. szakasza, illetve a trianoni békeszerződés 61. szakasza szerint.) Az említett békeszerződéseknek az állampolgárság megszerzésére vonatkozó részletes intézkedéseit, amennyiben azok a volt Ausztria területére vonatkoznak, az 1920. évi december 6-ikán kelt belügyminiszteri rendelet (Sluzsbene Novine 271. számában) és az 1921. évi augusztus 30-ikán kelt Z. 19.582. számú belügyminiszteri rendelet (amennyiben azok a régi Magyarország területére vonatkoztak) (ez a rendelet a Sluzsbene Novine 1921. szeptember

10-én megjelent 201. számában jelent meg) tartalmazza.

Eszerint a Vajdaságban, Horvát-Szlavonországban, Dalmáciában és Szlovéniában, minden állampolgárság azon az illetékosulatságon alapszik, amelyel az illetők 1910. január elsején bírtak. Ami Bosznia-Hercegovinát illeti, az ott felmerülő állampolgársági kérdéseket az 1910. évi február 17-ikén kelt Bosznia-hercegovinai alkotmány alapján kell megoldani.

A jugoszláv állampolgárság mindazokat megilleti, akiknek 1910. évi január elsején megvolt a Bosznia-hercegovinai illetékosulatság. E tekintetben figyelembe kell venni a belügyminisztériumnak 1921. évi február 18-iki Z. 1.080. számú rendeletét is, amelyben a belügyminiszterium a Bosznia-hercegovinai alkotmány 3. szakaszának magyarizátául a volt szarajevói tartományi kormány jogi osztályának állásponjtját tette magáévá, mely szerint e szakasz rendelkezései nyilatkozati jellegűek.

A legutóbb belügyminiszteri rendelet az elsőfoku közigazgatási hatóságok figyelmét különösen olyan jelenségekre hívja fel, amelyeknek az a céljuk, hogy a törvényes rendelkezéseket kijátszák. Egyes községi előjárásokok, különösen a Vajdaságban, határozatiilag elismerték olyan személyek illetőségét is, akik 1910. február elsején sem illetőséggel nem bírtak az illető községben, sem abban a községben nem láttak. A községi előjárásokoknak nincs joguk, bárkit is a község kötelekébe, visszaható erővel felvenni és ilyen határozat törvénytelen és semmis. A községi előjárásoknak állampolgársági okmányok kiállításánál szigoruan kell örködniük, hogy ilyen esetek a jövőben elő ne forduljanak. Minden konkrét gyanus esetben vizsgálatot kell lefolytatni, a netáni felelősséget megállapítani és a vizsgálat eredményéhez képest a vétkek ellen a büntető felléleltest megtenni.

Az új állampolgársági törvény 53. szakaszának 3. pontja mindazokat a személyeket állampolgároknak tekintti, akik ennek a törvénynek életbe lépéséig naturalizálás után az állampolgárságot megszerzték.

Eszerint jóváhagyják a belügyminiszteriumnak mindazokat a rendelkezést, amelyek alapján 1928. november elsejéig külföldi honosoknak a jugoszláv állampolgárságot megadták. Ezzel azt a célt kívánja a belügyminiszterium szolgálni, hogy megillet állampolgársági jogosultságokat törvényes alap hiányában ne lehessen megtagadni.

A belügyminiszterium a múltban, az új állampolgársági törvény meghozataláig néhány esetben a naturalizáltaknak a tartózkodási helyét jelölte ki illetékoségi helyükön, tekintet nélkül arra, hogy az illető község képviselőtestülete a naturalizált állampolgárt felvette-e a község kötelekébe vagy sem. Néhány község azonban ilyen naturalizáltakat utólag sem iktatott a község polgárai sorába. Az új állampolgársági törvény 53. szakaszának 3. pontja értelmében ilyen határozatok is törvényerőre emelkednek és az elsőfoku közigazgatási hatóságoknak kötelességévé teszik, hogy az ilyen törvényes rendelkezések keresztülviteléről gondoskodjanak és mindezeket a személyeket a község polgárai közé iktassák. Ilyen személyeknek ki kell adni az állampolgársági bizonyítatot, tekintet nélkül arra, hogy a községnek ebben a kérdésben más állásponjtja van-e vagy sem. Ezeket a törvényes rendelkezéseket azonban az állampolgársági törvény 20. szakaszában foglalt rendelkezésekkel összhangba kell hozni, mert azok, akik az állampolgárságot megilletéséről szóló határozat kikézésítésétől számított hat hónapon belül nem teszik le az állampolgári esküt, azok nem lehetnek állampolgárok. A közigazgatási hatóságok fel fogják mindazokat a személyeket szölitani, akiknek hat hónapon belül az állampolgári esküt le kell tenni. Az értesítés napjául azonban minden esetben 1928. november elseje tekintendő.

Az új állampolgársági törvény 53. szakaszának 4. 5. és 6. pontjai a szláv eredetű nemzetiségi kisebbségbeliek állampolgárságának megszerzésére vonatkoznak (oroszok, csehek, szlovákok, bolgárok, lengyelek és más szlávok). Ezek a szláv nemzetiségi kisebbségek bizonyos kedvezményekben részesülnek az állampolgárság elnyerésénél.

Az 53. szakasz 7. pontja értelmében mindazokat a személyeket megilleti az állampolgárság, akik 1918. december elsején Jugoszlávia területén kívül eső községben bírtak illetőséggel, de olyan nyilvános és közlekedési vállalatok szölgálatában állottak, amelyek a jugoszláv állam utóbb átvett és az ott alkalmazásban volt személyeket továbbra is meghagyta szölgálati helyeiken, ha azok az állampolgársági törvény életbe lépte előtt az állami kötelekébe való felvételüket kérték.

Aki e szakasz alapján akarja az állampolgárságot megszerezni, annak a főispáni hivatalhoz benyújtandó kérvényhez mellékelni kell: 1. Az 53. szakasz 4. pontja értelmében felsorolt személyi és családi okmányokat, 2. Annak bizonyítását, hogy a kérvényező 1928. november elsején kerte az állampolgárság kötelekébe való felvételét, 3. Eddigi illetékoségi bizonyítványát, eredetiben, vagy hitelesített másolatban, 4. Végül annak igazolását, hogy a kérvényező 1918. december elsején az illető és fentebb felsorolt vállalatok, vagy hivatalok valamelyikének szölgálatában állott.

Az 53. szakasz 8. pontja mindazokat jugoszláv állampolgároknak tekinti, akik a 12-ik szakasz 1—7. pontjaiban felsorolt feltételeknek eleget tettek és megszakítás nélkül harminc évig Jugoszlávia mai területén éltek és ha az utóbbi tíz év alatt volt hazájuknak nem állottak szölgálatában. Ez a rendelkezés is csak azokra vonatkozik, akik 1928. november elsejéig az állampolgárságot kérelmezték. Ezek a kérvények szintén a tartományi főispáni hivatalhoz intézendők és a kérvényhez mellékiendők: annak igazolása, hogy 1928. november elsejéig kérelmezte az állampolgárság kötelekébe való felvételt, a személyi- és családi okmányok, annak igazolása, hogy megszakítás nélkül 30 évig él az ország mai területén és előző államának az állam kötelekéből való elbocsátása vagy annak igazolása, hogy a jugoszláv állam kötelekébe történt felvétel után az előző államhoz való tartozásból elbocsátott. Erkölesei bizonyítványt, vagyoni állapotról való bizonylatot, jugoszláv község nyilatkozatát, amely az illetőséget kitérésbe helyezi, kell még mellékelni. Ezek a kérvények 1929. október 31-ig nyújtandók be.

Az 53. szakasz 10. pontja azokra a személyekre vonatkozik, akik a mai jugoszláv állam területén születtek és semmilyen állampolgársággal nem rendelkeznek. Ha ilyen személy kérelmezi az állampolgárságot, annak mellékelni kell: 1. a születési bizonyítványt, 2. személyi- és családi okmányait, 3. annak igazolását, hogy születésnek helyét illetőleg nem tartozik annak az államnak kötelekébe, ahova a születési hely azelőtt tartozott. Ecéhlől be kell mutatni az illető állam belügyminiszterétől származó hivatalos bizonyítványt.

Ruff cacao

zamatos, tiszto és clesó

Kara Mihály szuboticei kiállítása

Egy romániai magyar művész kiállítása nyílt meg szombaton délután Szuboticeán. Kara Mihály szobrász és grafikus Nagyváradon él, de nemesen csengő neve nagyon régen, nagy sikerrel turnézik már, nemcsak Romániában, hanem a többi utódállamban és Magyarországon is. Szuboticeára hozott és Szuboticeán készített kiállítási anyaga, úgy hisszük, maradéktalanul tudja reprezentálni ezt a megfélemlített sokoldalú művészembert, aki, ha nem is egyforma valóradagolásban, de szerencsés egyensúlytalanság magában a monumentális végtelenje felé lendülő képfaragót, a minuciózus és sokszor pepecselni kényszerülő grafikussal és kisplasztikussal. Egészen különleges ez a művészi kettőség, amely Kara ismertetésének, művészi lélekelemzésének és — last but not least — értékelésének az alfája lehet.

Ha az általánosság kevésbé fényérzékeny lenésén keresztül vesszük szemügyre a művész Szuboticeán bemutatott dolgait, az első megkülönböztető impresszió mindenestre témakörének és szerszámának pazar változatossága. Egyik-másik darabjában szinte könnyelműségeként ható bízottsággal zsuolja a mondanivalót és ökonomiával nem törődve, elmerülő szeretettel rakja fel rá lélekbelátásának és teremtő fantáziájának szuggesztív rajzeit. Ha némely tulságosan ködössé stilizált kisebb rajzából ki is racionálankodik a programmatikus impresszionizmus kifosztott és elcsépejt formanyelve, rajzainak és szobrainak tulnyomó része sajátosan érdekes és egyéni utakat járó művészt revelál. Kara atelierjének különösen gazdag szerszámára, mesterségbeli eszközeinek sokfélesége, mint ezt a kiállított darabok első pillanatra szembeötlő eszmei egysége, higgadt fölényes, de belülről jövő életnézete és a keresés nyugtalanságain tuljuttott kifejezés elárulják, egyformán áll mindig a rendelkezésére. Egyforma biztonsággal uralkodik valamennyi eszközén, a ceruza, a szén, a tuss, a gipsz és a márvány egyazon engedelmességgel ömlik a művész fantáziatelt formába és ez már maga olyan adottság, amely Kara értékelését a sokszögek sugártörésének csillogásába helyezi.

Érdekes megállni e művészi sokféleség egymásra gyakorolt hatásai előtt. Kara nagyon sok rajzában dominál a tudatos szobroszerűség. Valami vakmerő fitytyethányása ez az anyag törvényeinek, a szén nyomatából a márvány nyugalmát lehelő tompa simaságát hozza ki és a papír szűkebbre szabott síkjain is bravurosán érzékelteti a faragott képek dimenzióit. Van egy rajza, rozsdavörösen elgondolt lendülő nőalak. A figura lábikráinak szuggesztív, merev mozdulatlanságba torpanított vonalai, a szoknyarácok kemény, masszív esése, mintha márványból volnának csipkézve. Inkább öntötteknek és vésettéknek tűnnek fel ezek a vonalak, mint ömlő krétával cirkalmazottaknak. A szobroszerűségnek ez a monumentálisan méltóságteljesége nagyon sok kisebb képen is feltalálható és ennek a képzetet segítő elő a rajzbeli megoldásnak a neoklasszicizmus recipjét szem előtt tartó aprólékos gondossága is.

Nagyon szépek ceruzajai. Feltétlen megállóhelyek érdemel egy tisztaszemű gyermekfeje, amely a bejáratnál balra talán a negyedik vagy az ötödik a sorban és egy lélekeltő anatómiával megoldott aktésoportozata. (kréta) Porfiróiban sok az eleven fantázia, ért a jellegzetességök díszkrét és mégis félreérthetetlen kihangsúlyozásához és többször — nagyon dícséretreméltóan — stílusos háttérrel is komponál az emberfehez, az arcon fűrdő lélekkel harmonizáló ruha és hajviseleti megoldásokkal.

Szobraitban az anyag fölényes ismerete az, amely az első pillanatan kiváltja a ráismerés reflexét. Márvány és gipszoldgái egyformán szerves, hiánytalan egész impresszióját keltik. A vonalakkal ez az önmagukba és az anyagba való bízottsággal sokszor Rodin Balzacját juttatja eszünkbe. Kisebb dolgain is előmlik a nagyvonalúság robosztus darabosság. Az elhunyt Ferdinand román király szoborfejeén nincs egy cirkalom, amely ne harmonizálna az arc domináló térképével, a melankóliába boruló méltósággal. A hosszukás fejforma az arc szabályos mezejéből kiugró arcsontok és a szemek finoman ötvözött terület lenyűgöző egészet adnak. Diszhelyet kér a kiállítás anyagában dr. Klein Adolf bitkőzségi elnök mellszobra és Fenyves Ferenc dr.-nak a *Bácsmegeyi Napló* főszerkesztőjének, valamint Radó Imre írónak remekbe sikerült plakettje is. Egy hamvasan tiszta fiatal lányfej az anyagot meghazudtoló finomságával kap meg. Kisplasztikai munkái a miniatűr lehelésnyi műnuszai iránt mutatnak csodálatos érzéket.

Mindent összevetve Kara Mihály kiállítása eseménye Szuboticeának és eseménye az ország képzőművészeti életének. A Beograd szálló emeleti terme, ahol a tárlat anyagát elhelyezték megérdemli, hogy bucsujáró helye legyen a város művészi szépért lelkesedő közönségének.

Debreczeni József

*

Kara Mihály szobrászművész és grafikus szombaton délután nyitotta meg reprezentatív kiállítását a Beograd szállóknak a koncertterem mellett levő eme-

leti különtermében. A Szuboticei Ujságíró Klub rendezésében megnyílt kiállítást nagy érdeklődés előzte meg és a megnyitáson előkelő nagy közönség jelent meg. A kitűnő művész szuboticei kiállításán több mint százhusz kép, grafikai munkák szén és tussrajzok, szobrok és domborművek szerepelnek. Kara Mihály szuboti-

cai tartózkodása alatt ezenkívül több ismert szuboticei személyt megintáztott, illetve lerajzolt és ezek a szobrok, reliefek, illetve képek is szerepelnek a kiállítás anyagában.

A kiállítás, naponta délelőtt 9—1-ig és délután 4—8-ig tekinthető meg belépődíj nélkül.

A zsedniki kiskereskedő száz kilogramm rizskásája

Tovább folyik a gyűjtési akció

A meteorológiai intézetek már enyvelést jósolnak az időjárásban, a hidegnek azonban még foga van és azok is megérzik, akiket meleg kályha vár odahaza. Százszorosan szenvedik végig a kemény telet azok, akiknek nincs egy darab fájuk sem, amivel kis meleget varázsolhatnának otthonukba, amellyel legalább a jégcsapokat olvashatnák fel a jégvirágos ablakokról. A nyomortanyák lakói gémberedten ébrednek egyik reggelről a másikra, a félig átaludt éjszaka után ismét kezdődik a gond: honnan vegyenek kis meleg tejet, darab puha kenyert hidegtől dermedt síró gyermekeik részére. Azok a jószívű emberek, akik vállalkoztak rá, hogy enyhíteni igyekeznek ezeknek a szerencsétleneknek a szenvedéseit, díszesretek munkát végeztek, megtettek mindent, amit lehetett. Sok-sok inséghen élő családot mentettek meg az éhalattól, a fagyástól, de még mindig nincs vége a télnek, még mindig nem lehet abbahagyni ezt a nemes munkát, még mindig szükség van adományokra. A gyűjtési akció tovább folyik és az akció vezetői a jószívű emberekhez, elsősorban azokhoz fordulnak, akik eddig még nem járultak hozzá a nyomor enyhítéséhez.

A szombati nap folyamán újabb adományok érkeztek és az új adakozók közül elsősorban ki kell emelni Korhec Gyula henteságyarost, bár az adakozók listáján már nem először szerepelt a neve. Korhec Gyula ismét ötven kilogramm kolbászárt ajánlott fel az inségakcióra és ezzel együtt már egy métermázsza húsárut juttatott a szegények számára. Példákat említi ki az adakozók listájából Molnár Imre zsedniki kereskedőt is, Molnár Imre nem nagykereskedő, adománya bizonyára nincs is arányban üzleti forgalmával, mert hiszen egy métermázsza rizskását adományozott az inségakció céljára. Másodszor találkozik az olvasó Arnstein Pistike nevével is, az adakozók listáján: újabb száz dinárt küldött a szegények részére.

A szombati nap folyamán a következő adományok érkeztek be:

Szuboticei szabadkőművesek	1000 dinár
Gutwein Ádám mérnök	100 >
Arnstein Pistike	100 >
Dr. Schwartz Lajos ügyvéd	100 >
N. Ilonka	50 >
N. N.	25 >
Stern József játékaruház	100 >

Természetbeni adományok:

Korhec henteságyar ötven kilogramm kolbászára, Molnár Imre zsedniki kereskedő egy métermázsza rizskása.

Polyákovics és Zomborcsévics kézműáru cég: két darab fejkendő, két flanel blúz, hat karton blúz.

Szobonya Bertalan szőlőbirtokos egy hektóliter bort küldött az inségakció céljára. A bizottság a bort el fogja adni és az árát az inségakció alapja javára fordítja.

Dulics Lázár földbirtokos hetven kilogramm húst osztott szét a szegények között.

Itt említjük meg, hogy Stern József játékaruháza két női, hat gyermek sapját és hat pár harisnyát küldött a nyomorgók részére, de ezt az adományt sajthiba következtében hibásan nyugtáztuk.

Adományokat úgy természetben, mint pénzben a gyűjtőhelyek bármelyikén köszönettel fogadnak és hirlapilag nyugtáznak. A nagy nyomor enyhítésére még sok-sok adománnyra van szükség. Járuljon hozzá mindenki a szuboticei inségek sanyara helyzetének enyhítéséhez, mindenki azt adja, amije van. A malmok lisztet, bankok pénzt, gazdák búzát, pékek kenyeret.

Kétezeröttszáz nyomorgó munkanélküli reménysetgét tolmácsoljuk, amikor adományokat kérünk a számukra. Segítsünk a nyomorgókon.

Öt napra ítélték Vukovics Gy. Józsefet

Fischl Pál sajtóperében

A Bácska—Szand harca a bíróság előtt

A Neven szuboticei hetilap 1927 október 20-iki számában „Szand—Bácska» cím alatt cikk jelent meg, amely arról szólt, hogy Fischl Pál sok ezer dinárt áldoz a Szandra, de ezzel rejtett és titkos politikai céljai vannak. Ezt a cikket Fischl Pál sértőnek találta és ezért a szerző, Vukovics Gyidó József ellen megindította az eljárás sajtó után elkövetett rágalmas és becsületsértés vétsége miatt. Ebben az ügyben többször kitűzték már a főtárgyalást, de azt mindannyiszor el kellett halasztani, mert vagy a vádlott, vagy pedig a tanúk nem jelentek meg.

Szombaton azután mégis főtárgyalásra került a sajtóper a szuboticei törvényszéken Sztarcsévics Mátó törvényszéki tanácselnök büntető-tanácsa előtt. Fischl Pál főmagánvádló nem jelent meg személyesen a tárgyaláson és képviselőt dr. Gavanszki Alekszandar ügyvéd látta el. Vukovics Gyidó József védő nélkül jelent meg a tárgyaláson. Sztarcsévics elnök megnyitva a főtárgyalást, felolvasta a Neven inkrimínált cikkét és megkérdezte a vádlottól, hogy ő írta-e.

Vukovics vállalta a cikk szerzőségét és előadta, hogy amit írt, az megfelel az igazságnak. Majd elmondotta, hogy az ő nézete szerint magyar csapatoknak itteni szereplése, valamint a Szandnak Budapesten való szereplése nem volt rentabilis, de erkölcsi sikerrel sem lehetett beszélni. Ebből azt következtette, hogy a magyar csapatok itteni szereplése mögött rejtett politikai célok húzódnak meg. Meggyőződése szerint a cikkben nem foglaltatik sem rágalom, sem pedig becsületsértés. Egyben kérte a bíróságot, hogy rendelje el a bizonyítási eljárást, aminek a bíróság helyt adva, megkezdte a beidézett tanúk kihallgatását.

Elsőnek Matkovics Miklós tornatanárt hallgatták ki, aki elmondotta, hogy szerinte a budapesti csapatok szereplése nem volt rentabilis és arra a Szand erősen ráfizetett. Arról nincs tudomása, hogy Fischlnek, vagy a Szandnak voltak-e politikai céljai.

Ezután Horvácki Babian szuboticei kereskedőt hallgatták ki. Elmondotta, hogy hallomásból annyit tud, Fischl Pál egy meccsen olyan kijelentést tett, hogy amennyiben magyar csapat nem jöhet Szuboti-

cára, meg fogja mutatni, hogy sem Zagrebba, sem Beogradba nem mehetnek a magyar csapatok. Ő ebből a kijelentésből azt következtette, hogy Fischl Pálnak bizonyos összeköttetései lehetnek Budapesten. Elmondotta továbbá, hogy ifjabb Hadzsi Koszta dr. noviszadi ügyvéd azt a kijelentést tette, hogy a magyar Országos Testnevelési Tanács jelentékeny pénzbeli szubvenciót ad a magyar csapatoknak azért, hogy szerepeljenek Jugoszláviában.

Balics Petar jelentéketlen vallomása után Szegedinszki Nesztor, a munkásbiztosító pénztár hivatalnok, a SzAND főtájkára tette meg vallomását, amelyben elmondotta, hogy a SzAND sohasem vitt politikát a sportba, de felismerte a nemzetközi mérkőzések jelentőségét. Arra törekedett, hogy minél több jó külföldi csapatot mérkőzhessen és tanuljon tőlük, de soha nem favorizálta a magyar csapatokat, hanem mindenkor fogadott cseh, osztrák és román csapatokat is.

Az elnök megkérdezte a tanutól, hogy Fischl személyesen teljhatalmulag intézkedett-e a magyar csapatok lekötéséről, mire Szegedinszki elmondotta, hogy Fischl egyedül soha sem intézkedhetett a mérkőzésekéről, hanem ezt az egyesület választmányából egy öttagú bizottság intézte. A külföldi és így a magyar csapatokkal való mérkőzéshez egyébként az alsővetség előzetes hozzájárulása is szükséges és Fischl, vagy a SzAND már csak ezért sem köthetett le korlátlanul magyar csapatokat. Szegedinszki ezután utalt arra, hogy a sport a népek barátságát és békejét szolgálja és egy példát hozott fel, amidőn a világháború két legádázabb ellensége: a francia és német nemzet válogatott csapatai a békekötés után elsőben Párisban mérköztek, a két csapatkapitány összecsokolózott és az elfogult francia közönség ennek hatására alatt lelkesen ünnepelte a németeket. A leghatározottabban kijelentette a tanu azt, hogy a SzAND-ot soha semmiféle politikai célok nem vezették a magyar csapatok lekötésével.

A következő tanu Pilies Ozren bankhivatalnok volt, aki azonban kijelentette, hogy a kérdésben nincs informálva és így semmit sem tud mondani.

Végül *Dónis* Simont hallgatták ki, aki elmondotta, hogy egy időben a futballszakosztály elnöke volt és tudomása szerint a SzAND-ot mindenkor csak sportszempontok vezették.

A bíróság ezután úgy döntött, hogy mellőzi a többi tanúk kihallgatását, miután a tényállást tisztázottnak látja.

Gavanszky Alekszandar főmagánvádló mondotta el ezután a vádbeszédet, amely szerint határozottan fenforogni látja a rágalmozás és becsületsértés vétségét és kérte a bíróságot, hogy ebben marasztalja el a vádlottat.

Vukovics Gyula József hosszabb beszédben fejtegette, hogy cikkének állításait megfelelnek a valóság-nak és abban sem rágalom, sem becsületsértés nincs.

A bíróság ezután meghozta az ítéletet, amely szerint bűnösnek nyilvánítja *Vukovics* Gyula Józsefet sajtó útján elkövetett rágalmozás vétségében és a sajtótörvény 61. szakasza értelmében a büntetőbírói törvény 91. szakaszának alkalmazásával *öt napra fogságra* és száz dinár pénzbüntetésre ítélte.

A főmagánvádló szorgalmazta felebbzést, míg a vádlott azon a címen, hogy nem bűnös.

Tíz évi fegyházra ítélték egy urilányt, aki meggyilkolta újszülött gyermekét

A bűnper debreceni tárgyalásán az első magyar női ügyvéd szerepelt mint védő

Debrecenből jelentik: A debreceni törvényszék szombaton tárgyalta a gyilkossággal vádolt *Földesi* Ilona püspökladányi husz éves urilány bűnügyét, aki 1928 augusztusában a debreceni menhelyen egy gyermeknek adott életet és onnan távozva, a csecsemőt megfojtotta és zsákba kötve a Debrecen mellett, úgynevezett csónakázó tóba dobta.

A bűnper tárgyalását nagy érdeklődés előzte meg, annál is inkább, mert az első magyar női ügyvéd, dr. *Ungár* Margit védte a vádlottat. A bíróság azonban zárt ajtók mögött kezdte meg a tárgyalást, mert a vádlott lány nem akarta a nyilvánosság előtt megnevezni azt a férfit, akitől gyermeke született. A nyilvános tárgyalás során a vádlott tagadta a gyilkosság vádját és azt állította, hogy a gyermek karjában véletlenül fulladt meg, a tanúk s az orvosszakértők szerint azonban alapos gyanuok vannak arra, hogy a gyermek egészséges volt akkor, amikor anyja a menhelyről távozott vele és *Földesi* Ilona megfojtotta a csecsemőt.

A vádbeszéd után dr. *Ungár* Margit felőrs védőbeszédben arra hivatkozva, hogy a vád nem nyert beigazolást, felmentést kért. *Földesi* Ilona zokogva kérte felmentését, esküdjött, hogy nem gyilkolta meg gyermekét, majd ajultan esett össze.

A bíróság rövid tanácskozás után szándékos emberölés bűntettében mentséget bűnösnek *Földesi* Ilonát és ezért tízévi fegyházra és ötévi hivatalvesztésre ítélte. Az elnök megkérdezte a vádlottól, hogy felebbe-e az ítélet ellen, mire *Földesi* Ilona zokogva és kiáltva felelt:

— Nem felebbezek! Én nem vagyok gyilkos!

A védő felebbezést jelentett be az ítélet ellen.

Kaució, vagy előleg?

Egy becskeréki ügyvéd érdekes pere

Becskerékről jelentik: Érdekes ügyet tárgyalt szombaton a becskeréki törvényszék.

Pivarszki Jelka becskeréki asszony fivérét, *Pivarszki* Sztévót 1924 végén letartóztatták, mert az a gyanu merült fel ellene, hogy tagja volt *Perles* Marinkó, a kivégzett rablógyilkos bandájának. Később a vizsgálat kiderítette *Pivarszki* Sztévó ártatlanságát, mire szabadlábra helyezték.

Pivarszki Jelka ezt megelőzőleg megjelent dr. *Radoszav* István becskeréki ügyvéd irodájában és kérte, hogy vállalja el az ügyet és igyekezzenek kiszabadítani fivérét. Az asszony az ügyvéd irodájában tízezer dinárt adott át egy urnak, az őmzezzel nyugtát kapott, amely egy szót, hogy *Pivarszki* Jelka tízezer dinárt előlegként adott át. *Pivarszki* Jelka később visszavonta megbízását az ügyvédtől és kérte, hogy a tízezer dinárt, melyet kaucióként adott, adják vissza. Tízezer dinárt az ügyben nem tettek semmit. Az ügyvédi irodában azt a választ kapta, hogy a pénz nem jár neki, mert azt az eddigi munkára elköltötték. Az asszony erre *Makszimovics* Sztéván akkori becskeréki államügyésznek elmondotta az esetet és kijelentette, hogy az ügyvédi irodában, amikor a pénzt kérte, azt a választ kapta, hogy azt elköltötték, holott ő azt nem előlegként, hanem kaució fejében adta. Az államügyész a feljelentés alapján megindította az eljárást dr. *Radoszav* István ügyvéd ellen csalás és sikkasztás miatt. A vizsgálat megindult és annak során kiderült, hogy dr. *Radoszav* abban az időben, amikor ez az eset történt, nem is volt *Becskeréken*, hanem *Járdóhelyen* nyaralt. A pénzt dr. *Petrovics* Dragutin, az ügyvéd akkori helyettese vette át. Dr. *Radoszav* ellen az eljárást természetesen beszüntették.

Az ügyvéd később *Pivarszki* Jelka ellen felelőle-

tést tett hamis vád büntette címén. Az ügyészség nem vállalta a vádat, mire az ügyvéd mint magánvádló folytatta az eljárást.

Szombaton tárgyalta ezt az ügyet a törvényszék. *Pivarszki* Jelka elmondotta, hogy ő *Radoszav* Irodájában, nem tudja már kinek, tízezer dinárt adott át ővadásul és erről nyugtát kapott, de mivel nem tud olvasni, nem látta, hogy a nyugtában a tízezer dinári előlegnek jegyezték be. Az asszony elkor felmutatta a nyugtát, amelyben valóban az áll, hogy előleg címén vették fel az összeget. Kijelentette a vádlott asszony, hogy ennek ellenére sem tett feljelentést az ügyészségnek, csupán elmondta az esetet *Makszimovics* akkori ügyésznek.

Dr. *Petrovics* Dragutin ügyvéd tanu elmondotta, hogy ő vette át a pénzt, de nem volt szó kaucióról, hanem mint ahogy az általa adott elismervényben is áll, előlegképpen vette fel a tízezer dinárt.

Dr. *Radoszav* István vádbeszédben kérte az asszony megbüntetését.

Lengyel-román együttműködés Oroszországgal szemben

A román külügyminiszter varsói utjának célja

Bukarestből jelentik: *Mironescu* külügyminiszter varsói utazása nemcsak a lengyel-román szolidaritást akarja kifejezésre juttatni, hanem a két országnak

az Oroszországgal szemben követendő további együttes politikai magatartását is meg akarja vitatni a román és lengyel külügyminiszter.

Ezután dr. *Dralics* Dusan, az asszony védője szólt fel és fejtegette azokat az okokat, amelyek védeno ártatlanságát igazolják. Az asszony nem vádolta meg és nem jelentette fel az ügyvédet, főleg nem *Radoszav*ot, aki mint beigazolódott, nem is tartózkodott *Becskeréken*. Az ügyvéd ezután a következőket mondotta:

— Ez az eset csak azért történt meg, mert az ügyvédi karban éppen olyan konkurrencia és adáz gyűlölködés folyik, mint a kereskedelmi és ipari életben. Ennek oka az ügyvédi tultermelés, ez vonja maga után, hogy az ügyvédek minden eszközzel igyekeznek letiporni társalkat és rövidesen ott fogunk tartani, hogy az ügyvéd a jogszolgáltatásnak nem elősegítője, hanem kerékkötője lesz.

A védőügyvéd beszéde a jelenlevő ügyvédek között nagy szenzációt keltett.

A bíróság rövid tanácskozás után *Pivarszki* Jelkát felmentette, mert, az indokolás szerint, nem járt el rosszhiszeműen.

Ablaküveget evett és utána megmérgezte magát egy priglevicaszveti-iváni földbirtokos Minden vagyonát elveszítette és ezért vált meg az élettől

Szombathól jelentik: A priglevicaszveti-iváni csendőrség különös ügyvilkosság ügyében indított nyomozást. Pénteken délelőtt lakásán holtan találták *Ebel* György földbirtokost, akinek hirtelen halála gyanút keltett hozzátartozói körében és értesítették a csendőrséget, amely megindította a nyomozást. A csendőrség jelenést tett a szombathelyi ügyészségnek is, amely elrendelte a holttest felboncolását.

Szombaton boncolták fel *Ebel* György holttestét és az orvosok legnagyobb meglepetésükre *Ebel* gyomrában nagy mennyiségű üvegszilánkokat találtak. Megállapították azonban, hogy nem az üvegszilánkok okozták

a halálát, hanem moriummérgezés áldozata lett. *Ebel* György az utóbbi időben sokat pereskedett és a perek felkészítéséért csaknem egész vagyonát. Ejeletti elkeseredésében elhatározta, hogy öngyilkos lesz és már néhány nappal ezelőtt bezúgta a kamrájuk egyik ablakát és az üvegszilánkokat lenyezte. Az üvegszilánkok azonban nem ártottak meg neki, mire moriumot szerzett és ezzel megmérgezte magát és így szándékát végre is hajtotta.

A csendőrség folytatja a nyomozást annak megállapítására, hogy *Ebel* hol szerezte a nagy adag moriumot.

Európaszerte megkezdődött az enyhülés

A hideg még csak Európa déli részén tartja magát

Az időjárás pénteken megindult átalakulása folytatódott. Az Atlanti óceán felől követik egymást a depressziók, amelyek Európába nyomulnak és meleg óceáni levegőt hoznak. Az egyik depresszió Litvániaig nyomult előre és főleg Lengyelországban okozott havazást. A nyugat felől megindult enyhülés általános. Erősebb fagy Kelet Európán kívül csak a Kárpátok vidékén és a Balkánon volt.

Jugoszláviában egyes részeken még tartja magát a hideg. Szubotícán azonban szombaton lényegesen megenyhült az időjárás.

A legnagyobb hideg Oszijeken van, ahová az újabb fagyhullám szombatra virradó éjjel ért el. Éjszaka —29 fok hideget mutatott a hőmérő Oszijeken és még reggel is —25 fok volt a hideg, délelőtt 9 óra felé azonban hirtelen nagy mértékű enyhülés állott be és délután már plusz 2 fokra szökött fel a hőmérő higánya. Magyarországon a hőmérséklet minimum már csak kevés helyen süllyedt —15 fok alá. Budapesten a déli hőmérséklet —9 fok volt.

A fagy Franciaországban is megszűnt. Párisban már éjszaka sem volt fagy és szombat reggel plusz 4 fokot mértek. Strassburgban ezzel szemben még hideg van és —8 fokot mutat a hőmérő. Németország nagy részéből is kiszorult a hideg és 0 fok fölé emelkedett a hőmérséklet. Berlinben az éjszakai —2 fok után szombat délelőtt 0 fokot mutatott a hőmérő. Münchenben azonban még hideg van és szombat reggel —15 fokot mértek, a pénteki —24 fokkal szemben. Németország nyugati részén éjszaka volt még fagy, reggelre azonban megenyhült az idő. Angliából is teljesen kiszorult a hideg és még a keleti részeken is jóval a fagyponot fölött van a hőmérséklet és a legtöbb helyen esik az eső.

Lengyelországban is megenyhült az idő és sehol sincs a hőmérő —10 fok alatt. Ezzel szemben erős a

hideg Olaszországban, ahol Milánóban —9, Rómában éjszaka —5, reggel —2 fok hideg volt.

Péntek reggel egész Észak- és Középeurópaországban havazik és a vasúti forgalomban nagy zavarok vannak.

Minden jel arra mutat, hogy a hideg inkább dél felé nyomul

és erre mutat az is, hogy Szófiában még mindig —20 fok hideg van. Ugy látszik, itt van a hideg centruma. Északkelet-Európaországban az újonnan benyomult poláris levegő a légnyomás jelenlegi eloszlása mellett nem fenyeget hideggel. Rosszabbra fordult azonban az időjárás Törökországban, ahol esütörtök délután havazik. Konstantinápoly uccáit méteres hó borítja, a vasúti forgalomban súlyos zavarok vannak, így a Simplon-expressz esütörtök este helyett péntek reggel futott csak be. A tengeren dúló hatalmas viharok megakadályozzák a hajóforgalmat.

Görögországban a hideg és a fagy még erőteljes. Athénben erősen havazik és a kormány bezárta az iskolákat.

Több görög falu a hó teljesen elzárt a külvilágtól és a lakosságát éhínség fenyegeti.

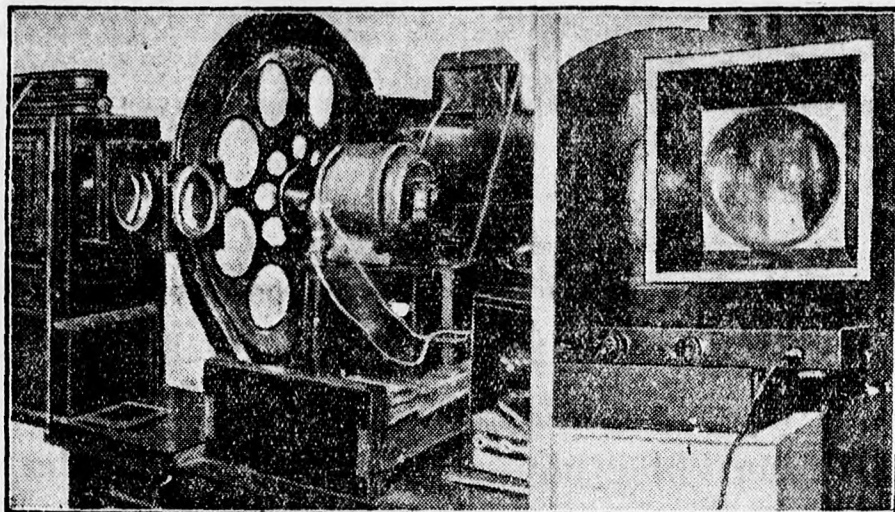
Moszkvai jelentés szerint német hajóutasaságok kérésére két jégterőhajó Leningrádból utnak indult, hogy a kieli csatornából kiszabadítsanak száz befagyott gözöst.

A meteorológiai intézet jelentése szerint további enyhülés várható borulással és havazással. Később olvadás valószínű.

Legjobb hirdetési orgánium a „BÁCSMEGYEI NAPLÓ”

Száz márkába kerül a rádió-mozi Óriási érdeklődés Mihály Dénes új találmánya iránt

Mihály Dénes új találmánya mind az öt világrész- Szakkörök véleménye szerint ezt a kérdést csak úgy
ben a szenzáció erejével hatott és mindenfelé óriási lehet megoldani, hogy a rádiókoncernek önálló film-

A rádiómozi

érdeklődés nyilvánult meg iránta. A találmány lehetővé teszi egész filmek rádió útján való közvetítését, ami azt jelenti, hogy odahaza bárki, aki ilyen készülékkel rendelkezik, végig nézheti azt a moziműsort, amelyet akármelyik leadóállomás közvetít.

Maga a készülék rendkívül egyszerű és olcsón előállítható. A képek vetítésére különböző nagyságú készülékek vannak, a legnagyobb képnagyság 21x23 centiméter, míg a legkisebb 9x12 és fél centiméter. A vetítés nagyságától függ a készülék ára is, de a legnagyobb vetítésű készülék sem kerül négyszáz márkánál többbe. A legolcsóbb készülék ára 100 márká, azaz 1300 dinár. Tekintettel a készülékek olcsóságára, az új találmány hamarosan el fog terjedni mindenhol, még csak az hiányzik, hogy a stúdiók berendezkedjenek filmek közvetítésére. Ez alapjában véve szintén egyszerű, mert a felvevő készüléket akármelyik moziban elhelyezhetik épp úgy, mint most a mikrofont. Más kérdés, hogy a mozgósínházak megengedik-e a film közvetítését vagy hogy a filmgyárak adnak-e filmet a stúdióknak, miután a rádiómozi nemcsak a mozikat érinti súlyosan, hanem a milliomos tőkékkel dolgozó filmgyárakat is. A filmgyáraknak nem érdeke, hogy rádió útján ezer és ezer ember nézze meg a filmjeit, mert akkor már a mozivállalatoknál nem tudja elhelyezni.

gyárakat állítanak fel, amelyek csak a stúdiók részére készítenének filmeket.

Mihály Dénes, a rádiómozi feltalálója

A koronatanu vallomása Nagy István törvényszéki bírójában

Hogyan gyűjtötték a budapesti ügyvédek adatokat a megvesztegetéssel vádolt törvényszéki bíróján

Budapestről jelentik: Hónapok óta folyik már az eljárás Nagy István dr. törvényszéki bírójában, aki ellen az ügyészség különböző büncselekmények miatt emelt vádat, amelyek közül a legsúlyosabb, hogy Nagy István, aki a törvényszéken a kényszerigezési ügyeket kezelte, megvesztegette magát és az általa kirendelt vagyonfelügyelőket és szakértőket az azok részére általa megállapított díjakat megcselezte. Az eddigi tárgyalás során alig merült fel bizonyíték a huszthavi vizsgálati fogság után karácsonykor szabadlábra helyezett Nagy István dr. ellen.

A szombati tárgyaláson hallgatták ki az ügy koronatanuát, vitéz Botond Béla ügyvédet, aki az első feljelentést tette Nagy István ellen, valamint dr. András Ernő és dr. Márk Sándor ügyvédek is. Az első tanu, András Ernő dr. elmondta, hogy Márk Sándor nagy összegekkel tartozott egyik ügyfelének és miután Márk vagyonfelügyelővé lett, a tanu felszólította, hogy vagyonfelügyelői díjait cedálja a hitelezőkre. Márk erre azt válaszolta, hogy vagyonfelügyelői díjait már egyik hitelezőjére cedálta. A tanu később tudta meg, hogy Márk Sándor dr. a vagyonfelügyelői díjakat Geiger Dezső dr. ügyvédre cedálta és erről írást is készítettek. Kijelentette András Ernő dr., hogy ő abban a feltevésben volt, hogy Márk Gazda György révén kapta meg a vagyonfelügyelői díjat, de nem tud visszaemlékezni arra, hogy Márk ezt kifejezetten elismerte-e előtte.

Márk Sándor dr. tanuvallomásában előadta, hogy ő Geiger Dezső dr. ügyvéddel úgy állapodott meg, hogy majd Gazda György révén szerez vagyonfelügyelői díjat és a vagyonfelügyelői díjakon megosztja Geigerrel. Erről okmányt is szerkesztettek, úgyhogy csak azokat a vagyonfelügyelőket vették

számításba, amelyeket Nagy István irt alá, mert tudták, hogy Gazda Nagy István szakértője. Így került az ügybe Nagy István neve teljesen ártatlanul.

Ezután következett a legérdekesebb tanuak, vitéz Botond Béla ügyvédnek a kihallgatása, aki mint rokkant, két hónapra támaszkodva jelent meg a törvényszék előtt. Elmondta, hogy 1926-ban, amikor a harc-téren szerzett betegségeiből felépült, eljárt a hadviselt ügyvédek szövetségébe, hogy vagyonfelügyelői díjat kapjon. Ott hallotta, hogy milyen súlyos visszaélések történnek a törvényszék kényszerigezési ügyosztályán és a panaszok kizárólag Nagy István ellen szóltak, még pedig úgy, hogy a bírójának a vagyonfelügyelői és szakértői díjak beszedésért olyan messzemenően exponálta magát, hogy azt a látezatot kelti, mintha ez neki személyileg és vagyoniilag is érdekében állna. A tanu azt ajánlotta, hogy az ügyvédek gyűjtsék össze adataikat, amelyeknek alapján azután beadványt készítenek. Később megtudta, hogy dr. András Ernő birtokában bizonyos blanketták vannak, amelyek úgy szólnak, hogy ha egy ügyvéd vagyonfelügyelői díjait megcselezi, kaphat vagyonfelügyelői díjat. András Ernő meg is mutatott neki egy ilyen közjegyzőileg hitelesített blankettát, amelyről aztán fényképfelvételt készítettek. Az elnök kérdésére a tanu kijelentette, hogy közvetlen tapasztalata nem volt a Nagy Istvánnal kapcsolatos ügyekről.

A törvényszék megeskette a tanut és a tárgyalás folytatását kedre halasztotta.

RUFF-féle

mentolos bonbonok
kitűnő szer a nátház ellen

409

TÖZSDE

Zürich, febr. 23. (Zárlat.) Beograd 9,1275, Páris 20,35, London 25,23 önyolcad, Newyork 520, Brüsszel 72,225, Milánó 27,245, Madrid 80,30, Amiszterdam 268,25, Berlin 123,40, Bécs 73,07, Szófia 3,7525, Prága 15,415, Varsó 55,30, Budapest 90,675, Bukarest 3,10.

Noviszedri terménytőzsde, febr. 23. Buza bácskai 79-80 kg. 245-250, szerémi 79-80 kg. 247,50-252,50, bánáti paritás Vrsac és felsőbánáti 79-80 kg. 240-242,50. Árpa bácskai 65 kg. 255-260, tavaszi 68-69 kg. 270-28. Rozs bácskai 237,50-242,50, Zab bácskai, szerémi és szlavóniai 245-250, bánáti 240-245, Tengeri bácskai 260-262, bácskai és szerémi III. 270-272,50, bácskai és szerémi III, IV. V. 277,50-282,50, bánáti 260-262,50, szerémi 262,50-265, szerémi IV, V. 280-285, Liszték: Gg és Og bácskai 342,50-352,50, kettős bácskai 322,50-332,50, 8tős bácskai 302,50-312,50, hatos bácskai 277,50-282,50, betes bácskai 262,50-267,50, nyolcas 207,50-215, Korpá bácskai és szerémi jutavészekben 182,50-185, Irányzat: változatlan. Forgalom: 62 vagon.

Budapesti gabonátőzsde, febr. 23. Határidőzárlet: Buza októberre 26,27-26,41, zárlat 26,40-26,42, márciusra 24,80-24,96, zárlat 24,90-24,94, májusra 25,78-25,88, zárlat 25,87-25,88, Rozs októberre 24,14-24,22, zárlat 24,19-24,26, márciusra 22,87-23, zárlat 22,95-22,96, májusra 23,85-23,96, zárlat 23,97-23,94, Tengeri májusra 28,60-28,70, zárlat 28,70-28,72, júliusra 28,62-28,64, zárlat 28,64-28,66. Készárúpiac: Buza 25,10-26,20, takarmányárpa 25,25-25,75, köles 26-26,50, tengeri 27,90-28,65, korpá 18,75-19, rozs 23,10-23,20, sörárpa 26-27,50, zab 25,50-26,15.

Vizállás

Noviszedri jelentik: A noviszedri hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jégoszlóv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 64 (-4), Apatin 172 (-6), Bogolyevó 204 (-4), Palánka 107 (+2), Noviszed 85 (-3), Zemun 102 (-0), Pancsevó 80 (-2), Szmederevó 216 (-4), Orsava 26 (-6), Dráva: Oszijek 14 (-0), Száva: Jasenovac 182 (-0), Bród 166 (+6), Samac 131 (-1), Mitrovica 179 (+1), Sabac 26 (+3), Beograd 25 (-5), Tisza: Szenta -74 (-4), Becsej -72 (-2), Titel 106 (-3).

CIRKUSZ

AZ EDZETT EMBER

(Két ur találkozik az utcán, az egyik az edzett ember, a másik a nyápic.)

Az edzett (kiskabátban és mellény nélkül sétál a nagy hidegben. Kis angol bajuszt visel. Kolapolt, kesztyűt soha. A képe pirospozsgás, világgnézte: optimizmus): Szervusz komám!

A nyápic (bundában, dupla sállal, hócipőben, túlvédővel. Kezén vastag bélelt kesztyű): Szervusz kérlek állásan!

Az edzett (gunyosan): Nem fázol?

A nyápic (komolyan): Nem. Jó meleg jégering van a ruhám alatt.

Az edzett: Nem szégyelled magad? Hát szabad így élni? Ez a legégszegtelenebb dolog a világon. Nézz meg engem. Még mellényt sem viselek soha.

A nyápic: Persze, te híres edzett ember vagy!

Az edzett: Azt meghiszem! Csak így tud az ember védekezni a különböző nyavalyák ellen. Én például télen is a szabadban fürdöm.

A nyápic (megborzong): Ne is mondd, mert rögtön kiráz a hideg.

Az edzett: Anyámasszony katonája! Bizony én a jéghideg vízben lubickolok. No, de meg is volt a hatása. Tüdőgyulladás kaptam tavaly télen, más ember behalt volna, én hat hétig nyomtam az ágyat, utána ismét egészséges lettem.

A nyápic: Én bizony meleg vízben fürdöm nyáron is.

Az edzett: El is patkolsz az első tüdőgyulladásnál! Nekem a nyáron tifusom volt, más ember behalt volna, én két hónap alatt kigyógyultam.

A nyápic: Micsoda nagyszerű szervezeted van!

Az edzett: Mert sokat sportolok. Fogadni merek hogy te nem üzöl semmi sportot!

A nyápic: Hogyne!

Az edzett: Milyen sportot?

A nyápic (szégyenkezve): Ping-pong!

Az edzett: Ugyan eredj már azzal a zsidó tenniszszel! Az megvéd a szervezeted ellenségeitől? Jó, hogy nem sakkozol! Nézz meg engem, minden nap sietek és rödlizok. Csak a si teszi ellenállóvá a szervezetet. Karácsonykor sielés közben kitértem a lábamat, más ember behalt volna, én három hét múlva már rödliztam.

A nyápic: Birta a lábát?

Az edzett: Meg sem éreztem. Egy fordulónál kirepültem a ródliból, a lábannak semmi baja sem lett. Csak a kezem fiamodott ki. Más ember kórházba megy, én úgy sétáltam dagadt kézzel két hértig.

A nyápic (nagyon impand neki): Én még sohasem voltam beteg, jó órában mondjam.

Az edzett: Az a szerencséd, mert te a legkisebb hajnál egyszerre kámpac lennél. Az influenzát sem kaptad meg?

A nyápic (restell): Nem.

Az edzett: Látd, én már kétszer átmentem rajta mellhártyagyulladásal, de semmi bajom sem lett. Még jéghideg szobában alszom. Fogadjunk, hogy te fűtött hályszobában alszol.

A nyápic: Dunyhával.

Az edzett: Püü! Nézz meg engem. Most is van vagy 38 fok lázom. De azért nyugodtan sétálok.

A nyápic: És ha egyszer mégis... Tudod, mire gondolok...

Az edzett: Nem mondom, én is meghalhatok, elvégre emberek vagyunk. Már erre is számítottam. Végre rendeztem a holttestemet a klinikának adományoztam. Hadd tanulmányozza az ifjú orvosnemdédek az abszolút egészséges, edzett emberpéldányt...

Stella Adorján

HIREK

LIFKA, Hétfőtől szerdáig: *Nórvos.* Egy szenvedélyes szerelem története. Petrović Svetislav, Eye in Holt parádés szerepe.

Alekszandar király Öfelsége ajándéka Radics Pavle özvegyének. Zagreből jelentik: Öfelsége Alekszandar király kedves ajándékot küldött Radics Pavle özvegyének. A király két írást, Petár trónörökösnek és Tomiszláv hercegnek fényképeit küldte el az özvegynek. A képek művészi kidolgozású ezüstkeretben vannak. A király ajándékát Zorics főispán adta át Radics Pavle özvegynek, akit nagyon meghatótt a királyi szeretetnek ez a megnyilvánulása és az újságróknak, akik nem sokkal később felkeresték, özvegy Radics Pavlóné kijelentette, hogy az ajándékot személyesen fogja megköszönni az uralkodónak.

Öfelsége Alekszandar király kihallgatáson fogadta a francia kamarák küldöttségét. Beogradból jelentik: Néhány nap óta Beogradban tartózkodik a francia kereskedelmi kamarák egy küldöttsége. A küldöttség szombatán kihallgatáson jelent meg Kumanudi helyettes külügyminiszternél, azután pedig Öfelsége Alekszandar király fogadta audiencián a francia vendégeket.

Öfelsége aláírta az új névtörvényt. Beogradból jelentik: Zivkovic Petár miniszterelnök-bölügyminiszter előterjesztésére Öfelsége Alekszandar király szombaton aláírta a nevek viseléséről szóló törvényt. Az új törvény a hivatalos lap legközelebbi számában fog megjelenni.

Miniszteri konferencia a külügyminiszteriumban. Beogradból jelentik: Szombat délelőtt Kumanudi külügyminiszterhelyettest felkereste hivatalában Uzunovic tárcanélküli miniszter, Szrksics igazságügyminiszter és Svriljuga pénzügyminiszter. A miniszterek hosszabb ideig tanácskoztak.

Áthelyezés a szubotici vasútigazgatósághoz. Öfelsége a király, a közlekedésiügyi miniszter előterjesztésére Melisko Antalt a beogradi vasútvézerigazgatóság díjzabási szakosztályából a szubotici igazgatóság kereskedelmi és forgalmi osztályához pénzügyvezetőnek nevezte ki.

Elutazott Nisbe a bolgárokkal tárgyaló delegáció. Beogradból jelentik: Hétfőn kezdődnek meg Nisben a jugoszláv-bolgár határtörzsi tárgyalások. A jugoszláv delegáció, amelynek vezetője Vintrovics külügyminiszteri osztályfőnök, szombaton utazott el Beogradból Nisbe. A delegáció tagjai még Ilic tábornok és Jovanovic nisi főispán.

Az új zagrebi közéleti tanács első ülése. Zagreből jelentik: Az újonnan kinevezett zagrebi közéleti tanács most tartotta meg első ülését dr. Zoricsics főispán elnöklésével. A főispán bejelentette, hogy az újonnan kinevezett közéleti tanács tagok közül a volt horvát parasztpárt négy tagja írásban bejelentette, hogy nem fogadják el a mandátumot. A képviselőtestület ülése egyébként formális volt.

Grol Milán volt miniszter feleségének temetése. Beogradból jelentik: Szombaton délután háromnegyed kettőkor helyezték örök nyugalomra Grol Milán volt közoktatási miniszter feleségét, aki rövid betegség után spanyol influenzában halt meg. A tragikus haláleset Beogradban rendkívül nagy részvétet keltett és a temetésen a főváros társadalmi életének előkelőségei nagy számban jelentek meg. A menetben, amely a Smilanicseva utca 9. szám alatti gyászházból a Szent Száva templomba, ottan pedig a holttest beszentelése után a köztemetőbe vonult, több külföldi diploma és volt miniszterek vettek részt.

Amerikának nem kell a Dél Sark közelében felfedezett új terület. Newyorkból jelentik: A lapok megütközéssel írják arról, hogy az amerikai kormány még nem küldött üdvözlő táviratot Byrd kapitánynak, noha Byrd már két nappal ezelőtt hivatalos táviratban bejelentette, hogy a Dél Sark közelében új földterületet fedezett fel és azt az Egyesült-Államok nevében birtokba vette. Egyes lapok úgy tudják, hogy az Egyesült-Államok kormánya egyáltalán nem lelkesedik az új gyarmatért, amely teljesen értéktelen földterület, de különben is az amerikai kormánynak aggodalmi vannak, mert ma új földterületet nem lehet egyszerűen birtokba venni, hanem ehhez nemzetközi egyezmény kell.

Új politikai hetilap indult Zagrebben. Zagreből jelentik: Zagrebben „Novo Vrijeme” címen új politikai hetilap indult, amelyet mint az új lap jelzi, a független horvátok szerkesztenek. A lap felelős szerkesztője Stiglic Iván. A lap az új kormányrendszert támogatja és azt írja, hogy az új helyzet megfelel annak, amit a horvátok óhajtottak és egyezik Radics Istvánnak azzal a principiúval, hogy „a király és a haza.”

Oszijeken is megindult az inségakció. Oszijekről jelentik: A hideg és az elharapódzott munkanélküliség Oszijeken is nagy nélkülözések elé állítja a szegényebb néposztályokat. A Vöröskereszt Egyesület oszjeki szervezete most nagyszabású társadalmi akciókat indított a nyomor leküzdésére és ezzel egyidejűleg népkönyvtár állított fel, ahol a jelentkező inségesek meleg ételt és fűtanyagot kapnak. Az inségakció élén dr. Hengelné, az oszjeki komcsár létékonyaságáról ismert neje áll.

Városi közgyűlés Noviszadon. Noviszadról jelentik: Noviszadon jövő héten, valószínűleg esütőtörökön városi közgyűlés lesz. A napirendjén több fontos kérdés szerepel.

Felfüggesztették a noviszadi ipartestület vezetését. Noviszadról jelentik: Jurisics Andrija rendőrkapitány, mint az ipartestület kirendelt biztosa, az 1884. évi ipartörvény 148. szakasza alapján felfüggesztette a noviszadi ipartestület vezetését és megbízta az ügyek ideiglenes intézésével, mindaddig míg új vezetőség nem kerül az ipartestület élére. Az ipartestületi biztos egyben elrendelte, hogy két héten belül közgyűlést hívjanak egybe, amelyen az új vezetőséget megválasztják. A felfüggesztés okául azt a körülményt jelölte meg az ipartestület biztosa, hogy az utóbbi időben a vezetőség kebelén belül ellentétek merültek fel és Csabai Henrik másodalelnöknek az ipartestület igazgatósága bizalmatlanságot szavazott és az ipartestület vezetősége a törvény 126. szakaszában körülírt hatáskörét túllépte. Az ipartestület vezetősége az ipartestületi biztos rendelkezése ellen panasszal élt.

Megfagyott az országuton. Oszijekről jelentik: Beravci szlavóniai község közelében az országuton egy megfagyott ember hullására akadtak a járókelők. A hatóság vizsgálat során megállapították, hogy a szerencsétlen ember Jovic Váza beravci napszámossal azonos. Jovic valószínűleg ittasan indult el éjnek idején az országuton, utközben azonban leült, elaludt és álmában érte utól a halál.

Sokan elkedvetlenednek ha hűlés, kimerültség, stb. okozta fejfájás következtében munkabírásuk és gondolkodóképességük csökken.

Pyramidon tabletták

ilyenkor hathatós segítségnek bizonyultak. Elűzik a győri fájdalomokat és ismét visszaszerzik a munkakedvet és életösztönt.

Valódi csak az eredeti "Pyramidon" csomagolásban.

100 drb valódi perzsaszőnyeg

Bochara, Kirman, Sineh, Iran, Schiras, Täbris, Teheran, Nebatty, Panderma, Sirvahan, Beludisztán és Saruk

24.-től (vasárnaptól) kezdve, Szubotican, a Kralja Aleksandrova ulicán, a Korzón, a Lövy-cukrászda mellett

igen olcsó áron eladásra kerül

Saját érdekében vétel énszer nélkül te intse meg!

A kisleány halála. Noviszadról jelentik: A törvényeszen pénteken tárgyalták Gozseta Mijó titeli kocsis bűnügyét, aki egy Fischer Antonia nevű kisleányt kocsijával elgázolt. A gyermek belehalt sérüléseibe. A bíróság a vádottat felmentette, mert nem látta gondatlanság esetét fennforogni.

Titokzatos női holttest a sineken. Balatonfüredről jelentik: Balatonszárszó határában a vasúti sineken borzalmasan szétromosolt női holttestet találtak. A holttest valószínűleg darabokban állott és csak annyit sikerült megállapítani, hogy a szerencsétlen nőnek barna bubis haja és barna szeme volt. A csendőrség megindította a nyomozást a személyazonosság megállapítására és annak kiderítésére, hogy gyilkosság vagy öngyilkosság esete forog-e fenn.

Verekedésért elítélt amazon. Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényeszen pénteken tárgyalták Pixlades Xenia gyurgyevói asszony ügyét, aki Hromis Misa noviszadi lakost egy összeveszés alkalmával doronggal súlyosan megsebesítette. A törvényeszen a harcias asszonyt jogerősen ötnapi fogházra ítélte.

Ne költson annyit a gyomrára, Helyette Agnes Crémet használjon arcára

Ujabb letartóztatás a noviszadi mérgezés ügyében. Noviszadról jelentik: Rákóti Lidia, a noviszadi Szloboda-szálloda alkalmazottja, mint jelentették, méregtartalmu port kevert vadházastársa, Baljevics Murat pincér ételbe. A port egy asszonytól kapta, azzal, hogy a szer segítségével visszazserezhetti elhűdögött kedvesét. Baljevicsét ebéd után hirtelen rosszullet fogta el és be kellett szállítani a kórházba, ahol mérgezési tünetek mutatkoztak rajta és szombaton reggel meghalt. Rákóti Lidia a rendőrség letartóztatta és a nő bevallotta, hogy port kevert Baljevics ételbe, de csak azért, hogy a pincért visszahódítsa. A port egy asszonytól kapta. A rendőrség elfogta az asszonyt is: Becke Erzsébet szállodai mosónő személyében, akit szintén letartóztattak. Az asszony előadta, hogy a port már régebben kapta egy ismeretlen asszonytól ugyan csak abból a célból, hogy férjét visszahódítsa. Ő egy izben adott is a férjének egy adag port, amittől férje rosszul lett és sokáig volt orvosi kezelés alatt. A pincér holttestét szombaton délután felboncolták és a belső részeket elküldték a beogradi vegytani intézetnek annak megállapítása végett, hogy milyen mérgek jutottak a megmérgezett ember szervezetébe. A rendőrség az ügyben tovább folytatja a nyomozást.

A felrobbant karbidlámpa megsebesített két embert. Noviszadról jelentik: Ilkon a napokban súlyos szerencsétlenség történt. Stern Manó ékszerész üzletében felrobbant a karbidlámpa, az üzlet egy részében nagy pusztítást vitt véghez és súlyosan megsebesítette az üzletben tartózkodó Stern Mihályt és Engel Jenőt. A sebesülteket beszállították a kórházba és a rendőrség megindította a nyomozást.

Egy elhunyt plébános nevével szélhámoskodik egy csaló Noviszadon. Noviszadról jelentik: Néhány nap óta Noviszadon a kereskedőkhez és ügyvédekhez azzal állít be egy ismeretlen szélhámos, hogy ő a testvére Hranilovics Jovának, az elhalt pravoszláv plébánosnak, a noviszadi újságírószekció első elnökének és könyvörödmányokat gyűjt egy felállítandó Hranilovics emlékszóborra. Miután a noviszadi újságírószekció már állított emléktáblát Hranilovicsnak biztos, hogy az ismeretlen ember szélhámosságokra használja fel Hranilovics nevéét. Az újságírószekció kéri, hogy az ismeretlen, bárkinél jelentkeznek, adják át a rendőrségnek.

Doroszlóvra bevezetik a villanyvilágítást. Noviszadról jelentik: Doroszlóv község előjárósága elhatározta, hogy a községbe bevezetik a villanyvilágítást. A villanyáramot valószínűleg a bácsi villanytelep fogja szolgáltatni. Az áram kilowattentként két dinárba fog kerülni. A község képviselőtestülete egyben elhatározta, hogy a községi pótdadót 740 százalékról 500 százalékra szállítja le.

— Gyanus körülmények között meghalt egy vranjevi gazdálkodó. Becskerekéről jelentik: A vranjevi csendőrség rejtélyes haláleset ügyében folytat nyomozást. Kovács István negyvenöt éves jómódu gazdálkodót szombaton reggel holtan találták ágyában. A hatóságok a magánosan élő ember szobájában egy levelet találtak, amelyen, mint megállapították, Kovács egyik barátja írta. A levélben többek között a következőket írta a nő: »nem fogsz soká élni.« A csendőrségnek az volt a gyanuja, hogy Kovácsot elterelték láb alól, ezért jelentést tettek a becskeréki ügyészségnek, amely elrendelte a holttest felboncolását. A hulla belső részeit a beogradi vegyvizsgáló intézetnek küldik annak megállapítása végett, hogy nem történt-e mérgezés. A csendőrség keresi a rejtélyes levélíró.

Gragyanszka Kaszinó vasárnap ötórától kezdettel teadélután rendez. A Beograd-kávéház zenekara játszik.

— Noviszadon erősen terjed az influenza. Noviszadról jelentik: Az influenzajárvány az utóbbi napokban Noviszadon erősen terjed. Február tizenhatodika óta hetven újabb megbetegedést jelentettek be, melyek kivétel nélkül könnyű lefolyásúak. Eddig összesen 129 influenzamegbetegedést jelentettek be a megbetegedések száma azonban természetesen sokkal nagyobb. Magar Adamovics Péter városi tisztviselő is megbetegedett influenzában. Noviszadon az influenzán kívül 2 tifuszbeteg, 11 vörheny és 1 orbáncbeteg van. Az influenzajárvány könnyű természetére való tekintettel egyelőre nincs szükség az iskolák bezárására.

A száj- és garatüreg

a leggyesztelmesebb ut, amelyen kerekül a kórokozó csírkék a légutakba jutnak. Az ilyen és gyermekeknek meg kell adni a hatékony és a torokbetegségek megelőzésére a dr. Wancser-féle

ANACOT-PASTILLÁK

védhetők meg.

16921

— A kivágtott fa rúzsant a munkásokra — egy halott, két haldokló. Oszijekről jelentik: Halálos szerencsétlenség történt a Racsinovci melletti erdőben. Turics József, Kovácsévics Márkó és Osztrihon Mátyás erdőmunkások egy nagy fa kivágásán dolgoztak. A fa törését nagyrészt már átfűrészték, majd abbahagyták a munkát és a fa alá telepedtek pihenni. Alig néhány pillanattal később a fa kidőlt és ráomlott a munkásokra, akik közül Kovácsévics Márkó még a helyszínen meghalt, míg a másik két munkást haldokolva szállították be a zsupanjai kórházba. A vizsgálatot a halálos baleset ügyében lefolytatták és megállapították, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhel felelőség.

Március 1-től érvényes új gabona, hüvelyesek és liszt díj szabás megrendelhető: »Tarif« R. Tomić cégnél, Beograd, Jakšičeva 15.

Dr. Singer Adolf belgyógyász specialista rendelőt a VIII., Kralj Petar Park 11. (volt Lichtneckert-palota) a vasutállomással szemben helyezte át.

Rogaska Slatina. A »Tempel« forrás, a legjobb asztali víz, elősegíti a szénsav kiválasztódását, megjavítja a székélést. A »Styrac« gyógyvíz kitűnő hatású gyomor- és bélhurutnál, a legkiválóbb gyógyszer a máj, a vese megbetegedéseinek, cukorbetegségnek és egyúttal a legjobb székletszabályozó. A »Donat«-forrás erős, hatása főleg bélbántalmaknál, epekövénél, cukorbetegség, elhízásodásnál felülmulhatatlan. Vajvodina és szerémségi képviselő Cselikovic Testvérek cég Noviszadon, szlavóniai képviselő Cselikovic Emil Oszijek. Prospektust díjmentesen küld a Földgazgatóság.

Meg van az On könyvtárába napjaink legszenzációsabb, legkomolyabb történelmi munkája

H. G. Wells

nagy

Világtörténelme?

Ha nincs meg, NE vegye meg

mert a Bács megyei Napló előfizetési kedvezményül

INGYEN ADJA

a hatalmas diákművet, amelynek bolti ára különben 560 dinár

Részletes ismertetés a jövő héten jelenik meg

A szombori műkedvelő zenekar hangversenye. A szombori műkedvelő zenekar február 3-án hangversenyt rendez, amely elé nagy érdeklődéssel tekint Szombor zenekedvelő közönsége. A program keretében Beethoven V. szimfóniája, Schubert H-moll szimfóniája és Mozart F-moll fantáziája kerülnek előadásra. A nehéz zeneművek interpretálása nagy feladatot elé állítja a zenekart, de a kiváló együttes multja és eddigi produkciói garanciát nyújtanak arra, hogy a hangverseny publikuma ezúttal is pompás előadásban gyönyörködhet. A műkedvelő zenekar, amikor ennyire nehéz zenei feladatok megoldására vállalkozik, egyrészt Szombor zeneileg kulturált publikumának akar egy élvezetes estét szerezni, másrészt pedig dokumentálni szeretné az erőpróbával, hogy ez a szerény keretek között működő zeneegyesület így is komoly muzikális tényezővé nőtte ki magát és hogy megérdemli a zenekedvelő publikum legteljesebb támogatását. A szombori műkedvelő zenekar élén Kiss Lajos karmester áll, akinek hivatott irányítása alatt eddig is sok értékes produkcióval ajándékozta meg a szombori közönséget az ambiciózus együttes.

Fáll és színházi nyakgyöngyök, ridikül-ujdonosságok olcsón beszerezhetők Balog Lina cégnél, Szubotica.

— Halálozás. Szombaton délután Szubotcán hetvenéves korában meghalt Kovács Birkás Antal ácsmester. Kovács egyike volt a város legöregebb iparosainak. Ő végezte az ácsmunkát többek között a Rókusi és Szentgyörgyi templomoknál, a főgimnáziumban és a közkórházban. Holttestét vasárnap délután 3 órakor temetik el a VI. kör, Magyarszka ucca 28. szám alatti gyászházban.

— Műkedvelő előadás Zsabaljon. Zsabaljról jelentik: A zsabali magyar olvasókör február 24-ikén vasárnap este fél nyolckor a Mandics-féle vendéglőben műkedvelő előadást rendez. Színré kerül Gárdonyi Géza színműve: »A bor.«

Étvágytalanságnál, rossz gyomornál, bélrekedésnél, renyhe emésztésnél, savascsere-zavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizkézetnél a természetes »Ferenc József« keserűviz rendbe hozza a gyomrot és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttorjé megállapította, hogy a Ferenc József víz abszolút megbízható hashajtó. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 36

FILM

Uj filmek

„A nőorvos“ a Lifkában — A Városi Mozi új kettős műsora

A kötelező anyaság problémája és az a kérdés, hogy szabad-e a még meg sem született magzatot megölni, már polgárijogot nyert a filmen. Nem egy filmdrámát látnak az utóbbi években, amely ezzel az aktuális kérdéssel foglalkozik. A probléma kényes, de struccpolitika volna agyonhallgatással elintézni. Erről a kérdéstről azonban csak jó és művészi filmet szabad csinálni, különbenben izléstelenség és giccs utvesztőjébe téved színész és rendező. A nőorvos a legjobb ilyen témájú film, amit az utóbbi években látnak. Bátran nyúl a kényes kérdéshez, anélkül, hogy tekintettel lenne bármilyen érzékenykedésre vagy álmodásra, nyíltan és szókimondóan mutat rá a mai helyzetre és anélkül, hogy túlhangsúlyozná a tendenciát, csak épen sejtíti, hogy miképpen kellene segíteni azokon az állapotokon, amelyek annyi baj okozói.

A nőorvos meséje nagyon logikus és minden túlzástól mentes. Nincsenek ebben a filmen erőltetett, túlzott jelenetek, hanem az élet valóságával hat ez a mese, amely céltudatosan halad az első jelenettől az érdekes cselekmény végső kifejlődéséig. Külön érdeme a filmnek, hogy minden komolysága mellett is érdekes és lebilincselő, a közönség legszeleesebb rétegeit is szórakoztató mese keretébe helyezi mondani valóját. A rendezés egészen modern eszközökkel dolgozik és színes mozgalmasságra törekszik, amit el is ér. Nagyon érdekes összekopirozásokkal érzékelteti például a kuruzsló szökését, egészen eredeti képek során.

Külön érdeme a kitűnő filmnek a hibátlanul jó szereposztás. A címszerepet Petrovics Szvetisláv ruházta fel egyéniségének minden rokonszenves varázásával. Petrovics most már több az amorózónál, komoly és jó drámai színész. Partnere a törekény szépségű Eveline Holt az egyéniségének annyira megfelelő szerepben művészetének egész gazdag skáláját megszólaltatja. A kuruzsló alakjában a kitűnő Hans Albers ad ismét megdöbbentő portrét. A művészi interjúkban és szép tájfelvételekben gazdag filmet csak felnöttek részére hétfőtől kezdve mutatja be a Lifka-mozi, amely ezzel az irodalmi kvalitású filmmel bizonyosan nagy sikert fog aratni.

A Városi Mozi szórakoztató kettős műsort mutat ne hétfőn. Az eladott feleség a jólismert filmfőmát varilája ismét: az intrika által elválasztott sze-

relmesekről, a gazember karmaiba került lányról és a becsületes szerelemről, aki aztán sok szenvedés után megbocsát a nőnek, míg az intrikust utólról a »költői igazságszolgáltatás.« Nem új mese, de a film felvételei szépek és a címszerepet a csodálatosan szép Dolores del Rio játssza, ami már maga is nagy vonzóró. Partnere Don Alvarado sokkal jobb megjelenésű férfi, semmint jó színész.

A műsor másik filmje A repülő cowboy nagyon érdekes és jól megcsinált film. Egyáltalán nem sorozható a cowboy-drámák közé, hanem azoknál sokkal eredetibb. Hóval fedett, gyönyörű tájakat látunk és egy nagyon érdekesen megcsinált lavinaomlást, amely magával sodor egy kis faházikót. Ezek a felvételek nagyon szépek és ugyanilyen izgalmasak azok a meglepően ügyes repülő-bravurok, amelyeknek hőse Jones Book, aki nemcsak cowboy, hanem pilótának is elsőrangú. A női főszerepben nagyon kedves Iren Novak. A film meséje nagyon lebilincselő és a két film együtt jó szórakozást jelent.

(L. I.)

SPORT

Meisl Hugó fontos küldetéssel Zagrebba jön
Békítő akció Jugoszlávia és Olaszország között

Zagreből jelentik: A középeurópai futballszövetségek mult heti bécsi konferenciáján — mint ismeretes — elhatározták, hogy a futball világbajnokság kérdésében erős koncentrációt szerveznek, amelyhez megnyerik a balkáni szövetségek csatlakozását is. A bécsi konferencia résztvevői Meisl Hugót bízták meg azzal, hogy érintkezésbe lépjen a balkáni nemzetek szövetségeivel és az ő kívánságai figyelembevételével készítsék el a világbajnokság tervezetét.

Meisl Hugótól már értesítés is érkezett a J. N. S.-hez, amelyben a bécsi futballvezér bejelenti, hogy a napokban Zagrebba érkezik. Értesülésünk szerint Meisl ezúttal fontos misszió vezet a jugoszláv szövetséghez. A bécsi koncentráció ugyanis tisztában van azzal, hogy a balkáni szövetségek közül a J. N. S. bír a legnagyobb súllyal és ezért elsősorban arra törekszik, hogy az ő támogatását megnyerje. Meisl nem csak a világbajnokság tervezetének megtárgyalása céljából érkezik Zagrebba, hanem ez alkalommal tisztázni fogják Jugoszlávia viszonyát a középeurópai kupa érdekeltségével szemben. Ezenkívül Meisl szerepet kíván vállalni a balkáni kupa mérkőzések régóta húzódo kérdésének életre hívásában, hogy ezzel is jelét adja a középeurópai szövetségek és a maga jóindulatának. Meisl zagrebi látogatásának legnagyobb fontossága mégis abban van, hogy az osztrák sport diplomata — mint értesülésünk — megbízást kapott arra is, hogy szövetségnk és az olasz futballszövetség között békét közevitsen.

Meislnek ezt az akcióját sportkörökben a legnagyobb figyelemmel kísérik, miután az olasz szövetség mindaddig elzárkózott az elől, hogy a három év előtt a torinói Juventus zagrebi mérkőzésén történt incidens miatt megszakadt érintkezést a JNS-el felvegye. A jugoszláv szövetség éppen ezért a legutóbbi közgyűlésén határozatot hozott, hogy a maga részéről többé nem hajlandó lépéseket tenni az olaszokkal való kibékülésre, de erre mindenkor készen áll.

A legközelebbi napokban tehát Zagreb fontos tanácskozások színhelye lesz, amelyeknek eredménye nagy jelentőségű nemcsak a jugoszláv futballsportra nézve, hanem a nemzetközi sportélet aktuális problémá szempontjából is.

Nyilatkozat. A szuboticei »Neven« című hetilap több ízben sértő tartalmú és alaptalan vádakról hemzsező cikkeket közölt ellenem. Mindaddig nem reagáltam ezekre a támadásokra, miután vártam a bírói eljárás befejezését, amely éppen a Neven feljelentésére indult meg. A II. hó 21-ikén megjelent Neven azonban betetőzi a rágalmakat és ez arra indít, hogy a cikk írója ellen nyomban megtegyem a bünyádi feljelentést. A cikk tendenciája egyébként teljesen átlátszó és azt a célt szolgálja, hogy engem a sportolók előtt diszkvalifikáljon és az alszövetség küszöbön álló közgyűlésén lehetetlenné tegyen. Erre a törekvésére maguk az egyesületek fogják a választ megadni. Szubotica, 23. II. 1929. Szegedinszki Nesztor.

Hétfőn megjelenik a Jugoszláv Sportélet. A Jugoszláv Sportélet, a Vajdaság egyetlen sportszorgója hétfőn nyolc oldal terjedelemben ismét megjelenik.

Jugoszláv siető s'kere Franciaországban. Párisból jelentik: Most rendezték meg a Pireneusokon Lisonneban a francia s' bajnokságokat, amelyen jugoszlávok is szép sikerrel vettek részt. A 18 kilométeres távon negyven résztvevő közül a ljubljani Jansa Josip harmadik, Jansa Janko hatodik és a zagrebi Godetz tizedik helyezett lett. A negyven kilométeres versenyen a jugoszlávok nem vehettek részt, mert a rossz vonatkelekedés miatt késve érkeztek Lisonneba,

A Bácsme gyei Napló uj könyvkedvezményei

A *Bácsme gyei Napló* a következő kedvezményeket nyújtja állandó előfizetőinek:

Mindenki, aki 1929. márciustól kezdve egész évre előfizet, 100 dinár lefizetése ellenében portómentesen megkapja

H. G. Wells:

Világtörténelem alapvonalai címművet (Nagy Wells)

A díszkötésű könyv bolti ára 540 dinár, az évi előfizetési díj 600 dinár, aki tehát 760 dinárt küld be egy évi előfizetés fejében, megkapja a Wells könyvet, azonkívül részesül azokban a kedvezményekben, amelyek az alábbiak szerint a havi előfizetőket megilletik.

Mindenki, aki egy hónapra előfizet, vagy minden nap megveszi a lapot s a lapfejeket beküldi, ingyen kap egy-egy kötetet szabad választás szerint a következő könyvekből:

Füst Milán: Advent.

Krudy Gyula: A nagy kópé.

Wallace: A dadaista fénykép titka.

Szép Ernő: Völgyény.

Bíró Lajos: Álarcok.

Arató: Elkésett emberek.

Forró Pál: Ábrándkergetők.

Allorge: A tőzsde ura.

Glass: A fikevesztett emberiség.

Földes: A leányom.

Strém: Lukrécia Borgia.

Beke: Sophia Kovalevska.

Kalós: Sapho.

Benedek: Zola.

Görög: Jehonata.

Baktul: Rabindranath Tagore.

Zoványi: A felvilágosodás története.

Ezek szerint, aki egy évre fizet elő, az tizenkét ingyen könyvet kap. Ha az előfizetési díjon felül még száz dinárt is beküld, a tizenkét ingyen könyvön kívül még megkapja a Nagy Wells-et is.

Mindenki, aki 1929. márciustól kezdve félévre előfizet s a 350 dinár félévi előfizetésen kívül még 50 dinárt, tehát összesen 380 dinárt beküld, megkapja

H. G. Wells:

A művészetek fejlése

című illusztrált díszművet, vagy

Dosz ojevs ki:

Siheder

című három kötetes nagy regényt s azonkívül hat kötet könyvet kap a fenti könyvekből teljesen ingyen.

A *Művészetek fejlődése* bolti ára 200 dinár. A *Siheder* című Dosztojevszki regény bolti ára 220 dinár.

A féléves előfizető tehát hat kötet könyvet kap teljesen ingyen s ha az előfizetési díjon kívül még 50 dinárt fizet, megkapja vagy Wells: *A művészetek fejlődése* című könyvet, vagy Dosztojevszki: *A Siheder* című három kötetes regényt.

Mindenki, aki negyedévre előfizet s a 165 dinár előfizetési díjon kívül még 25 dinárt, tehát összesen 190 dinárt beküld, megkapja

Ar. űbasev:

A végső ponton

című nagy regényét, (bolti ára 140 dinár), vagy szabadon választhat két kötetet a következő világhírű regényekből:

Dosztojevszki: Sztepanicskó lakói.

Dosztojevszki: A névtelen.

Dosztojevszki: Karácsonyfa.

Harvani Lili: Az az ember.

Rachilde: Nőstényfarkasok lázadása.

Weber: Pompadour.

Ezeknek a könyveknek egy-egy kötete a könyv-árusi forgalomban 60-80 dinár.

Aki egy hónapra fizet elő, vagy a lapfejeket küldi be egy-egy ingyen könyvet kap. Az egy havi előfizetési ár 60 dinár.

KÖZGAZDASÁG

A Noviszad—petrovvaradini ármentesítő társulat megkezdi az árvédelmi töltések építését Hatmillió dinár költséggel töltések és további hatmillió dinárért csatornázási művek épülnek

Noviszadról jelentik: *Plavics* Nikola noviszadi városi műszaki tanácsos — amint jelentették — a hétfőn megtartott városi árvédelmi bizottsági ülésen terjesztette elő a város védelméről gondoskodó árvédelmi mozgósítási tervet, amelyet az árvédelmi bizottság egyhangulag el is fogadott. Eszerint Noviszad városa már most elkészült műtárazatokkal a védelmi intézkedésekkel, amelyekre a város és közvetlen határa biztosítására szükség van.

A város árvédelmi intézkedéseitől függetlenül, a Noviszad—petrovvaradini ármentesítő társulat is minden lehetőséget kihasznál, hogy a legújabb technikát vívmányok igénybevételével modern Dunavédtöltéseket létesítsen, amelyek a futaki határtól a kátyi határig fognak terjedni és amelyek alkalmasak legyenek Noviszad város területén, 9000 hold területen, minden árvízveszedelemmel szemben megvédeni. Az ármentesítő társulat rövidesen elkészíti a védtöltés terveit, úgyhogy az építési munkálatokat már kora tavasszal meg lehet kezdeni.

A Noviszad—petrovvaradini ármentesítő társulat múltév tavaszán alakult és abban Noviszad városa, Petrovvaradin vagyontársaság, a katonai kincstár (a Hadiszíjkezen levő katonai tulajdonú középső területekkel), Káty község és a noviszadi szerb főgimnázium patronátusa vesznek részt. A védelmi vonalon belül eső terület 9000 katasztrális holdat fog kitenni. Az ármentesítő társulat élén *Papich* Dáka volt agrárreformminiszter áll, alelnöke pedig dr. *Porota* Branišlav polgármester. Az igazgatóban képviselve vannak: Noviszad és Petrovvaradin városok, Káty község és mint a főgimnázium patronátus képviselője *Miroslavlevics* Koszta, a Lloyd elnöke.

A létesítendő védművek tervezését múltévi szeptemberben *Tosics* Dusan mérnökre, a vajdasági mér-

nökkamara elnökére és *Schumacher* Sándor mérnökre bízták. A védtöltés 12,5 kilométer hosszúságú lesz és a hidrotechnika legmodernebb elvei szerint készül. A töltés magassága az 1926. évi árvíz legmagasabb szintjét egy méterrel túl fogja haladni. A töltés magasságának megállapításánál figyelemmel lesznek arra a körülményre, hogy a panosevői réti lecsapolása következtében a Duna vízállása az eddiginél is magasabb lehet.

A védtöltés építését rövidesen megkezdik és csak ennek elkészülte után kerül sor a védtöltés mögötti terület csatornázására. A védtöltés építési munkája hat millió dinárral van előirányozva. A többi munkálatok hasonlóképpen 6 millió dinárba fognak kerülni, úgyhogy 12 millió dinár beruházással számolnak. Az ármentesítő társulat jövedelmeit kizárólag a társulati illetékek alkotják. Ezeket az illetékeket a vízjogi törvény értelmében az állam szedi be. A 9000 katasztrális holdat tehát holdanként 2000 dinár illeték terheli. Az ármentesítő társulat ezen várható jövedelemmel szemben 18 millió dinári költséget kaphat, úgyhogy ezt az összeget nem is veszik teljesen igénybe, mert csak 12 millió dinár kerül felhasználásra.

Az ármentesítő társulat árvédelmi berendezkedésének elkészültéig az árterület védelme kizárólag Noviszad városára hárul. Az ezidőszereint létező védelmi berendezkedés a régi töltésből, amely Futaktól Noviszadig terjed és az új védtöltésből, amely Noviszad és Káty között terjed, áll. Mielőtt az ármentesítő társulat munkálatával elkészül, az egész védelmi munka az ármentesítő társulatra hárul. Az ideiglenes árvízveszedelemmel szemben való védekezés az ármentesítő társulattal való teljes összhangban történik és az ármentesítő társulat később vissza fogja téríteni a város kiadásait.

Harmincegyezer dinárért adták el Becskerek két legforgalmasabb csemegeüzletét Két tekintélyes becskereki kereskedő különös bukása

Becskerekről jelentik: Becskereki kereskedelmi körökben szokatiannal nagy érdeklődéssel tárgyalják a két legnagyobb forgalmu főúccai csemegekereskedés várhatóan és érdekes körülmények között bekövetkezett hirtelen bukását. *Erecan* Tósa és *Somogyi* András, akiknek nagyon jólésesen berendezett, kintőnben vezetett és élénk forgalmu csemege- és fűszerüzletük vannak a város legforgalmasabb részén, a Kralja Alekszandra-útcában, egyik napról a másikra elvesztették üzletüket és a város, az ismerősök és hitelezők csak úgy értesültek az eseményről, hogy egy reggel miután a két üzlet cégtáblája megváltozott, anemnyiben az eddigi tulajdonosok nevei mellé odafestették azt a szót, hogy *utóda*.

Erecan Tósa és *Somogyi* András nemrégben még cégtársak voltak, amennyiben *Erecan* és *Somogyi* cég alatt közös üzletük volt a Kralja Alekszandra-útcában, dr. *Gavrila* Emil ügyvéd, volt főispán házában. A cég tulajdonosai *Erecan* Tósa felesége, Anna és *Somogyi* András voltak. Körülbelül félévvel ezelőtt az a társaság megvásárolta *Radanovic* és *Delfel* fűszer- és csemegekereskedőknek ugyanasnak a Kralja Alekszandra-útcában lévő üzletét, azután közös megegyezéssel szétváltak, úgyhogy a régi üzlet *Erecan*-é maradt, az újonnan vásárolt üzlet pedig *Somogyi*-é lett.

Még a közös üzlet idejéből volt a társaságnak százezer dinár házbértartozása, amelyről a cégtársak váltót adtak dr. *Gavrila* Emil háztulajdonosnak. Ezek kivül *Erecan* és *Somogyi* részben közös, részben külön-külön hiteleket vett igénybe árura, úgyhogy a tartozásuk összege a százezer dináros házbértartozáson kívül körülbelül háromszázezer dinárt tett ki. A hitelezők nyugodtan vártak a pénzükre, hiszen két jólmenő üzlet és két régi, szolid, tekintélyes kereskedő teljes garanciát jelentett az aránylag nem túlság adósság ellenében.

Rövid idővel ezelőtt a házbértartozás fedezetére adott százezer dináros váltó esedékessé vált és mivel *Erecan* és *Somogyi* a váltót nem rendezték, dr. *Gavrila* Emil peresítette. A két kereskedő a pár tárgyalásán nem jelent meg, mire természetesen a bíróság elmarasztalta őket a százezer dinár megfizetésében. Az ítélet alapján dr. *Gavrila* végrehajtást vezetett úgy *Erecan*, mint *Somogyi* üzletére és árukészletére, ami meg

is történt, úgyhogy a hitelezők mit sem sejtettek a folyamatban levő végrehajtási eljárásról.

A végrehajtás foganatosítása után a két kereskedő a törvény rendelkezései szerint szabályszerűen megkérte maga ellen a csődöt. Közben azonban az történt, hogy dr. *Gavrila* headványt intézett a bírósághoz, amelyben arra hivatkozta, hogy a lefoglalt áruk romlandók, a végrehajtási törvény 104. szakasza alapján előzetes árverés sürgős elrendelését és foganatosítását kérte. A bíróság a sürgős kérvény ügyében soronkülvü tárgyalást tűzött ki, amelyre természetesen a két kereskedő is megjelent. A tárgyaláson azonban egyik kereskedő sem jelent meg, sem ügyvédet nem küldött, az alperesek védekezése hiányában tehát a bíróság helytadott dr. *Gavrila* kérelmének és a sürgős előzetes árverést elrendelte.

Mindez pedig olyan gyors tempóban történt, hogy a hitelezők még sem sejtették semmit a dolagról. Sőt az árverés is megtörtént anélkül, hogy a hitelezők arról tudomást szereztek volna és úgy történetesen meg, hogy a két üzletet a teljes árukészlettel és berendezéssel együttvéve 31.500 dinárért adta el a végrehajtó. Az árverésen ugyanis mindössze két árverező jelent meg, akik közül az egyik az *Erecan*-féle, a másik a *Somogyi*-féle üzletet vásárolta meg potom áron, összesen 31.500 dináron, holott szakértők becslése szerint a két üzlet berendezése és árukészlete legalább kétszázezer dinárt ér.

Az *Erecan*-féle üzletet *Grujin* Zsarkó becskereki speditőr vette meg, *Somogyi* üzletét pedig *Osváld* Pál kereskedő. Az árverés szerdán este fél tíz körül történt és a két üzletet reggel már a cégtáblák át voltak festve az új tulajdonosok nevére, illetve mint a *Erecan* *utóda* szerepelt az üzlet. Amint a cégtáblaváltozást észre vették, azonnal futótöként terjedt el a városban és főleg kereskedelmi körökben a gyors cégtáblaváltozás híre. A hitelezők rögtön tárgyalták az esetet és a nem érdekelt kereskedők is nagy érdeklődéssel tárgyalták az esetet.

A helyzetet ugyanis most a hitelezők szempontjából egészen reménytelen. *Erecan* és *Somogyi* a végrehajtás megtörténte után, de még az árverés előtt, tehát szabályszerű időben csődöt kértek maguk ellen. A csődüggy tárgyalása azonban lényegesen lassabban

megy. mint a sürgős árverési kérvény elintézése és így mikor a csődtárgyalásra kerül a sor, akkor az már teljesen tárgytalan lesz, mert hiszen a csődvagyony időközben megsemmisült. A két kereskedő a csődtárgyaláson előreláthatólag le fogja tenni a vagyontalansági esküt és ebben az esetben a bíróság el sem fogja rendelni a csődöt, miután az hiábavaló lenne.

A hitelezők, akik ilyenformán elvesztették a reményt arra, hogy követeléseiket megkaphassák, a na-

pokban konferenciára gyűlnék össze, hogy megbeszéljék, milyen lépéseket kellene megtenni, hogy követeléseiket részben vagy egészen behajthassák. A főbb hitelezők Tolveth Frigyes, Pülls Mór, Reimtz Béla, Guttmann testvérek, Schwirthek szeszgyár, Szerb Kereskedelmi Részvénytársaság és mások. Az esetnek egyik érdekessége különben az, hogy ugy Ercegan, mint Somogyi András továbbra is vezetik régi üzleteiket, azonban most már nem mint tulajdonosok, hanem mint az árverési vevők alkalmazottai.

A vámvezérigazgatóság az elmúlt napokban átíratban értesítette a szuboticei városi tanácsot, hogy a felterjesztett tervrajzot elvben elfogadta azzal a kikötéssel, hogy a költségvetést 3 és fél millió dinárral redukálni kell, úgyhogy az építés összes költségei 17 millió dinárt fognak kienni az előirányzott 20.500.000 dinár helyett.

Erre a redukcióna azért volt szükség, mert a pénzügyminisztérium kérdésére az állami jelzálogbank azt válaszolta, hogy közigazgatási testületeknek a jelzálogbank csak 12 évre ad kölcsönt. Tekintettel arra, hogy a szuboticei vámhivatal átlagos évi követelvény jövedelme egy és fél millió dinár, ezért a jelzálogbank, ezt véve alapul,

tízmillió dinár kölcsönt hajlandó csak a város rendelkezésére bocsájtani erre a célra. A városi tanács magdévát tette a vámvezérigazgatóság javaslatát, a költségvetést így három és fél millió dinárral redukálták oly módon, hogy lényegesen csökkentették a kövezési és az aszfaltozási költségvetés részét. A leeredült költségvetési előirányzatot az összes tervekkel együtt szombaton uból felküldte a városi tanács a vámvezérigazgatóságnak. A városházán remélik, hogy a vámvezérigazgatóság a legrövidebb időn belül dönteni fog a kérdésben, megszerzi a város részére a szükséges kölcsönt a jelzálogbanknál, úgyhogy

a vámpalota építése május végén megkezdőd-
jék.

Kívánatos volna azonban, hogy a kereskedelmi és gazdasági egyesületek szintén lépéseket tegyenek, hogy a vámpalota minél előbb tető alá kerüljön. A szuboticei vámhivatal felépítésének óriási jelentősége lesz gazdasági téren, mert megfelelő raktárakkal Szubotícán lehetne koncentrálni az ország egész északi exportját, valamint az északi és nyugati államokból az importot.

Kereskedői és gazdasági körökben általában azt hiszik, hogy a vámpalota felépítésével egész új városrész épül fel.

Az építkezésnél több ezer munkás fog hónapokon keresztül munkát kapni és ezzel a szociális kérdések egy egész sorozatát fogják megoldani.

Májusban megkezdik a szuboticei vámpalota építését

Tizenhétmillió költséggel Petrovics Koszta városi főmérnök tervai alapján épül a vámpalota

Két évig tartó előkészületek után a szuboticei nagy vámpalota és vámraktár építésének kérdése a napokban döntő fázisba jutott és most már remélhető, hogy a vámpalota ebben az évben felépül. Petrovics Koszta, Szubotica főmérnöke, mint ismeretes, elkészítette a vámpalota és vámraktárak tervait, valamint az építési költségvetést, amit a városi közgyűlés december 28-án ülésén egyhangúlag elfogadott.

A vámpalota építési tervait a vámvezérigazgatóság, a vasuti vezérigazgatóság és a postaügyi minisztérium is elfogadták. A vámpalotát részint a szuboticei vasuti tehérpályaudvar területén (a mai déli raktár), részint a Csinovicska-, Teretna- és a Tomicsseva-ucca között elterülő területen kell felépíteni.

A vámpalota és a hozzá tartozó épületek négy és fél katasztrális hold területen épülnek és így a szuboticei vámpalota lesz az ország egyik legnagyobb és legmodernebb vámpalotája.

A Bács megyei Napló munkatársa felkoreste hivatalában Petrovics Koszta városi főmérnököt, aki szívesen bocsájtotta rendelkezésünkre a vámpalota építési tervrajzát. Ebből kitérünk, hogy a következő épületeket fogják felépíteni.

1. Egyenletes vashetonból készült vámraktár, 115 méter hosszú, 12 méter széles és 8.30 magas.
2. 30 méter hosszú, 12 méter széles és 6 méter magas nyílt vámraktár.
3. Hatvan méter hosszú és 12 méter széles nyílt rámpa.
4. Postai vámraktár, 105 hosszú, 15 széles és 4.5 méter magas.

5. Vámhivatali épület, 50 hosszú, 12 széles és 5 méter magas.

6. Tizennyolc tisztviselői lakás.

7. Gyalogjárásra alkalmas vashíd, amely a Liki uccától a Carinarnica uccáig terjed az egész tehérpályaudvaron keresztül mintegy 300 méter hosszúságban.

8. Ezzel kapcsolatban szükségessé válik a Carinarnica, Csinovicska, Losinszka, Jaksicsseva uccák, valamint a tehérpályaudvar területének kövezése 17.000 négyzetméter területen.

9. Úgyanezekben az uccákban a járdák aszfaltozása 1.300 négyzetméter területen.

Az épületeket a modern építészeti technika követelményei szerint fogják építeni és mindenütt lesz villanyvilágítás, gáz, vízvezeték és csatornázás.

A vámpalota felépítésének költségvetése 20 millió 500.000 dinár.

Petrovics Koszta főmérnöknek ezt a tervet a városi tanács a múlt évben felterjesztette a vámvezérigazgatósághoz. Együttal azt indítványozta, hogy az építési költségeket a közevetvám-alapból fedezzék és a még szükséges összeget az állami jelzálogbanknál vegyék fel kölcsön.

Miután a közevetvám alapján a városnak már 7 millió dinárja fekszik, 13 és fél millió dinár jelzálog kölcsönre volna szükség.

A kölcsön fedezésére szolgál a vámhivatal jövedelme a közevetvám alapból és a vámpalota építése egyáltalán nem terhelné meg újabb pótdávval a lakosságot.

BÁRÓ A KATEDRÁN NOVOSZEL ANDOR POSTHUMUS REGÉNYE

34

Ella csak rábólintotta az igent, hanem azért nagyon sápadt volt az a kedves arc.

László megírta a levelet s Gazsi bácsi pár perc múlva vigan kocogott vele a kastély felé. Pedig szegény ha tudta volna mit visz, sokkal lassabban járt volna.

László sejtette, hogy hűgának nem lehet egészen közömbös Jenő, de azt hitte, ártatlan dologról van csak szó, ami több ugyan az érdeklődésnél, de sokkal kevesebb a szerelemnél. Ő, hiszen olyan fiatal leány, mint Ella, inkább talán pajtásnak tekinti Jenőt.

Gáspár távozta után igyekezett szórakoztatni a mélyen hallgatós leányt. Ő magára alig gondolt. Meg nem is mert gondolni. Félt boncolgatni az érzését. Eh, próbálta megnyugtatni magát, kezdtem magam nagyon is beleélni a meleg életbe. Na, ha Gazsival együtt maradok, minden a rendes kerékvágásba kerül.

Hanem azért olyan nagyon üresnek érezte az életét, mint még eddig soha. Bizonyosan azért van, mert még nem pihentem ki magam egészen, próbálgatta magát vigasztalni.

Valaki kopogtatott, szinte megkönnyebbülten gondolták mindketten, hogy Gazsi jött vissza.

A vasuti ör felesége volt. Kérte a tanító urat, ne röstelne a fáradságot, nézze meg az urat, mert nagyon oda van. Reggel már fel sem birt kelni az ágyból, a vonatot is ő fogadta.

László ránézett Ellára.

Ella megértette bátyját. Csak menj Laci, majd jön mindjárt Gáspár. Különbön sem félek.

Hiába, így messze künn a tanyán a népek a tanítóban látják orvosukat, ügyvédjüket, ha az igazán tanítóhoz méltóan él.

László magához vette a lázmérőt, néhány kinint és aspirint és elindult az ör feleségével. Alig értek ki a kapun, ekkor kanyarodott az urasági szán a kapu elé. László meglepetve látta, hogy Jenő ott ül Gáspár bácsi mellett. Jenő leugrott, a gyeplőt Gazsi bácsinak adva át. Máskor vidáman, hangosan szokott László felé menni, most szinte szorongó, tartózkodó hangon üdvözölte — Indul talán valahová?

— Igen, a vasuti ör beteg, a felesége kér, nézzem meg. Ha valami komolyabb baja nincs, hát valamiképp tudok segíteni.

Ha megengedi, elkísérem. Talán gyorsabban odaérek, ha a szánon menünk. Ezt azonban nagyon bátoritanul mondta. Nagyon jól esett azonban neki, hogy László minden huzakodás nélkül beleegyezett. Az ör felesége és László egymás mellett ültek, Jenő újra a bakra került, mert László hivatkozva huga egyedüllétére, beküldte az öreget.

Megérkezve az örházhoz, Jenő is bement Lászlóval. Hát biz alapos lázzal küzdött a szegény ember, Jenő nem a beteget, de folyton Lászlót nézte. Egy egészen új embert látott benne. Hát ilyen meleg hangon is tud beszélni? Hát így is tud biztatni, megnyugtatni ez a komoly ember. S ahogy véletlenül ránézett az örege, annak tekintete elárulta, hogy László ottléte már javulás neki. A tanító néhány port hagyott ott, néhány utmutatót mondott, majd szívélyes bucsuzás után eltávozott.

Visszamenet természetesen László is Jenő mellé ült a bakra. Mindketten egészen semmitmondó dologról beszéltek, igyekezve minél fesztelenebbnek látszani, hanem ez most nagyon nehezen sikerült. Lászlónak folyton az járt a fejében, milyen választ hozott Gazsi, mert arra nem gondolt, hogy Jenő maga hozta a választ. Jenő meg mindig azon töprengett, milyen módon kezdjen a levélről beszélni. Hanem amnyi bizonyos, mindketten nagyon hosszúnak találták az utat. Megérkezve az iskola elé, László szinte tulzott udvariassággal köszönte meg a szíveségét, kezét nyújtva Jenőnek.

Jenő nagyon zavarba jött. Azt várta, László be fogja hívni. A helyzete most már igazán nehéz volt. Pedig neki feltétlenül beszélnie kellett.

— Ő, végtelen szívesen tettem. Hanem, ha nem tartanáknak tolakodónak, pár pillanatig igénybe venném vendégszeretőüket. Ugyanis családom megbizásából szeretnék néhány szót mondani.

— Kérem, igazán nem akart ez tőlem a kedves vendég előtt ajtóbecsukás lenni, de azt hittem, csupán erre volt utja s Gazsi bácsit egyuttal hazahozta. Igazán engedelmet kérek, ha netán bucsuzásom félremagyarázható volt.

Jenő és László együtt mentek be. Pár pillanat múlva Gáspár bácsi már bent ült a bakon s valóságos élvezettel járkáltatta a lovakat az iskola előtt.

Ella nagyon meglepődött, amikor együtt látta őket belépni. (Folyt. köv.)

BÁCSMEGYEI NAPLÓ-ra
bármelyik naptól kezdve lehet előfizetni s az előfizető részesül a könyvkedvezményekben

EGÉSZSÉGES GYOMOR
és a rendes székelés az egészség legfontosabb feltétele, mert ha erre ügyelünk, elkerüljük sok olyan betegséget, amelyeket az állandó vagy időnkint fellépő szorulás okoz, mint a fájás, vérszegénység, gyomorfekély, bél- és májbajok, sárgaság, epebajok, a vizeleti szervek mindennemű megbetegedése, vérérdénylenyomozás, vértisztatlanság, étvágytalanság, stb. Mindezeket a legsikeresebben gyógyítja a

PURGATIN TEA
melynek gyógyítóképességét a széklet tisztaságát és az étvágyat szolgálja egy doboz 30 dinár, két doboz 55 dinár

Sv. TRAJKOVIC
gyógyiszertára BEOGRAD a Nemzet színház mellett

... Már 6 hónapja használok a PURGATIN TEA-t, amely ólmiszertűn a fájalmat és az a meggyőződés, hogy az illa n orvosság a mind az emberek van, amiert is ké en, hogy küll jön a kem meg 2 es megga. Kiváló his bellettel Da Iuka M. Je obrkovic I avés, Cuza, 1928 dec m er 12

Olcsó, de jó javítást, kész és rendelt cipőket csak a

gyorstalpaló
készít

Postanska ulica 4.
LUSPAI

„Csak egy kislány van a világon...”

Növényi paszta is csak egy: a

„PYRAM”!

a legjobb márka legyen az akár tej-, akár főzőcsokoládé marad a

300 hektóliter
kitünő minőségű bor

nemesített francia faj, amely az 1928 április 22—26.-i beográdi borkiállítás arany, ezüst és bronz diplomát nyert, Sáfrány Róbertnél Kolinán (Baranya megye)

eladó

Felvilágosítással szolgál a Járási Gazdasági Felügyelő Batina (Baranya)

Építkezők figyelmébe!

Mielőtt üvegezést végeztet, kérjen tőlem ajánlatot! Üvegezést négyzetméterenként valódi belga üvegből legolcsóbb napi áron végzek

Kész ajtók és ablakok állandó raktára
WANDMANN üveges, Subotica
Zrinjski trg 2 751

LÁDÁK - DOBOZOK

ING.SPITZER

FAIPAR

Ismét üzemben van. — Készít minden fajta tömegelőket.

GYALULÁS és egyéb

BERMUNKA

3 óránként 50.— dinár

Somborban

a Bácsmegyei Napló részére

hirdetéseket

Dr. Szántó Miklós

Apatini ut 46. vez fel.
Telefonszám 341.

Paraffin-terápia

biztos gyógyulás rheuma, köszvény, ischias és neuralgiák ellen.

Paraffin-szépességápolás

a kozmetika legmodernebb vívmánya.

PARAFFIN GYÓGY- ÉS KOSZMETIKAI INTÉZET
vel. Becskerek, Hajdúk
Veljkova 14

ORVOSI FELÜGYELET!

Érettségire

középiskolai, polgári és magánvizsgákra előkészít *Galgóczy magántanfolyam*
Budapest, VIII., Mária Terézia tér 3. sz.
1.778

Dr. SCHAEFER-féle „EPILEPSAN”
epilepszia, görcsök, eskór ellen

Naponta érkező köszönőlevelek

Közelebbi felvilágosítás és szétküldés:

Apoteka Sv. Stjepana Mr. M. Fister, Osijek III

BREIDER GÉZA

OSIJEK

DÉSATICINA ULICA 27

Legolcsóbban szállít minlennemű nyersanyagot, sziszoló- és fényesítőszert, gépeket, szerszámokat cementáru, működőgyártáshoz, a kőfaragó és faszakas ipar részére. Sziszolóanyagok minden ipar részére. — Kérjen ajánlatot és árlapokat.

Rheuma

köszvény
ischias
neuralgiák

feltétlenül gyógyíthatók paraffinnal!

PARAFFIN
gyógy- és kozmetikai intézet

Vel.-Becskerek
Hajdúk Veljkova 14.

Orvosi felügyelet! 1.778

Elismerő nyilatkozat.

Megboldogult férjem, Jovan Dedinski, gložani lelkész, 1926-ban a „PHÖNIX” Életbiztosító Társaság Wien, beogradi igazgatóságánál

50,000 dináros
életbiztosítást kötött.

Férjem 1928 május hóban meghalt, én az életbiztosítás liquidálásáért a „PHÖNIX” Biztosító Társasághoz fordultam, amely kérésemnek azonnal eleget tett és a biztosítási összeget, 50.000 dinárt azonnal kifizette.

A PHÖNIX Életbiztosító Társaság ezen gyors és kifogástalan elintézése késztet arra, hogy mindenkinek ajánljam, aki magát és családjának jövőjét biztosítani akarja.

Gložan, 1928. december hó

özv. Dedinski Jánosné

Naponta garantált friss

I-a

TEAVAJ

és mindenféle tejttermékek

Trišić Todor

tejttermékek kereskedése

Strossmajerova ul. 25. (Halpia)

Fűszerüzlet-berendezés

észesez uj

olcsón eladó

Bővebbet

Sugar Manó

Telefon 47

Gyenge férfiak-

nek 10 dinár beküldése esetén nemerítve küldöm szabadalmazott szexuális rájálmányomat ismertető könyvet. — Cim

„Patent 608”

Ciuj (Kolozsvár) 1622

1. sz. postafiókbéret.

Olcsó koszt és lakás kapható fiatal emberek részére (iparos és kereskedő) özv. Grünénál, Stipe Grgića ulica 15. 104

Asztalosok, ácsook, építészek és fakereskedők figyelmébe!

Ujjonnan be-rendezett

**famegmunkáló
üzemében**

mindenféle faanyag megmunkálását méret és rajz után vidékre is szakszerűen és pontosan vállalja **Mihály István** asztalos Subotica, Zlatarićeva ul. 22. — Tűzoltóállománya közelében

NYILT-TÉR

Minden külön értékesítés helyett!

Mély fájdalommal, megtört szívvel tudatjuk, hogy a legjobb férj és apa

Pillischer Hermann

életének 82-ik, boldog házasságának 48-ik évében f. hó 18-án hosszas szenvedés után elhunyt.
Szeretett halottunkat f. hó 20-án helyeztük a debreceni izr. sírkertben örök nyugalomra.

Béke hamvaira!

A Pillischer család

1679

Figyelmeztetés

Külföldi ügynökök egészen silány minőségű keleti szőnyeggel árasztják el a Vajdaságot. A saját érdekében jól nézze meg mit vesz, mert ezek a szőnyegek mint tömegáru, **direkt exportra** készülnek és a jóhiszemű közönségnek mint különleges darabokat adják el.

Ez visszaélés a vásárló közönség jóhiszeműségével.

Forduljon bizalommal hozzánk, ha szőnyeg akar vásárolni, mi itt vagyunk és szőnyegeinket garanciával adjuk el.

Hasonlítsa össze árainkat más árakkal.

Áraink:

Perzsaszőnyeg négyzetméterenként 780 din-tól
S. mirnaszőnyeg " 480 "

Reklámcikkek:

Ebédlőszőnyeg
elsőrendű minőségben, **perzsa, 8000 din.**
" " " **szmirna, 4700 "**

Agyeló
perzsa, két darab 1200 "
szmirna, " " 780 "

Ne vegyen silány minőségű külföldi árut!

A szinekért és a munkáért
25 évi garanciát vállalunk.

MEKKA szőnyeggyár

Subotica, Aleksandrova u ica 9

Vidékre színes mintákat küldünk 1680

Prodaja stočne soli

Upravni Odbor Samostalne Monopolske Uprave doneo je odluku koju je odobrio i Gospodin Ministar Finansija, da prodajna cena stočne soli u celoj Krajevini budu sledeća:

- 1. kamena (Rumunška) . . . Din. 140 za 100 kgr.
- 2. mineralna bikretirana (iz Kreke) » 160 » 100 »
- 3. mineralna sitna (iz Kreke) » 140 » 100 »
- 4. morske bele soli » 160 » 100 »
- 5. morske sive soli » 140 » 100 »

Maloprodavac koji bude u mesto čiste soli prodavao denaturisanu stočnu so, kazniće se u smislu tač. 1. čl. 81. Finansijskog Zakona za 1928/29. godinu čl. 22. Pravilnika za velkoprodaju i maloprodaju soli. Iz kancelarije Uprave Državnih Monopola MPr. Br. 5338/29. g. u Beogradu, 9. februara 1929. g.

Figyelmeztetés

Ezennel felhívjuk tisztelt ügyfeleink figyelmét, hogy cégünk

Takács János, Vel. Bečkerek

által ugyancsak Jugotranzit név alatt vezetett ügynökségi irodájával semmiféle összeköttetésben nincsen és nevezett cég bennünket semmiféle ügyben nem képviselhet.

Jugotranzit
nemzetközi szállítmányozási és elvámolási iroda
Subotica.

1599

Poziv

»MINERVA« ŠTAMPARIJA I NAKLADNIŠTVO D. D. će 24. marta 1929. god. u 11 sati pre podne održati u prostorijama poduzeća svoju

XIII. redovnu glavnu skupštinu

sa sledećim dnevnim redom:

- 1. Imenovanje perovodje i dva overača.
- 2. Izveštaj uprave i nadzornog odbora, podnašanje bilanca, računa dobitka i gubitka, donošenje odluke u predmetu poslovnog rezultata i davanje razrešnice.
- 3. Eventualni predlozi, koji stiču u roku od osam dana pre dana glavne skupštine.

Mole se gg. dioničari da učestvuju na ovoj skupštini.

UPRAVA.

U smislu osnovnih pravila samo oni dioničari mogu prisustvovati na glavnoj skupštini i imati pravo glasa, koji budu položili svoje dionice na blagajni poduzeća ili kod Opšte Privredne Banke D. D. Subotica, u roku od najmanje tri dana pre dana naznačenog za skupštinu.

Mehivó

A »Minerva« štamparija i nakladništvo d. d. 1929. évi március hó 24-én délelőtt 11 órakor tartja meg

XIII. évi rendes közgyűlését

a következő tárgysorozattal:

- 1. Jegyzőkönyvvezető és két hitelesítő megnevezése.
- 2. Igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés, mérleg, nyereség és veszteségszámla előterjesztése, határozathozatal az üzleteredmény és a felmentvények megadása tárgyában.
- 3. Esetleges indítványok, amelyek a közgyűlés hatánapja előtt nyolc nappal beérkeznek.

A t. részvényeseket ezuton hívja meg az

IGAZGATÓSÁG.

Račun bilanca

Imetak: Gotovina 235.176.99; Oprema 18.953.—; Nepokretnine 1.164.165.—; Roba 181.040.57; Dužnici na tek. račun 2.021.994.77; Gubitak u god. 1928. 4.931.87. Ukupno: Din. 3.626.262.20.

Teret: Deonička glavica 150.000.—; Rezervni fond 486.000.—; Verovnici na tek. račun u dinarima 2.009.627.05, u stranim vrednostima 523.559.18.—; menica 457.075.97; svega 2.990.262.20. Ukupno: Din. 3.626.262.20.

Račun rezultata

Gubitak: Prenos gubitka od god. 1927. 10.733.11. Kirija 600.—; Porez, pristojba, taksa: 105.574.—; Radničke plate 1.482.350.66; Poslovni troškovi 220.336.31; Admin., redake., štampaње itd. Bácsmegeyi Napló 4.611.335.86; Kamati i bankprovizije 264.688.98. Ukupno: Din. 6.695.618.92.

Dobitak: Poslovni prihod 6.683.504.30; Kirija 7.182.75; Gubitak u god. 1928. 4.931.87. Ukupno: Din. 6.695.618.92.

Video i našao suglasnim sa poslovnim knjigama. Nadzorni odbor.

Az alapszabályok értelmében a közgyűlésen csak azok a részvényesek jelenhetnek meg és rendelkeznek szavazati joggal, akik részvényeiket a közgyűlés hatánapját megelőzően legalább három nappal a vállalat pénztáránál, vagy a Közgazdasági Bank r.-t.-nél, Szuboticán, letétbe helyezik.

Őcsó utazás Budapestre és vissza az S. H. S. és a magyar vasutakon

1929. március 16.-tól március 25.-ig

Fenti idő alatt a magyar határ vizum nélkül léphető át és a vizum Budapesten 67%-os kedvezménnyel (1/2-ad árban) adatik ki. A vizum két havi tartózkodásra jogosít.

Ugyancsak fenti idő alatt a Budapestre és vissza való utazásnál a magyar vasutat 50%, az SHS vasutat a visszautazásnál 50% díjmérséklet engedélyeznek.

A vizumnélküli utazásra, a vasuti és egyéb kedvezmények igénybevételére vonatkozó igazolványok a budapesti Mezőgazdasági Tenyészlatkiállítás alkalmából (1929 március 21—25.) adatkak ki és a kiállítás megtekintésére jogosítanak. Ezek az igazolványok 60 dínár és portó beklűdéde ellenében a következő árusítóhelyeken kaphatók:

Beograd: Magyar kir. Kereskedelmi Képviselő Utazási Osztálya Beograd, Palata Akademije, Jakšićeva ul. 2. — Putnik Utazási Iroda, Kolarčeva ul. 1.

Subotica: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Lloyd, Általános Hítelbank, Közgazdasági Bank, Rádió Reklam Jugoslavia, Pašičeva ul.

Novi Vrbas: Takarékpénztár, Mezőgazdasági Bank, Schmiedt Frigyes.

Bácska Topola: Közgazdasági Bank, Bácsopolai Takarékpénztár.

Veliki Bečkerek: Kereskedelmi Kamara, Takarékpénztár.

Szombor: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Bácskai Gazdasági Egyesület.

Szenta: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Gazdakör.

Velka Kikinda: Centralna Štedionica.

Oszijek: Kereskedelmi Kamara, Jugoszláv Bank.

Čakovec: Horvát Általános Hítelbank, Hoffmann Elemér

Noviszad: Kereskedelmi és Iparbank, Putnik Utazási Iroda, Merkurbank, Lusztig Bank.

Kula: Hítelbank.

Odžaci: Takarékpénztár.

Vrsac: Deutsche Gewerbe-Genossenschaft, Szalay Utazási Iroda.

Varazdin: Horvát Általános Hítelbank.

Murska Szubota: Prekmurska Banka.

Ada: Leszámitolóbank.

Az apatini ídrás részére Berlekovich Sándor újságíró Apatin.

Sztari Becej: Népbank, Potiska Banka.

Novi Becej: Általános Hítelbank.

Bela Crkva: Trgovačko Udruženje.

Pancevo: Kereskedők Egyesülete, Népbank.

Sarajevo: Kereskedelmi Kamara.

Skoplje: Kereskedelmi Kamara.

OD SENATA GRADA SENTE.

Br. 1769/adm. 1929.

Rešenje

Rešenjem gr. Saveta Br. 380. adm 1929. raspisan je stečaj za dolenavedene lekarije. Pošto nije stiglo dovoljan broj ponuda, to je gr. Savet pod br. 1769. adm. 1929. g. rešio, da se raspiše ponovo stečaj. Ovim putem pozivaju se zainteresovani, da svoje ponude na dolenavedene lekarije podnesu najkasnije do 10. marta 1929. godine.

Propisno sa taksenom markom od 100 dinara taksi-rane ponude imaju se slati Upravi Bolnice u Senti. Trebaju sledeći lekovi:

- 1. Aether sulf. pro narcosi a 100. 50 lag.
- 2. Acid. boric. 3 kigr.
- 3. Amylum 500 gr.
- 4. Aethyl chlorid a 100.0 20 phiol.
- 5. Bismut subgallie. 500 gr.
- 6. Benzin 35 kigr.
- 7. Glicerín 5 kigr.
- 8. Ichthyoli 500 gr.
- 9. Kal. hypermang. cryst. 100 gr.
- 10. Hyperol tabl. 100 phiol.
- 11. Kal jodatum 500 gr.
- 12. Liquor. formaldehyd. seponat 25 lit.
- 13. Sol. morph. pro inj. amp. a 0.02. scat. a 25. 50 scat.
- 14. Natr. bromatum 500 gr.
- 15. Sol. novocain suprarenin Höchst 5% ampull. V. scat.
- 16. Novocain suprarenin B tabl. a 10 kom. 50 scat.
- 17. Sal. amarum 15 kigr.
- 18. Serim antiteticum Serul A. E. 20. 60 kom.
- 19. Tct. jodi. 10 kigr.
- 20. Talcum 500 gr.
- 21. Tct. opii 500 gr.
- 22. Unqu. cinerei 500 gr.
- 23. Ungznc. oxyd. 500 gr.
- 24. Vaselin. flav. americ. 25 kigr.
- 25. Plumb. acet. basic. sol. 2000 gr.
- 26. Ol. camphor. pro inj. a 0.02 pro ampull. 25 scat.
- 27. Digalen a 15.0 20 lag.
- 28. Balsam. peruvian. 100 gr.

Iz sednice gr. Saveta, održane u Senti, 16. februara 1929. god.

Gradonačelnik:
Djordjević.

1660

Elsőrendű utazót

fiatalabb erőt

aki mezőgazdánál bebizonyíthatóan nagy összeköttetésekkel rendelkezik, továbbá

fiatalabb

mérlegképes könyvelőt

keres jól bevezetett gépgyár. Szerb-horvát, német és magyar nyelvtudás feltétel. Részletes ajánlatok „Landwirt 146“ jeligére a Jugosl. Rudolf Mossè A. D. Beograd, Terazija 25 címre küldendők

1714

LEVELEZÉS

Risrendű anyagból, szolid kivitelben, modern vonalakkal készülnek, Branchler butorai. Subotica, Halipiac. 411

Szórakozás céljából levelezni intelligens fiatal emberekkel. Három példány jellegű Velikičekerek, Bega hirdetőbe kérjük a leveleket. 1668

Leveledet megkaptam. Várak Paládra. Gyuri. 1657

Levelezni urileányokkal szórakozás céljából. Házaság nincs kizárva. Leveleket Sportfiu jellegűre a kiadóba kérek. 1667

MANCI POSTÁJA

Szilveszter. Magamról a múlt vasárnapi levelezésem során eleget írtam. Ha ezek után van kedve velem levelezni, ám írjon.

Henrik. Szeretném csalódásában, fájdalmában meggyászolni, hogy én leszek-e a napiság jövő életében. — ez Öntől is függ. — Sorsunk utját ha nem is magunk szabjuk meg, de miink szabályozzuk.

Debeljaesa. Nagyon kedves, hogy kilátásba helyezi, hogy házasság nincs kizárva. Szeretném tudni, hogy az én részemről is feltételezi-e ezt.

Szarajevó. Visszaküldtem a fényképét, Szimpatikus arc, szimpatikus, amit ír. Ha a zenén, könyvön, erdei sétán kívül az is szórakoztatja, hogy nekem ír s az én válaszaim olvassa, akkor folytassuk a levelezést — így.

Péter Vrsac. Én nem vagyok hölgyike. Könyved könyvelmi lehetek, de azért egész lényem más, mint amit hölgyikének neveznek. Csak mellesleg mondom el, hogy maturáit tettem, az orvosi egyetem egy szigorlatom van — s három hónap házasélet után most válok a férjemtől, aki orvos. Ezek után is azt hiszi, hogy mi egymáshoz valók vagyunk.

Csunva fia. Nagyon helyes a nevezés és szimpatikus az indulás. Én azt hiszem, hogy e sok levélből mégis kialakul egy baráti kör, amelynek bizalmasan Ön is tagja lesz.

Komoly fiu. Minden szava és az írása azt árulja el, hogy nem Ön az, akit keresek. Minek töltök az időt az eszmecserevel. A cserére csak én fizetnék rá.

Saluhritás. Ne féljen, hogy a rám bízott titkokkal visszaélek, hisz én magamból többet árulok el, mint amennyit Önöktől kapok. Tényleg tekintse úgy, mint a én álarcos nővel beszélne, aki nem árulja el kiltét. De Ön is álarokban van. S az én helyzetem annál nehezebb, mert ha én akarok megtudni mást, mint amit Ön önként lát velem közölni, nyomban elárulnám magam... De március végén Novisadon lesznek, akkor talán — a rejtélyes nő nem bánja, ha szertefoszlik is a rejtély. Ez nem ígéret, csak lehetőség.

Eros. Nem, nem... Ugyanokra nincs szükségem.

Laci 24. Földrajzi leírása a majomszigetről nagyon érdekes, annál is inkább, mert nálunk is van ilyen. Az írógépére vonatkozó tanácsa igen praktikus. Okom van azonban rá, hogy ne éljek vele. A többi feltételeibe benne

vagyok, bár félek, hogy csalódi fog bennem, egyébként 1-én, 2-án keressen levelet a Bácsme gyeyi Naplótól a megadott teljes jellege alatt.

Z. Nem Ön az egyetlen, aki elléli a férfi keresésnek ezt a módját. Az anyám is átkozódik, ha látja, a levéltozogat. De most már benne vagyok. Ön nagyon sokat ígér, de még többet vár. A segédeimet is? Majd csak én magam segítsek magamon.

Kézsókö. Ha elhiszem, hogy elvi ellensége a házasságnak, nem hiszem el, hogy valóban harmincéves. A házasság elvi ellenségei vagy kiskorúak, vagy túl öregek. Nekünk nőeknek — igaz — általában az a hibánk, hogy magunk szeretünk beszélni s nem tudjuk sokáig hallgatni, ha más beszél. Kivéve, ha olvasmányról beszél, amihez mi is értünk — önmagunkról. Ön azonban ravasz ember. Visszafor-dítja ellenem a salát figy-veremet. Kíváncsivá tesz önmagára. Olyan érdekes, amit erről a maga számára is olv kedves témáról ír, hogy meg kell kérdenem: nem Ön a »báró a katedrán?«

Feri. Kissé merészen tér át a csókra. Maradjunk annál, hogy Ön szellemes levagom marad. A csók-lódzás — nem egészséges.

Progress. Az, hogy valaki nem makacs s nem büneji, legfőbbje az jelenti, hogy befolyásolható és következetlen. Nélkülözti tehát azokat a férfias idealokat, amelyek nekem is ideálaim. Irhat nekem szerbül is, nemétül is, franciául is, mind a három nyelvet beszélem, az anyanyelvem magyar, de maturált Németországban szereztem, ahol két évig voltam egy rokonnál.

Vad idegen. Igaz, 16 levélre 24 választ adtam. Azonban a válaszok egy részét akkor írtam, amikor még csak 16 levél volt, azután elfelejtettem kijavítani. Nem hiába hívtak asszonytársaim szórakozott menyecskekné. Aki huszonhatéves, az csak legény, de nem agy, még kevésbé agglegény.

Próbaszerencse. Azt, hogy értem áldozta fel magát, s jellegű levélre választott, — engedje meg, — nem tudom méltányolni. Azonban, hogy örül leveleimnek, engem is örömmel tölt el. Jól tudom, hogy nagyon nehéz így levelezni, de — próba szerencse. Irigylenni tudni kellemes magánosságáért. Ha igazán tud portrét festeni, fesse meg az ismeretlen nő arcát, látnia egyszer én is meglatom.

B. D. Nem Ön az első mostani »ujj« ismerőseim között, aki tárcáról kvallásokat fődöz föl bennem s azt ajánlja, hogy a Bácsme gyeyi Napló angazsáljon Magam se volnék ellene. Pélek azonban, hogy az újságírás annyira lekötie, hogy nem volna kedvem erre a kedves szórakozásra, amihéz most fogtam. És nem nagy véleményvel lehet az újság-írókról, ha feltételezi, hogy nem köztük keresném a jóvendőbelimet. — Abban nyugodt lehet, hogy én ide a nyilvánosság elé nem viszek mást, mint ami idevaló. Amit nekem Ön és kollégái írnak, tudom, hogy nekem szólnak, nem a dolinál olvasónak, az izlésem elég korlát arra, hogy ismeretlen emberek szívügyéről se áruljak el többet, mint általában azt a lelki klinikák lelketlen gyakoronkai szoktak.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasnaponként és minden hétfőnapon számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívogott jellegű leveleket továbbítunk. Kérdéseiket csak a felhívogottak megválaszolhatják.

H. M. Sztanisics. Magam felett én rendelkezem. Nem nekünk való a levelezés. Önnek az írás nehez, nekem az Ön írásának az olvasása.

H. Gyuri Beograd. Tudja, hogy levelezni sok* az igazság s okosság? Persze hogy tudja, öntudatos embernek látszik. Érdekeljenek a további levelei. Remélhetek-e? Már t. i. remélhetem-e, hogy írni fog.

József Vrsac. Ha csak kicsit idősebb volnék, ajánlanék Önnek egy jó parthit. Most még nem vagyok abban a korban, hogy házasságot közvetítssek, hanem önmagam akárom elkömlendálni s egész őszintén szólva nem vagyok Önnek való.

Alterego. Nagyon szigorú az irodalomhoz s nagyon elnéző velem szemben. A páros viadal — csókra nagyon érdekes, de nem gondolja, hogy csak én fizethetek rá.

J. D. Szombor. Figyelmeztetésben egy komoly momentum van. Azt írja, hogy azért kapok ilyen sok levelet, mert »a szerelem Lázárjai«-t az szédíti meg, hogy jómódú vagyok. Épen ezért kell nekem ez a levelezés, hogy azon a területen, a levelezés területén, ahol azt hiszem, elég erős vagyok, kiismerjem azokat, akik hozzám akarnak közeledni s amellett ez a levelezés szórakoztat is. Az Ön levelét olvasva, eszembe jutnak azok a novellahősök, akik azt hirdetik, hogy a nőt gorombáskodással lehet és kell meghódítani. Nem igaz. Nője és gorombasága válogatja.

M. K. Pancsevo. Egyelőre magyarul s egyelőre csak annyit: szívesen olvasom német leveleit. Ha ugyan megírja majd őket. Igrotus. Irjon az afrikai vadászatairól, azt mégis kevésbé ismerem, mint a Semmeringet — tehát a Semmering érdekelne jobban, de nem lehet mindig a saját előnyünkre nézni.

V. L. Dehogy akarok bárkit is bolonddó tenni. Öszintébb vagyok, mint Ön. Megírom, hogy nemcsak egy emberrel levelezek. Magával is nagyon szívesen, csak hogy velem szemben ne legyen ám szezélyes.

Fekete haj — kék szem. Ilyen ügyekben nem áll az hogy jobb későn, mint soha, mert aki a nőstőlésnél alkásik, az — lekésik. Itt azonban még ez nem történt meg. Kérését kivételesen teljesítem, azonban néhány napi türelmet kérek.

J. N. Sainos, tul becsül. Nem tudom ezt a rejtélyt megírni. Ugy látom, szerb anyanyelvű. Miért nem ír szerbül? Én ezt a levelezést, bár szórakoztat, nem tekintem játéknak s levelező partneremet ma is jó barátainak tartom.

K. haimokli ismeretlen. Ne haragudjon. Ön nagyon fiatal hozzám. A husz éves férfi, még husz éves sínes, de a huszonegy éves nő... Mit tud még maga erről?

Próba szerencse. Látja: mindenki talál önmaga számára mentséget. Irja meg, hogy mit jelent az centiméterekben, hogy, kis

termetű. Azt aki a szíve-mig akar érni, azt én nem centiméterrel méröm. De mégis szeretném tudni. Érzem én ennek a levelezésnek a nehézségeit az Önök részéről is. Nekem sem könnyű a dolgom. Mégis keresem a férfit, a ki így is tud.

Laci. All right. Szívesen vállalom, hogy Ön is inkognitóban marad. Ugy is az a tervem, hogy ha majd jobban összeharatózom stávilovagijaim-mal egy kis bankettet rendezek, a melyen talán én nem is leszek ott, — legalább is inkognitóban megyek el, de amelyen ők összeismerkedhetnek egymással. És nehogy megismétlődjék a berlini eset: a bankett költségeit én viselem.

Hü lovag Szombor. Hogy hü-e, ezt nem tudom. A férjhiúségben csak a naivak hisznek s csak az ostobák tartják fontosnak. A férfi nem hiúségre született. Ha akarja, előfolyja meg ezt a teóriát azzal, hogy állja a levelezést.

Sándor Zagreb. Az arcképe azt mutatja, hogy szép fiu. Megtarthatom-e a képet? Franciául tudok. Spanyolul most tanulok. — gramofon lemezeiről, mert ebben az évben Spanyolországba akarok utazni. Ha ismerős ott, adjon egy pár tanácsot. Szép a modernség, de a családi élet csak maradjon meg a maga ideális tisztaságában. Ez sohase lehet édi. A verseit érdeklődéssel várom. Mit szólna, ha én is versben felelek.

Danilo. Örülök, hogy az amit az eddigi leveleimből tud rólam, nem riasztotta el... Fényképet ne küldjön. Minek az most meg? Szívesen látom, ha szerbül írna, de lehetőleg írógépén, vagy latinizálva. A nem született szerb a ciril kézírást a legtöbb esetben nehezen olvassa.

Zagoriei. No mégis több adatra volnék kíváncsi. Hány éves, mi a foglalkozása, mi a szórakozása?

Zajacek. Nem, a találkozás még korai volna, ha méltányolom is, hogy Ön messziről utazik ide.

B. J. Hogy hol láthat és mikor — azt még nem tudom. Talán huszétkor, talán huszét után. Ne legyen türelmetlen.

Józi. A József és Józsi közt megérti és megérti-e hogy melyik szól magának. Kedves és jó humoros a vall, amit a többiekől ír. Látom, hogy van érzékelésem és önmaga fogvatékoságain mulatni. Bár nem igaz, hogy egyetlen igaz öröm a káröröm, én se vagyok kárörvendő, sőt — sajnos — túljó szívű vagyok, egy kis emberszólásért nem megyek a szomszédba. Irjon ezután is.

Risni. Melence. Dehogy lesz terhemre, sőt. Sok aranyos kedély lakozhat Önben, ez pedig éppen nem megvetendő jótulajdonosság. Igaza van, az élet rohan és kiméltlenül legázol mindent, de én mégis szilárdul hiszem, hogy ebben a rohanásban mégis lehet pihenni egy-egy nyugodt életnyi időre a — boldogságban. Irjon sokat.

L. A. Édes Uram, vegye tudomásul, hogy a magánlevél nem stílusgyakorlat, amelynek szó-készletét és mondatfűzését teszem bírálat tárgyává. Csak azért, mert mások esetleg tetszősebben megfogalmazott mondatokban adnak kifejezést érzelmeiknek, még lehet Ön sokkal különb és sok mindenre méltóbb amazoknál. Igaza van, teljesen: a ki sokat ígér, keveset ad, éppen ezért én sem ígér semmit és megírom, hogy nagyon tetszett a levele.

Gondolja ki vagyok? No, talán nem is vagyok olyan naiv. És miért szedi paragrafuszerű szöveg pontokba annak az indoklását, hogy levelet mert írni nekem. Hívja el kérem manapság nem olyan szokatlan formája ez az ismeretség, vagy talán boldogságszerzésnek, hogy mentegedezni kellene miatta. Egyébként sok meg-szívelendő és okos dolog ír. Mintha nem is lenne olyan átlagember, amelynek erőnek erejével fel szeretné tüntetni magát.

Dodo. A vidámság nálam nem hangulat, hanem élet-felfogás dolga. Az élet olyan születésnap ajándék amelynek minden körülmények között örülnünk kell. Még akkor is, ha később keserűség vár-nak reánk. Kérni, hogy szimpatikusnak találom-e egy kicsit. Nos, — levele után itélve — igen.

N. K. G. Leveléből, mint a fista haragszó csendül ki az érzés. Szeretne a lekembe látni? Ez talán kissé túlhatott kíváncsá-g. Egyelőre. Annyit minden-esetre elárulhatok már most is, hogy ez a lélek sok, sok érdeklődést őriz e kedves sorok írója iránt Szívesen várom a folytatást.

Huszonnyolcéves csinos beogradli barna. Ha jelégéhez még hozzáté-szem, hogy verseket is ír, félek, hogy mindenki magára ismer, csak én nem. Kedves és szép, amit rólam és a szerelemről ír. Igazán kívánon, hogy egyikünkben se csalódjon.

Vilmos. A modern nő — bár a modern szóval a legtöbb visszaélés történt — kell hogy a testére s egészségére is ügyeljen. Erre való a vivás, meg a sport többi fajtája. A szemléveimről adott kritikájában sok az igazság. Szeretettel, szerelmemmel azonban az asszonyt is lehet nevelni.

Homo proponit, deus d'sponit. Az álmok sok-szor hazudnak, de mindig van valami jelentőségük, ha nem is értik mindig. Sok férfias, komolyságot látok leveleiben, de a felelősséget nem merem vállalni, hogy én vagyok az az igazi, aki meggyógyítja szívét s visszaadja a női neibe vetett hitét. Bizalmát köszönöm, legyen meggyőződve, hogy a kö-zölt bizalmas adatokkal nem élek vissza.

Józsi. No nem szabad haragudni. Én tudom, hogy nem bírom, hogy itt-ott aláhuzottan hangsúlyozom, hogy van némi vagyonom. De ez szükséges ahhoz, hogy megértesenek engem és elhatározásom. Azt pedig igazán nem kívánhatom, hogy Ön is mindnyávan apróhirdetésekben írjanak nekem. Mit csinálna akkor az, aki egész kötetet ír! Pedig én a levélolvasás gyönyörűségétől nem akarom magam megfosztani.

Macskócsy. A jóvendő íróim nyugodt lehet, raj-

tam nem fog osztozkodni senkivel, én egészen az övé leszek. De a jóvendőbelimnek joga van, hogy amig szívét s nevét nekem adja választhasson. Nekem is legyen meg a joga, hogy választhassak, sőt válogathassak. Ha nem jól választok, akkor a következményeket nyívs én viselem.

Az élet hajótöröttje. Én hiszek a hatodik érzékben, a telepátikus érzésben. Hiszek abban, hogy a tudomány valamikor meg tudja magyarázni azt, ami mi véges tudásunkkal csak véletlennek tart.

Kétfalu betyárja. Ha nem is vagyok tisztában Önnel, de sok mindent tudok már. Az általánosságokból is sok mindent kiolvas az, aki annyi levelet kap, mint ön. Sok jó ötlete van. Szeretnék én is bizonyos kérdőpontok felállításán s azokra felelni, ha tudnék magammal szemben is őszinte lenni.

Little boy. Több kötetes levelet és újságját is el-olvasom. Ebből megállapíthatom, hogy nagyon sok ideje van, tehát valószínűleg nincs foglalkozá-sa. Nagyon fiatal. Nagyon szeretne sok pénzhez jutni, könnyven, munkanélkül. Aki delután öt óráig könyvel, s azután embeír össze-sze, ott vagy hamis a mérleg, vagy hamis az állás... Little boy, Ön nem ért meg engem. Én túl jól értem Önt, ebből nem sok jó származhat.

Ötven levélre válaszoltam, míg körülbelül ugyanennyi van válasz nélkül — a fővő hétre. Akik most nem kaptak választ azoktól ebédést kérek. Ez a levelezés egyformán su-lyos anyagilag és szellemileg. Azért azt kérem, hogy csak azok írjanak, akik akarnak engem. Uj jelentkezők ne bántsanak. Ha e maíndnem százból nem tudom kiválasztani az egy-igazit, nem fogom tudni kétszázból sem. Ezért csak azoknak válaszlok, akik-től már előbb van levél birtokomban. Az új jelentkezők ne kívánjanak választ, ami utóvégre mégis pénzbe kerül. Üdvözléssel

MANCI

Senkim sincs, ezuton keresek 18-24 éves leányt vagy fiatal özvegyet élet-társul vagy benősülnék 70.000 din. örökségem bizosítva. Némi hozomány megkívánatik. Fényképes ajánlatok Iparosok jellegűre kiadóba kérek. Diszkréció bizosítva. 1695

HÁZASSÁG

18-24 éves izraelita lány, kinek 200-300.000 dinár közpénzhozománya van és ideális férjet akar, írjon azonnal. Fényképes levelet 28 éves érettségizett kereskedőnek, ki békabeli kedélyű, sport-és zenekedvelő tartalékos tiszt és 100.000-150.000 dinár vagyonos is van. Ismeretség híján állg akarok lehetőleg vallásos érzelmi kedves lánykára találni, ki megértő aranyos kis feleségem, életem lenne. Fényképet visszaküldöm, pontos című levelekre legnagyobban diszkrécióval válaszlok. Levelek Má-jában esküvő jellegűre közvetítők kizárva.

LIFKA-MOZI

Csütörtöktől vasárnapig
Diadalmas újdonsága a szezonnak
Kozákok
TOLSIOJ regényének filmváltozata.
Mindkét rész egyszerre
Ének, balalajka és táncbe étel
Hétfőtől—szerdaig
Svetislav Petrović, Evelin Holt
NÓORVOS
Modern szerelmijáték

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasárnapon és ünnepnapon
két sorozatban számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Csak felbontott jellegű leveleket továbbítunk
Kérdésekre később válaszolunk.

FIGOL
APOTEKA
DR. SEMELIĆ
DUBROVNIK 2.

Ügyeljen a helyes emésztésre —
megszűnnek fájdalmai

Gyomor- és hasfájás, kemény széklet, fej-
fájás, vértódlás az agyban, idegesség, álmat-
lanság, aranyér, étvágytalanság, mind-mind a
rossz emésztés folyamánya.
Az ismert FIGOL gyógyszerir rendbehoz-
za emésztését és megszűnnek fájdalmai.
A FIGOL gyógyszerir rendbehozza az
emésztést és visszaadja egészségét.
A FIGOL-t előadhítja és postán utánvétellel
szétküldi
Apoteka Dr. Semelić Dubrovnik 2.
Eredeti ládika 3 üveggel csomagolással és
postadíjjal együtt 105 dinár, 8 üveges láda 245
dinár, egy üveg 40 dinár.
Állandóan érkeznek hozzánk köszönőleve-
lek a FIGOL eredményes hatásáról.

VÁROSI MOZI

Vasárnap utoljára

Nagy vigjáték program
AZ ELSŐ CSÓK
Főszereplő: ANNY ANDRA
ERŐS SZÉPSÉG
Főszereplők: PAT & PATACHON

Hétfő—Szerda
Világsláger:
AZ ELADOTT FELESÉG
Főszereplő: DOLORES DEL RIO
A REPÜLŐ COWBOY
Fox-film. — Főszereplő: BUCK JONES

SLAVEKS FURNIROKAT

legjutányosabban szerezheti be
SLAVEKS D. D. ZA ŠUMSKU INDUSTRIJU
Zagreb, Brod n/S vezérképviselőjénél
LUDWIG HUBERTI SIN, NOVISAD
Cara Dušana 33. Postafiók 25

Modern és stílus
butorokat

továbbá a szakmába vágó
összes munkákat készítenek
az újonnan átépített ma-
butorgyárakban
SIPOS FIAI
Zentai ut 3. Telefon 205.
Allandó raktár!

Eladó hirdokok Sentán. Ke-
vi pusztán 6 lánca föld ta-
nyával és 5 lánca szintén
tanyával. Patócs László.
Kevi-pusztá. 1568

Könyvtár, szépirodalmi, más
és régi könyvek eladók,
esetleg könyvszekrényvel.
Cim a kiadóban. 1563

Vásárosok részére alkal-
mas napernyők, 2-3 m.
terjedelmű eladók. Crnjako-
vić bódé, a vasutállomás-
sal szemben. 1642

Patkányokat irt a Ratol,
mezei egereket az Arvicin
konyhai rovarokat a Ga-
madin, polskát a Ste-
nol, bolhát a Puleksin.
Mindenütt kaphatók! Bio-
kemija Zagreb, Hatzova 25,
telefon 59-69. 129

Eladó lakóház 3 lakással, 3
kapa telekkel, melyen meg-
nyílik a Pasics sugárút.
Ovári Jugovićeva (Erdő) 14.
1551

Kisebb-nagyobb kirakat áll-
ványok megvételre keres-
tetnek. Hermann és Son-
nenberg, Aleksandrova uli-
ca 15. 1525

Eladó 6 HP Hofherr lán-
cos magánjáró 1914-ben
épült, esetleg elcserelném
Hofherr Cormick traktorral
vagy 2 drb 4-es Vaterloo
szivógázmotorral vagy 6
HP Langen-Wolff benzín-
motorral. Lésza Mudrinszki
gépműhelye, Srbobran.
1531

Veszek ezüstkoronát 3,60
dinárért, forintost 9,40 di-
nárért, régi, törött aranyt.
Josip Kalinecker, Osijek I.,
Županijska 22. 766

Virágmész, házi, egészséges.
5 kg.-os postacsomag 120
dinár franko. A Maček ve-
lelebelar, Vrhnik (Szlové-
nia). 13451

Wolfacer gépszij, csapágy-
lém I-a 80%-os, aszbesz-
lemez, zsinór, grafitosoma-
golás, gummitömítés és
más műszaki cikkek kapha-
tók. Barzel vaskeresz-
tés, Subotica. 998

»Monori Mag« vezérképvi-
seletét átvettük. Csak jó
vetőmag adhat jó termést!
Kérjen árjegyzéket. Bed-
nár kertészet, Sztara Kan-
jizsa. 962

Gyümölcsfák, díszfák, cser-
jék, rózsafák kitűnő fajok-
ban kaphatók Bednárz ker-
tészletében, Sztara Kanji-
zsa. 963

Szőlő és komló hirdokosok
ismét kaphatók nálunk era-
deti és valódi kecskeméti
metszőllő. Tessék megte-
kinteni, Barzel d. d. gép-
osztálya, Subotica.
1223

Eladó sarokház Subotica,
főterén, üzlettel és laká-
sokkal. Rögtön átvehető.
Ugyanott lakás, üzlet, mű-
hely és nagy pince kiadó,
valamint többrendbeli bu-
tor eladó. Megtudható dr.
Blum fogorvosnál. 1670

Eladók szabadonlengő sik-
sziták, Reform daratisztító,
tarár, hámozógép, triór,
kefégep, hengerszék, szij-
tárcsák, tengelyek, csap-
ágyak, kőjáratok, felvonók
és egyéb malomcikkék. —
Kelemen malomgép-műhely
Ada (Bačka). 1510

»Diktalon« beszélőgép, kom-
binált felvevő és leadó, vil-
lanymotorral, ügyvédi, ke-
reskedelmi irodákban igen
alkalmas; jutányos áron el-
adó. Gémezi mechanikus
Subotica, Paja Dobanovacs.
L. J. S. 207

Veszek használt cséplő-
garnitúrákat, cserélek új
MÁV-gépeket kedvező fi-
zetési feltételek mellett. —
Schumacher Rezső, MÁV-
gőpárvy kerületi képvise-
lete Sztári Becsejen. 918

Mosógépet, jókarban levőt
keresek megvételre. Ugyan-
ott vegytisztító munkásné
felvétetik. Puković gőz-
mosóda, Subotica, Vilsono-
va u. 16. 1537

Egyvágós, jófogalmu
szivógázmotoros malom kö-
zel a városhoz, fél holdas ha-
lastóval eladó. Cim »Bega«
hirdetés. Velikibeckerek.
1582

Fűzők, orvosi rendelésre
haskótkok, a legmodernebb
kivitelben Gutaiménál VIII.,
Ostojiceva u. 32

Szőrmehundák, a szezonból
visszamaradva és dusan
szőrmézett kabátok, leszá-
llított áron kaphatók. Gold-
stein szűcs, Huspiac.

Esztorgapadok, bármilyen
szerszámok a kívánt
méret szerint, egész gyári
berendezés alig használt,
igen olcsón eladó. Megbizott
Hamburger Industrija, Su-
botica. 1609

Összes alkatrészek egy
Haip-féle magánjáró loko-
mobilhoz, használt, jó álla-
potban, eladók. L. Fuchs
gépműhelye, Kula, Bácska.
1561

Mielőtt
VETÍTŐGÉPET
vásárol, tekintse meg legújabb rend-
szerű, ventilátor bűtővel ellátott
A. E. G.
»Successor« és »Triumphator«
gépeinket!
ORIENT-FILM D.D. Subot'ca
Ciril-Methoda 10

minden egyes darabjáért
teljes garancia!
Bebizonyíthatóan a legtöké-
letesebb! 1670

Mielőtt
szőlőoltványt
vásárol, tekintse meg személyesen szőlőoltvány-
telepemet, hol a legújabb előosztályú oltványo-
kat, amerikai vadlányra olva
jutányos árban szerezheti be
Sévár László
mintaszőlő- és szőlőoltványtelep
Petrovaradin, Bakačeva u. 523.
Ugy az alany, mint a faj tisztaságáért teljes
garanciát vállalok 1238

Bácska, Bánátban a rövidáru szakmában
jól bevezetett
utazót
aki a szerb-horvát, német és magyar nyelv-
ben járatos, keres gyárvállalat
Cim »Megbízható 24« jeligére a kiadóba
kérek 1715

Legjobb minőségű
ültetésre
jól választott
megbízható
kitűnő bor-
és csemege-
szőlőoltványok
kitartó amerikai alanyokon
oltva, igen erős gyökérzetel,
mérésüket árban kaphatók.
Kérjen árjegyzéket.
Gyorgyevics Misu
szőlőoltványtelep-tulajdonos
Novisad, Kiszessi u. 10

„ORIENT“-KEK SZ
GRAHAM-KENYÉR, KARLSBADI KÉTSZERSÜLT
MAYER ALFRÉD
gépezőre berendezett péküzemében
SUBOTICA, KAKASISKOLÁVAL SZEMBEN

Ház 3 szoba, konyha,
speiz, pince, istálló, göré,
egy kapa telekkel, villany-
világítással, fűtőn eladó.
Gazdálkodónak nagyon al-
kalm. Közvetítőket di-
jazok. Beogradski put 91.

Srbobranban jólmenő hang-
szerűzet betegség miatt
azonnal átadó. Cim a ki-
adóban. 1499

KOLONFÉLE

2 szoba mellékhelyiség nél-
kül kiadó. Strossmajerova
ul. 10. sz. 1682

Teljesen különbejáratu nagy
uccai szoba, üresen, kiadó.
Irodának is alkalmas. — I.
Obilićev Venac 4. Tótnál.
1688

Butorozott szoba teljesen
különbejárattal beltéren ki-
adó. Agina ul. 13. 1702

Kétszobás lakás mellékhel-
lyiségekkel kiadó. Domi-
nus, Aleksandrova 11.
1711

2 ház, az egyik 3 éves mo-
dern épület fűszerüzlettel
és vendégkiosztóval, a más-
sik 39 éves fennálló fűszer-
üzlet és vendéglő. Cim.
Segedinski vinogradi 106.
1710

Kiadó Subotica központ-
jában 2 uccai lakás, bolhe-
lyiség, műhely, uccai lejá-
ratu pince, mely üzletnek
is alkalmas, és iroda. Bö-
vebbet dr. Blum fogorvos-
nál. Ugyanott többrendbeli
butor eladó. 1671

Jömenetlő cukrászda be-
tegség miatt azonnalra ki-
adó. Király Sándor, Feketić.
1696

Kenyőszűtőde teljes felsze-
reléssel hosszabb időre ki-
adó. Kucsera István, Bács-
ka Topola, Vágóhid-sor.
1686

Bőrbendő Ludason a plébá-
nyával szemben 9 lánca föld.
Érdeklődni V. Miska Prčića
ul. 85. 1681

Lakás kiadó. Bor 3 dinárért
litorenként eladó. Vennék 5
kapa szőlőt. Gyorstálpaló,
Poštanska u. 4. 1592

Üzlethelyiség kiadó május
elsőjére az Aleksandrova
u. 7. sz. házban, Böveb-
bet: Telefon 12., Prerad-
ovićeva u. 18. 1634

Különbejáratu butorozott
szoba kiadó Ciril Methoda
ut. 6. 1669

Magányos házat bérebe kere-
sek köves uton, iparvállalat
részére. Grünwald úgynök-
ség. 1707

Társat

keres rendkívül jövedel-
mező és szolid vállalathoz

Kontoar „Tiloks“
Komanditno Društvo
Beograd, Frankopanova 29

KIADÓ LAKÁSOK.

3 szoba, fürdőszoba minden
mellékhelyiséggel központ-
ban, 2 szoba, előszoba, für-
dőszoba igen szép lakás,
évi 12.000 din., 4 szobás,
emeleti vízvezetékkel 16.000
din., 3 szobás, emeleti víz-
vezetékkel 16.000 din., 2
szoba, előszoba a köz-
pontban 10.000 din., 2 szob-
ás lakás, központban
8500 dinár évi bér. Azon-
kívül több lakás a város kü-
lönböző részein kapható.
Grünwald úgynökségnél.

Ha reumájától szabadulni
akar, használja a világ-
szerte elismert postényi
iszapot. Kapható gyógyi-
szertárakban és drogeriák-
ban. Postai szétküldés
Blum gyógyszerüzart, Szubo-
tica, főpostával szemben.
Kérjen prospektust. 375

Üzlethelyiségek azonnalra
kiadók, érdeklődni Steiner
Kálmánnál Manojlovićeva 3.
1361

Ujonckoi Szakavatott egyé-
nek pontos felvilágosítá-
sokat adnak katonai termé-
szet, különösen sorozási,
szolgálati idő meghatározá-
sára és jogos esetekben a
szolgálatok megrövidítésére
vonatkozó ügyekben. Nem-
zetközi Iroda, Subotica,
Aleksandrova u. 9.

Magányos ház 6 szobával
azonnal kiadó. Bövebbet
Donat Vilsonova 6/a. 1578

Elegáns emeleti lakás fő-
postával szemben átköltö-
zés miatt azonnal kiadó.
Érdeklődni 11-1 óra között
Vilsonova ul. 20. sz. alatt.
1642

Négyszobás lakás mellékhel-
lyiségekkel, ugyanott 2
szoba, konyha, május 1-re
kiadó. Senec (Bem) ul. —
Cim a kiadóban. 1646

Kisbirtokot, szállást kere-
sek buzahazonherbe vagy
4-5 hold szőlőt évi mun-
kára. Szőlőültést is vállalok.
Megkereséseket Mol-
nár könyvkereskedésbe,
Senta kérék. 1569

2 uccai és egy udvari szo-
ba konyhával, kamrával,
fáskamrával pincével és
padlással március 15-re ki-
adó. Érdeklődni Hotel Te-
rénia. 1490

Ki az uri ember?

Irta: Govorkovich János

Baedecker feltette a kérdést: *ki az uri ember?* Hogy ezt egy kis hirdetéssel kapcsolatban tette, az mellékes, ép úgy mellékes az *intelligens uri ledny* kivánsága, aki minden áron abszolút uri embert akar felfedezni — tekintettel arra, hogy a világon semmi abszolút nincsen.

En sohasem szoktam körkérdés pályázaton részt venni és most csak azért teszek kivételt, mert az általam ösztönözött nagybecsű cikkíró nem tűzött ki pályadíjat a legjobb pályázónak, nem ígért sem grammatikát, sem „öngyűjtőt”, sem Hazay Verát János összes költeményeit díszkötésben, arany vágással. Ő egyszerűen véleményt kér *En tölem, Te töled, Ő tőle*. Miután pedig az első személy *En* vagyok, megkezdem a véleményadást.

Hogy *ki az uri ember*, ezt nagyon könnyű eldönteni, ez világos, mint a vakablak. Azt hiszen nagyon könnyen megjelölhetjük a megoldást, ha a kérdést minden szempontból vizsgáljuk, minden oldalról megvilágítjuk, ha a modellünket minden elképzelhető helyzetbe állítjuk, ha meg adjuk neki az összes életfeltételt, ami az uri ember kritériumához szükséges, mert hiszen maguk a szubjektív sajátosságok nem elegendők az ideálalkotáshoz.

Kijinduló ponttal az *abszolút* fogalmát kellene vennem, de miután ezt már a bevezetésben elvettem, némi hátrányban vagyok öreg Baedecker barátommal szemben, akivel mindenáron polemizálni szeretnék... Ennél a pontnál a játszmát már előre elvesztettem. De mert az *ideál* már magában véve kizárja a létezés fogalmát, ez nem olyan nagy baj, hiszen cseveghetünk arról is, hogy milyennek *kellene lennie* az uri embernek.

A parasztember szemében az az *uri ember*, aki nem jár subában, nem szokott krumplit kapálni, ágyban reggelizik és automobíllban utazik. Nem úgy kőszön, hogy „dicsértessék”, hanem „van szerencsém”, vagy „kiszűhand”. A kávéházban kártyáznak, vagy léccel golyóbsokát taszigál és magához hasonló léhfűtökkel tegeződik. Mellette nem kell okvetlenül grófnak, vagy bárónak lennie, lehet regálélbérő, községi irnok ur, doktor vagy fiskális.

A társaságheli embernél az *uri ember* a kaszinótag. Hogy melyik kaszinóé a tagja, az mindegy. Lehet ez a bécsi *Jockey Club*, de lehet a mucsaf társaság is, ahol őt az összes többi tagtárs *uri embernek* ismeri el — mert hiszen másképp kigolyózták volna. És miután a saját hatáskörében minden kaszinóbizottság a legmértékadóbb, nem szükséges, hogy más egyesületek véleményével is törődjék. Azért annak az *uri embernek*, akit az egyik kaszinóból kigolyóztak, legelőszörűbb a másikba iratkoznia.

Minden kártyás előtt *uri ember*, aki pontosan kifizeti a becsületbeli adóságát. Emellett tönkre mehet, koldussá teheti a családját, sőt magagyilkosságot is követhet el kétségbeesésében — halála után is *uri ember* marad.

A társaságheli hölgy előtt az az *uri ember*, aki semmi körülmények között sem arulja el, ha vele légyottja volt. Ha a hölgy véletlenül a barátja felesége — az nem baj. Az *uri ember* előtt a barátja becsülete drágább, mint a saját magáé, de még drágább az ugynevezett női becsület. Ezt csak teljes titoktartással lehet megvédeni, még hamis eskü árán is. Ha az ügyből kifolyólag alibit kellene bizonyítani, azt mondhatja, hogy rabolni vagy gyilkolni volt, esetlegesen fel is akasztathatja magát érte és ur marad akkor is, ha ott lóg.

A pincér szemében *uri ember*, aki gazdag borralat ad. Ezt megilleti a „sméltóságos” cím is, különösen ha monoklit visel. Erre mondják pincérkörökben, hogy az ur a pokolban is ur marad. Természetesen diszkvalifikálódik, ha a pénztárcája kiürül.

Az igazi *uri ember* bátor, becsületét kész minden percben karddal, pisztollyal megvédeni. És nincs az a fölt, amely ezt a becsületet bemocskolhatná. A nemes mosóanyag, a vér, minden föltot lenos. Vannak ugyan szabályok, amelyek a föltisztítás elé akadályokat gördítenek, de a snájdig párbajozó, megveti az ilyen akadályokat, példa reá Erdélyi Béla. Az *uri ember* gyilkolhat, váltót hamisíthat — de nem buhat ki az elégtételadás alól.

Nemzetiségi szempontból nehézségek mutatkoznak az *uri ember* megítélésénél. Itt már megint belebotlunk az *abszolút* fogalmának a kövébe. A *Conte*, az *Hidalgo* mindig ur. Még, ha koldulni jár is. Sőt vannak emberek, akik a *Gentleman* feltételeit urnak tartják. És *ki a Gentleman?* Aki a felvonóban levezi a kalapiját, ha hölgy lép be, aki női társaságban, csak külön engedéllyel dohánnyik, aki evés közben szorosan az oldalához szorítja a könyökét, aki nem köszön hölgyeknek előre, aki csak angolul beszél és lenéz minden *foreignert*, akit nem mutattak be neki. Vannak azután mellék tulajdonságai is, de ezek nem fontosak. Ilyenek a nagylelkűség, a jótékonyosság, a műveltség, a világlátottság és a bátorság. Hanem az utóbbi körül már hiba van. Ez érvényre jut ugyan a legszédítőbb sziklacsucs megmászásánál, a tengeren át való repülésnél, a vízbe fulló életemtésnél, de ott, ahol helye volna nem. A *gentleman* nem párbajozik, azért az igazi ur megveti. Ha ezt a megvetést véletlenül tettegesen akarná érvényre juttatni, megförténéthetik,

hogy a *gentleman* úgy a falhoz boksolja, hogy kenyérré kent vajhoz lesz hasonló. Azért ajánlatos a néma megvetés. Ha ezt a példányt az angolok mégis az *uri ember* közé sorolják, ez csak ismét a fogalom relativitását bizonyítja.

Az idők változásával változik az ízlés is és a divat nehézségeket gördít az ítékezés elé. Világos, hogy a *Junpe* szemében nem lehet *uri ember*, aki szűk nadrágot hord és nem lógatja ki a zsebkendőjét a kabátja mellőse zsebéből. És mert az urasság attribútumaihoz tartozik a műveltség is, magától felelvődik a kérdés, vajlon *uri ember-e* az, aki nem ismeri a suttogó barátot, aki még nem látta *Baker Josephinet* táncolni és aki nem tudja a dalt *»Ich küsst Ihnen die Hand Madam«*?

De nemcsak a divat, a történelem is befolyásolja az *uri fogalom* jellemzését. A francia forradalom után az arisztokraták úgy versengtek a *marquisek* mosolyáért, hogy proletár vértől áztatott ujjakkal nyujtották nekik a cukorkákat és lenyuzott ellenségek bőréből készült lovaglónadrágot hordtak. Ezek igazi *uri emberek* voltak. Legújabb időben az *uri emberek* sajátosságai közé tartozik a bankóhamisítás is, a börtönbüntetés ebben az esetben nem diffamáló.

Még egy Esti Levél

Irta: Baedecker

Arra emlékezve, hogy huszonkét év előtt, közvetlenül Tóth Béla halála után, amikor a dolog természeténél fogva nagyobb volt az egyénisége iránti érdeklődés mint napjainkban, a Pesti Hírlap akkori szerkesztőjének az az igyekezete, hogy illusztris munkatársának a *magánleveleit* is kiadhatta, hiábavalóan bizonyult. — erre gondolva, bizony aggodalom fog el, vajlon helyén van-e a hozzám intézetteknek nyilvánosságra hozatala *most*, amikor az olvasóknak már csak öszülő része emlékezhetik a kitünő író eleven, temperamentumos, sok tudást terjesztő és mindig szellemes levélcsémegéire? Aggodalom, amelyet aztán eloszlat az az enyhítő körülmény, hogy amit a mesteri tollából közlök, azt bizonyára értékesebbnek itéli a közönség mint bármit, amit e sorok írója talál elébe, — amit pedig e művészi levelekkel kapcsolatban s velük összefüggésben én töldek hozzájuk, azt meg az Esti Levelek írójának az emléke iránti hegyeletből fogja szívesen fogadni.

Különben is, a levél *irodalmi műtáj*, s ha mostanában kevésbé kultiválják is, ez nem jelenti okvetlenül és visszavonhatatlanul azt, hogy az irodalmi tényezők végleg leszámoltak vele. Lehet, hogy az egykor kedvelt, sőt divatos genre újból föltámad, s épp úgy reneszánszra virrad mint akárhány más irodalmi vagy művészeti irányzat, amely egyidőre elpihent, hogy később új-életre keljen. Újból születhetnek Voltaire-ek, Goethe-k, Gallani-k, Mérimée-k, Sévigné-k, Browningok, Kazinczyk és Tóth Bélák, akik ebben az intim és mégis nemes formában mondják el bizalmas közléseiket, amelyek sokszor érdekesebbek, s néha becsesebbek is, mint a terjedelmes, kötetes műveik. Talán a levél is olyan léányzó, amely nem halt meg, csak alszik. S amint tudjuk, némely léány ilyen állapotban és helyzetben is szép... Szép, — főleg, ha olyan levelekről van szó, aminek ez a kiváló íróművészt küldött világgá.

Aggaszt olykor az az elgondolás is, hogy az olvasók egy részét esetleg azért fogják hidegen hagyni ezek az írások, mert azok hozzám és nem valamely a szerzőjükhöz hasonló jelességhez voltak intézve. Nos, ezt a kétséget meg eloszlatja az a másik elgondolás, hogy az ilyfajta leveleknél mégis csak az a legfontosabb: *ki írta őket és mi a tartalmuk*. A többi: majdnem közbümbös. Goethe például csak kis részét írta a nagybecsű leveleinek a vele egyenrangú Schillerhez, a többi bizony nálánál jelentékenyen kisebb egyéniségekhez (sőt abszolút jelentéktelenekhez is) küldötte, s meg kell vallani, hogy egyik-másik episztólája, amelyet Zelter-hez, egy nem éppen elsörendű muzsikushoz, intézett, van olyan érdekes, sőt irodalmi szempontból talán becsesebb is, mint amelyet a Dioszkuros-társával váltott.

Igy hát leküzdve a kétféle kétséget, megint közlök egyet ezekből a levelekből, — ezuttal azt, amelyet akkor írt nekem, amikor megkapta Római Mozaik című könyvemét. Szeretettel küldtem ezt el neki, testvéremnek az Itália-rajongásban, s némi viszonzásul és hálából a Jézus Gyermekegéről írt könyvért, amelynek egy példányával nem sokkal előbb megajándékozott.

Egyéb magyarázat nem igen kell hozzá, legfőképpen az, hogy — mint magából a levélből is kitűnik — egy emberelőtt előtt még olvasták, sőt végigolvasták, az írók a barátaik könyvét. Ma, ha a nyomdafestéktől mámoros szerző fölajánlja valamely kollégájának a *»most megjelent«*-jét, abban se hisztos, hogy a jó ur (a *»megajándékozott«*) fölívágja azt. *Ühányszor találkozni antik-*

... En Mikló Izidor írásait mindig különös előszetettel és élvezettel szoktam olvasni és haragszom a véletlenre, hogy az *»Uri Embert«*-t nem játszotta kezemre. Így nem tudhatom, hogy milyen sajtáságokkal ruházta fel alakjait, hogy a problémát megoldja. De ismervén éles megfigyelőképességét, lehetségesnek tartom, hogy felfedezett néhányat a fenvázoltakból és még sok mást is, amelyet én kutatásaim közben nem tudtam megjelteni.

Ha közös fáradságunk még sem vezetett eredményre és nem sikerült a boncoló elme elé elegendő adatot halmozni, én mint felfületesebben ítélő olvasó felelőtlenségem tudatában, a cikkíró elnézésének reményében, mégis ki merem mondani a véleményemet.

Uri ember az, akiben az említett összes tulajdonságok megtestesültek. Hogy ezek a sokszor homlok-egyenesen ellenkező attribútumok nem *lérnek meg egymás* mellett az ember jellemkamrájában, arról én igazán nem tehetek, ez szervi hiba. En igyekeztem az érveket *»dióhéjban«* felhalmozni, de mert ez a dió oly kemény, hogy feltörni nem tudtam, kénytelen voltam azt az olvasónak hámozatlanul nyujtani. És mint sok más esetben, ezuttal is számítok az olvasó elnézésére, most — a külső burok szatirikus keserősége miatt.

várius-boltokban ily fölívágtalanul szűz egzemplárokkal, amelyekből a naiv adományozónak még a dedikációja sincs kivágva!) S ha vállal is ennyi fáradságot, még ebből nem következik, hogy a könyvet végig is olvassa, — lehet, hogy futólag átlapozza. S ha mégis végigtornázza magát rajta (mert vannak még derék emberek a világon), akkor is 3–4 sorban köszöni meg az emlékül kapott művet s nem ugyanannyi lapon. Arról a balesetről talán jobb is volna hallgatni, amely egy ismerősömmel történt meg, aki új regényét megküldvén egy íróbarátjának, ettől ezt a jellemző választ kapta:

— Pompás novellákat gyönyörűséggel olvastam. Egyik sebb mint a másik. Mondd: mért nem irsz végre egy regényt? Egyik-másik elbeszéléseben egyenesen kiváló regényírói tehetséget látok, amelyet kár apró novellákra fecselelni.

A regény írója a műve minden egyes fejezetének külön címet adott, amelyeket aztán az *»olvasója«* (*olvasó a non olvasandó*) megannyi novellának nézett, elolvasni pedig szükségesnek nem tartott. Gondolta, elég, ha dicséri őket... Lehet egyébaránt hogy a Tóth Béla korában is voltak ily *»kritikusok«*, Victor Hugo már 80 év előtt ilyen volt, — a nagy poeta anéikül, hogy belepillantott volna egy néki beküldött versfüzetbe, azt válaszolta a rigmusok szerzőjének:

— Hogy én költő vagyok-e, azt nem tudom bizonyosan, mert önmagával nem lehet az ember egészen tisztában. De hogy ön, uram: költő, az kétségtelen. *Macte animo et virtute!*

Hogy az ekként biztatott fiatalemberből csakugyan lett-e költő, azt nem derítette ki a nyomozó irodalomtörténet. Tény csak az, hogy a kérdéses levél eredetije a század elején, amikor még teljes értéke megvolt a francia pénznek, néhány száz frankért kelt el egy autogramárverésen.

Nos, Tóth Béla nem ilyen olvasó és nem ilyen kritikus volt. Ő minden könyvet, amelyet *»hommage de l'auteur«*-ként (nagyon kedvelte ezt a francia kifejezést) juttattak el hozzá, lelkiismeretesen olvasott végig, még akkor is, ha az azzal való foglalatosságos nyilvánvalóan idővesztés volt. Szenvedelemmel iparkodott *»európai«* lenni, s váltig hirdette, hogy az európaiság első és főfő-kritériuma: az udvariasság. Gondolta: ha valaki, hármennyire kezdő az írásban és dilettáns a szépmesterségeiben, *bizalommal* küldi el hozzá a könyvét, neki az a *kötelessége*, hogy azt elolvassa. Hát hogyan olvasta volna el az enyémet, amelynek szerzőjéhez régi barátságának a kötelei fűzték? S nekem igen jól esett, hogy azt nemcsak dicsérte, de kritizálta is, s a kifogásai épp oly kedvesek voltak nekem mint elismerésének a hízogó szavai.

A levél itt következik.

Kedves barátom!

Megemlékezésed és ajándékok igazi jótétemény volt reám nézve. Beteges, szomoró vagyok. Mily áldás hát egy kedves, vidám este oly kedves és oly vidám, amint csak egy igen kedves és igen vidám könyv szerezhetsz a magamfélé tetstben, lélekben nyavalyás embernek!

Köszönöm a jócslekedetedet. De minden ösztön hálálkodás helyett szerettem volna jószágodat bűvös tükörrel honorálni, hogy láthasd a távolból könyved hatását: mint virrasztok mellette éjfélt után három óráig és miként induik keserves petróleum vadászatra, miután lámpám hamarabb kialudt, mint érdeklődésem.

Növelte gyönyörűségemet a polémia is, amelyet veled magamban folytattam. — Különös véletlen: könyved találkoztam asztalomon az *Italienische Reise*-vel. Olvasom, olvastam én bösz chauvinista is; és hazudnám, ha azt mondanám, hogy olasz földön nem érzem a hatását néha. De a *va de mecum*-om mégsem az volt; valamint, hogy nincs soha és sehol *va de mecum*-om mert impresszióim szűzességére feltékeny vagyok. Az én szisztemám: ismeretlen helyre indulva itthon felgyverkezni a tudás némi töredékeivel, hogy körülbelül sejtsem: mit fogok látni. A látás *miképpen* aztán az én dolgom. Haza térvén, roppant nagy gyönyörűséggel elolvasni, mint látták azt, amit én láttam, mások; de nincs a világnak az a nagy írója, akiért földözöm az első *coup d'oeil* üdőségét.

Hej, sokat tudnék én erről beszélni neked az én ötszögletű, még borús napokon is mindig világos szobáskámban, ahonnan az egész télen alig egynéhányszor mozdultam ki. Mert én csak könyveim és török kávék kannám társaságában élek. Szerződésem is olyanok, hogy itthon dolgozhatok. — Ez a virágyelv különben azt teszi: hogy várom az ünnepnapot, amikor engemet megtisztelsz barátságos kis barlangomban — és mindig itthon vagyok.

Könyved 162-ik lapján van egy kis tévedés, mely különben nem a tied, hanem ugyszólván mindenkié. A *quod non fecerunt Barbari, Barbarini fecerunt* nem onnan ered, hogy VIII. Orbán a Flavius-ok amfiteátrumának köveiből palotát épített (hiszen ez nem is volna valami nagy barbárság), de a vandál Maffeo Barberini a Panteon porticusának bronz reliefséből öntetett ágyukat (szám szerint 110-et) s ugyancsak az ércből készíttette a S. Pietro főoltárának négy oszlopát és mennyezetét. Contarini velencei követ 1635-iki jelentésében ezt írja e szörnyűségről. (*Hosszabb olasz idézet következik itt, amelyet nem csak az idegennyelvűség miatt nem közlök, de azért se, mert az egész nem egyéb mint történetírói és okmányyszerű bizonyítások annak, amit Tóth Béla magyarul elmondott.*)

Ez adatot Fumagalli *Chi l'ha detto?*-jában, az olasz Büchmannban találtam. A magyar Büchmann, az én *Szájral-Szájra* című könyvem a jövő héten jelenik meg 29, azaz huszonkilenc, mondd: XXIX iv! Hittél valaha rólam ilyesmit? Ez a furcsa könyv bizonyos érdekelni fog téged. Sietek majd egy, bőkezűnek csufaságból sem mondható kiadómtól, az Athenaeumtól kicsikart példánnyal tisztelkedni neked. Addig is vagyok

szerező és hálás híved
Tóth Béla.

Budapest, 95. jan. 23.

Ferenckörút 13.

Az olvasó láthatja, hogy ez érdekes levélből (amely éppen ezért érdekes) nemcsak az én római könyvemről van szó, amelynek alkalmából íródott, hanem a világlátott és sokfelé járt kitűnő író utazásának a módjáról is, amelyet igen vonzóan fejteget. Még ma is tanulhat a rendszerekből mindenki, aki nemcsak azért ül vonatra vagy hajóra, hogy letegye a névjegyét a látnivalók (templomok, paloták, muzeumok és egyéb nevezetességek) oltárán, de hogy erudícióval s művelődéssel gazdagabban térjen haza az utjáról mint ahogy a vándorlására elindult. Igazat is adtam föltétlenül neki, persze azzal a védekezéssel, hogy én se vadamecum-nak, utazási tanácsadónak vittem magammal írószerelmesemnek: Goethe-ne a még mindig frissen ható *Italienische Reise*-jét. Csak annak szellemét pakoltam a csekélyke intellektuális podgyaszom közé, s a beőlé merített tudás-fragmentumokat s a szemlélete módját, amelyet többé-kevésbé mindnyájan (még a francia Itália-járók, Théophile Gautier, Hippolyte Taine és mások is) ettől a nagy pogánytól és mégis isteni embertől sajátítottunk el. (A hallhatatlan könyv azóta — 1922-ben — magyarul is megjelent a Génusz kiadásában és Bálint Aladár jó átültetésében.)

Manap furcsán s szinte lehetetlenül hangzik ki egy nem is ósrégi írásból, amely a budapesti köruton, ezen az új modern vonalon, kelt, hogy az írója petróleum-világítás mellett irt és olvasott. Nem csoda, hogy ily »világításban« archaisztikusabban, ósdiában, multszázadszerűbben hat a levél mint ahogy azt a teljesen modern író írta és elképzelte. A petróleumvilágítás a mai ember felfogásában olyformán fest, mint a petróleum korszakában hatott a fagygyugyertya. — hang a multból: idegen, szinte értelmetlen s értelmetlen hang... S a Ferenckörúti palotának ki-nevezett bérház akkoron (1895!) még nem uszott villamos fényárral! Nemsokára az Abonyi-uccá-ha költözik a jeles író szeretett Lido-jával, a jó angyalával, aki kedvessé, meleggé teszi az otthonát. Ott már van villamos világítás s egyéb modernség is. Néha még társaság is...

Az olasz idézettárból (a Fumagalli-ból) vett citátum alkalmából bejelenti Tóth Béla, hogy legközelebb megjelenik a *Szájral-Szájra* című magyar Büchmann, amely igazán, sans phrase, arra

volt hivatva, hogy hézagot pótoljon minden művelt és műveletlen magyarnak a könyvespolcán. Ez a könyv a szerzőjének sok elismerést szerzett, de sok bosszúságot is okozott, ami majd kitűnik azokból a leveleiből, amelyek ennek a műnek a sorsával kapcsolatosak. Én ugyanis szintén jelentem, hogy legközelebb azokat a leveleket fogom közölni (s velük a Tóth Bélára vonatkozó emlékeztetéseket valószínűleg be is fejezni), amelyeket e jeles könyv megjelenése ide-

jében irt hozzám. Ezekből majd meglátja a szíves olvasó, hogyan készült az ilyféle féltudományos, félignépszerűségi s egészen a művelt olvasónak szánt könyv; *miképpen* fogadja azt a sajtó és a kritika (ami két egészen különböző fórum); *menynyiben* járultak hozzá a tökéletességéhez az önkéntes és a fölkért munkatársak. Sőt azt is, hogy mily intrikák működtek ellene...

Egy kép a mult század utolsó évtizedének az irodalmi, újságírói és tudományos életéből...

Éjjel az erdőben

Írta: Karlócai

...Takarodj ki, te paraszt, velem ne beszélj ilyen hangon.

— Hát kicsoda emberfia az erdész ur, hogy ne lehessen előtte szállani... na.

— Majd megmutatom, hogy ki vagyok az új szerződésnél, kidobatlak az árendából... ki én! Van még annyi szavam a főerdésznél, meg a tisztartónál is...

— Az erdész ur kidobhat... engem? Nem igen lehetem. Nem kendé az árenda erdész uram... nem kendé! Az uraság meg hála a Teremtőnek, nem magumfajta paraszt fölkapaszkodott fiakölyke... Helyén van annak a szíve is, esze is...

— Ha-ha-ha... hát ezért jár oly sűrűn a fiatal menyecske az urasághoz... A határhírű Kerecsi Balázsné, a liliom arcú Parti Tercsi, aki köszönni se tud már, ha meglát... hát az uraságnál ő a protekció...

— Hallgasson!... S köszönje annak, hogy a házában vagyok, mert különben Kerecsi Balázs — a paraszt — kilyukasztaná azt a kifinomult bőrt.

Ezzel kilökte maga előtt az ajtót s a kőkockás folyosón végig döngött patkós csizmájának nehéz lépéte. Dühbe csillapodott, ahogy egyet lépett... marta a követ lépésével. Összűl fejében kacskaringóra állt józan esze, reszketett testében az indulat. — Ilyen átkos köpös nem sértette ráncba szőkő arcát... Szemeibe ilyet még nem mertek mondani. A feleségéért gyilkolni is képes... Az szent... a becsületkeresztje, akít megsérteni jaj volt.

A hatalmas kapu mélyet bugott, ahogy maga megett becsapta szárnyát — a hang átzugott a sötétlő erdőben. Mint egy elnyújtott kiáltás a süket éjszakában úgy hóbömbölt szerte a százados tölgyek öles törzse között.

Neki vágott irány nélkül a mély sötétségnek... véreben izzott a harag... Messziről, hosszan-rémesen üvöltött egy ordas pártját hívó hangja s bugva jött rá valahonnan a felelet. Kerecsi Balázs önkéntelenül kapott fegyveréhez, rátapintott a kakasra s hóna alá vágta a puskágyat. A bestiák már megint erre ölalkodnak — gondolta — a kutyám sincs velem, otthon hagytam Tercsi mellett, félt és Nérot otthon tartotta. Balázsnak ez szokatlan volt. Olyan a vadász kutya nélkül, mint a vak ember. Csak tapogatózók.

Fegyverét lövésre készen tartva ballagott a fák között és észre sem vette, hogy letért az ösvényről. Ismerte az erdőt, nem is gondolt arra, hogy eltévedhet. Lassan sűrű köd ereszkedett az erdőre — ölelésével bevont élet-életlent, alig lehetett egy lépést is látni.

Ment Balázs haraggal, ment a ködben, míg egy tönkbe botlott. Leült magatehetetlen, szét nézni merre is van. Letért az utról, hogy hamarabb érjen haza és már sokalja a járást. Sötét az erdő, az eget se látni. Csillagok ragyogását betakarta a ködfátyol. — Róka szűköl innen balra, bizonyosan csapdába esett. Balázs ismét hallja a farkas üvöltést, de mintha már farka ordítása hasítaná a téliéjszakát. — Teremtő lsten talán csak nem nála, háza tájékán lesnek a prédára... és egyedül az asszony... Az asszony... Az urasághoz jár... felforr új dühvel lelkében az átkos rágalom. Mért nem is fojtotta ezt a szót az erdész tokára... Jaj, már későre jár... ez a köd is borzasztó, még ilyen sűrű sohasem volt... ez a tönk... ez ismerős, már nincs messze a hajlék... a farkasok újból... csak már közbük érezhetne, megtizedelhetné a fene vadjait.

Feltápászkodik, irányt vesz fülével s a mohát tapogatja a faderekekön... erre kell mennie, amerre most tért el... Az éjszaka ezer meseje csilingel fülében. Nagyapjától hallott egy borzasztó mesét az erdőt járó gonosz szellemekről, akik a vadászt tévútra vezetik, eltakarják előle a biztos utat. A fa kérgén össze-vissza fordítják a moha szallagot s ott pusztul az ember... Már aki elpusztul... nevet fel furcsa röhejjel Balázs... mesék... gyermekmesék. A plébános ur is azt prédikálta: a gonosz lelkek nem az erdő mélyén tanyáznak, hanem az emberek lelkében. — Tipró lába alatt nagyot reccsent egy száraz galy, akaratlanul hőkent meg Balázs, a reccsenés éles, figyelmeztető volt. Vagy csak bolondul benne a képzelet. — Farkasok tusája ütötte meg fülét, valahol halálra vinnak a dögök... csak már otthon lehetne... Szeme vakon nézte a sötétlő semmit. Balázs keresni kezdte önmagát az erdőben. Merre is lehet most, minkü nagy a terület, ha hosszába járja három napig is talpalhat míg a szélére jut. Széltében azonban alig két órányira, már láttna kellene a szántó földeket... de csak köd... és köd... és a órlások. A fagy is erős tépéssel hastja a bőrt...

az arcát meg a kezét. Nem úgy készült fel, hogy az éjszakát az erdőben tölti... Éppen tegnap hallotta, hogy az öreg Tardók András megágyzott az uton... Elalhatott részeg fejjel s ott pusztult... ja, az tele itta magát... de ő nem... ő nem fagyhat meg... hiszen színjózan. Csak legalább az utat találna meg... az ismert ösvényt, még ha kerülővel is, de csak már haza érne... lehet már vagy éjjel... Milyen nagy a sötétség... a köd... ez a köd... no... hát ez? — Neki ment egy hatalmas, kidült törzsnek, megbotlott, a kérgen hosszában fagyott hó keményedett s ahogy a kapaszkodó kezeivel hozzáért elsiklott rajta. A ravasz fiennakadva egy galyon lecsapódott... bum... bum... dörrént fegyvere irányzatlanul az esésében.

A melléből forrópatak indult alvadó útjára. Az erős szál ember feldöbbsent egy végtelen pillanatra... rádótt a törzsre..., valami... valaki mellbe vágta őt... nagyon fáradt... haza akar menni... fázik, hideg van... kezével lankadón bőrsőrséhez nyul..., olyan meleg önti kiélle magát, be kellene fogni... hiszen belül a hideg rázza... s jön ki a meleg. — Tenyere rátapadt egy kis pörkölt nyílásra... elcsuszik benne... A fegyvere dörrént... hallotta... nagyon messziről... de most már tudja, hogy az dörrént s meglötte magát... bele lött saját magába... meghal... elpusztul... haza akart menni, várja otthon... várja őt a szent, a határszép... a Tercsi... a felesége...

Hogy zsong az erdő... zsong a Balázs fejében száz színes kép... jön az asszonya... a szent... s ő meghal... Vészes sikoltással tör utat az ösztön s magába rogy a sebesült. A potyázó ordások marakodnak tépett zsákmányukon... valahol... messze az erdőszélén.

*

Ángyikám én megyek, nem várom Balázst majd átadja angyi is édes apám meghívását.

Ne menj Pista, oly jól esik, hogy van velem valaki... félelmetes egyedül lenni.

Ejnye ne, ha itt van Neró? Olyan mint az ember.

Maradj még én félek... félek valamitől. Hallod... hallod, hogy üvöltönek a farkasok... Jaj csak baja ne essék Balázsnak.

— Attól ne félj — felel a legény s indulni készül. Az erdő mélyéből két tompa dörrénés vág figyelő füllikbe.

— Mi volt ez?

— Balázs lehetett a farkasok közzé.

Az ajtó előtt panaszos vonítással kapja fel fejét a nyugtalan eb. Az asszony ijedten sikolt fel:

— Pista menj bátyád elé... én bajt sejték!

Főlkapva fegyverét kirohan a legény a sűrű ködös éjbe, vele ugrik ki a szíjra kötött eb is... Nyőszörőve vonszolja a rohanó legényt néha vakkantóan üvölt fel... most levág az ösvényről... törtet a fák közé. A legény már elfutall, ereszti a dögöt, szaladjon szabadon. Majd hangos ugatás száll feleje...

Egy kidült törzsre ráborul egy ember... hőrög... a bátyja... a Balázs... Jézus mi volt ez? Fegyvere mellett... talán csak nem...

Balázs! Balázs! Kiált az alélt emberre a legény s hóval dörszöli az arcot.

A sebesült fölnyitja a szemét, kábultan kopasz-kodik a nyugított karokba s lassan, kinosan vonszolja lépéseit.

— Haza... — motyogja — haza... Tercsi vár. Neró előttük ugrál. A köd lassan oszlik s a hold csodálkozva néz a téli éjszakába. Az erdőben életre kelnek a képzelet sötét árnyai. Fagyos szél sikolt a dermedt ágak között.

Társat keresek

jól bevezetett iparvállalathoz. Szükséges tőke 300.000 dinár. Az összeg 25%-os kamatozásáért anyagi garanciát vállalok. Magyar nyelvű leveleket Živko Jefuč-Gazdić, Beograd, Poenkareova 20 címre kérek. — j

FEJ ÉS IRÁS

KARINTHY FRIGYES

Egyszer láttam őt az uccán magánoson bolyongani. Mint egy kis diák, akinek »lyukas« órája van, egy kőszált a köruton, bámészkodott a kirakatok előtt, képeken, plakátokon, táblán és embereken. Mint az elvarázsolt királyi, akit erre a napra feloldottak az ígézet alól, úgy cselelt-botlott a nagy házak tövében, néha megállt, lehajolt és szórakozottan megigazította a cipőfűzőjét. Őrült a lármás autók, a kék égnek. Magyar író. De ép így lehetett volna inkognitó spanyol miniszterelnök is, világhírű artista, heggedülművész, vagy prédikátor.

Karinty Frigyes.

Nyughatatlan ember. Nincs kizárva, hogy egy napon feltalál valamit. Repülőgépet, amellyel meg se áll a holdig, vagy egy új filozófiai rendszert. Most ír. Közben telnek a napok és őrli az újság-malom. Mint egy rettentő betegség, úgy eszi, mint egy hajcsár, úgy ül a nyakán a zsurnalizmus, amellyel megkeresi a mindennapi kenyérét. A regénytípből kiroki lesz, a szindarabból paródia. Mi ennek a magyarázata? A rossz gazdasági viszonyok? Vagy nem bírja az iramot? Kicsit mind a kétfő. Karinty kényelmes és napi harcokra kénytelen elfecsérelni azt az energiát, amellyel pedig — egyetlen rohammal — sokkal többet érne el.

De ki láthat a lelkébe? Ugy jár-kei ebben a városban, mint egy ismerős. Ottthon van a redakcióban, a kávéházakban, a barátai között, a Vigadó pódiumán. Több száz karrikatura forog róla közközben, de az igazi arcát senki se ismeri.

Nem árultam el, hogy interjú akarok vele csinálni. Beszélgetés közben ő maga jelentette ki:

— Az interjú úgy viszonylik a biográfiához, mint egy portré a karrikaturához. Az egyik festmény és teljességre törekszik, a másik pedig csak grafika. Rajz. A karrikatura sokkal könnyebb, pár ügyes vonással kiemeli azt, ami a legjellemzőbb, amiről nyomban ráismerül az illetőre. Amit úgy hívunk, hogy »sz te vagy!« Míg a festmény alaposabb munkát igényel és nem frapptoz.

— De azért szereti a jó interjú?

— Hogyne, a jó interjú érdekes. Sűrített életrajz. A legjobb karrikatura úgy születik, szemben a legjobb festménnyel, amikor az áldozat nem néz oda. Így képzem az interjú is, nem pedig kérdés és felelet formájában. Őn elmondja mindazt, amit nálam és velem kapcsolatban tapasztalt. Amit rólam gondol.

Aztán az újságáról mesélt. Én pedig jegyeztem. **Karinty most nem néz ide...**

— Fiatal író! Kezdő! Egészen a legelején! Teljesen hamis fogalmaim voltak a dolgokról. A szellemi arisztokráciát tényleges arisztokráciának képzeltem, anyagi javakkal és hatalommal. Azt hittem mindenki ilyen respektust érez irántuk, mint jómagam. Csak messziről tiszteltem őket, de közelíteni nem mertem. Aztán egyszer sürgősen pénzre volt szükségem. Írtam egy verset és beküldtem, nem emlékszem már melyik lapnak. A vers megjelent és én, aki abban a hitben éltem, hogy az írókat mesésen fizetik, magától értetődően óriási honoráriumot kértem. A szerkesztő nem tudta ki vagyok és hirtelen elküldte az összeget. Igen, az első versemért száz koronát kaptam. A másodikikért ötöt. Viszont akkor már én is író voltam... De az eleven írókat kerültem. Csak olvastam őket rajongó tisztelettel. Nem mertem a szemük elé kerülni. Aztán: beküldtem a Nyugatnak egy verset. Megjelent, elmentem a honoráriumért és Oswald Ernő megölelt. Ez az ölelés ma is legkedvesebb emlékeim közé tartozik.

— Az első író személyesen, teljes életmagyarázatban?

— Jóval később. Krokít vittem a Földbusznak. Itt találkoztam Molnár Ferencel, aki akkor állott sikereinek tetőpontján. Mexyeregette a vállamat és azt mondta, hogy ügyes gyerek vagyok. Hű, de büszke voltam! A nagy Molnár személyesen megveregette a vállamat. Rá pár napra az uccán találkoztunk. Mély reverenciával üdvözöltem. Nem ösmert meg. Később azonban mégis megtanulta a nevemet.

Fel-alá sétál a dolgozó szobájában. Az íróasztalán rendetlenség. Nem művészi, hanem egész szimpla polgári zürzavar. Újságtornyok, könyvtornyok és kéziratpirtornyok. Hallgat. Előbbi közlékenysége hirtelen elapad. Mintha rövidzárlat támadt volna benne, egyszerre kilobbant.

— Mennyi elvetélt gondolat, ötlet, terv hever ebben az újság avarában — mutattam az elszárgult lapokra.

Bólintott.

Más írók ilyenkor már rég a könyveik és darabjaik jövedelméből élnek, utaznak. Karinty azonban nem a kamataiból, hanem a tőkéből tartja fenn magát. Egy ember, akit bezárta a gondolat aranybányájába és most mindent arányból kénytelen csinálni, a kést, villát, cipőt, fogpiszkálót. De őt elsősorban a világ sorsára érdekli és önmagával érdes keveset törődik. Ha nem írónak születik, hanem kereskedőnek, azt mondanák rá, hogy: »nem elég értelmes.«

— Az élet gyávaság és bátorság kérdése — felel arra, hogy mért nem változtat mostani helyzetén.

Aki hozzászokott egy környezethez, emberekhez, kártyapartnerekhez, kávéházhoz, tisztelőkhöz, lapokhoz, szerkesztőkhöz, az rendszerint rabja különböző fajtája kötelezettségeinek. Semmiesetre se vállalná az újrakezés bizonytalanságát, a már meglevő eredmények kockázatásával. És egészen emberi. A zseni is elpolgárosult ebben a században, a bohém konszolidá-

lódott, a bohémnek fixe van, tukarekkönyve és hitele. Megkérdeztem Karintyotól:

— Ha kimenne bolyongani a világba? Mint egy diák, nem reprezentálni, nem vigyázni a distancra, nem őrizni féltékenyen a presztizsét, hanem ámulni és elébe állni a véletlennek és a kalandnak? A mai írók gondosan, szinte légmentesen kizárják életükből a meglepetéseket, szabályos körben mozognak, program szerint mulik el a napjuk és baleset biztosítási kötvényt hordanak a szívük fölött.

Nevet és végigsimítja a haját:

— Igen, igen, erre gondoltam, de persze csak titokban. Az ilyesmi akkor sikerül, ha nem hosszas megfontolás után, hanem spontán, hirtelen elhatározásból történik. Hogy ma még arról, beszéljek mit fogok holnap csinálni és öt perc múlva már benn ülök egy vonatban amely az ismeretlen felé robbog velem. Ehhez azonban nem csak lelki erő szükséges. A testi kvalitásnak is...

Legyint. Mint aki máris elszóla magát. Mark Twain említem, aki minden levelet két példányban kétféleképp írta meg, egyet a címzett számára, amit a felesége és a lányai gondosan átenczuráltak, hogy nincsen benne valami olyan sor, amely a vallást, vagy a szemérmét, az általános polgári józólést sértene, míg a másikat az asztaliókja számára. Ezekben aztán őszintén kiöntötte a lelkét, megmondta a véleményét a dolgokról és az emberekről.

— A legtöbb író kénytelen véka alá rejtteni a véleményét, még azok is, akik a legteljesebb szabadságot élvezik, akik résztint anyagi függetlenségük, másrészt pedig speciális helyzetüknél fogva megengedhetik maguknak az igazmondás, sőt az odamondás luxusát. Ezer kötelezettség köti guszba a tollamat...

Beszélgetés közben belép az író Gabi nevű fia és kezében egy keresztreférvényvel, sürgős felvilágosítást kér.

— Mondd papa mi az: hét betűből áll és esküvőknél használják?

Karinty pillanatnyi gondolkodás után megfjei a rébuszt. Az ifjú Karinty levomul. Az apja a technikára tereli át a szót.

— Mi a véleménye a rakéta autóról?

— Bennelátom a közlekedés megoldását.

— ?

— Mert módszeresen gondolkodom. A rakétaautóban már felismerhető a tendencia, amely azt célozza, hogy a hajtóerő és a közlekedési tárgy között minden közvetítő erő kiküszöböljék. Először volt a kerék. Aztán jött a szárny, most még a motort kell feleslegessé tenni. A legújkeletesebb közlekedési eszköz kétségtelenül a puskagolyó. A mai modern technika a szószertint vett költészet. Addig hangoztatta a költő, hogy repül, amíg csakugyan felemelkedett a földről. Legfeljebb ma azt énekelné a repülő hajóm helyett, hogy repülő repülőgépem! Mert — teszi hozzá emelőlázva — a hajó már egy avult közlekedési eszköz.

Nézem ezt a nyugtalan, lázas fejet, kócos haját, amely hátul rendetlen firtókban göndörödik, akár a kamacs gimnazistáké. Csakugyan ő írta a Capillárid?

A Faramidó? A Holnap reggelt? Délutánonkin a Hódkban rómizik olyan hővvel, hogy tulszárnyalja legfanatikusabb asszony-partnereit is. Költőné. A Bóles, a Mlozólus, a Freudista író, — akitől már husz éve várják az első modern magyar drámát, aki csak azért nem tud élő klasszikussá szobrosodni, mint például Babis, mert még nem írta meg hallhatatlan művét, amely fordulópontot fog jelenteni a magyar írás történetében — rómizik. Utóvégre ebben igazán nincsen semmi. Dosztojevszkij is kártyázott. Molnár Ferenc is rómizik. De éppen Karinty... Csak meg kell hallgatni olvasóit, a nyájasokat. Nem a vele egykorúakat, hanem a fiatalokat, akik esküsznek rá, akik úgy olvassák a verseit, mintha egy husz éves költő írta volna, új csillag, aki tegnap tűnt fel a horizonton. Ha más várakoztatja őket ennyi ideig az ígéretek előszobájában: rég faképnél hagyják. Kigyógyulnak belőle. De Karinty-nak ma is az új generáció gíbicel.

— Egyidőben színész szerettem volna lenni — keresgélt régi vágyai között.

Karinty több ízben fellépett már a saját darabjaiban, mindannyiszor nagy sikerrel. A színpadon kívül a film érdekli.

A mozival a színészet a fixírozott művészetek közé került — mondja — a film megőrzi a mozdulatokat, a pózt, a szenvedélyt, a komikumot, mindent. A beszélt film után még sok csuda fog következni.

Majd arról beszél, hogy megalapozta magában egy színész világszemlélet körvonalait.

— Ahogyan van írói és festői világszemlélet, ugyanígy van színészi világszemlélet is. Minden valami szerepet visz az életben. A barackia eljátssa a barackfát. A felhő a felhőt. Az emberek az életet és a halált. Nincs alakítás, csak aktív és passzív szerepek vannak. Az egyik cselekszik, a másik várja, hogy történjék vele valami.

Nem mertem megkérdezni tőle, vajjon neki milyen szerep jutott ebben a földi Teátrumban? Csak néztem Karinty urat, a költőt és család apát, aki dolgozik, mert kenyeret kell neki keresnie, akár a többi civil családfenntartóknak. Az élete csupa kézzel fogható valóság, védekezés és rázúduló gondok ellen. És mégis, ki fogja tudni husz év múlva, hogy milyen súlyos szerepet játszott a Holnap reggel írójának az életében ez a szabószámla, amely most az asztalán hever? A tegnap délutáni sakkpartner, akit megmatolt és egy kopasz újságíró, aki hangosan röhögött a viccein?

Nála a versek nem születnek előre megfontolt számokkal. Milyen hangulat vette vele papírra ezeket a sorokat:

Mondtam: szerettek, mond: szeretsz-e.

Mindössze ennyi volt a lecke.

Mindössze ennyi a titok.

De Jaj neked ha nem tudod.

— Mostanában ritkán írok verset — hajítja le a fejét — nem jutok hozzá, hogy egyedül maradjak önmagammal.

És egy vice hull ki a száján: Muszáj nevetni. Mint a nap a meletget, úgy árasztja maga körül a szellemet. Belép a redakcióba és derűsre húzódnak a komor ábrázatok, grimász ül ki a szájszögletekbe. Leül fanyas arccal, szólnak hozzá, felel, amit még aznap sietve tovább adnak a Newyorki társasztalánál, amiből Intimpista lesz a színházi lapban, humor költött nevekkel a Tarka krónika rovatban, legenda és krock a témátlan újságíró tolla alatt. Amit mond: érdekes, ötletes és mély. Karinty. Nem tehet róla.

Tamás István

F. Galambos Margit:

Nagyváros

És vagy nekem: a vágyak kutha
mely fölő hajlok szomszosan.
Kristályvizez tükrösen csillog...
Belőle hosszan hosszan innom
mért hogy örökre tiltva van?

És vagy nekem: a messze távol...
Kéjes és gyötrő kárhozat.
És vagy nekem: örök epedés.
Varázsos fény, mely felém villant
liborvirdagos álmodat.

Ó nagyváros, ó forgatag!
A szolgád lennék, kis cseléded
és neked adnom magamat.
A nappal százszor elvesz tőled.
Az éj kegyesen visszaad.
Tied vagyok, s te az enyém.
Járom uccád tengerét.
Dübörg sokféle zajodat
issza lelkem, mint szent zenét.

Reggel gyötrődve ébredék.
Kis falum csendje rám borul.
Az álomkép jai messze már...
A nappal vár.

A sorompó

I-ta: Blazsek Ferenc

A csárda előtt János megállította az autót és hátra szolt az utasának:

— Nagyságos ur, kérem, nem lehet tovább menni.
— Mért? Talán megszomjazott? Tőlem bemehet egy pohár borra, de siessen.

— Nem a borért mondom, nagyságos ur. Hanem azért, mert nagyon rossz itt az út, bajosan jutunk előre.

— Próbálja meg mégis.
— Jobb volna letérni a dűlőútra.
— Az nagy kerülő, én pedig nem érek rá. Menjünk csak.

— Én nem bánom, nagyságos ur, de...
— Mi az, hogy »de«?
— Ugy gondoltam, ha valami történik...
— Furcsa maga. Ugyan mi történék?

János anélkül, hogy válaszolt volna, megindította a kocsi. Hogy is magyarázhatná meg ennek az idegen embernek, hogy mitől fél és mért nem akar ezen az úton menni?...

Most járt erre harmadszor.

Először egy évvel ezelőtt volt itt, egy tavaszi estén. Akkor ismerkedett meg Boriskával. Piatal és meglehetősen csunya lány volt ez a Boriska; csak a szeme volt szép. Sápadt arcán olyan volt ez a kék szeme, mint a sárga kalásztengerben a buzavirág. János fekte volt és a szökéért rajongott. Boriska szöke volt és a feketéért rajongott: tehát kölcsönösen megtetszettek egymásnak. Azonban valószínűleg akkor is megtetszettek volna egymásnak, ha mindketten feketék, vagy mindketten szökek lettek volna. Hiszen tavasz volt... Nevetve-dalolva kószáltak a csárda mögötti erdőben és szedegették az ibolyákat, amiket azután egymás arcába szórtak. Az országút és a vasúti töltés keresztezésénél megálltak s amikor elrohogott mellettük a vonat, átkarolták és megcsókolták egymást, hogy az összes utasok, az egész világ lássa, irigyelje őket. Néhány óra múlva pedig elváltak egymástól, vidáman és boldogan, amilyen vidámnak és boldognak csak a szegény emberek tudnak lenni, tavaszi éjszakákon...

Másodszor egy őszi estén járt erre János. A csárda előtt, nagy meglepetésére, viszontlátta Boriskát, akit ő természetesen már régen elfelejtett. Boriska könnyek között kacagva ugrott a nyakába: »János, édes János, be régóta várlak már! Az utóbbi időben kezdtem már lemondani minden reményről, hiszen még a nevedet sem tudtam, hogy megkereshetlek volna. Csak eljöttem ide, hetek óta minden este és feltartottam minden autót, ami erre haladt, hátha benne vagy... Hát mégsem váltalak hiába. János, édes János! Ez a váratlanul nagy szerelmű kislány terhére volt Jánosnak. Mit csináljon ő ezzel a lánnyal?... Boriska folytatta: »Én azért várlalak így, mert valamit akarok neked mondani. Nézz rám, János. Látod-e, milyen becses az arcom és milyen karikás a szemem? Tudod-e, mitől van ez?« Kis szünet után hozzátette: »Ez attól az éjszaktól van, János; emlékszel-e rá? Jánost egy pillanatra lesujtotta ez a hír: de hamar összeszedte magát, hisz oly könnyű volt kibúvni találni. Nem hozott soká a válasszal: »Emlékszem rá, nagyon szép volt, de ezt az árat mégsem érte meg. De honnan tudod, hogy éppen annak az éjszakának következménye?« Boriska csodálkozva nézett rá: »Hogy honnan tudom?... János, te vagy az első és valószínűleg az utolsó férfi az én életemben. Hiszen olyan csunya vagyok, hogy nekem nem igen szoktak udvarolni, ezt elfihetted. Te is este láttál csak engem, ez volt a szerencsém«. János mérgesen vágott közbe: »Boriska, nekem semmi kedvem sincs most a tréfához, amikor ilyen komoly dologról van szó. Nem is tudom, mihez fogjak majd, ha igaz, amit mondasz. Mert feleségül nem veszek, erről biztosítalak, nem fogod magad ezzel a régi bevált módszerrel sem a nyakamba sózni«. Boriska letörölte a könnyeit, kiegyenesedett és nyugodtan válaszolta: »János, ezt nem érdemeltem meg tőled. Ne félj, nem volt szándékomban, hogy elvessem magam veled; én nem akartam tőled semmit, csak egy kis biztatást, egy szép szót, egy meleg kézszoritást. Ehelyett sértéseket kapok. Így is jól van, János. Azért mégis köszönöm azt a tavaszi estét, azért mégis szerettelek. És ha van élet a túlvilágon, ott is szeretni foglak. Isten veled, János«. Kezet sem adott bucsuzásul. Így váltak el, szomorúan és boldogtalanul, a milyen szomorúak és boldogtalanok csak a szegény emberek tudnak lenni, őszi esteiken. Másnap olvasta János az újságban, hogy Boriska a vonat elé vetette magát, éppen ott, ahol először csókolták meg egymást.

És most járt erre harmadszor, ezzel a gyászos emlékekkel a szívében. Szerette volna kikerülni ezt az utat, de hiába, nem lehetett. Pedig olyan fojtó itt az ibolyák illata...

Nem mert körüljárni János, hisz ezen a tájon minden fa és minden virág Boriskát juttatta eszébe; ezért mereven előre, az ég aljára szegezte a tekintetét.

Ott éppen most kelt fel a hold. És erről ismét Boriskára kellett gondolnia: »Ilyen halvány volt az ő arca is. Azok a felhők pedig alatta olyan vörösek, mint az ő nyaka volt, amikor kettévágta a vonat. Min-

a vér, a Boriska vére... Uristen, ne vedd el az eszemet!...

Behunyta a szemét, hogy ne lássa többé. Az autó pedig száguldott...

Perccről-percre, minél közelebb értek a töltéshez, annál vérszagabb lett a levegő... És megint feltűnt a Boriska arca. Ugy nézett rá azal a szép, nagy szemével... Ott állt a töltésen, kitárta a reszeltő karját és a nyaka, a nyaka csupa vér volt...

János újra megállította az autót. Nem lehet átmenni a töltésen.

Abban a pillanatban nagy sebességgel robogott elő az erdőből a gyorsvonat. A kerekei kicsit surolták még az autó elejét.

János megtörölte verejtékes homlokát és keresztet vetett magára. »Ha egy gondolattal később állok meg, végünk van.«

Az utas magához térve első ijedtségéből, káromkodni kezdett, hogy »Ilyesmi is csak nálunk fordulhat elő. Mért nem zárják el a sorompóval az ilyen veszélyes átjárókat? Dicsőség, kérem...« Majd a tárcájába nyúlt, hogy megjutalmazza Jánost, akinek lélekjelenléte megmentette az életét.

János azt felelte:

Köszönöm, nagyon köszönöm...

Ez azonban nem az utasának szolt, hanem Boriskának.

Történelem apró történetekben

Heinrich Heine

(1797—1856)

a legkiválóbb költők egyike egyszermind rendkívül szellemes férfiú volt, különösen éles kritikai érzékkel. Nem csoda, hogy élccnek az ereje némely érzékenységet megbántott. Az ajkára tolatkozó viccet nem könnyen tudta feltartóztatni, bár az nem ritkán neki is ártott, s nemcsak annak, akit neveltségessé tett vele.

Párisban történt, hogy egy társaságba, ahol a jeles költő is jelen volt, egy multimilliomos lépett be, aki híres volt szellemi képességeinek a korlátoltságáról. Mégis ettől a perctől fogva minden érdeklődés a súlyos fincember felé fordult, s a kedvéért nemcsak az oly finom szellemeket mint Heine hanyagolták el, de faképnél hagyták a pénzhatalmasság miatt a legbajosabb asszonyokat is. A fincembáró nagy csoportnak a központjában állott, s körülötte csupa hajlongó és szájtató alak.

Egy francia művész, aki Heine mellett ült, így szolt ekkor a kitűnő kritikushoz:

— Nézze csak, hogyan táncolják körül az aranyborjut!

Heine mosolygott és így replikázott:

— Oh, én azt hiszem, hogy ez az ur már idősebb...

XIV. Lajos

(1638—1715)

francia királyról sok mindenfélét jegyeztek fel a krónikáiról, akiknek memoire-jában persze téves adatok is találhatóak. A Napkirály-nak, ahogy őt elnevezték, persze sok bámulója és hízelgője akadt. — már csak érdekből is, mert az »udvarlás« jól jövedelmező »mesterség« volt a 17. században. Csak Lauzun herceg (1632—1723) volt oly merész, hogy néha kétségbe vonta a királyra tökéletességét, de mégis lakolt érte. Egy kellemetlen szava a fülehez jutott XIV. Lajosnak s a maliciózus ajkú herceg évekig nem mutatkozhatott az udvarnál.

A Napkirálynak leghíresebb mondását harmadfélszázad óta idézik, pedig az aligha ered tőle. Állítólag 1655-ben mondta volna a parlament előtt, amikor az állam érdekében volt szó, hogy »az állam én vagyok!« (L'état c'est moi.) De a komoly történetírók sohasem látták, hogy a király, aki akkor mindössze tizenhét esztendő volt, ezt a kijelentést tette. Nemcsak a zsenge koránál fogva (amely kizár ily autokratikus kizsólást), de azért is, mert abban az időben a fiatal király még Mazarin bíboros (1602—1661) befolyása alatt állott, ennek a meggondolt államférfiúnak a politikai nevelítő volt s az semmiesetre se tanácsolhatta neki, hogy ily elcsúszott kifejezést használjon.

Mások Erzsébet angol királynőnek (1533—1603) tulajdonítják a szállóigévé lett híres mondást, — nem sokkal nagyobb szavahihetőséggel. Legvalószínűbb, hogy valaki (író vagy politikus) annak idejében elgondolta a hatalmas pár szót s aztán — keresett alkalmas egyént, akinek az ajkára adhatta. (Ez persze csak uralkodó lehetett.) Ami emlékezteti az embert a régi rossz anekdotára, amely szerint egy fűzfapoéta újságban hirdette, hogy egy általa »szerzett« pompás sírvershez alkalmas halottat keres.

De azért bátran idézheti tovább is mindenki a nevezetes szállóigét a XIV. Lajos javára és rovására, mert alig volt uralkodó az ujkorban, akire az annyira jellemző, mint a Napkirályra.

Adolphe Charles Adam

(1803—1856)

a maga idejében igen termékeny és kedvelt zeneszerző volt, aki több mint ötven operát írt. Mint a divatos operakomponistákat általában, őt is ostromolták a szövegírók a librettóikkal, akiket néha nehéz volt a nyakáról lerázni.

Egyszer egy fiatal költő vitt hozzá szöveget azal a megjegyzéssel, hogy az »mélto a Mester megzenésítésére.« A libretto címe »Éva« volt. Adam nem tette magáévá a költő kedvező véleményét, a szöveget rossznak találta s mikor a szerzője néhány nap múlva eljött a válaszáért, azt felelte neki:

— Nagyon sajnálom, kedves uram, de ezzel az Évával nem mutatkozhatok a nyilvánosság előtt. Az

Uristen is rossz néven venné tőlem, akinek az volt a szándéka, hogy Adam méltó protagonistát kapjon Évában. Vigye a szöveget olyan muzsikushoz, akit a neve nem kötelez ilyen óvatosságra.

Napoleon

(1769—1821)

meglehetősen kiméletlen tudott lenni, amit nem lehet csodálni olyan embernél, aki a világtörténelem legnagyobb karrierjét futotta be. Ő maga persze nem szerette, ha hasonló pénzzel fizettek neki, de néha nem kerülhette el, hogy független szellemek jól »odamondják« neki. Egy ily, kevésbé ismert esete a következő:

Flahaut grófné (1761—1836), akinek ura 1792-ben sok más arisztokratával együtt vérpádon halt meg. Angliába menekült, onnan Svájcba ment, még később Németországban húzódott meg. Néhány év múlva visszatért francia hazájába s férjhez ment Souza-Boitelho portugál márkhoz, aki maga is jeles író és híres bibliofil volt. Mint író a hölgy, aki pompás regényeknek lett a népszerű szerzője, még fölül is multa a férjét, a kivel egyóránt a legharmonikusabb házasságban élt. Mikor először találkozott Bonaparte tábornokkal, ez szokott brüszk modorában ezzel a kérdéssel fordult hozzá:

— Nos, asszonyom, ön, mint hallom, nemrég még Németországban járt? Hogy vélekednek ott rólunk? Képelem, hogy nem valami nagyon szeretnek bennünket, ugy-e?

A márkiné mosolyogva felelte:

— Hát bizony csak annyira, tábornok ur, mint a hogy a vénasszonyok szeretik a fiatalokat.

— Szóval: szeretnék, ha elvinnie az ördög, — jegyezte meg a homlokát ráncolva Napoleon.

— Bizony, az volna a legboldogabb napjuk, ha ezt hallanák önről, — viszonzta Souza márkiné.

Napoleon szó nélkül hátra fordított a hölgynek és duzzogva otthagya, a környezetét előtt pedig így nyilatkozott:

— Hiszen, amit mondott, igaz, és magam is természetesen találok, hogy a németek nem szeretnek. De még se kellett volna ezt ily kiméletlenül a szemembe mondani...

A kiméletlen emberek a legérzékenyebbek.

Robert Schumann

(1810—1856)

Németország (valamint Olaszország is) mindig abban a szerencsés helyzetben volt, hogy nem egy, hanem több kulturális, irodalmi és művészi központja volt. Időnkint városainak egyike-másika vitte a szellemi vezető szerepet. A negyvennyolcas eseményeket közvetlenül megelőzőleg például Drezda volt ez a központ. Ebben az időben ott éltek Gutzkow, Auerbach, Richard Wagner, Rietschel, Semper, Hiller, Julius Schnorr, stb. Ennyi nagy tehetség elég, hogy egy városban irodalmi és művészeti levegőt teremtsen. E kolóniának nagy öröme szolgálta, amint hírül vette, hogy Robert Schumann is hosszabb tartózkodásra Drezdába jön. Persze inkább a művészetének örvendtek mint az egyéniségének, amely éppen nem járult hozzá a társaság élénkítéséhez. Amikor megérkezett, Ferdinand Hillerrel, (1811—1885) a szintén kiváló zeneszerzőhöz szállott, akinek szalonjában akkoriban a művészet és irodalom élte-je találkozott s a házigazda ezekkel a kedélyes szavakkal fogadta szeretettel várt vendégét:

— Isten hozott! Csakhogy megjöttél! Most legalább majd kedvünkre hallgathatunk!

Schumann is mosolygott az enyelgő szavakra. Ő volt a 19. század legnagyobb hallgatója.

De azért senki se utazozott a társaságában. Mindenki tudta, hogy a hallgatás nem meddő lustaság, hanem termékeny munka. Mialatt mások zajosan társalogtak, ő távol élt, a szférák zenéjének a honában és melódiavirágokat szedett a hangszínes rétekről, ahol ilyenkor bandukolt...

Auerbach Berthold, a kitűnő regényíró (1812—1892) egy alkalommal így nyilatkozott róla:

— Az ő hallgatása értékesebb a művészetre, mint akármelyikünknek a beszéde.

Gyermekgyilkos néptörzsek és sekták?

Írta: Dr. Dohány Gyula

Xerxes perzsa király megkorházsolta a Hellepontus tengersizos vizét, mert nyugtalan hullámokat vert, amikor ő hajóival át akart kelni. Mi nevéntünk rajta, mert ismerjük a hullám mozgását szabályozó törvényeket. Vajon kevésbé neveltségűek leszünk-e mi, akik a gonosztevőket büntetjük, földhódított ősdőkölö tömegeket, anélkül, hogy a vihart és bünt okozó törvények hasonló voltára gondolnánk?

Ha ismerné a társadalmat azokat a törvényszerűségeket, melyek a gyűlöletnek, fanatizmusnak véres kitéréséhez vezetnek, akkor nem a tajtékzó gyűlölet-hullámok megkorházsolásával, hanem az okok feltárásával és megszüntetésével gyógyítana a társadalmat is.

Napokon át olvastunk most híreket róla, hogy Indiában egy patán szekta ellen százezernyi munkás-tömegek támadtak késekkel és más gyilkos fegyverekkel, és öldösték őket sorra, ahol találták, mert a vad az, hogy gyermekeket rabolnak és leölnék, hogy véruket felhasználhassák épülő hidjaihoz és templomaikhoz. Az angol kormányzó hatóságok csitító és felvilágosító proklamációkat osztogattak a nép közt, de ez mind nem használ, a jámbor patánoknak életükkel kellett megerősíteniük az igazságot, hogy az emberi társadalom technikai haladása és civilizációja nem jelenti erkölcsi haladását is, a babonák, tömeghitok ma is ártatlanok sírjaival jelzik utjukat.

Tegyünk India helyébe Kínát, a patánok neve helyébe a Kínában élő katolikus misszionáriusok nevét, és látni fogjuk, hogyan öldösköl le évszázadok óta minden év husvétjén a kínaiak a katolikus misszionáriusok százait, mert meggyökeresedett babonájuk, hogy a katolikusoknak husvóra kínai gyermekek vére kell.

Amerikában a Missouri felső folyásánál a protestáns lakosság még a háború előtti utolsó években husvétkor nagy panikában szekta rejtegetni gyermekeit az ott csekély kisebbségben élő katolikusok elől, mert azoknak szerintük husvétkor protestáns gyermekek vére kell.

Tegyünk misszionáriusok neve helyébe középkori boszorkányperceket, melyekben tiszteletreméltó bírák százakkal halálra ítélték »boszorkányokat«, mert egyéb varázslatok közt gyermekek vért szívták ki. Tegyük mindezek helyébe zsidókat, akiket száz és száz európai városban tudós bírák ítélték halálra, mert a pestist ők viszik városról városra a kuzakat megmérgezve, hogy a keresztényeket kiirtsák.

Hogyan van az, hogy annyi különféle helyen, oly különféle népek ellen merül fel újra és újra ugyanolyan formák közt a vérvád? És hogyan van az, hogy évszázadok, vagy százados szünet után éled fel újra olyan helyen, ahol régen elhaltak gondolták mára?

»Die Philosophie des Unbewussten« írója, Hartmann beszél el érdekes bizonyítékait az állatvilágból annak az állításnak, hogy minden fajnak magának, éppen úgy mint az egyesnek, megvan a maga kollektív faji memóriája, tudat alatti emlékezet, régi, elhalt generációk egymás fölé rétegződött emlékezőseiből, és jön néha egy alkalom, mely kivált valamelyik késői generációban egy emlékezőt, melynek eredetét senki sem tudja. Leírja, hogyan viszik az elefántok munkahelyén a fiatal elefántot először a pallóval áthidalt árokhoz, hogy tanuljon hidon járni. Az elefánt-baby, amelyik soha se látott árkot, és soha pallót vagy hidat, lábaival fokozatosan nyomja csak rá terhét a hidra, óvatosan kipróbálva annak teherbírást. Sem az elefántnak igen kifejezett agya, sem ösztöne ilyen komplikált fogalomhoz mint egy hid teherbírása nem adhat magyarázatot, itt a fajnak tudat alatt élő emlékezőtehetsége működhet csak. Vagy a fiatal öszvér, melyet először hajtának teherrel a meredek lejtőre, és ha sohase látott azelőtt gördülő hegyi kavicsokkal fedett lejtőt, mégis lábaival rögtön megtapogat minden követ, szilárdan van-e helyén, míg az ember gyermeke ostobán neki megy, és csak ha párszor lebukott, jön rá, hogy tapogatni kell.

A modern sociologia primitív vad népeket keres fel ma őserdők rengeteg mélyében, barlangiakban, patakok, folyók mentén, hogy lássa a fellézési fokokat, melyeken magunk átmentünk, és főleg, hogy lássa azokat a rétegeket, melyek évezredek előtti őseink emlékezőseiből bennük lerakódtak, és nekünk magyaráznak szenvedélyeket, érzéseket, melyekről csak az emberi agymunka nem tud számot adni, mert gyökerük valahol öt-hatezer éves őseink élményeiben van, és ez az ősrégi száraz gyananyag egy szikrától fellobban néha. Ha a hinduknál a patánok ellen lobban fel, akkor fensőségesen nevéntünk rajta, ha napjainkban Oroszországban vagy Lengyelországban vagy Bácskőpetrovoszelén, akkor a szereplő személyek »hibáit«, »slokális okokat« emlegetünk nagy komolyan.

Pedig az ethnografia, az anthropologia már régen tisztában van vele, hogy bizonyos körülmények közt minden népnél jelentkeznek ugyanazon berendezések, szokások, szenvedélyek, babonák.

A sarkutazók jelentéseiből kitűnt, hogy az eszkimók és a tűz föld lakói még nemrég oly eszközöket használtak tűz gyújtására, amelyeket a történelem

előtti korszakokból eredő chaux-i leletben őskori emberek barlangjában találtak.

Hitetlenül csodálkoztak az emberek, amikor európai régi sírokban talált faragott agancsokra a kutatók rámondták, hogy ezek őskori hatalmasok kormánypálcai, de elmúlt a nevetés, amikor utazók, Északamerika vad törzseinek kormányzói kezében ugyanolyan agancsokat találtak, mint kormánypálcaikat.

Afrika nyugati tengerpartján néhány évtized előtt felfedezett vad népek ugyanolyan cölöpépítményeken laktak, amilyenekről Herodotos ír Ázsia félvad népeinél 2000 év előtről, vagy amilyeneket svájci tavak mélyén találtak.

A háromezer év előtti hatalmasan virágzó egyiptomi birodalom régen eltűnt már, amidőn Amerikában kialakult az inkák birodalma és mégis a két országban egymástól olyan távol és időben is függetlenül majdnem teljesen azonos politikai, gazdasági és társadalmi intézmények és berendezések alakultak.

A néphit, babona, amely időről-időre más népnél és különféle népek ellen jelentkezik mint vérvád, szintén sok népnél ősidőből maradt kollektív emlékezés vibrálása.

Ausztrália bensejében ma élő legprimitívebb kannibál törzsek, Afrika vad népei, de régi barlangok és sírok leletei is, melyek napjainkban kerültek felszínre, mutatják, hogy az emberélet és embervér fogyasztása két fokozaton szokott átmenni. Először kannibalizmus, emberhus fogyasztása jelentkezik, mint egyszerű gazdasági szükséglet. Az utazók leírása szerint Polineziában és Új Kaledoniában a háborúskodások célja kizárólag emberhus szerzése volt. De mert az ellenség husát fogyasztották, akik először le kellett győzni, harcias gondolatkörök társultak vele. Az ellenség erejét veszi át, aki szívet megesz, gyermekeinek jövőendő egész erejét, vitészségét szerzi meg, aki vért megiszsa.

A megélhetésnek primitív lehetőségei, a táplálék korlátozott mennyisége, az emberi munkaerőnek csak később érvényesülő megbecsülése vezet oda, hogy a saját gyermekek, öreg szülők leölése, elfogyasztása is a kannibalizmusnál későbbi fejlődési fokon, például a nem kannibál germánoknál is szokás.

A földművelés, az emberi munkaerő és élet értékének felismerése, és a táplálék megszerzésében alakult tökéletesebb eszközök vezették a kannibalizmus kihalásához. De amikor már régen nem ették ember-társait ezek a primitív népek, a babona még évszázadokon keresztül konzerválta a rossz és jó szellemek, az Istenek részére az emberhus és embervér fogyasztását. A vallás csodálatos törvényszerűséggel konzerválta a primitív nép hiszékenységgel együtt szokásait is, hogy legalább valami maradjon meg a primitív élet szokásaiból, ami a hívésnek és félelemnek, a vallásos alázatosságnak és megadásnak atmoszféráját fenntartsa. Mexikóban már évszázadok óta nem volt kannibalizmus, de 1446-ban utazók leírása szerint a Hadisten templomának felszentelésére még 70.000 foglyot ölnék le áldozatképpen. A nép később lassanként letett még az Istenek kiengesztelésére hozott emberáldozatokról is, de amit az élet régen elrejtett, a vallás is megszűnt már konzerválni, életben tartotta még a babona. Így a mexikói nép ünnepeken még embervérrel kevert kalácsot evett, mert azt hitte, Isten husát és vért eszi ezzel, ami erőt és egészséget ad.

A népek kannibál őskorából, amikor az emberhus és vér esemege volt, maradt meg a primitív embernek az előtte érthetetlen csodás természeti erő, »rossz és jó szellemek« kiengesztelésére és az ember elpusztítására törő haragjának kielégítésére az ember és embervéráldozat.

Mint annyi más hiedelem, ez is megcsinálta a karrierjét. Előbb tudatlanságában reszkető emberek félelméből táplálkozott, aztán a vallás konzerválta és amikor már a vallás is elejtette, a babona, a szájhagyomány még életben tartja. A középkorban, amikor már a vallás sem hirdette az embervér áldozását, vagy ivását, a babona még annyira élt, hogy még XI. századbeli katolikus zsinatok kénytelenek voltak szigorú tilalmakat kiadni az embervér ivása ellen. »Qui sanguinem aut semen biberit, tres annos poeniteat. Uxor, quae sanguinem aut semen vrit sui pro remedio gustaverit. XL. dies poeniteat.« Aki vért iszik, 3 évi penitenciát szenvedjen, az asszony, aki férje vérért issza, negyven napi penitenciát szenvedjen. 1492-ben egy »orvos« VIII. Ince pápa gyógyítását gyermek vérével kísérte meg. Ismeretes Báthory Mária történelmi rémregényalakja, aki szüzek vérében fürdött, hogy fiatalágát megtartsa. Ismeretes a középkori építőművészek babonája, hogy az épülő mű állandóságát embervérrel lehet biztosítani. Tragikus és megrendítő nyoma ennek a babonának az ősrégi székely »Kömives Kelemenné« balladája, s az, hogy e ballada motívumait majdnem minden nép népköltészetében fel lehet találni.

Ha napjainkban újra éled itt vagy ott a vérvadás vagy vérvés vádja, egészen távolesó népek közt, egymástól nagyon távolesó gondolkodása és kultúra-

ju meg szellemű népek ellen, a sociologia megvilágításában tudjuk, hogy az őserdők, barlangok, pusztá vadrétek primitív lakóiról, husevő őskorok, elhalt vallási szertartások, majd sötét babonáknak sok generáció kerestül felhalmozódott rétegei jutnak szóhoz, vibrálnak néha egész néprétegek lelkében, mint a fajnak kollektív emlékezőse. Mint egy ősrégi múzeumi hangszernek valamely légáramlattól évtizedek múlva váratlanul megreszkető és felhangzó hurja. Egy csökevény maradvány felállatkorunkból, mely már lejátszotta karrierjét és a múlté, de végleg csak egy teljesen felvilágosodott és művelt emberiségnél fog eltűnni.

Az Eos-részvények alkonya

Az olvasónak bizonyára feltűnt, hogy kedvence lapjának, a Bácsmegeyi Naplónak jobb sorsra méltó hasábjain olykor egy bizonyos Eos jegyzte cikkeket jelennek meg. Az Eos én vagyok. Az öreg Homér általában rózsaujjú jelzővel díszítette fel a hajnalt azonban ez nem én vagyok. Én a pechesuju Eos vagyok, ami akkor derült ki, amikor a bakaszalnál helyet foglaltam és velem szemben a bankár nyert. Ama hajnal sem vagyok azonos, akiről a nota szól, hogy: a hajnal már nem simogat. Imitt-amott még simogat. Emiatt már többrendbeli afferjaim is támadtak, azonban hagyjuk ezt. Ami most engem nyilatkozatra késztet, az a fölfedezés, hogy rajtam kívül Bécs városban van még Eos. Valami Eos Werke-nak hívják az illetőt. Az Eos-művek eddig elkerülték figyelmemet. Mind máig abban a hitben voltam, hogy más Eos-művek nem léteznek, mint az én műveim. És ime most kiderül, hogy nem vagyok egyedül.

Egy kicsit kelemetlen, hogy a bécsi piacon a céggel egyazon hangzású cég működik. Két Eos egy városban! Ez sok a jóból. Igaz, hogy két külön malomban örülünk. Az alulról Eos írásműveket állít elő, amíg az Eos Werke hajókat és automobilokat gyárt, illetve gyártott. De annál súlyosabb természetű komplikációk támadhatnak akörül, hogy az Eos ketős alakban szerepel. Tegyük fel, ha az Eos Werke egy levelet kap, amelyben a szerkesztő nagyon megdicséri a »Hallod-e te körösi leány?« című művet arra szólítja fel Eost, hogy vegyen fel nyomban egy nagyobb összegű előleget. Ezzel szemben nekem kézbesítik ki az Eos Werkének szóló levelet, amelyben kifogásolják, hogy az általam leszállított hadihajó páncéljai annyira vékonyra sikerültek, hogy nem hajlandók átvenni és posta fordultával visszaküldik nekem, sava nyitsam be.

Ugyebár igazolya vagyok, amikor ellenzem, hogy az Eos nevet, melynek annyi tiszteletet és becsületet szereztem, kalózlógóknak használják. A két Eos közül az egyiknek meg kell szűnnie. Az én cégem szolid, megalapozott cég, amely ugy az infláció, mint az egyéb gazdasági válságokat kibírta. Rossz időkben legfeljebb kevesebb ötletet helyeztem el egy-egy cikkemben, az Eos-művek ezért mégis csak Eos-művek maradtak, ha nem esurrant, esőppent. Nem akarok hivalkodni, de közölnöm kell, hogy adóilletéje vagyok Bécs városának és azon gondolkodom, hogy üzemet fejlesztem és egy írógépet fogok beállítani. Ezzel szemben az Eos Werke-nek határozottan rossz lesz meg, bár igazgatóságában egy valóságos altengernagy is helyet foglal, mégis úgy látszik, hogy az Eos Werke megintott. Az Eos Werke részvénytársaság egész alapítóje eluszott. A bécsi lapokban a következő hirdetés jelent meg:

Eos-Werke A. G. I. Bräunerstrasse 5. d. wurde die Umwandlung in eine Gesellschaft m. b. H. beschloßen. Die Aktionäre müssen ihre Beteiligung bis 20. d. anmelden. Pro Aktie werden 2 g vergütet.

Ami magyarul annyit jelent, hogy az Eos werke részvénytársaság betéti társasága alakul és egyes részvényeket két garással váltják meg.

Egy Eos-részvény két garas! Ez ami szívembe nyilalt. Két garast, ha a földön meglátna, le sem hajlós érte. A hirdetés közzététele bizonyára többet kelet, mint a mely összeggel az összes részvényeket beváltják. Én mint Eos nem mehetek el szó nélkül amellett, hogy az Eos-részvényeket így lebecsülik. Nem egy büszke részvényt ért hasonló sors. De most a név becsülete forog kockán.

Legutóbb azt hallottam, hogy az álaros bálón az egyik hölgy bankrészvényekből csinált magának kosztimót. Ismerlek szép maszki! Mit nekem bankrészvények? Engem egyedül speciálisan csak az Eos részvények érdekelnek, amelyek szőgyenletes árfolyama határozottan árt az én híremnek is. Honnan vegyem a lelkierőt, hogy humoros cikket írjak, amikor egy Eos részvényt két garasra tartanak.

Egy Rotschild sem tűrné, hogy egy Rotschild részvényét elkővavetélyéik. Elhatároztam tehát, hogy akcióba lépek. Ezzel közhírré teszem, hogy *átalakuló részvénytársaság*. Egy garast ráigérek az Eos részvényekre és semmi kétség nem fér hozzá, hogy sikerülni fog megszerezni az Eos részvények többségét. Legközelebbi tervem: felemelem alapitőkémet. Aki ebben részt óhajt venni, sziveskedjék az összeget a pénztárnál nyugta ellenében lefizetni.

Kiváló tisztelettel:

Eos R. T.

Az este az okosabb

Írta: Sz. Szigethy Vilmos

Sose szerettem a gügyü szerepét, nincs annál hátlanabb mesterség. Násznapja is alig-alig voltam az életben, még pedig a következmények miatt. Mit tudom én, mikor kiabálja valamelyik házasság, esetleg éppen a férj:

— Hogy rázza ki a harmadnapos hideg még azt is, aki ott volt az esküvőn!

Nem, kérem, én félek a hidegrázástól. Ha már olyan nagyon aktív kedvében van a hideg, látogasson meg mást.

Ezért nem avatkozom mások dolgába, szerelmi ügyekben is legfőképpen egy tanácsot adtam. Jött néha az ifjú és szörnyű holdkóros volt az arca. Nem aludt, ellenben szörnyű étvágya volt. Mert az a legnagyobb világcsalás, hogy a szerelmese nem esznek. Nem ám, majd mit mondom! Sokkal többet, mint mások. A gyomruk szerzi vissza azt a sok elvesztett energiát, ami a szíven át távozik. Mondom, jön és sir:

— Olyan szerelmes vagyok, hogy majd belehalok. Erre mondj kádecniát.

— Fiam, szoktam volt annak idején mondani, a szerelem ellen nagyon könnyen lehet tenni.

— De mit?

— Vedd el az ideálotat.

Akik megfogadták a tanácsomat, azok nagyrésze csakugyan meg is gyógyult. Látom a bölcsességem hatását főleg mostanában, amikor derűre-borúra házasodnak a gyerekek, aztán az első esztendő se bírják ki. Elválnak, hogy utána úgy gyűlöljék egymást, ahogyan csak gyűlölködni lehet.

Azért egyszer mégis összekovácsoltam egy házasságot. Én álltam jól a fiúért, bennem bízott meg a kis lány, sőt nem csak megbízott, hanem duruzsolt is, csirógatta a kezemet.

— Bácsi, édes, csak tőled függ minden, minálunk hallgatnak a te szavadra.

Abban az időben megvolt minden realitás hozzá, hogy összekerülhessen a két gyerek, nagyon kedves nekem mind a kettő.

— Tudod-e, kis lányom, hogy ez már nem tánciskola és nem tréfa?

— Nagyon tudom.

— Ismered a vagyoni helyzeteteket, mennyiből kell megélnetek?

— Én vezetem otthon is a háztartást, többünk lesz, mint az apáéknak. Pedig most ötven vagyunk.

— Azért egyről-másról le kell mégis mondani. Főleg kezdetben.

— Nincsenek olyan igényeim, hogy fájna a lemondás.

Hát összekerültek s veszekedtek annyit, amennyi föltétlenül megkívántatik az új házasságnál. Ez a világ legnagyobb problémájának látszik, pedig nem az. Az első évben még idegen egymás előtt a két új ember, össze kell szokniok. Ez pedig nem lehet veszekedés nélkül. Ha igaz, hogy az aranylakodalmon is titkos ellenséggé nyúljaskodik egymással a férj, meg a feleség, — akkor a házasság első éve valóságos háború. Ki győri le a másikat? Mélyen fekvő-e az ellenségeskedés, vagy a gyermekek anyólgése tért rossz útra?

Szerencsére, annyi minden jön közbe, hogy van a uolognak jó oldala is. Például mingyárt az első lakás költséze, Juthatnak idővel pompába, palotába, az első lakás szépsége, kényelmetlensége mellett is kedves beosztása, nem pusztul el az emléken soha. A nagy haragok pedig arra való, hogy beküljenek, amiben az a legnevezetesebb titok, hogy sose annyira alkalmas hozzá a nappal indiszkrét világítása, mint a lámpafény. Amikor a nap nyugovóra tér, magával visz minden haragot. A megbékélés csak a józanabb alkony szárnyán érkezik meg.

Az én védettjeim szerencsésen átestek a második éven is, falun laktak, mikor egy reggel sürgőnyt kaptak a férjötől.

— Kérlek, azonnal jöj ki hozzánk.

Félórába se telik, ott az asszony telegramja is.

— Életkérdésben gyere nyomban.

Ez már nem lehet tréfa, tizkor indult a vonatom, egy óra táján megérkeztem. Az asszonyka nyilván gyűjtötte erre az alkalomra a könnyeit, mert most bőven kiadott mindent, mikor a nyakamba borult. Az ember épp hogy immel-ámmal kelt fel a diványról az üdvözlésentre.

— Ez így nem lehet tovább, sirt a kis menyecske, torkig vagyok mindennel.

— Hát még én! — toldotta meg a férj.

— Jól van, gyerekek, szóltam meg, mikor végre szóhoz jutottam, majd utána nézünk a dolognak, azonban én nem vagyok torkig, sőt éhes vagyok.

Meg volt már terítve, vártak rám válogatott falatokkal. Azonban csak én ehédeftem, ők piszkálgattak mindenben. Pedig milyen mesébe illő foglyok voltak az asztalon!

Halálos csönd, néztek mereven maguk elé. Ha néha találkoztak a tekintetük, az gyűlölettel szurkálta a másikat. Néha én beszéltem valamit, apró, városi híreket, de nem érdekelte őket.

— Gyerekek, mondtam asztalbontás után, respektálnotok kell a koromat. Én belehalok, ha nem szundit-

hatok egy órácskát. Attól tisztább az agyam is, már pedig erre ma nyilván szükségem lesz.

Alkonyodott, mire fölébredtem. Az ember a hivatalában, az asszony a diványra burulva.

— Kérlek, édes bácsi, ott kezdődik...

— Várl, fiam, majd ha együtt lesztek.

Ez is elkövetkezett hamar, megkezdtem a kihallgatást, de azzal a kikötéssel, hogy senki se vághat a más szavába. Reflektálni lehet rá, — kezűjük!

Az asszony szavából aztán megtudtam, hogy az ura egész közönséges, goromba fráter, aki órák hosszat diskurál a postáskisasszonnyal, pedig erre semmi szüksége, mert a hivatalos dolgot röviden is el lehet intézni, az a nő pedig amugy is egy gvanus bestia. Mikor erről szó esik otthon, a férj eleintén nevet, aztán kellemetlen lesz.

— Én, aki feláldoztam érte a szép leányéletemet, a kitűnő pártik eshetőségeit, ostoba liba vagyok s még azzal is meggyanusít, hogy elfelejttem a helyesírást. Alig van itthon, mindenféle alakokkal ül a kaszinóban, az utolsó paraszt fontosabb neki, mint a felesége. Teljesen meggyűlöltette magát, én itt nem maradok. Téged is azért kértelek, hogy egyenesed otthon az utamat, mert magamtól szegyenlek hazamenni.

A férfi:

— A postáskisasszony inkább ötven, mint negyven éves, hihetetlen korlátoltságra vall, hogy valaki féltékeny legyen rá. Végére azonban az embernek beszélnie is kell valakivel...

— Persze, csak neked. De ha a szolgabíró a faluban van, én bujjak el valamerre.

— Nana, jó lesz nem omlegetni a szolgabíró! Én kacérokodok vele, persze, meg a kisbíró!

— Én? Kacér? Vigyázz, megver az Isten.

— Már megvert, mikor elvettelek.

— Kikérem magamnak a szemtelenségedet!

— Gyerekek, csend! — ütöttem az asztalra. Megállapodtunk, hogy egyszerre csak egyikőtök beszélhet.

— Igen, még csak azt akarom elmondani, hogy a jövő hónapban van a jegyzőválasztás. Kihez legyek kedves, ha nem a kaszinóba járó eljárársági tagokhoz? A zagrebi érsek nem jön el hozzánk, hogy unalmában velem diskuráljon! Azt pedig, hogy a feleségem kacérokodja ki számomra a szolgabíróval az állást, én nem viselném el, még ha éhen halnék is.

Igy ment tovább, csupa tüszurással, elkeseredéssel, már bejött teríteni a cseléd is.

— Engedni kell, gyerekek, ajánlottam.

— Én soha! — kiáltotta a kis vepera.

— Hát ha összedül a falu! — ripsztozott a férj.

Tejfőlös paprikás csirke az asztalon, — ez már döfi.

— Hát látom, mondom, hogy itt nagy tragédia magja van elhíve. Nem lehet ezt másképp megoldani...

— Elválnok! — harsogta a férj.

— Ne kiabálj úgy, épp azt akartam én is mondani.

— Hála Istennek! — sóhajtott fel az asszony.

— Na lám, van mégis valamiben egyetértés. Természetes, hogy elváltok, hiszen gyerekek vagytok még mind a ketten, van időtök, hogy rátaláljatok az igazira.

Szinte felvidultak.

— Most pedig meg van oldva a probléma, vége a gyűlölködésnek, legalább egyetek valamit. Az elintézés formája az lesz, hogy reggel viszem magammal Piroskát, mert természetesen, hogy nem maradhat tovább ebben a házban.

— Természetes! — hangzott egyszerre két felől is.

Hanem a vacsorához hozzáálltak. Egészséges két gyerek, ki voltak ezek élvezve már — tegnap óta.

A hangulat is megenyhült, tudtak mosolyogni. Piroska sokat érdeldődött városi népek felül, ki udvarol kinek, régi szerelmek tartanak-e még, vagy szétbomlottak?

— Ah, különben is nincs a világnak közönségesebb teremtménye, mint a férfi.

— Ugy van, vágott rá a férj, nyomban a nő után következik.

Később azt mondta:

— Kérlek szépen, nagyon leköteleznél, ha úgy intézhetnők a dolgot, hogy ne kelljen az ő családjával érintkezniem.

— Ki az az ő?

— Hát izé... bökdösött a felesége felé.

Amire Piroska utánozhatatlan ajakbigesztésével azt mondta:

— Ur vagy, az az egy bizonyos!

— Csak leszek! Eddig rabszolga voltam.

— Gyerekek, nyújtottam kocintásra a poharamat, semmi szükség többé, hogy egymást bántásotok. Az a világ legtökéletesebb cselakmánya, ha szétmegy két emberfia, akik nem illenek össze. Ti szinte idegenek vagytok már, hát lehettek egymással szemben udvariasok.

— Ez igaz, vélte Piroska

A fii csak bólintott.

Tiz órákor azt mondtam.

— Korán kelünk, most menjünk aludni. Te, Piroska, a hálószobába, Gábor a nappaliba. Nekem oda ves-

setek ágyat az ebédlő divánjára; most, hogy idegenek vagytok egymás számára, jó lesztek középütt gazdának. Aztán el ne aludj, Pirkék, hogy jöhess velem,

— Dehogy alszom, dehogya!

Hamar elcsöndesedett a ház, az asszonyka épp csak a legszükségesebb holmijait csomagolta be, a jól végzett munka boldog tudatában aludtam el. Öt óra-kor már felkukorékkoltak a kakasok, pedig nyilván kukorékkoltak azok korábban is, — szó nélkül kezdtem bötködni. A házban rémületes nagy csend. Benyitok hát a Gábor szobájába, — érintetlen a divánja, szerte-szét szórva a ruhája. Akkor átnézek a másik oldalra, — nini, a hálószoba kulcsa tegnap erre felé volt, most eltűnt.

Megálltam derűs mosollyal a szoba közepén, két kezemet a gyomromra kulcsoltam, mint vigjátékokban a kedélyes apák, aztán szedtem a holmimat, megindultam kifelé. Akkor jön elém kócosan a szolgáló.

— Jaj, föl tesszett kelni? A nagyságos asszony megparancsolta az este, hogy ne nyissak be nyolc óra előtt a szobába.

Csakugyan, épp fél hétkor indult a vonatom, rohantam az állomásra. Hanem azért ma se tudom, hogy akkor hova tűnt a szobájából Gábor? Soha erről szó nem esett, pedig van vagy husz éve. Várjunk csak, hogy is? Huszonegy az, pajtás! Hiszen a kisebbik Piroška épp most megy férjhez s ragaszkodik hozzá, hogy én legyek a násznagyja, mert babonája, hogy akkor ő is boldog lesz.

TINTA

Cinege

Reggel, mikor bejöttem szobámba, egy cinege volt íróasztalomon. Nyilván a takarításnál szállt be.

Ott ült levélmérlegemen, azon az érzékeny műszeren, melyen elküldendő írásaimat szoktam megmérni fölbélyegzés előtt, nehogy a posta súlyosnak találja azt, amit én csak könnyűnek találok.

Óvatosan odalopóztam, hogy megnézzem, hány grammot nyomhat egy cinege. Ezt ugyanis eddig még nem tudtam. De a madárka ijedten rebent el s ciccene röpült-röpült a könyvtár állványai között mint egy erdőben s végül az Oxford Dictionary tetején pihent meg. Onnan bandzsított felém fekete, virgonc szemével, igen bizalmasan.

Értésére igyekeztem adni, hogy tőlem maradhat. Próbáltam nyájas házigazdaként viselkedni. Régi szokásom az, hogy vendégeimet elsősorban azzal kínálom, amit legjobban szeretek, cigarettával. A cinege nem cigarettázott. Ennél fogva zavarban voltam.

Megszóllítottam. Ezt mondtam neki hangosan, többször egymásután: »Cinege«. De ő nem értette. Nyilván először hallotta nevét ez az ornitológiailag teljesen műveletlen szárnyas. Még nem volt bemutatva önmagának.

Szereltem neki ennivalót. Férgeket, legalább tudtommal nem tartok lakásomban, találtam azonban morzsákat egy teasütemény dobozban, azokat a le-szórta a padlóra, hadd lakmározzon. A cinege le is szállt, felbökött egyet-kettőt a csőrével, de nem ette meg. Ugy látszik annak, aki az ég madarait táplálja, sokkal kevesebb gondja és kiadása van, mint egy népkonyha fenntartójának.

Most megfigyeltem mit csinál egy cinege egy író szobájában. Rárepült a kandalló tetejére s talán azt képzelte, hogy kánikula van: Ettől annyira megrémült, hogy eszeveszetten kezdett röpdösni, az ablaknak rontott, melynek üvegeit a fagy bemeszelt, megvakította, üvegfüggőnyvel takarta el. Nem bírt menekülni ebből a nagy kalitkából. Petőfőre telepedett s dallamosan cippangatott, majd Shakespearera s drámaiban cserregett. Fejét tájékozatlanul ide-odaforgatta. Ámulva nézte, amint néha fölkelek és megindulok, akár egy hegylánc. Én is ámulva néztem ezt a csöpp teremtményt, mely nem sokkal nagyobb az orromnál s önmagában mégis éppoly befejezett egész, mint én. Nem értettük egymást.

Rövidesen megállapítottam, hogy a cinege főfoglalkozása, mint minden élőlényé az, hogy él. A másik foglalkozása pedig az, hogy fél s állandóan attól tart, hogy ez az ismeretlen eredetű és célú folyamat valahogy megszakad. Szóval körülbelül azt műveli, amit én.

Vendégemet csakhamar meguntam. Minthogy állapotot sohasem öltök s a cinegét sem akartam meggyilkolni, mikor beszállt hozzám, nem szórákoltattam az, hogy nem bántom, mint azokat, akik az állatokat be-cézve titkos vérszomjúk kéjét élvezik ki apródonként. Azt sem sikerült elhítenem magamnak, hogy ilyen időn szállást ad egy ilyen hontalan. Az efféle önállító regényes érzéseket, melyeket az ostobák költő-nek neveznek, már csirájukban kiirtom.

Ezért az ablakot kinyitottam s a cinegét egyszerűen szélnek eresztettem.

Berényi János:

Téli vers

Csöndjét ha így körénk havazta:
hej szomszéd, haragszik a gazda,
aszondóm,
estében a nesztünk is véres,
vacoghat, lanyaloghat a béres
a gondon.

Vak sorsát már is vakon borongja
két rossz kezének lekete csónkja
s a térde,
hímvezen gyász vászonait mérve
csillagra gondol: a kenyérré
s a vérre.

Lámpánkban jobb italt kér a láng,
sötétben robajjal száll alánk
a hirtől,
se szavunk, se kenyérünk, se lángunk
se csészénk, se tejünk, se virágunk
a földön.

Menő nappal a szomszédot is látom
olykor a horpaszos pinceháton
merengve,
mord arcán a taldós mese
a vérző kérdéssel, hogy: éles-e
a penge?

Nagy tél ez, lelelem, a vildgon,
hó ül a szíven, a végzetten, a szádon,
s kúdrva
merő zengzettel a hóesés töredelme:
mintha hozzá itt hangot se lelne
a hárla.

Félfünk: a hegyek közt vad-falka esahol,
mesgye ha fál, a szomszédától valahol:
hagy fájjon!
összebb szorul a zimankó marka:
s már itt gyűrődik a telete falka
a tálon.

Im most is, hogy a tél lisztjén jártam,
földig feneklett vércsöppet láttam
a hóban,
csillag volt s a fagynek hus-afkat adott:
kapunk-e még valaha jobb csillagot
a szobán?

Mert lám, a tél megszűnik lehérben,
virrad a nyár csak annál teketőbbben,
ránk marad
rozsdá a magból, roufás a gazból,
s hiába várunk jobbik tavaszból
madarat.

Szív nincs a gyászban, fogamzás nászban,
s dikát a sarj mintha kalászbán
sejtené,
szeretők szokemlő csali kedve
alig egymáson: már menekedve
üdszélé.

Az ég is fonn: vörös is, kék is,
hideghez fogat ver a szél is
estelen,
társ csak cimborá, bizás csak papiros,
pimpós borunknak csak színe piros:
íze nem.

Keressünk nyomokat a hóban
aj nagy utra elindulóban,
zsenedülön,
vérünknek szép meglepedése
hagy volna már esték mécsé
jobb időn!

Vélem: ha így van: csak sergetőbőben!
fiatal szöke tavasszal a mezőben
szép lehet
dolgos tüdőn át napot lehelni
s néző asszony örömevel enni
kenyeret.

Induló havon mives-szép ékszerék
hevílló csillandása szendereg:
vig öröm,
gazdák javából egy csöpp ha kellene
hogy meglakadjon száz béres szemé:
kőszöndöm.

Pikkelyes kövérke füst a pipán:
kertben, kedvben már kigyulna a tulipán,
hogy áldjon,
s az arck is elmerengnének a tűzbe
őstényü legendákat betűzve
a ldngon.

Embernek barázdát meg házat
asszonyoknak sok csókot: százat,
a végig!
anyónak jó meleg kemencét,
Nagyldnyának piros szerencsét,
ha kérék.

Gyerekek rózsás mellényét
kislánynak babos kötényét —
szegéllyel,
legénynek szemét, hogy meglesse,
kinek szebb zsolttár a teste
ha lépdel.

Papnak erős lohadst az nrhoz,
cigánynak gyantát a hurhoz,
hagy huzza!
a tűznek pendülő lángot,
halottak egy-két miatyánkot
az utra.

Teniető legyen hallgató város,
szerelem legyen sok-sok virágos
szép mese,
félős cseléd ne járjon maga,
s a várandós lányt el ne hagyja a
kedvese.

Mondok: tón ez az amit sok úgy kutat,
ássunk hát a sorsunknak más kntat
jobb mezón,
hogy már ne mink reszkessünk, szegények,
ha kincsükért javasabbak félnek
vétközön.

Időnk kttett a nem kaptunk levelet,
se irás, se csillag, se szeretet
nincs veitnk,
körül csak keserű köd és hó van:
keressünk nyomokat a hóban
ha megyünk.

Mig el nem jó az esteli lötváltás,
vigyázzóknak se ágy, se leszállás:
virasszon!
S a galy otlását széptise előre
Jobb sorsunk gyümölcsös örök öre
az asszony.

De oltandák is aranyat ezüstbe
hűdából tűzre minden kis rügybe
egy betűt,
rossz szívének egy mindenik béres
télből is tudna csindáni édes
hegedül.

És hátha még megtáldjuk a gazdát,
ki félünkre igaz tavaszt dd
s ott maraszt
hogy vérünk minden irgalmas este
száz csillagra visszanevesse
a tavaszt.

Jánoskát elcsábítják

Irta: Farkas Frigyes

Kettesben ültek a tóparti padon — Jánoska és a lány. Egyedül voltak a nagy Mindenséjben, a sétáló nagy tömegében, amely ott nyüzsgött körülöttük, a virágok közt, amelyek a fürdőpark köröndjeiben felütöttek fejüket, hogy felüldüljenek a nyári alkony szellőjében. A szimfónikus muzsika hangjai átszűrődtek a fák lombjai közt és eljutottak hozzájuk, a sétálók nevetgeltek, élveztek a leszálló nap utolsó sugarainak simogatását, a madarak is vidáman füttyörésztek — csak ők ketten hallgattak. Ez a hallgatás azonban zengő és beszédes volt. Zengőbb minden muzsikánál és beszédebb az előtűk elvonuló tarka tömeg fölöttjénél. A lombok zizezését, a hullámok játékát hallgatták méla áhítattal, mintha templomban lennének, olyan magasztos volt a hallgatásuk. A fiu tizenkilenc esztendeje és a leány tizenhét éve volt benne ebben az áhítatos csendben — és mindaz, ami ilyen nyári esteken lopódzik bele a szívekbe, hogy felbressze a Férfit és felébressze a Nőt, anélkül, hogy észrevenniék. Nem éreznek egyebet, mint valami édes, meleg zsongást — a hullámverés, a zene, a kacagás orgonazugássá magasztosul bennük és ők maguk sem tudják, hogy ez a szerelem.

Pedig a szerelem a három heti együttlét alatt észrevétlenül beléjük lopódzott. Az élet, nagy, ártatlan szerelem, amilyent csak tiszta gyermekszívek tudnak érezni. Nem is egymást szerették talán, hanem a virágos nyarat, a kék tavat, a madárdalt, a láthatár szélén közelgő hajó löhéhez füstjét és saját tisztaságukat. A szerelem szerették.

És hallgattak.
Jánoskának most volt először dolga nővel. Ahogy profán szavakkal mondják: most udvarolt először. Ő jó barátágnak, pártásgágnak hitte a mindennapos, várva-várt együttlétet Annussal és ha valaki ezt udvarlásnak mondta volna, — pirulva, szégyenkezve futott volna el.

Az udvarlásról más fogalmak voltak Jánoskának. Ezt a szót, ezt a fogalmat elkoptatták, a sárba taposott előtte a barátai, akik közlékeny órákban cinikusan számolták be udvarlásaikról, sikereikről, amelyekben kis cselédkek, nevelőnők és viharvert asszonyok játszották a nő szerepét. Jánoska meghallgatta őket és — nem hitt nekik. Nem tudta hinni, nem tudta elképzelni, hogy nők titokban, hűnösen szerethessenek, hogy kalandra odaadják magukat, odaadják a testüket és azután nyugodtan, mosolyogva éljék tovább világukat, mintha mi sem történt volna.

Jánoska szemében a Nő szentség volt — talán, amit még megcrinteni sem szabad. Az anyját, a nővéreit látta minden nőben. Asszonyok neveltje volt, aki otthonának tisztaságát vitte magával mindenüvé és elpirult egy asszonyi mosolyra, egy kétértelmű szóra. Az a tiszta fiatalaság, ami rózsapirt festett az arcára, rányomta üde, hamvas bélyegét a lelkére is. Kisvárosban élt eddig, meg családi körben és a metropólisok hűnös kavargása nem tudta elrontani.

Annusban is a tiszta gyermeket látta, csak a nyugtalansághól, amellyel napról-napra türelmetlenül várta a vele való találkozást, érezte, hogy mást, többet jelent számára, mint más nők. Zavarba jött, ha meglátta és amikor együtt voltak — hallgatott, hallgatott...
Mint most is, a tóparti padon.

De nem is volt szükség beszédre, nem kellett a szavak. Hiszen minden-minden az ő melódiájukat zengette. Nekik szólt a zene, nekik susogtak a habok, nekik süttött a nap és az övék volt az egész világ. Még egymásra sem néztek és észre sem vették, hogy kezeik összesimulnak és az első láz melege átáramlik egyiknek a szívéből a másikéba.

Igy ültek ma is, mint egy hét óta minden nap szót-

lanul, egymás mellett. Amikor pedig sötétedni kezdett és meghallották a nyolcórát haragszót, egy készorítással elváltak egymástól, hogy kezdjék újabb türelmetlenül várni a másnap délutáni találkozást a padon, az ő padjukon.

A mai program csak annyiban különbözött az eddigitől, hogy találkozást beszéltek meg az esti fűrdőbálon.

Jánoska édesanyjával volt a fürdőn és az anya örömmel engedte meg, hogy fia elmehessen a fürdőigazgatóság által rendezett ismerkedő-estélyre.

A fiu egés este csak Anussal táncolt és nem tördött a rokonokkal, ismerősökkel, akikkel a leány együtt volt.

Három óra volt, amikor mindenki hazatérni készült. Megállapodtak, hogy a férfiak a hozzájuk legközelebbi kórt kísérik haza. A vállatánál Jánoska szomoruan vette tudomásul, hogy Annusnak más lovag jutott, neki pedig Alpárnét kell az Erzsóbet-szállóba kísérenie. Mindketten ott laktak.

A park közepén oszlott szét a társaság és Jánoska egyedül maradt Alpárnéval. Amikor kettesben nekivágtak az egyik mellékutnak, hogy elérjék otthonukat, a fiu megdöbbenve érezte, hogy a fiatal asszony minden teketória nélkül belékarol és hozzásimul.

— Nem is tudtam, Jánoska — mondta az asszony — hogy egy fedél alatt lakunk. Ha ezt tudom, nem unatkoztam volna annyira.

Jánoska nem felelt, csak halk borzongást érzett, mintha a nyár éjszaka hűvös lehellete csapott volna arcába.

Azután szótlánul mentek tovább a szálló felé. A portás álmosan szemét dörzsölve nyitott nekik kaput és rögtön vissza is vonult a fülkéjébe.

A halban Jánoska kezét csókolta és elbucuzott.

— Nem úgy van — mondta az asszony — a kíséret hazáig szól, én pedig az első emeleten lakom.

I. emelet 43. A célnál a fiu ujra bucsut vett.

— Kérem Jánoska — kérlette Alpárné — olyan rideg és barátságatlan a szobám, hogy mindig rablók-tól félek. Jöjjön be és nézze meg, nincs-e az ágy alatt valaki.

Jánoska lovagnak érezte magát és most egy asszonyt kellett védelmeznie. Örömmel teljesítette a kérést.

A szobában minden zeg-zugot átvizsgálta. Lehajolt az ágy alá, benézett a függöny mögé, azután tisztelettel jelentette.

— Minden rendben van, nagyságos asszonyom, nyugodtan lefekhet. Kezét csókolom.

— Ne menjen még — kérlette a nő. Olyan rideg ez a nagy szoba és félek éjszaka. Kérem, várjon, amíg lefekszem.

Jánoska kicsit megdöbben, de azután beletörődött a sorsába. Nem akart pipogyanak látszani. Csak azt kérdezte meg, bizonytalan, reszkető hangon.

— Leoltam a villanyt?

Alpárné halkán felnevetett, azután kihívó kacérsággal felelte!

— Ahogy akarja.

Jánoska megérezte a fölényes gunyt az asszony hangjában és egy pillanatig nem tudta, mit cselekedjék. Hirtelen észbe jutottak mindazok a kalandok, amiket barátai meséltek el neki, de harcolt benne a nőknek az az apotészisa, amit otthon gyermekkorától fogva beléneveltek. Ha pillanatnyilag gondolt is arra, hogy most ő is kalandba sodródott és egy kacér, fiatal asszony szándékosan kiszolgáltatja magát neki — alhessegette magától a gondolatot. Nem akart ne-

vetségesnek sem látszani, azért nem csavarta le a villanyt — de hátat fordított az asszonynak és az ablakhoz állt. Mintha a most kezdődő napfelkeltét figyelné a tó fölött.

Hallotta a nő minden mozdulatát, a levetett selymek suhogását, majd a párna zizegését, amikor az asszony az ágyba bujt.

Kukk — hallotta egyszerre Alpárné hangját — már ide nézhet. Már lefeküdtem.

Jánoska megfordult és újból tiszteletteljes hangon bucsuzni akart.

— Kezét csókolom, aludjék jól, nagyságos asszonyom.

— No ne siessen — tartóztatta kacéran Alpárné. Ilyenkor, amikor sokat iszom, mint ma a bálban — nehezen tudok elaludni, Maradjon még egy kicsit és beszéljessünk. Jó?

A fiu most már zavarba jött. Mit is akar tulajdonképpen ez az asszony, akit ma este látott először — Lérezte önmagától. Még mindig nem tudott, nem akart feleletet adni magának erre a kérdésre, de azért engedelmesen, sorsába beletörődve leült az egyik székre, az asztal mellé.

— No, ne oda üljön, ne olyan messze — mondta kihívóan az asszony. Ide jöjjön, az ágy szélére.

Jánoska engedelmességet. Leült a fiatal, széke szépség lábához. És hallgatott.

— Jánoska — kezdte Alpárné. — Kicsi Jánoska, miért hallgat? Nézz, most ketten vagyunk, csak ketten. Nem örül ennek?

Pirulás volt a válasz és nagy, nagy csend.

— Kicsi fiu — folytatta tovább a nő — miért nem beszél? Neveessen, örüljön — szeressen Jánoska, szeressen!

Hirtelen megfogta a fiu kezét, forró kezével és húzta magához, mint a mágnes. És Jánoskát is sohasem érzett forróság lepte el. Azután lehajolt az asszony fölé és csókolta izzón, vadul, sohasem csókoló csókkal és átkarolta, ahogy csak egyszer lehet ölelni, tizenkilenc éves korunkban... Először...

Aztán legördült a függöny.

Már erősen virradt, amikor Jánoska kilépett a szobából és mint a tolvaj surrant le a földszintre, a saját szobájába.

Csendben vetkőzött le, de nem jött álom a szemére. Tízkes kailanban érezte magát és fél révületében azt álmodta, hogy apró manók szagatták izzó harapógöngyöl darabokra a testét.

Későn kelt. Az első utja a tükörhöz vezetett és retteggve nézte az arcát, félve vizsgálta magát.

Hátha észrevesznek rajta valamit? Hátha megváltozott tegnaptól-mára.

Félt az édesanyja elé kerülni. Gyöttrődéssel gyűrte le a reggelit, — de szerencsésen elmúlt ez is és nem történt semmi. Nem láttak semmit.

Amikor anyját karonfogva a parkba indultak, messziről meglátta Alpárné lilá ruháját. Az asszony mosolygva, nyugodtan közeledett feléjük, mintha mi sem történt volna. De Jánoska, mintha gránát elől menekülne, hirtelen kiszakította magát anyja karjából és a bokrok közé szaladt. Nem akart találkozni az asszonnyal, mert úgy érezte, hogy nem tud a szemé közé nézni.

Szégyelte magát.

Elmenekült a park legelrejtettebb zugába, hogy ne lásson senkit és ott koválygott fel-alá késő délutánig. Még ebédelni, uzsonnázni sem tért haza.

Alkonyodott újra és elérkezett az idő, amikor Annussal kellett volna találkoznia.

Bizonytalan lépésekkel tartott a tópart, a kettőjük padja felé. Messziről meglátta a leány fehér ruháját.

Nem volt ereje közeledni.

Ugy érezte, hogy nem mehet többé a kislány közelébe. Csalónak érezte magát, aki megszentelteltette az eddigi tisztá szerelmet. Adáz büntudat marcangolta és nem volt bátorsága ahhoz, hogy ismét úgy közelítsen a leányhoz, mint tegnap, mint tegnapelőtt.

Az eddigi templomi orgonazugás helyett vad kakofónia orgáját hallotta. — a zene is azt látszotta, a falevelek is azt zizegték, a tó hajjai is azt susogták:

— Bűnös vagy! Bűnös vagy!

Nézte, nézte messziről a padon ülő fehér árnyat és egyszerre forró, keserű könnyek bugyantak elő a szeméből.

Megtörtén, leverten kitért a lány utjából és hazavánszorgott.

gondosan öltözött, mintha ünnepre készülődne és — frissen jött a létrán.

Az ünneplő hangulatba belekrákokott a főnöke: »Ilyen rendtelenséget, ami itt van... és ezek a cikkek uram... önt nagyon kevésbé érdekli a vállalatom — gépiesen lerázza csak a munkát... hozott ön már valami újat, nagyszerűt?« és így tovább, a türelmetlen vállalkozók szemrehányásainak zuhataga, csipkedései... káromkodásai — de amilyen még sohasem volt. János legszívesebben ledobta volna a tollat... itthagyni az egész társaságot!... de akkor nincs gondtalan padlászoba!... És dolgozott, tovább!... Ginna? — ah! »ő nem ugrana értem a mélybe, Ginna nevetve él és nem fájna neki, ha bánatba horpad a fejem...« — A nyomdászinas jön kefele nyomatok garmadával az asztalán... tébolyító loholások... Milyen jó ott fenn a szobában, begubódzva a melegbe és elmenekülni abba a világba, amelyet ő teremt meg magának... és irt, de csak önmagának... már az újságnak sem, ahol szívesen látták, ahová minden hétre küldött valamit... most csakis magának irt...

De Veress, a józan, intellektuális fűszerkereskedő lett Veress — tuszkolta.

— János! jöjjön el hozzánk! Este! Ma este! Mit ül itt ebben a fülledt szobában? Ebben a tyukketrecben? — s nevetett. — Hát nem olyan, mint a tyukketrec? — Jöjjön! A feleségem olyan kíváncsi magára. A legműségesebb olvasója. Azt mondja, hogy zseni.

— Ugyan! unott, fád ember vagyok, minnek pontosan a hangulatukat?

— Miért unott, miért fád? persze, mert itt megpénészedik. Jöjjön ki a világba, az emberek közé!

— Nem érdekel a világ! Nem adhat újat. Mindig csak ugyanaz a nóta!... istenhívás, nő, vagy kábult cinizmus. Mondja! minnek ez nekem? Hogy még több és több kint rakározzak el?

— Beteg dolgok!

— Nem, hanem igaz...

— Egy kis nő kellene...

János meghökkenve nézett reá:

— Ugyan hagyjon! elég volt a lantpengetésből, a hetvenkedő erömütátszól...
... És máskor:
Veress a könyveket nézegette:
— Mennyi könyv ilyen kicsi szobában! Hagyja el náha, legalább kis időre...
— Nézze drága Veress, ugy tesz, mintha megakarna menteni. Nem érti, hogy egyedül itt, itt, nem vagyok elveszeve... itt nem kell hétrét görnyednem, itt oly jó pihenni!...
... Vasárnap délután volt. Tavasz kezdete, süttött a nap, az emberek sétáltak... János a szobájában a könyvei közt lapozgatott. És mosolygott, hogy voltak emberek, akik kiálltak a porondra az istentett nő színeivel... őh szegény mártírok ott Londonban, akiket a sápadt Mária, összeszorított vékony, halvány ajkakkal — küldött a máglyára — szegény, szent ballondok! drága Tassó és a többiek!... fehér szakállas bölcsök, akik otthagytak asszonyt, palotát, mindent, hogy egy ideának élhessenek... felesleges nagy szenvedelmek!... nem jobb így csendben — megpihenni?!... És a létra recsegett! Mind közelebb az ajtóhoz. Ki jön és mit hoz? Olyan bizonytalanul, lassan... idegen!... mit akar tőle? Talán tévedés... végre nyílik az ajtó!...
Ginna!
Mosollyal jött.
— Addig kerestelek, amíg megtaláltalak! nem azért, hogy visszahuzzalak, csak mert látni akartalak!... Hallottam, hogy eltemetkezelt!... No add a kezéd! Még mindig oly jó meleg!... Ez a szobád? ... Nem gondoz senki, ugy látom. Csak épen, hogy kispertek. Friss vizet is készítettek. De ez az ágy! — és igazgatta.
— Ez a szekrény új? Csúnyán festették és — milyen poros!... letörölte. A ferdén függő képet helyrealtta:
— »A vak Milton diktál... s széles mosollyal — János! ez oly stilszerű ez a kép ehhez az életed hez! Miért nem inkább valami májusi képet...? (több derüt hozna ebbe a szobába... amugyis oly sötét!) — felhúzta a függönyt. — Mikor volt ez az ablak utójára nyitva? ... szinte berozsdásodott a... — s nagy erőfeszítéssel kinyitotta. — Mintha berobogott volna a nap! — őh de jó!... János, miért bujsz el a nap elől? Az élet elől? Hát szabad? Az élet vár rád!... ne, ne mondd, tudom, mit akarsz mondani!... Az a baj János, hogy nem hiszel, nekem sem, pedig szeretlek... nagyon!... Gyere velem! higgy nekem, higgy az életnek!... Gyere!... nem élhetek nélküled és csókra nyugtotta az ajkát, megfogta a kezét... és lementek a recsegő létrán — és kart a karban... mentek a zsiabongó, nagy uccákon át... Mire a parkhoz értek, a padhoz, az ő — régi — padjukhoz, János már mesélt, ittasultan, szárnyaló mondatokat, feltámadt nagy tervekéről. Ginnának a szemeiből, a nagy szemöldök-sátrak alól a hála csillogott feléje és csimpaszkodott belé, hogy el ne veszítse többé!

... A könyvosztály főnökének a fia — »a gyerek« — együtt vacsoráztak vele, hívta, ne menjen ma haza, oly szép odaát a bárban, cseh leányok zenélnek, a legjobb köztük a szőke flottás, kijátsza a — »vezetőjük«, a nagybögös éberségét — oly forró a teste,

egy-í szörény vacsoraért... János furcsa grimasszal, szó nélkül elbucszott. Hazament. A sarkon a cipőpuccoló összecsomagolta ládáját, »ma rossz nap volt...« és belekarolt egy kis szurtes cseléd lányba. János rohant a — kuckójába. Salamon királyhoz, a bölcsölő és asszony kedvelőhöz. A tengerparton titkon megleste, mikor a hajók hozták Egyiptom és Phoenicia legszebb leányait, akiket megvásárolt a király szüvedélye. Milyen szépek!

És kikötött Lencas-szigetén. Az északi csucsán, százötven lábnyi magasan belenyúlt a tengerbe a szikla — ott állt a legszebb költőasszony, Sappho, holló-haja kibomlott, fehér tunikáját szélesen lengette a szél — még egy lépés és... — éjszántan vetette le magát a szörnyű mélybe, a tengerbe... Azok ugrottak innen le, akiket boldogtalanná tett a szerelm, mert azt mondták, hogy akik öve kiustak, megszabadulnak a kínoktól Sappho kiustott, megmenekült és még fájdalom-sabb akkordjait zugatta új, bétég, nagy szerelmének hurján.

... »A gyerek« megzavarta. Elhozta, kirakosgatta a harisnyakötőket, amelyeket kalandjairól gyűjtött össze — mindgyiknek volt valami története, amelyeket végig kellett hallgatnia... A gépirókisasszony is csak bosszantotta az irodában, amiért kokaint szippantott. »Ugy kell, olyan nagyon kell — mondta — mert csak így tudom elfelejteni azt a cudart.« És Jánosnak nem volt egy enyhítő szava sem.

Az a hadvezér érdekelte most, aki feláldozta saját leánya életét, mert az álomfejők kívánták a sereg sikere érdekében. De valahogy nem ment az írás. S nem tetszett neki semmi abból, amit leírt. A régebbieket sem tetszettek. Milyen szegények eszmében és az akkajai milyen gyöngék ahhoz, hogy hősök legyenek. Még a fantáziája világában — amelyből kiveti őket — sem képesek valódi hőskövé nőni, vagy legalábbis nem képesek azokká formálni őket. »Mi célja hát akkor az írásnak? Ha nem vagyok képes megkívántatni a nagyot, a szepet... hiányzik belőlem a — hit? ... Tegyük le a tollat!

De hát mi mást? ... Még lehetne újat kezdeni, míg akadna talán valami, még talán az éjében is... elmenni innen, megkeresni akárhol is... az életet, a valóságot, a jót, de csak — ne kellene lemászni a létrán és ki a hidegbe! S már belemélyedt újból a könyvei közé! Újból idézte az elmenteket.

... De talán mégis, mégis... az asszony, a nő... egy, ha jönne, aki elhitetné vele, hogy érdemes érte birokra kelni, élni. Ha szerelmüknek nem is terenne eleven gyümölcse, de teremnének csókok, életet adó hevülések... Ginna! Ginna ha jönne! Jönne?... Majd hívja! Elmegy érte!... Akár rögtön futna érte! Milyen messze van még a holnap!... Korán kelt,

A padlásszoba balladája

Irt: Magister

Deszkamenyezettel ellefezték az előszobát és afelett volt János szobája. »Padlásszoba« — így nevezte. Létrán kellett felmászni az egyszerű butorok közé, a sok-sok könyv közé! Ide vonult vissza minden este. Egész nap irt éghenyuló dícsereket könyvekről, amelyeket el sem olvasott és elolvasott temérdek kéziratot, olyan műveket, amelyeket kiadni szánt a kiadóvállalat, ahol dolgozott. »Művészeti igazgató« — így hívta a főnöke. Minden munkát vállalt, robotot, a főnök épével tett észrevételeit, mindent, csak hogy este — gyorsan elfogyasztott vacsora után — gondtalanul lehessen a könyveivel, az írásaival, a padlásszobában, ahol nem zavarta senki. Beléfaradt abba, hogy mások irtalmatlan könyvkölcsése elől mindig félreálljon. Csak a kedves reggelektől, amelyekkel csüggedten ébredt, a nappaloktól, amelyek nem hoztak semmit és ijedten a súlyos esteiktől, amelyek a kétségbeesést kísértették — jött ide a rejtékhelyre. Ginnától is elszakadt. Egyszerűen nem ment el többé hozzá... nem hitt neki és mégis »lekötött magához!« — nem szabad!... ez volt a legjobb megoldás: megfújni, felzabálni őt...

... És mikor eljött az este, bezárkózott a — padlásszobába... És irt, irt, az írásaiban élte át vágyai beteljesülését, letűnt idők valóságában kapott a fantáziája — realitást, eltávozott emberekben találta meg önmagát, eltávozott asszonyok szerelmének »orvnyében« kereste meg a maga szükséges romantikáját. Ezekkel élt, birkózott, hajlongott, szeretett, imádkozott, esküdtött, hit, alkotott, dalolt, szenvedett... de ez így nem fejt! Oh jarkált Babyloniában. Nézte a hatalmas palotákat, valamelyik király kegye építette őket a — szeretőnek. Kikémelte a Babel-tornyot, amelyben a király háreme volt, zsidó, szír, egyiptomi — »gyöngyök«, ápolt barna és fehér testek... Babyloniában éltek a szerelem tudósai...

A paloták tövében gondosan ápolt szakállukkal gazdag férfiak, olajoktól illatoztak, a ruhájuk patyolat...

János velők ment a leányvásárra — asszonyt vásárolni, választani.

A legszebbet kileste, mikor elment a templomba, »szerelmét áldozni«, mert hogy Mylitta istennő megkövetelte minden asszonytól, hogy évenként legalább egyszer eljőjön a szentélybe és adja oda testét, ölelését, csókját a legelső férfinak, aki akármilyen csekély díjjal is megfizeti. Milyen öröm is az, a soha el nem érhető »kincsét« birni, ... és nem gondolni arra, lesz-e holnap égi manna?

... A könyvosztály főnökének a fia — »a gyerek« — együtt vacsoráztak vele, hívta, ne menjen ma haza, oly szép odaát a bárban, cseh leányok zenélnek, a legjobb köztük a szőke flottás, kijátsza a — »vezetőjük«, a nagybögös éberségét — oly forró a teste,

Legjobb hirdetési orgánom
a „BÁCSMEGYEI NAPLÓ“

ÁRADÁS...

Irta: Kristály István

A frissen kátrányozott óriási sleppből — amely mint egy hatalmas, leszegedett koporsó merevedett a parthoz — izzadt, piszkossá rongyolódott, félig meztelen munkások bujtak elő: a kőhordók. Elernyedt, letepett izmaik úgy lógtak kiállóló csontjaikon, mint egy vihartól cafatolt vitorlás utolsó vitorlafoszalványai... Ezek hordták a barattszklákat ki a partra a gépház építéséhez.

Nehézkes, vonszolódó lépésük csikorgott a slepp tetején, amint a parthoz hidaló két gerenda felé törekedtek. — Éles, fülresúllító csengetyűszo hívta elő őket... Dangor, a vízszabályozó társaság munkafelügyelője csengett fenn a töltésen. Gyülekezésre hívta a munkásokat!

Vér András sziklával terhelt talicskájával épen a hídhöz ért, mikor Dangor a csengetyű szíve felnyult... A talicska roppanva szakadt ki a kezéből... Két karján a szakadásig feszült erek kanyargós, ijedt-csomós reszketésbe bomlottak: az anyja...!

Reszketett a dühtől: soha nem elég neki amit az ember dolgozik! Vérmes, beesett, alélt szeme iszonyt villant.

Az elhagyatott, a falutól messze eső folyópart benépesült... a töltés mögöl is csapatosan jöttek elő a munkások, akik a nehéz, hidegsáros agyagot vájták talicskázták, hogy a szivattyúgépház alá minél mélyebben lehessen lerakni a cementalapot.

Szelid, koratavaszi, csodáikozó reggel volt... kékszemű, üde. A töltésen túl, a végtelenségbe futó mezőkön szántottak... mint meleg, reszketőkezü simogatások — hasadtak fel a barázdák az ekék nyomán...

András fenn a töltésen megállt — a szántást nézte... fekete, föld nehéz fájások hasogattak benne mélyre-örvénylő jajbarázdákat: szántani, azt igen!... azt jó lenne! A szántás az más!... de követ hordani szakadásig?! Igen: az a tavasz — a szántás-...

Kajlahajszu, elhasznált ember állott meg mellette: Csuri János.

— Szántanak — mondta s nagy, fáradt barna szemével majd elnyelte a mezőt.

András megvetően nézett végig a tőpörödött, szomorú emberkén... Kézd most is szánthatna, volt földje?... Nekem soha se volt — tette utána élesen Csuri ijedten nézett Andrára... Volt?... Hát aztán?!

— Akkor minek mondja nekem, hogy szántanak? Csuri János hökkenten nézett föl: miért beszél ez velem?... miért üt így a szavával?

— Miért beszélsz így velem?... mi?! András azonban nem figyelt rá — a szántókat nézte...

Csuri, mintha a boldogsága függött volna tőle, hogy ez az ember most feleljen neki — hirtelen közelebb lépett: te András?!

— Mit akar? — mordult az mérgeesen.

Persze, persze... hogy mit akarok?... állott meg benne a szó. Hiszen András nem tehet róla, hogy neki úgy fáj az — hogy szántanak!... Mert erről akart ő Andrással beszélni!... Ez kényszerítette arra, hogy megszólítsa... — ez a fájás: hogy ő most nem szánthat... mert elherdálta a földjét.

Reszkető kétségbeesés fogta el... Az enyémet pusztítottam el, nem a tiedet — kiáltotta.

— Igaz, igaz... mondta András, mert megsajnálta a reszkető, halvány kis emberkét.

— No, gyűjjön hát, had lássuk, mit akar az az embernyuzó?

— Állj meg András! — kérlelte Csuri.

— Mit akar?

— Azt mondd, hogy volt és hogy most is szánthatok?

— Jó, jó! Menjünk!

— Csak azt akarom mondani: igazad van! András megállt.

— Látja kend — a hangja szelid volt, résztvevő — és most itt tölta velem a talicskát, alig a betevő falatért!... mint egy kutya.

— No, no?...

— Csak nem akarja tagadni?

— Nem akarom... Hanem hát, hogy én: megérdemlem!...

Megkönnyebbülten, felszabadultan csengett a szava.

András megrendülten nézett a kis kajlahajszu emberre... Hát így érti?

Igy... Csuri János szemében könny csillogott, a hangjában meg a megalázkodás fájó öröme csengetyűzött térdreessen.

Siesettek mán! — kiabáltak feléjük az összegyülekezett munkások. Csak ők hiányoztak még.

Dangor, a hatalmas szál ember remegve állott a csengetyű mellett. Arca vörös volt az izgalomtól.

— Együtt vagytok? — kiáltotta.

Bizonytalan morgás volt a felelet.

— Azért hivatal benneteket, mert a folyamernökség áradást jelez... A hegycsúcsok már megkezdődtek az esőzések s az olvadás! Váratlanul. Ahol a töltést átvágtuk a szivattyú csatornája számára, délig be kell tömnünk újra, mert különben a töltés nem bír

ja el majd a nyomást! Déle itt lesz az ár, arra készen kell lenni a töltéssel, mert különben borzasztó baj lesz! Beláthatatlan messzeségig tönkre mennek a földek... a vetések és a gépház építménye is elpusztul Mindenki a helyére és dolgozni, dolgozni! Jobban, többet, mint eddig!

A munkások nem mozdultak... — Mi az? — ordított Dangor.

A lerongyolt, rokkant tömeg úgy állott a helyén, mint egy hirtelen felroponyult hegy... Sziklák — a menekülés útjában... A szömük tüze pusztító volt!

— Rögtön induljatok!

— Nem megyünk!

A hatalmas ember magánkivül előkapta revolverét...

Hohó... ó... ó!... Igy morajlik meg a tájfun a kimozdíthatatlannak hitt örök vizek felett...

— Indulj!

— Nem addig van ám az! — lépett elő András. Hanem hát az a kérdés: bírjuk-e?

— Nem kérdezem!

Mindennek lehet parancsolni — mondta komolyan András — de az életnek nem lehet! Nem bírjuk! Nézzen rá, meg ezekre itt!

Dangor szürke szeme hidegen siklott át a tömegen, a kigyó hideg kémlélésével... de mire átérte a tömeget — a tekintet megingott: ezekkel a roncsokkal akar ő gátat vetni az árnak?

— Dolgoztunk mi az életünkért! — itt egy kicsit megállt András, mert valami nehéz szó akadt a torkába... meg a kis családjaikért. Odaadtuk amink volt: az erőnköt! A hangja most felcsapott: és kaptunk?... mit kaptunk?!

— Semmit! — zugott a tömeg.

— Hiába panaszkodtunk, hiába kértünk, javítást nem kaptunk! Sőt: egyre többet dolgoztattak velünk. És azzal fenyegettek, hogy hoznak más munkásokat, hiszen van elég! Hát dolgoztunk rokkánásig, mert kellett nekünk is a kenyér! De most, még ha akarnánk is — akkor sem tudnánk elvégezni azt a munkát!

— De kell — toporzékolat Dangor. Ezt még kell!

Indulj!

A gyöngé, fáradt, elhasznált rokkantak újra sziklává tömörültek: nem!

Dangor célba vette Andrást: te lázító!

Ekkor a szikla megingott... egy kis darabkája Csuri János leváltott a szikla falától.

János felvett egy ásót és megindult a csatorna felé...

— János! — kiáltott fájdalmasan András.

— Tedd le az ásót! — dübörgött fenyegetően a megbomlott tömeg.

De János nem nézett vissza... lehajtott fejjel ment a csatorna felé.

Volt ebben a képbén valami iszonyuan megrázó... valami undorító szépség a Csuri János feje körül. A tömeg megbénultan, leverten, tehetetlenül állott: ki tudna kezét emelni erre a kis vézna, senki emberre?... Aki megindult egyedül a borzasztó ár ellen — hogy megvédje a vetéseket és hogy ezzel az indulással megölje őket: szegény nyomorultakat... Akik tettét meg nem értő, jajgató szívek állottak most az élet határán, aminek az árveze már régen kiásta alóluk a partokat!

— Menjete! — dühöngött Dangor, mert belétek lövök! Engedélyem van rá! Különben is mindjárt itt lesz a csendőrség!

A távolból autózógáz közeledett...

A munkások önkénytelenül arra fordultak...

A tavaszi nap csillogó, friss kacagása megtört a szuronyok fényén!

II.

A tömeg beleomlott a munkába... izzadt, vért köpött, hörgött, feljajdult — de dolgozni kellett! Védni a földeket az ár ellen, ami jön, feltartóztatatalanul jön!

Dangor ki-kiszaladt a deszkából összetakolt irodából, ahol a telefon folyton csilingelt... és kiabált, ordított az emberekre: gyorsabban, gyorsabban!... száz kilométerre van már!... már hatvan!... még csak harminc kilométer!

A folyó vize, mint valami titkos felvevő készülék, már meg-megrengett... a mélyét titkos hullámok rázták... Meredt, megállott csend volt... a legkisebb szellő sem reszketett, de a slepp nyögött, hörgött — a mélyből jött ölelések szorításában... és emelkedett, emelkedett — mint koporsó a ravatalra. Már kétszer kellett a hidat meghosszabbítani a partig, amelytől egyre távolodott...

A munkások között csendőrök sűrűgtek, egyre többen... a tölténytáskák felkapcsolva, a szuronyok felítve. De úgy látszott nincs rájuk szükség. A munka szépen haladt... a csatorna kiásott medre egyre jobban tellett... a nagy bazaltkövek szikrázva ölelkeztek össze, amint a talicskákból kilökte a mélybe értek. A másik oldalról meg hullott rájuk a sűrű, nehéz agyag, hogy a köveket egymáshoz kösse.

Csuri János ernyedt, gyámoltalanságtól fájó arcán a kimerültség elámuló, gyermeki mosolyai simogat-

tak... nem szólt, nem sugott össze senkivel, mint a többiek tették, ha egymásmellé értek. Dolgozott.

Délben úgy látszott, megbomlik a rend, amikor az ebédet hozó asszonyokat és gyermekeket a csendőrök visszatartották a faluba.

Nincs szünet, nincs ebéd! — alig pár kilométer már csak az ár.

Az asszonyok és gyermekek nem értették mi történik, miért nem engedik őket a férjeikhez, az apjukhoz. Sirva, átkozódva engedelmessékedtek.

Csuri János más állapotban levő feleségével boldogultak legnehezebben, mindenáron Jánoshoz akart menni. Végre is kénytelenek voltak Jánost a kordon elé vinni.

— János! — sirt fel az asszony.

Csuri János mintha nem látná az asszonyát — értelmetlenül nézett rá.

— János, kérdd el magadat, gyere haza! vagy legalább korábban gyere!

János arca hideg, meredt volt... mésszenéző.

— Hiszen tudod, miért kérlek? — könyörgött az asszony. Tudod, hogy itt az idő! Minden percben jöhet... és égő láng borult az arcára... — Tudod — minden percben jöhet... a gyerek! — kiáltotta, mikor látta, hogy János nem őt figyeli.

Csuri János elvezették... a csendőrök mondták helyette, ha csak lehet — elengedik.

János arcában akkor tört valamelyes élet vissza, amikor újra kezében volt az ásója.

A slepphez még egy hidat vertek, hogy a követ minél gyorsabban hozzák a töltéshez.

Jánosnak is egy talicskát löktek oda... és ő gyorsan, ellenkezés nélkül fogta be magát.

Amint leért a slepp homályos köszögletei közé, valahonnan egy nagy darab kő vágta mellen... El-esett... nagynehezen, nyöszörögve felállott... valami a torkába nyílalott forrón, élesen... ajkán kibugygyant a vér...

Valaki megdobott — sajgott át egész testén a szörnyű fájás... Megdobtak engem: Csuri Jánost!... Aztán mégis csak továbbvonszorgott... Egy kőrakás mellé ért... már rakta is valaki a talicskájára a követ...

János megismerte... Amióta a szörnyű munka elkezdődött, ez az arc volt az első, akire felfigyelt... mély örömet érzett, a szájába csomósodott vért lenyelte.

— András! — suttozta...

— András felütötte a fejét... Ó, az anyád keserves...! Hát te vagy? — mondta habzó káromkodással, amint a homályban ő is felismerte Jánost.

— András! — mosolygott János — *legyőztük az árt... megmaradnak a földek!*

András megszédült... olyan döbbenetes volt a véző száju, tátongó, agyonnyomorított emberke mondása: megmaradnak a földek! Aztán mégis felhőrdült: kinek a földje?... Ó, te, te... mit tettél?!

János szeme most hirtelen megfénylett... a szomorúság kirepült belőle, mint hüvelyéből a kard és harcászalló gőg élesedett hidegen azokban a félelmesen nagyratúgott barna szemekben: az enyém, az enyém! — kiáltotta.

— A tied? — röhögött András... hol a te földed?... hát van neked földed? Nincs neked már, mint ahogy nekem soha se volt!

János nekiugrott Andrásnak... vézna, fonnyadt keze átmarkolta a nyakát: nem igaz!... Hazudsz... Hazudsz nyomorult sehonnai... földtelen bitang!... hazudsz!! Nézd, ott vannak a földjeim! Ott a nyárfás mögött... már kiütődött rajta a buza zöld füve... Ott van, nézd meg! Ki tudná azt onnan elvinni?!

András könnyedén lefejtette magáról János gyöngé kezét... Emlékezett a reggeli találkozásra, végtelen, sírós szánalmat érzett János iránt — aki a földjeit akarta megmenteni?... amik már régen a máséi!

Csendesen, simogatón mondta neki: ugyan, nyugodhasson kend, hiszen reggel a csöngetéskor együtt néztük, hogy más szántja a maga földjeit.

De János még erőlködött: persze, nektek nincs földetek... aztán gyűlöltök mindenkit, akinek van!... és gyűlölték a földet is! De most már megvan mentve! Én mindjárt tudtam, miért nem akarjátok a csatornát betömteni!

András egy pillanatig gondoikozott, hogy mit kezdjen Jánossal, de az hirtelen megrokkantva, könnyes szemmel mutatott egy ide-oda rohanó, szitkozódó alakra: Dangor! — nyöszörögte... és mint aki nagy, nehéz álomból ébred, felsikoltott: jaj, hiszen én árultalak el titeket...

Dangor már a közelükben volt: a kenyér ura... és mindkettőn alázattal ölelte fel egy-egy szikladarabot...

III.

Örvénylő, kanyargó, habzó ár feszítette a töltéseket... belekönyökölt a folyó medrébe, hogy szétropantsa. Mindeniütt megpróbálkozott vele... leste, keverte, piszkálta, szivta, tapogatta, hogy hol gyengébb? Végre nekizuhant tarajos fejével a csatorna kövel bélelt sánjának... a bazaltfogak szétépték a víz haragját — szétloccsant föl omlott vissza!

Megmaradnak a földek!... az ár legyőzött, minden rés betömött — szilárd.

Dangor koccint a csendőrség vezetőjével, széles.

piros arcán lila erek feszülnek, a sűrű, túltáplált vér nélküli lústa utjai... Győztünk! Rekedt hangjából ki-töredezik a hatalom gögje-örme: pedig már-már minden elveszett. Nevet... Prozit!

A parancsnok is kacag... megcsillogtatja az aranyló nedűt: Prozit!

A csendőrlégénység lassan magára hagyja a magukbaesett, lihegő, hangot sem adó munkástömeget. Itt-ott, elszórva dültök le a földre... Ezekből igazán nincs mit félni! Danger palackokat osztogat szét köztük.

András a folyó árját lesi — hogy rohan a sárgás, piszkos ár, amit az ő erejükkal szoritottak part közé. Ha ők nem dolgoznak, most már a szennyes, hideg, pusztulást hozó hullámok ott hőmpölyögnek a vetések helyén és nem teremne kenyér a mezőn!

Az ár már a töltés magasságáig emelte a slep óriási fekete testét. András megreszkedett: koporsó... óriási, határtalan! Az Ó: a kohordók élete van oda, a kövekhez betemetve...

Nini! — hiszen mindnyájan a sleppet nézik!... a koporsóikat... persze: egy az életük! És megváltozik-e az életük azért, hogy itt irtózatot kincseket mentettek meg?

— Majd megjelentem a társaságnak, hogy milyen derekasan dolgoztatok! — mondja Danger a közelébe álló munkásoknak.

Hogy aztán még több munkát követeljen ezentúl — gondolja András elboruló aggyal... hiszen nem egészen egy nap alatt visszacsináltuk azt, amit három nap ástunk!

Már beküldtem a faluba, hogy hozhatják az ebédet! — mert éjjel itt kell maradnunk! Ilyen árban nem hagyhatjuk itt a töltést. Senki el nem távozik! Ha valaki szökni próbál... de nem, ne próbálja senki. Örök vannak felállítva!

Jaj, nyoszörög fel Csuri János, aki arccal a földre borulva fekszik, hogy a mellén nagy égő sebet hűsítse... aztán hirtelen elhallgat, mert a száján minden szónál ömlik a vér... Vajjon ki dobott meg?... Mindégy, gondolja... Elárultam őket!

Mindenki itt marad! — hallja a Danger szavát. Ó, a gazember!... Ki ez a Danger, hogy így parancsol nekik? Neki: Csuri Jánosnak?! De ekkor felemelt fejét újra leejti a sárba: háhó barátom! Hiszen te nem vagy Csuri János már!... A Csuri János szántott-votett a saját földjén az aranyló kenyérkálász boldog zöldre alá! De ki vagy te? Te vérző ember?

Ez az! — ez volt az a derék ember, aki először indult el parancsonra — mutatott Jánosra Danger — csak hogy megtaláltuk!

A parancsnok barátságosan szól: Keljen fel, jöj-jön velünk! Egy pohár bor mellett majd elmondja nekünk, hogy kicsoda? Felírjuk, hogy átadhassuk az újságoknak! A maga derék cselekedetét hád lássa és tudja mindenki!

Jánost iszonyu harag fogta el... Mit akarnak ezek tőle? Felemelte elnyűtt, sáros, könnyes arcát... a két ember tisztán, frissen állott előtte, mosolygó arccal... János ajkán egy véres: jaj! robbant ki...

Danger hátrább lépett, a parancsnok azonban megfogta János vállát: hogy hívják, barátom?

János fel akart állni, iszonyu kínnal erőlködött, hogy felállhasson, állni akart, mert így nem tud felelni... végre sikerült — állott... Engem? — hörögte, alig tudta a feltörő vért nyeltesni: engem?

— Magát!

— Senkinek!... aztán megegyeszer mondta igen tárdtan, szeliden: senkinek!

Neve csak van? — mosolygott a furcsa feleletlen a parancsnok.

Csak volt, az már elmúlt, az már nem én vagyok én már más vagyok! Valami keserű fölényesség bujkált a hangjában... most már egészen egyenesen állott.

— Jó, jól — csak mondja meg a nevé, meg akarjuk dicsérni az újságokban.

Azt már nem! — Sok vér jöhetett a szájába, mert nagyot nyelt — azt már aztán nem!

A parancsnok értelmelenül nézett rá. És mikor János szeméből kifordultak a könnyek, megsajnálta a síró embert, hirtelen elővette tárcáját és egy bankjegyet nyújtott feléje.

János felordított, mint akit rettenetes ütés ért és véres nyála kifröccsent ajkán.

Disznók ezek! egytől egyig mind disznók, káromkodott Danger. Korhász kell nekik, nem jutalom!

A parancsnok hidegen, élesen, gyanuván nézett a kis, véres emberre, aztán magához intett egy csendőrt és gyors, siető, lecsapó szóval parancsolta meg, hogy az öröket meg kell kettőztetni és alig tudta megállni, hogy bele ne vágjon János vigyorgó, fölényes arcába.

András, aki nem messze volt tőlük, mindent hallott, mindent látott, hirtelen vad, robajos kedvvel egy hatalmas darab követ emelt föl... föl a feje fölé és aztán levágta úgy, hogy a töltés megrengett, majd Dauger és a parancsnok otthagyták Jánost, odafutott hozzája: János!... lihegte... János!

János szomorú szemeiben üres, béna tétováság révedezett...

János! — kacagott most fel András — hangjában

minden gátat letörön az öröm áradása: János!... Testvérem!

János megingott, az áradás elkapta, szemeiben tűz gyuladt — olyan meleg támadt a szívében András

szavára...

— Szegény kis Jánosom! — Testvérem! — kacagta, sirta András és megölelte Jánost. És János megölelte Andrást...

A „gárból“

Irta: Somlay Károly

Az orvos az Uristen foltozóvargája levén, folyton reparálgatja az ember életét.

Egészen természetes tehát, hogy amikor a járás nagytudomány doktorának hivatalosan tudomására adták, hogy Beléndekfalván a múlt kánikulában egy héten belül hárman mentek el a Szentpálak mellé örök pihenőre: egyik reggel kiszállott a helyszínre, hogy lássa a tényeket.

Hátha epidémia grasszál Beléndekfalván... A községhezához hajtott. Hivatja a bírót.

Delet harangoztak, amikor egy bikatekintetű, dereshajszu, szűkszávu gazda állit be a tanácskozáshoz. Egyrészt ingben, pörögatyában, kifordított subában. Subában, mert ami jó a hideg ellen, azonmódulag hasznos az a kánikulai forróság ellen is.

— Doktor Fördög vagyok, a járásorvos. Szemlét tartok a faluban — mondja neki a doktor ur.

— Nem falu-e, hanem mezőváros — így a bíró ur.

— Legyen város. Hányan laknak hát a városban?

— Tudja a fészkes fekély. Nem vagyok én pap.

— Hallja, engem a fészkgabiró ur küldött ide.

— Mán en arról se tehetek.

Amint látszik, a tónus nem vala nagyon előkelő, de némi eszmecsere után a két hatósági közeg mégis megértette egymást, hogy az orvos ur szét akar nézni a faluban és a tanyákon, vagyis forspant kell. No, lóban, marhában hall! Istennek néncsen fogvatkösség. A községi istállóban zabol négy kanca, hát rud mellé kettőt.

A fiatalabbik kisbíró, a Pista kocsiha istrángol két vasderest, Fördög doktor ur pedig felkészülődik a szahnaülésre.

— Gyihá te, ördög bujjék belétek meg a gazdátkba — rittyeszi Pesta a szelőlőbe táltosokra, aztán megrátnván a gyepőt, ustórával közéjük zavar.

Fördög doktor urnak volna ugyan nemnemű észrevétele a Pesta szavaira, de lenyeli a mérgét. Lá, ez a fickó, hogy kitérfálja a vármegyét... No, az eszéhez kell érteni.

A szemle alkonyig tartott.

— Azonnal hozasson a városból egy hordónyi folyékony kárbolt és öntözzenek meg vele minden pöcögördöt. Megértette? — parancsolja az orvos ur.

— Nem vagyok én tán megháborodott, vaj mi?!

Még nem fordult ki az eszem a kerékgyágásból... Félszóbul is ériek én — mondja szubáját rángatva a bíró ur, aztán pélpára gyujtván, el haza, mert má' eddig megpuhultatott a paszull a téfeles levesben.

Az orvos tehát távozik.

Másnap reggel színe elé fittentyi bíró ur az Agyagos Antit, a vénebbik kisbíró:

— Bemén kéed a városba az egyfogatu szekerral. Vesz kéed egy hordónyi folyományos garbol. Ehen van a pénz. Kifizeti a garbol árát, aztán lökhecol haza. Így legyen.

— Így lesz, bíró uram. Puntumosan így lesz. Mire meglöbálják déli harangszóra a kötelet, itt leszek a garhóllal — hümmög az öreg és kenyeret, szalonnát, egy girizd foghagymát dugván a bakótarisznyába, aztán egyet keccint a nyelvél és Isten nevében fogathatba veszi a lovat, a Csallfát.

A városban a Pászternák Salamon nevű boltosnál a szokásos kocolódások után lebonyolítván az üzletet, előveszi geleből a bugyillárist, hüvelykjével kinyalazza belőle a bankát a pultra.

— Bent a tornácón talál kend néhány hordót. A szélső karholos, tegye a szekere — mondja Pászternák és mivel a bolt tele volt kundsáfttal, hamarosan markot üt Anti bácsival, hogy elkezeljen tőle.

Anti bácsi erre kímén a tornácra. Csakugyan ott fekszenek a hordók. De csak kettő. Melyik hát a szélső? Mindégvik.

Közepeselméjű embernek ilyenkor esőtörtököt mondana a praktikája. De tálimentomos ember nem tőri a cinegefogóját ilyen rusnya cókmokságon, hanem szélső lévén egyik is, a másik is: elvinné egyiket is, a másikat is. De mivel egy kis garbol miatt mégse teheti az ember kockára a falu becsületét: Agyagos Anti beeelepszik egy hordóval is.

Dehát az ilyen lélekben járó dolog után bizony megéhezik, kiváltképen megszomjazik az ember. Aztán a Csallfát is meg köll abrakolni. Mindenre futja a napi-dériumból. Gyerünk hát!

Eppen a szomszédban van a kocsi, a Bugárvó. Híntázza is a szellő az ivószoba ajtója felett esüngő gyaluforgácsot, a Szent Péter szakállát. Faraljunk be hát félóracsákára a Bugárvóba!

Agyagos Anti embere ugyan magának, de arról ő sem tehet, hogy a pokol országuja is jó szándékkal van kiköveze.

A Bugárvóban sem mandulatejet, sem citromist nem lehet kapni, csak bort. A bornál pedig néncsen célszerűbb gégebalzsam. Igaz, hogy néha el-elgyalazza az embert, de ilyen esetekben se a borban, hanem az em-

berben gyökerezik a hiba fundamentoma. Éslát nem nagy baj, ha a kadarka néhanapján belé is füstöl a koponyába: elég az, ha a ló józan.

Mindezen argumentomok alapján bé is szedelőzködött Agyagos Anti kisbíró. Kiféslett kedvének bimbója. Dallozgatott, táncolt. A tizedik félliternél forogott, mint a pereszlen.

A Napocska már árnyéket vetett, mikor eszébe kottyant a falu meg a gárból.

— Tyú, eh a gazdád, Csallfa! Azt hiszik otthon, hogy lefenekelettünk valahol — rémlett meg kobakjának sürfüsetét ködében a kötelességérzet és elindította a lovacskát Beléndekfalva felé.

Azt gondolta, hogy egy izromot alszik majd a szekérülésen. A fékszárat hát löcsre akasztván, mel-lére konyította fejét.

Othon türelmetlenül várták. Ámbár a bíró ur is számtalanszor megtapasztalta, hogy a faluból a városba lassu trappal egy óra alatt beér a kocsi; de visszafelé már három, néha hat óra is kevés. Vissza-felé ugyanis ecer -másszor defektet kap vagy a szekér, vagy a ló, vagy az ember.

Ehben hát meggyugodtak volna, ha a Bentám fel nem hábotja a kedélyeket.

Ez a bizonyos Bentám egy félhenmaradt aggle-legény. Asztalos. Néncsen egyebe az árnyékánál. Valahonnét messziről vetette ide az égi végzemény a faluba. Jökötészi ember, de néha megromlik az italban.

Most is im' a Likas iccából jön. Nyujtogatja a nyakát: hintázza magát aszerint, amint a borocska hol balra, hol jobbra rángatja. Ilyenkor aztán a fiatal fehérepekbe is belé-belékött, amíg valahol meg nem állik.

— Hogy az a létágu, csavaros dörgöl... Lassudjál Bentám... Fogjad bé a kásafujódat — morog reája a bíró ur a faluháza előtt és betuszkolja a kó-terba.

Itt aztán össze is esett, mint az öntözött kender-kéc. Elhevert a törekszálmán. A Jézus nevében hát maga kinyára hagyták.

Hát az Anti? Az Agyagos? Feljöttek már a esil-lagok, Szent Cecilia már javában hárfázott az üst-színi selymet lányú Holdban, mire hazaért. A Csallfát kifogta, a gárból pedig begurította Bentám mellé a kóterba, aztán lepihent.

Másnap kora reggel az volt első dolga, hogy csoport útven a gárbolba, dobszóval megpublikálta, hogy a népek győjjenek edénykével a községhezára, ahol is a gárból mindenki megkapja a maga porcióját.

A tisztelőndó káplány ur eközben elvégezvén a reggeli susogómisét, az emberek lassanként gyülekezni kezdenek a faluházához a gárból járó dukácia irányában.

Megérkezik a bíró ur. Olyan füstöt vetett a pélpája, mint a vasparipa kéménye.

— Aldja meg az Isten bíró ur, hogy ezt a kis hordócskát idegurították... Olyan fájn ital van benne, mintha száz ezzel volna edesítve — kacarász Bentám és minétre illegevén lábait, a bíró urat pofán csökolta.

— Földnek nyomorult férge, ebből a hordóból itál? No, akkor gárboldot ittál... Mérget ittál.

— Gőrbüljek meg, mint ujan a Hold, ha nem szesz van benne... Fájn szesz, ha gárból is a neve... Finom, mintha az angyalok főzték volna kisüstön.

— Fogadjon be az Úr örökébe, hát most kifog-tad. Mérget ittál.

— No, aztán azt nem... Vagy ha mérget ittam is, józú mérget ittam — röhög Bentám és megint a csap alá tenyerel.

A bíró urat ezzel sem tudta szilárd véleményében megingatni.

Talán örökkéig belészilárdul ez a vélemény, ha hirtelenében kocsi nem fordul be a faluháza udvarára és a szekérkasból ki nem ugrik Pászternák Salamon ur, a városi boltos.

— Baj van, bíró ur... A hordót tegnap csele-relte a kisbíró... A karholos helyeit egy konyakos hordót vitt el tőlem — hadonászik karjaival Salamon ur.

— Méghogy konyagos... Hátha csak rafanériá-bul hatakérezik az ur?... Hohyját konyagos izé?

— Durranjon ki a szemem gubója, ha hazadom... Hol az a hordó? Tüstént hebizonyítom, hogy konyak van benne.

Addig innét s addig tul, míg a bíró ur is elhitte, hogy a hordóban csakugyan konyag vagyton.

— Igencsak akkurátos szaga, ize van... Pokol a béled, Bentám, értesz az itál'or dologott a bíró ur, mérgeledvén, hogy ez a Pokolfélegyházán született boltos idejekorán észrevette a cserét.

Pedig hát a konyaggal is lehetett volna gárboloz-ni. Bár nem a gödröket, hanem inkább a gégeket. Csakis így használt volna meg igazán

TERE-FERE

A költő agyveleje. Kiazim beynek, török költőnek versét lerántották a kritikások. Erre ő elküldötte agyvelelének Röntgen-fotográfiáját a ledorongolóinak, hogy igazolja, mennyire tévedtek ők s mennyire teheséges költő ő.

A tudósok megállapították, hogy a költő agyveleje fejlett, sulya tekintélyes lehet, tekervényei gyönyörűen tagoltak, fejlettek. Ha az értelmi fölényt az agyvelő sulya és a tekervények tagoltsága jelenti, akkor Kiazim bey, a poéta valóban lángész.

Csak hogy ebben a tekintetben az élettan tudósai nem értenek egyet.

A hülyék agyveleje csakugyan könnyebb, mint az épeszüeké, de a nagy emberek agyveleje nem mindig mulja felül a rendes sulyt.

Cromwell, Byron, Cuvier agyveleje majdnem két kilót nyomott, viszont Napoleon agyveleje alig érte el a rendes sulyt, az 1400 grammot.

Ugy rémlik tehát, hogy az agyvelő sulya nem nagyon számít. Néhány tudós pedig egyenesen azt állítja, hogy az ember agyveleje viszonylagosan sokkal kevesebbet nyom, mint a majomé s a tengeri nyul agyveleje viszonylagosan sulyosabb, mint a lóé.

Szóval az értelmi kiválóság az agytekevnyek sokaságában nyilvánul meg? A Sorbonne egyik tanára a minap előadást tartott erről a kérdéstről s erre a következtetésre jutott:

— Az agytekevnyek sokasága tényleg bizonyos értelmi jelességre vall, de nem hallgathatom el tisztelt hallgatóm előtt azt a tényt, hogy a számár agyveleje nek van legtöbb tekervénye.

(Figyelmeztetés azoknak a költőknek, akik török kartársuk példáját akarják követni és kritikusaiknak be akarják küldeni agyvelejük sikerült fényképét!)

Különös vadászaland. Ez egy lengyel vadással történt meg, akit Helmut Stoltz-nak neveznek. Kronberg közelében vadászott s ott nem egy vadásztársra trafálta el a véletlenségből, hanem a tulajdon kutyája.

Ha a lengyel lapok nem közölnék szelvény-hosszában a mulatságos esetet, azt hinnék, hogy holmi ugratásról van szó. De a tudósítások részletes, pontos adatokkal szolgálnak.

Helmut Stoltz ur, aki Szent Hubertus buzgó hive, egy erdőbe ment vadászni s miután több óráig várakozott, a puskája elé jött egy gyönyörű őz. Rálőtt, de az őz nem halt meg, vérbe fagyva hörgött. Erre a vadász odaszaladt, hogy késével adja meg neki a kegyelemdíjást.

Közben puskáját a földön hagyta. Amíg Stoltz az áldozatával foglalataskodott, a kopója, amelyik elkísérte őt a vadászatra, játszani kezdett a puskával, megrántotta a ravaszt s a golyó megsebesítette a vadászt, a leghusosabb részén.

Az érdekes az, hogy a kutya, mikor meghallotta a lövést állta a vadat — amint vadásznnyelven mondják — majd rohanni kezdett, hogy gazdájának odahozza. Roppant elsodálkozott, mikor észrevette, hogy a vad maga a gazdája s nem érte, mért henterez a földön, mért iajgat és káromkodik.

A boldogság lánc. Bizonyára sokan bosszankodnak ama levelek miatt, melyeket egyes amerikaiak küldözgetnek a szórórsza minden irányában, azzal a nyílt kéressel, hogy a címzetek másolják le kilenc példányban s küldjék el kilenc barátjuknak, különben rövidesen valami halálos szerencsétlenség éri őket.

Egy angol újságíró is kapott több egy ilyen levelet, Amerikából, Wood úrtól. Ő is arra kérte, hogy másolja le a levelet kilenc példányban s küldje el kilenc barátjának. A levélben egyenként harminchat ember van már felsorolva, akik a »boldogság láncát alkotják».

— Ha csak ezt az egyetlen levelet kaptam volna — írja az újságíró — talán lettem volna olyan türelmes és ostoba, hogy előkeresek kilenc borítékot, lekopogatom a levelet kilenc példányban s elküldöm kilenc barátomnak. De ugyanezen a napon Amerikából és Angliából négy hasonló levelet kaptam, vagyis harminchatszort kellett volna lekopogtatnom a híres, jámbor imát s harminchat borítékra kellett volna hártyát ragasztanom. Az sok időbe, költségre került volna. Emellett inkább elmélni kezdtem. A négy levél mindegyikében harminchat ember volt megnevezve, akik már kaptak hasonló értesítést. Ez a harminchat ember, mindegyik elküldött már kilenc levelet, a többiek szintén. A logaritmus tábla segítségével kiszámítottam, hogy eddig két duodecilio levél ment el: 222.000.000.000.000.000.000.000. stb.

Ha a földön ma élő emberiség számát csak egymilliórd és százötvenezer lélekre tesszük, akkor bolygónk minden lakójának egy septilio levelet kell írnia. Minden levél megírására számítsunk tíz percet s így ráövünk arra, hogy ez a foglalatosság körülbelül huszötmillió évet venne igénybe. Föltéve, hogy egy-egy levél csak tíz grammot nyom, az összes levelek sulya 70 septilio kilogrammra tehető. Amennyiben a borítékok hossza tizenöt centiméter, egymás mellé rakogatva harminc oktillio kilométer hosszú vonalat alkotnának, vagyis néhány sextillioval nagyobb távolságot, mint a Földnek a Naptól való távolsága. Közben azon-

ban a szerencsétlen bolygónk már régóta összeomlott volna a papír sulya alatt.

Török nők szépségversenye. Miután a női szépségversenyek állandóan divatban vannak s a kitüntetésre vágyakozók száma állandóan növekedik, bármennyire is dörög az erényesöszök hangja, be kell jelentenünk olvasóinknak, hogy azoknak, akik a pálmára vágyakoznak, új vetélytársuk támadt a fölszabadtott, modern török nők személyében.

A muzulmán hatóságok, hogy szentesítsék a török nő emancipációját, elhatározták, hogy a török nők ezután kor és társadalomkülönbség nélkül résztvehetnek

a szépségversenyeken.

Kemal pasa, mivel eltörölte a fátvót, a papucsot, a buggyas nadrágot, miután elfogadtatta alattivalóival a nyugati ruhákat, a török nőket szépségversenyre küldi. Csak hogy van egy kis bökkenő.

Mindenki tudja, hogy az Amerikából ideszármazott szépségdívat azt kívánja, hogy a nő legyen olyan, mint a nemes penge, vagyis hosszú és lapos. Viszont a keleti szépségérzék azt követeli, hogy a nő legyen kicsike és kövérkés. (Mahomed is így képzelte el a mennyország hurliját.)

Hogy vegyenek tehát részt a feketeszemű, de meglehetősen jól táplált török nők ezen az újdonsült versenyen?

Kemal pasa azt tanácsolja a nőknek, hogy sokat mozogjanak s ne egyenek édességeket. Így két-három nemedéken belül a török nők is hosszúak és laposak lesznek. Ha ugyan addig a dívat nem változik.

KOZMETIKA

Rovatvezető: Dr. Vécsei Jenő

A láb

A lábszárakról kozmetikai szempontból ugyanaz áll, mint amit a kezekről írtunk. Szabályos természetű egyéneknek a lábszárak hosszúságának, formájának és terjedelmének a test többi részeivel arányban kell állniuk. A szép formájú lábszárnál a comb fölül testes és mindjobban keskenyül a térd felé. Maga a térd a nőknél kerek, sima bőrű legyen és semmiféle kiemelkedést ne mutasson. A szép lábikra mérsékelt gömbölyödve lefelé keskenyül, hogy a lábszár csuklóban elérje ennek a keskenyedésnek a legnagyobb fokát.

Hogy a lábszár formája oly gyakran tér el a kozmetika e követelményeitől, annak az az oka, hogy az anyák türelmetlenségükben alig várják, hogy a gyermekeiket jární láthassák. Pedig ha a lábszárak a test terhet elviselni kénytelenek mielőtt megerősödtek volna, növéskükben elkorcsosulnak és mindenféle formátlanságba csapnak át: A sovány lábszár elcsúfítja a nők természetét már azért is, mert természetellenes. Egészséges nőknél, akik józanul folytatott testgyakorlatot üznek, akik sokat járnak, tornáznak, táncolnak, vajmi ritkán láthatni rosszul kifejllett lábszárakat.

Kozmetikai szempontból nemcsak a kéznek, de a lábnak az ápolására is igen nagy gondot kell fordítani. Hogy a szép lábnak milyennek kell lenni, azt Brücke szerint legjobban a klasszikus görög és római korból fennmaradt női szobrokban lehet tanulmányozni. Már az ókori Egyiptom és Perzsa népeinek a női szépség egyik igen fontos kellékének tartották a láb szépségét. Épen ezért bronzból, ezüstből és aranyból való karikákkal ékesítették is azokat. Írott emlékek vannak arról, hogy Kleopatra egyebek között csodálatosan szép és tökéletes alkotású lábairól is híres volt. Rodape pedig egyenesen lába szépségének köszönhetette, hogy Egyiptom trónjára került. A láb azonban, hogy széppé váljon és szép maradjon, gondos ápolást is igényel, — talán még gondosabbat és főképp jóval kozmetikáltabbat, mint a kéz.

A láb kozmetikai szempontból akkor szép, ha keskeny, kecsesen boltozott és nem nagyon hosszú. A lábujjak akkor szépek, ha hosszúak és keskenyek. A sarok ne legyen nagyon hátra kinyúló. A rövid, széles lábat nem tartják szépnek. Az angol nőkről az a nézet van elterjedve, hogy igen nagy lábuk van, holott ez tévedés, amely onnan származik, hogy mint a sport változatos nemének nagy hívei, erős és vastagtalpu cipőt hordanak, amely a lábat a valójánál nagyobbak mutatja. Egyébként is úgy áll a dolog, hogy a lábnak szép, vagy kevésbé szép voltát, nemcsak annak a nagysága, vagy kicsisége, hanem a formája határozza meg. Ezt a formát pedig gyakran tönkre teszi a láb legnagyobb ellensége, a divatos cipő. Hibája a lábnak még az is, ha lapos, ami ellentétbe a boltozatosságának. A cipőnek sohasem volna szabad a divathoz, hanem csupán a láb alakjához alkalmazkodni. A cipő okozza, hogy bonctanihoz kifogástalan lábat ma már alig találunk. A kicsi és szűk cipő az oka annak, hogy a lábujjak ferdék és el vannak nyomorodva. Sokan vannak, akik semmiféle áldozattól nem riadnak vissza, csak hogy a lábukat a valóságban valamivel kisebbnek tüntessék fel. A láb alakjának és ez anatómiai kényelmi követelményeknek leginkább megfelel az amerikai cipő. Nagyon el van terjedve a hegyes cipő hordása is, pedig már első tekintetre látható, hogy ennek a formája más, mint a lábnak a természetes alakja. Legszebb és a gyakorlati szempontból is a legjobb a fűzőcipő. A félcipő, bár nagyon divatos, már nem mondható ilyen jónak, mert benne a láb kevésbé áll szilárdan.

A láb kultusza és kozmetikája a civilizált népeknél, ha összehasonlítjuk a test többi részeire kiterjedő helyes és céltudatos kezeléssel, még eléggé kezdetleges és elhanyagolt állapotban van. A láthatatlan, mindig cipőbe, harisnyába bujtatott lábat a nők olyasvalaminek tekintik, aminek nem kell absolut kifogástalan alaknak lenni, tehát nem is érdemes vele komolyan foglalkozni. Elegendőknek tartják, ha szűk cipőbe nyomorítva kicsinek és formásnak látszik, — holott a szép

és semmiképen el nem torzított láb ép oly szépségét jelenti a nőnek, mint a szép kéz, hiszen láthatjuk ezt manapság a klasszikus táncoknál, melyeket a színpadon meztelen lábakkal lejtene, amikor minden laikus is igaz élvezettel gyönyörködhet, a vékony bokájá, minden elferdüléstől ment kecses nő lábán.

Azoknál a népeknél, amelyeknél a láb hiuságának a hőbortja nem fejlődött ki a végtelékig, sokkal egészségesebb és normálisabb nő lábakat találunk, mint ahol e tekintetben mértéket nem ismernek. Ebben a hibában épen a külsejükben civilizáltabb népek, — a franciák szenvednek leginkább.

Az értelmes nő, aki szépségére kellő figyelmet fordít, nagy gondot fordít a lábaira is. Naponta mossa, keféli, simítja, már csak azért is, mert a láb elhanyagolása nemcsak visszataszító kellemetlenségeket, hanem igen fájdalmas bajokat is eredményeznek.

ÜZENETEK:

Kamilla, Valkanj. Tessék az alkoholos borogatást folytatni, használhat helyette kölnivizet is. Ha a zsirosság nem mulik, este lefekvés előtt törölje meg tiszta benzines vattával vagy ruhácskával. A mosakodáshoz hideg vizet használjon, amelybe egy kevés boraxot tethet. Megkísérheti a kénes szappant, de ha esetleg utána gyulladás lépne fel, haladéktalanul hagyja abba, mert nem minden arc tűri. A táplálkozásnál a fősulyt a gyümölcs és növényi eledelre helyezze. Meleg étellettől és italtól tartózkodjék. Főleg szeszitaloktól. A hirtelen hőmérsék változásokat kerülje. Mindaz, ami vértörlést okoz, a baját is sulyosítja. Lehetőleg kerülje az izgalmakat.

H.....S., Osijek. Vizzel, szappannal ne mossa, napjában többször törölgesse szárazon, azután használjon rá egy kis kölnivizet és puderozza be.

K...I...n, Szombor. A beküldött hajszálak vizsgálatából kiderült, hogy töredezésüket részleges szárazság okozza. Egyedüli gyógymódja a gyakori belajozásból áll. Esetleg olaj helyett használhat jómínű sűgű brillantint is.

H.....te, Pancsevo. Több mint valószínű, hogy víz okozza. A mosdóviznek sohasem szabad keménynek lenni, mert az ártalmára van a teintnek. Az a kemény víz, amelyben sok az alkália vagy mérsz. A kutviz csaknem mindig kemény. Az arc bőre rögtön megérzi, ha a víz kemény. Felforralással vagy borax hozzáadásával lehet puhává tenni, amelyhez önthet még egy kis gycerint is, mégpedig egy literhez mintegy három evőkanálnyit. Mosakodáshoz langyos és tulszoros szappant használjon.

Z. J., Stara-Kanjiža, H. J., Pančevo, S. B. Osijek, B. K., Darda. A hormon-krémét címükre elküldtem.

17 éves leány: Az Eufosil Parafin kezeléssel feltétlenül célt érhet. Amennyiben közelebbi címét megadja, készséggel szolgálak bővebb felvilágosítással.

M. Belia Alibudr. Az arcgőzölés igen jó hatású ritesszerek, pörseések, pattanások ellen. Hatása abból áll, hogy kitágítja a véreket, a minek folytán a rendszerül nagyobb mértékben áramlik a vér, fokozza a verejtékkelválást, megkönnyíti a bőrbőn lerakódott pornak és baktériumnak eltávolítását. Célszerűen alkalmazva felüdíti, felfrissíti a bőrt és meggátolja az idő előtt való ráncoknak és redőknek a keletkezését. Hátránya csupán az lehet, hogy utána állandóan nyitva maradhatnak a pórusok. Ha 2-3 nap múlva össze nem húzódnak, úgy az arc gőzölésről le kell mondania.

B. M. Sombor. Fájdalom, semmi olyan szerrel nem rendelkezünk, amely a kérdéses kozmetikai hibát eltüntethetne. Amint írta, az egyik oka a lesavanyodás. Igyekezzen előbbi testsúlyát visszaszerelni, vagy talán még kissé jobban meghízni. A másik előidéző ok ugyis el fog mulni, vagy talán már megis szűnt. Azonkívül hordjon állandóan erősen testhez álló melltartót. 16 éves Senta. Az arcát naponta olyan meleg vízzel mossa, amint csak kibír, használjon kéntel, vagy salicylszappant. Arcát gőzölje ki és ha a bőr fellazult, a mitesszereket ki kell nyomnia. A másik bajra vonatkozólag csak akkor tudnék tanácsot adni, ha láthatnám.

Keresztsoros rejtvény

(Copyright by Bokor Lajos — Bácsmegeyi Napló)

	1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	11	12	
13		14						15		16				17
18	19							20						21
22						23	24						25	
26					27			28		29		30		
31					32			33		34			35	
36													37	
					38					39				
	40			41								41/a	42	
43				44	45	46		47		48		49	50	
52	53	54												55
56					57					58				59
60					61					62			63	
64					65					66			67	68
69				70		71				72	73		74	
				75						76				
										78				
	77													

Függőleges sorok:

2. A francia forradalom idején kibocsátott állami utalvány
3. Elemi veszedelem
4. Férfinév
5. Vagyok idegen szóval
6. Fráter-nóta
8. Korunk legnagyobb drámaírója, a »huszadik század Molière-je«
9. Budapesti pénzintézet nevének kezdőbetűi
10. Veszprémi község
11. Helyhatározó
12. A 17. században élt híres francia nő családneve
13. Finom, izletes — idegen szóval
15. Tengerentúli állam
17. Ezt az ovodai kis emberkék is megtanulják
19. Az orosz szovjetállam első elnöke
21. Sárga — franciául
24. A műzesi istenkinyilatkoztatás hegye
27. Német rangkülönböztető szócska
28. Szentként tisztelték az egyiptomiak ezt a madarat
29. Helyhatározó
32. Radirgummi
34. Három egyforma mássalhangzó
37. Könnyű angol kocsi
41. Jelző
42. Híres amerikai novellairó
43. Görögországi folyó, amely a monda szerint az Alvilágot folyja körül
45. A fűtőnivalóval teszi az ember
46. Dalmáciai város
47. Nem teher, akármennyi legyen belőle, sőt...
48. Ige
49. Az egykori magyar függetlenségi párt egyik, sokat szerepelt képviselő tagja
50. Az erő fizikai egysége
51. Tízszrével van — a faiskolában
53. Gabonamagvak fehérjéje
54. Az utas teszt
55. Vérrokon
65. Latin praepositio
66. Fohász
67. Tűzvédelmi egység
70. Címzés rövidítése
71. Kikötő
73. Fának van
74. A Duna egyik mellékfolyója

Vízszintes sorok:

1. Német város az Odera felső szakaszánál
7. Hiteles szinonimája
14. A szélről mondjuk
16. Nem amoda
18. Ilyen a nőtorius bűnöző
20. A bolgár képviselőház neve
22. Idegen pénz

23. Meglepődést kifejező szócska
25. Kocsi angolul
26. Lengő mozgást végez
27. Tréfás fenyegetőzés
28. Beszédrész
30. Női név
31. Fajdalom
32. Gárdonyi-darab
33. A távbeszélő feltalálója
35. Az 57. vízszintes sor második szótagja és kezdőbetűje
36. Decezur Gyula híres festménye
38. A néptörzs
39. Szók latinul
40. Kis ház
- 41/a. Három egyforma mássalhangzó
44. Csúzt, kőszvényt gyógyítanak vele
48. Elektrotechnikai műszó
52. Ibsen egyik drámája
56. Vallás
57. Írószer
58. Esztergom német neve
59. A fordítottja német igeekötő
60. A fenékgig üritett pohár
61. Kártyafigura
62. Magyar költő
63. Amikor a gyomor üres
64. Fém
66. Gyakori névvégződés
68. Arne Borg öccsének keresztnéve. Szintén uszó
69. Egyházi zene
72. A zsírálást a váltón így is mondjuk
75. Megvet, lebecsül
76. Úgnök — idegen szóval
77. Turista »szakkifejezés«, annyit tesz, mint: eltéved
78. Német zeneköltő. Előtte keresztnévének kezdőbetűje

Uj regény! Uj regény!

Quasimodo

Ivánov meg a szeretője

Fenyves Ferenc előszavával,

mely BRAUN HENRIK halálának

tizedik évfordulójára jelent meg

Ara 40 dinár

Megrendelhető a Bácsmegeyi Napló
könyvosztályánál

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Vörös, Segedinski put, Törörországban nem igen lehet munkát találni. A másik ügyben forduljon Beogradba a francia követséghez.

Beogradl érdek'638. A szibolicali gyermekmenhely — bár hatásköre Beogradra nem terjed ki, — minden valószínűség szerint felveszi a gyermeket.

Alsós szabály. Az elnézésből senki jogot nem formálhat. Mindent, amit bemondanak, meg lehet kontrázni.

Ostl. A kért határozat azt jelenti, hogy önként belépő külföldi katonákat nem vesznek fel. Sorozat ugyan a békeszerződés értelmében nem szabad, csak toborozni.

»Berlin«. A pápa fenhatósága alá tartozó terület a Vatikánból, a Laternából, a Szent Péter és Szent János bazilikából, a Szent Pál templomból és Santa Maria Maggiore templomból, tehát a keresztény világ legfontosabb templomaihoz fog állni, azonkívül a Santo Offici és a német Campo Santo templom is több más templommal együtt a pápa suverénitása alá kerül. A pápai államhoz fog tartozni még a Szent Péter-tér és a Piazza Rusticana is.

K. K. India. A végrendelet érvényes akkor is, ha a végrendelet sajátkezűleg írja, de nem olvassa fel tanúk előtt, hanem kijelenti, hogy ez az ő végző akarata és a tanúk aláírják. 2. Az örökösök apa gyermekeit egyforma mértékben köteles a vagyonban részesíteni, hacsak ki nem tagadja egyiket vagy másikat, amire azonban szintén jogos okának kell lennie. Ahhoz azonban joga van, hogy egyes hagyaték tárgyakat csak egyik gyermekének hagyjon, de ugyanannyi értéket köteles a másiknak is hagyni. 3. Amennyiben a végrendelet szabad akaratának megnyilvánításában korlátozva volt és öt befolyásoltak, a végrendeletet meg lehet támadni. A végrendelet megtámadható azon a címen is, hogyha az egyik örökségre jogosult a hagyatékban 75 százalékot, a másik pedig csak 25 százalékot kap. 4. A végrendelet az örökösödésre jogosultak bármelyike megtámadhatja. Minthogy Horvátország területén az osztrák örökösödési jog van ezidőszent érvényben, a mely a köteles részt elismeri, helye van a végrendelet megtámadásának.

»Hü olvasó«. Vel-Beckerek. Miss Európa — Simon Böske — izr. vallásu.

K. S.-né. Novisad. Forduljon a beogradi követséghez, ahol megkaphatja a tartózkodási engedélyt.

F. M., Novi-Vrbas, Magyarországon legfelsőbb fokon a Kuria illetékes.

»Világutazó«. Vállalkozását nincs módunkban támogatni s a magunk részéről inkább azt tanácsoljuk, hogy mondjon le terve kivételéről.

V. G., Szubotica. Fenti üzenet önnök is szól.

Olga, Osijek, Jugoszlávia és Magyarország között nincs eltörölve a vizum.

»Egy fagyos olvasó«. Fagyás ellen legjobb estként a következő procedúra: A fagyott tagokat felváltva (percenként) forró-hideg vízbe mártani, kb. 1/4 óra keresztül. Utána megszáritani és a következő kenőccsel bekenni:

Rp. Amon. sulfio. ichtyolic.
Balsam. peruv. aa 20.00.
Camphor. trit. 10.00.
Vaselin. flav. ad. 100.00.

Legjobb a szőrmével bélelt keztyűk, hüvelykujj külön, a többi közösen.

E. A., Veliki-Beckerek. Amerikába már nincs semmiféle ingyenes kintazás. Sziveskedjék kivándorlási ügyben az Iseljenicki Komesariathoz, Zagrebbe, fordulni.

M. J., B.-Petrovošće. Férjének 1923. évi október 1-től 1924. évi május 1-ig írói fizetőkülönbözete önt illeti meg, tekintet nélkül arra, hogy nyugdíja folyósítva van-e vagy sem. A pénzügyminiszter f. évi január 2-án kelt D. R. Br. 1300. számú rendelete alapján már január 17-éig kellett volna benyújtani erre való igénylőst közvetlenül a legközelebbi pénzügyigazgatóságához, de azért most sem készt el vele. Ezidőszent a fizetőkülönbözete csak az első fele — az annakidején folyósított havi 300—300 dinár előlegek levonása után — kerül kiifizetésre. Tessék a bejelentővet azonnal pontosan kitölteni, aláírni, az illető iskolai igazgatóval hitelesíteni, három tisztviselővel tanúsítani és annál az adóhivatalnál benyújtani, amelynél férje fizetését kapta. A bejelentő ivhez csatolni kell férjének az új államalakulás után történt ki nevezésének másolatát, az új fizetési fokozatba való beosztás másolatát, házassági kivonatát és férjének halálzási anyakönyvi kivonatát.

»Aeros, Subotica. A repülőgép működési elve az, hogy ha ferde lapot vontatunk, a reá ható légerő (légel'enállás) növekszik s ennek egyik komponense a repülőgépet emelve tartja. A vontatásra légesávart szolgál, amely a levegőbe csavarszerűen befürödve, maga után húzza a repülőgép szárnyait és törzsét.

Gabonáarak. 1912 márciusban a buza ára 21,80—22,70 K. a tengeri ára 17—18 K. 1913 márciusban a buza ára 20—21,40 K. a tengeri ára 12—14 K. 1914 márciusban a buza ára 23—24 K. a tengeri ára 12,50—13 korona.

B. J., Horgoš. Amennyiben egyik tulajdonos nem egyezett bele az ingatlan eladásába, a vétel nem tekinthető megtörténtnek, mert az ingatlanra vonatkozó minden jogügylet csak az irásba foglalt és aláírt szerződéssel válik periektté, tehát a tulajdonos társának joga van megtagadni a hozzájárulást az eladáshoz. Azonban a törvény arra is védelmet ad, hogy ne lehessen egy tulajdonostársnak a többit kizsarolni. Erre a mód az, hogy ha a többi tulajdonostárs kéri a jogközösség megszüntetését.

C. J. N. Crnja. A Viši Invalidski Sud ítélete ellen nincs felebezésnek helye.

E. P. Sombor. A tőzsdebíróági ítélet ugyanugy végrehajtható, mint az egyéb ítélet, azonban hogyha az adósnak nincs semmije, akkor nem lehet rajta behajtani. Ha az adósnak üzlete volt és üzletét átadta, az utód felel elődjének üzleti természetű tartozásaiért, hacsak nem igazolja azt, hogy a hitelezőket felhívta jelentkezésre és azok a jelentkezést elmulasztották.

B. J. Mol. Ahhoz, hogy a rádióban szerepeljen, nem kell az artistaegyesület tagjának lenni, azonban orfeumban csak mint artistaegyesületi tag léphet fel. Ha a rádióban akar szerepelni, forduljon a beogradi rádió vezetőjéhez.

P. J. Sečan. Azért, hogy az alkalmazottja többször kocsmázás miatt hiányzott, nem volt szabad levonni a hiányzó napokra járó bért, ugyszintén azért a tíz napért sem, amelyet betegségben töltött, habár a betegség abból származott, hogy megverték. Ezek az okok alkalmasak lettek volna a felmondásra vagy az azonnali elbocsátásra, nem pedig a fizetés megcsökkentésére. Ellenben az alkalmazott rögtön hatálylával elhagyhatja az állását, ha a főnök egyoldalúan redukálja az alkalmazott fizetését, vagyis nem fizeti ki a szerződés szerinti járandóságot. Ön csak a felmondáshoz való jogát gyakorolhatta volna, de a felmondás ideje alatt az alkalmazott teljes fizetésben tartozott részesíteni. A munkásbiztosító- és balesetjárulékokból csak a fele összeg terhelte az alkalmazottat és így az is helytelen volt, ha tőle az egész összeget levonta. Amennyiben a felmondási idő mindkét részre nézve 14 napon volt meghatározva, akkor jogtalan, hogy hat heti felmondási időt állapítottak meg, habár hosszú ideig olyan feljogosítást uralkodott a joggyakorlatban, amely nem engedte meg a fontosabb teendőkkel megbízott segéd felmondási idejének túlságos redukcióját abból az emberséges felfogásból indulva ki, hogy az alkalmazott mindig a gazdaságilag gyengébb fél, aki a törvénytől eltérő kedvezőtlenebb szerződési feltételeket a kényszer hatása alatt fogadta el. A működési bizonyítvány kiadását nem tagadhatja meg, mert e miatt is büntetés és kárterítésnek teheti ki magát. A bizonyítványba nem lehet beírni az ön elégedetlenségének a körülményeit, hanem egyszerűen bevezetni a működési idő kezdetét és végét, az élvezeti járandóságok megemlékezésével és annak feltüntetésével, hogy az alkalmazott milyen teendők elvégzésére volt szerződötve. — Az Inspekcia Rada a régi magyar iparfelügyelőség helyébe szervezett hatóság. Hatásköre arra terjed ki többek között és az őt érdeklő viszonylatban, hogy a munkásvédelmi törvények betartására felügyeljen és hogy a törvények be nem tartása esetén büntetéseket is szabjon ki. Az Inspekcia Rada határozata ellen három napon belül panasznak van helye a szociálpolitikai minisztériumhoz. — A munkásvédelmi törvény szerint azokban az üzemekben, amelyek nem foglalkoztatnak tízenöttnél több munkást, a munkaidő a munka minőségéhez képest 8-10 óra naponta. Egy vidéki fűszerüzletben (a záróra megállapítása előtti időben) 10 órai napi munkaidőt lehet számítani. A túlórákért, a túlórák és a rendes munkaidő arányában számítva, tényleg 50 százalék többlet jár a munkásnak. Valószínűleg azonban, hogy ilyen túlórák díjazását a bíróság visszamenőleg is hosszabb időre megítélje. — bár erre nézve a törvény nem tartalmaz intézkedést. — Az alkalmazott a munkaviszonyból folyó követelését az elsőfokú iparhatóság — városokban a rendőrség, községekben a szolgabíró — előtt érvényesítheti. Az a fél, aki az elsőfokú iparhatóság határozatával nincs megelégedve, követelheti, hogy az ügyet az illetékes járásbíróhoz tegyék át, amely előtt aztán az eljárást úgy folytatják le, mint bármely más polgári perben.

Ecsüld meg a **Vaidaságot**. E rovat számára több közlemény érkezett, amelyek mind sorra fognak kerülni. Ez utal is felhívjuk olvasóinkat, hogy községtől küldjenek be ismertető cikkeket.

ROSSZ IDŐ

van ma és annak, aki jól akar járni, minden tekintetben takarékosnak kell lenni, különösen szükségleti cikkek beszerzésénél, amelyeknek legolcsóbb beszerzési forrása a **STERMECKE** nagykereskedés, különösen az, akinek hivatása végzésében pontosságra van szüksége, van szüksége jóljáró **zsebórára, ébresztőóra és falóra**. Köztudomású dolog, hogy jó és pontos órát nagyon olcsón vehet az

R. STERMECKE nagykereskedésében
Celle, 27. szám (Szlóvenia)

Nehogy az órát elveszesse, láncra is van szüksége, a szép fiatal leányok vagy menyecskéknek filóutógépek is győri is kell. Mindezt felülhárít a sok ezer képpel ellátott nagy képes katalógusokban, amelyet bárkinek ingyen küldünk. Az órákért 3 éves garanciát vállalunk. A meg nem felelő vagy kicseréljük vagy a pénzt visszadjuk.

MIN. ENGEDÉLYEZETT

SOFŐRSZAKISKOLA
J. PEŠENJANSKI, NOVISAD,
MADJARSKA ULICA 53

Autójavítóműhely
Akkumulátorok és javítás

REJTVÉNYEK

SÉG
SÉG

IUS PILÁTUS

KERESZTSOROS REJTVÉNY

Mult vasárnapi számunkban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes sorok: 1. Tíz hét, 7. Canada, 13. Zsil, 14. Mab, 16. Geza, 18. Aszív, 20. Boris, 21. Markó, 23. Szinai, 25. Dal, 26. Izland, 27. Sokat szekér sem bír, 28. Ab, 29. Tat, 30. Nit, 31. Eta, 32. Eo, 34. Harag, 37. Romola, 40. Utasít, 44. Deresedő, 45. Barzilai, 46. Frajla, 48. Nadrág, 50. Ringó, 54. Ér, 56. Ili, 58. Ggy, 59. Ósi, 61. Ba, 62. Liezen-Mayer Sándor, 65. Egmont, 66. Zer, 67. Igyunk, 68. Kiált, 69. Diner, 70. Ternó, 71. Idéz, 73. Tek, 74. Nana, 75. Klasse, 76. Pincsi.

Függőleges sorok: 2. Iszik, 3. Zsinat, 4. Hivatalos jelentés, 5. Él, 6. Harakiri, 8. Ag, 9. Nemzetgazdaságtan, 10. Az alma, 11. Darab, 12. Passau, 14. Modena, 15. Biléta, 17. Bodrog, 19. Szob, 22. Knie, 24. Ist, 26. Ise, 33. Forró, 34. Hadar, 35. Cuanó, 36. Világ, 37. Ref, 38. Mea, 39. Lel, 41. Tra, 42. Sir, 43. Tag, 47. Ingyens, 49. Teleki, 51. Igazit, 52. Gyerek, 53. Markos, 55. Rigi, 56. Izolda, 57. Int, 59. Ósi, 60. Inyenc, 61. Bonn, 63. Emál, 64. Duras, 74. Ni, 7. Zs.

Mult heti számunkban közölt keresztsoros rejtvényt megfejtették 81-en. A kézifésűsi hírlaptartót sorsolás útján **Fabián Margit** Subotica, Jugovića 12. nyerte meg, akit arra kérünk, hogy 5 dinárt szíveskedjen beküldeni portóra.

LEGHÜTÉS - JÉGGYÁRTÁS
minden szakértelm és vegyszer nélkül

BROWN-BOVERI HÜTŐ-AUTOMATÁVAL
szab. HÜTŐ-AUTOMATÁVAL

Egyszerű Nincs kezelés! Veszélytelen! Nincs utántöltés!

ÜZEMBEN MEGTEKINTHETŐK:
Korhec Gyula, hentesüzem, Gerber Sördepot, Sombor
Subotica, Közkórház, Osijek
Nagy Sándor, jéggyár, Bretträger Jakob, hentes
Czindei Lajos, jéggyár, Bačka-Topola, Prigr. Sv. Ivan
Bajmok, Novi-Sad
Dornstädter Jakob, cukrász

A hűtőautomata mellett elsőrangú ammóniakompresszorokkal szolgálhatunk!

GELLÉRT IGNÁCZ ÉS TÁRSA R. T.
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 41. — Telefon: Aut. 212-91
WIEN — BRÜNN

2 ÉVI HITEL
Mindenemű egyes és univerzális
asztalos- és bogrnárgépek
beépített motorral vagy anélkül
kerethűrészek

Welker-Werke J. Wachstein
Wien X/4 Laxenburgerstr. 12

Alkalmi vétel: használt, jó karban levő kombi, egyengető, csapoló, maró és va. tagsági gyula, marógép furógéppel és körhűrésszel kombinálva.

ELŐNYOMDÁT
legmodernebb stílus rajzokkal és
kellékekkel legelőszobában szállít

LEOPOLD SAMJEL, SENTA
modern előnyomdaberendezési gyára

Relief-festéshez való festékek, porok és
kellékek kaphatók

Azonnali belépésre
keresünk ügyea, fiatal

bognárokat
akko dmunkára
FABRIKA VAGONA KRUSÉVAC
(SZERBIA) 1687

Ajourozó, szállhuzó, endlízó, gomblyukazó, félautomatikus Adlerhimző, zsákstoppoló, szijgyártó, tamburirozó és minden egyéb különleges

ipari varrógépet
teljes gyári beüzemelésre villanyüzemre is és azonnal javított hamilt állapotban, jóállással legelőszobában szállít

DEUTSCH LIPÓT külföldi gép műsz. erőszűzven
Budapest, Dohány-u. 1. 1347 Árajánlat díjtalan!

Euphosis Paraffin Therapia

Ciril i Metod trg 5. Dr. Vécsei Jenő orvos
lakásán. Telefon: 539

A legújabb és eredményeiben felülmulthatatlan gyógymód **reuma, köszvény, ischias, lumbago, és neuralgikus fájdalmak esetében**. Legbiztosabb sikerű paraffinos pakolásos **fogyasztás** az egész testre, vagy annak egyes **részreire** berlini módszer szerint.

Számos köszönlirat. Vidéki betegek részére **lakás és ellátás**. Kívánatra prospektust, vagy szöbéli felvilágosítást ad: 6851

Dr. Vécsei Jenő, orvos

Kézműaraszakmabeli, esetleg férfi konfekciós **ügyes segédet**
horvát, német, magyar nyelvismérettel **keresek** március 1-i belépésre. — Ajánlatok bizonyítványmá-solatokká és fényképpel

VILIM VOGEL, OSIJEK
címe küldendők. — Állandó állás

Olesón

kartellen kívül

szerezze be szükségletét
Lederer Dezső cégnél
Somborban

Mai árak:
16% superfosfat 50 kg. zsákokban 102.—
18% " " 50 " " 116.—
15% mésznitrogen vashordókban 255.—
100 kg.-ként a vevő vasuti átlomására szállítva
legalább fél vagon rendelésnél.

Benzin garantált könnyü minőségű 9:80
Petroleum garantált legjobb minőségű 6:80
Lucerna heremag 21.—
Kálisó, mészópor, chilasalétrom napi áron

REUMA
Köszönőlevél
Dr. I. Rahlejev urnak
Beograd
Sarajevska 70

Két nappal ezelőtt kaptam meg az Ön **Rádió Balsamika** orvosságát, melyet azonnal elkezdtem használni. Azonnal észrevettem, hogy az orvosság kitűnő, mert napról-napra egészségesebb lettem. Ezért kérem, hogy szíveskedjék **cimemre 3 üveg Rádió Balsamika** küldeni, mert az orvosság mindig jobban és jobban használ. Már nem reméltem, hogy régi egészségemet valaha is visszanyerem, azonban az Ön orvosságától hál' Istennek fölépülök. Ezért ajánlani fogom összes ismerőseimnek.

Oklaj-Knin, (Dalmácia) 1927. X. 12.
Kiváló tisztelettel
Josip Knežević
A **Radio Balsamika** gyógyszer készíti, árusítja és postai utánvétellel szállítja **Dr. I. Rahlejev „Radio Balsamika” laboratoriuma** Beograd, Sarajevska 70. 1370

Megfelelő
**elhelyezkedést keres
elsősorú munkaeerő**

aki a horvát, német és magyar nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja, elsősorú levelező, teljesen perpekt mérlegképes könyvelő, hosszabb ipari, bank- és tőzsdapraxiszissal. Jó megjelenés, haugyaszorgalom, megbízhatóság. — Szives megkereséseket a kiadóhivatal továbbít 1512. szám alatt 1512

**Piukovits József központi
irodájában**

Subotica, Jelačićeva ulica 4 (Telefon 541)

Székács-féle nemesített

vetőmag sörárpa

74 grm. fajsúlyu, első utántermésből kapható, míg a készlet tart. 569

**„STIG“
papirkonfekciógyár**

BEOGRAD, Srbobranska ulica 1

Gyárt és állandóan raktáron tart:

kredoncpapírt, papírtapétákat, papírszalvétát, papírcsipkét, szekrénydísznek és dobozgyárosoknak, rajszöveget, aktakötőzöket, ólomzárolókat, stb.

Legmodernebb kidolgozás

Árban és minőségben minden konkurrenciát kizárva

Mintákat és árjegyzéket kívánatra 1572

Fiatalos üdeséget,
természetes bájat
köcsönöz a

Daruvaru-creme

állandó haszna a a

A modern és tudományos kozmetika legtekélyesebb vívmánya folok, szemölcsök, szeplők, kiütések, orrvörösödés és egyéb arctisztatlanság ellen. Számos elismerés. — Készíti és postán szétküldi

BLUM gyógyszerár, Subotica

Állandóan raktáron:

BOBOTA:

Toša Vujčić

BRČKO:

Husein Mujanović

Božidar Jančić

BIJELEJINA:

Ilija Petrić frisar

Hasan H. Sulthović

Zadik Baruh ml.

Braća Šehović

Đerović Lipničević

Zivan Ikonić

A vezető elhalálása folytán jobbevezetett, 18 év óta fennálló és minden szükséges modern géppel felszerelt

műkőgyár

a Középbácskában igen előnyös feltételek mellett azonnal eladó.

Részletes felvilágosítást a

Novi-Vrbasi Műkőgyár R. T.

Novi-Vrbaso a jelenlegi ideiglenes vezetősége ad

Kozmetikai szalon

Tulajdonos: Dr. VÉCSEI JENONÉ

Különleges arc- és bőrápolás, az összes arc- és szépséghibák gyógyítása villany és ksvarefénykezelés, paraffintherápia
Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

Olcsó árak

Olcsó árak

Divatos

Izléses

Tartós

Elegáns

Pressburger
DIVATCIPO KÜLÖNLEGESSEGEI

Allandó nagy raktár a legmodernebb saját készítésű cipőkből

Külön mértékostály

Subotica,

Aleksandrova ulica 5. — Bárány-szálló mellett

GYÓGYSZERTÁR

házzal vagy anélkül nagyobb bácskai községben eladó.

Leveleket „Gyógyszertár” jelleg alatt a noviszadi kiadóhivatal továbbít 1904

LÁTOGASSA MEG

AZ 1929-IKI

**LEIPZIGI TAVASZI
VÁSÁRT**

EZ KIFIZETŐDIK ÖNNEK

Kezdődik március 3-án

Mintavásár: március 3-tól 9-ig
Nagy technikai és építészeti vásár:

március 3-tól 13-ig

Textil vásár: március 3-tól 7-ig

Cipő- és bőrvásár: március 3-tól 6-ig

Mindennemű felvilágosítással postafordultával szolgálnak:

KOVACS D.

Moser és Wertheim cégnél Novisad, Miletičeva ul. 36.

Zvanični biro Lajpciškoj Sajma za Balkan, Beograd

Knez Mihajlova ul. 33.

LEIPZIGER MESSEAMT LEIPZIG

Raktárom kiüresítése

folytán

hibetetlen olcsó áron árusítok

mindennemű kész férfi,

gyermek- és női ruhát,

kabátot, kalapokat, sapkát

Rendkívül nagy raktár

téli kabátokban

Okvetlen tekintse meg kirakatainkat és a kifüggesztett árakat

EISLER IZSÓ
SUBOTICA. Barátok temploma során

HIDMÉRLEG

szarvasmarha mérlegeléshez (korlátal) 1500 kilós használt, de teljesen új szemképes állapotban

megvételre kerestetik

Ajánlatok BRAĆA MESAROVIĆ A. D. címre SREMSKA MITROVICA küldendő

A VAJDASÁGIÁK

KEDVELT TALÁLKOZÓHELYE

BUDAPESTEN

A

KÖZPONTI SZÁLLODA

VII, Baross-tér 23

a Keleti pályaudvarnál

Teljesen ujonnan berendezett kényelmes családi ház

Központi fűtés, hideg-meleg víz, telefonos, rádiós szobák

Mérsékelt polgári árak

Vajdaságiaknak 20% engedmény

Malmokhoz vagy malomgépgyárhoz

műszaki vezetőnek

ajánlok, jelenleg neves német-angol malomgépgyár vezetőállásában vagyok s kitűnő referenciákkal rendelkezem. B. érdeklődések

„Szakember” jellegre a kiadóhivatalhoz kéretnek

**MULE DOUBLE GRAPE
THACKERAY HARDWATER**

azonkívül festőfonal minden színben állandóan raktáron

A. ROMANO, ZAGREB

Boškovičeva ul. 15

Telefon: 51-93

Táviratcím: Diana Zagreb

CENTRALNA BANKA K. Z., SUBOTICA

ALEKSANDROVA UL. 4

Allandóan folyósít jelzálog- és kézzizálogkölesünöket kedvező törlesztési feltételek mellett.

Takarék- és hetibetéteket legelőnyösebben kamatoztat és felmondás nélkül fizet vissza

Külföldi pénzeket kulánsan vesz és elad

Kg.-ként 26-- dinártól
feljebb minőség
szerint

Komlózsineg
1-a Sisal manilla
(kéveköztöző)

Zsák,
ponyva, lószőr
eredeti gyári árban,
afrik, halászlé
cikkek,
takarók
legolcsóbban
AVRAM SCHIFF-nél
NOVISAD
zsák- és ponyvaköcsönző
Telefon: 24-03 Telegr.: Jutešif
FIÓK: BEOGRAD-SAVA
Kérjen árajánlatot!

PULTOT
és nyitott álványt
megvételre
keresek
Nojések Géza
Subotica

Bösendorfer zongora-
Steinvey, Fürster vial-
márkák Erato Produktiv,
Stelzhammer, Lira, Linet,
Lanberger, Glosz, Pallik-
Stiasnyz, L. Edmund,
Hoffmann zongorák rend-
kívül nagy vámszékben
kaphatók. Árban Jutosz-
váb n e legolcsóbbak és leg-
jobbabb lejárati részre
kaphatók **KAIN** ban szer-
és 10 Subotica Városnáza

Hol vásárol a vidéki Suboticán.

CHIFFON - VÁSZON

Férfi és női
fehérneműk, pyjamák és gyermekkelengyék
elegáns és divatos kivitelben
Wagner Ferenc fia
divatáru üzletében, Főter - Karadjordjev trg

leány- és fiuruhák

felöltők, télikabátok, fehérneműk szép kivitelben és
olcsón kaphatók
Facsar-szalónban
Paja Kulundžićeva ulica 11

BUTOR

Legszébb Legjobb Legolcsóbb
Részletre is
Fister Gusztávnál, Fra Ješe trg 6
Bartók temploma során

RADIO

KONRATH D. D.
rádiókészülékei
olcsók, jók, megbízhatók

BUTORT

izléses és jó minőségben, méltányos árban, részletre is
Nagy Varjas Rókus
asztalosmesternél
VI. kör, Vukovičeva ulica 38. (Csirkepiacnál)

MECHANIKAI-GÉP

Speciális fém- és vaseszterga munkák,
gépjavitás, új konstrukciók s minden-
nemű szivattyúk készítése és javítása
PUSKAS FERENC
modern mechanikai és gépműhelyben
Tolstojeva (volt Ódor) ulica 7 szám

Billiárd

mandinergumi, zöldposz-
tő, dáko, golyó, sakk, do-
minó, újságtartó, csutore
és minden más esztergá-
lyos áru legolcsóbban
beszereshető
Ehrlich J.
esztergályosnál, SOMBOR
Pariška ulica 1 8748

Ne rontas el csüt, khamud, al-
pakka és army óksztergyát kilinc-
pasóval, hanem használj szterg-
mentes

Elektrolittel!

A disztergyát és óksztergyát csak
csak felújítja, de a réz, bronz, al-
pakka és chinestűt tárgyat azo-
nal megújítja.
50 grammos próbacsomag bérmé-
tosen 15 dinár, 100 grammos 20
dinár, a péns előleges beküldés
ellenében.

Politzer Zs., Szentá
Egyedülváltók minden városban
keresetnek

Epilepsziát, eskört, gör-
csöket sikeresen gyógyít az

EPILEPSAN

Az epekő teljesen elmulik a
LYOLITHON-LITHOPELLON
használatával. Mindkét szer a bécsi klinikákon
nagy sikerrel kipróbálva. Utasítással szolgál
Apoteka Sv. Stjepanu, Osijek III

Cséplőgéptulajdonosok!

Nem kell új dobkosár, nincs kosár-
javítás, de többteljesítmény és
üzemköltségmegtakarítás, ha
szab. dobkosár-betétleceinket
felszereli

Kérjen prospektust, ajánlatot!
Bárdos és Brachfeld, Novisad

Úveg és porcelán

városi és vidéki áru
Csak vizsonteladókna!
Kereskedők legjobb be-
szerzési forrása
Legolcsóbb napi árak

Karlo Kopp

Vel. Bečkarok
Raktár: II. kútkerület 3/d,
a Geyer-vendéglő közelében 5864

SZEMÉLY- és TEHERAUTÓK

Ilyen pontos csak az
Automobil Praga
Legnagyobb megbízhatóság! Hosszu élettartam!
RECORD-ERDŐS R. T. NOVISAD
Temerinska ulica 6-8

Novisad város központjában emeletes ház

két nagy üzlethelyiséggel, portálokkal, üzleti berendezéssel, legmodernebb
urilakással, vízvezetékkel, csatornázással, artézi kúttal, — a lakás ügyvéd-
nek, orvosnak, vagy nagy irodának alkalmas, — a **Ribnyákon**, a novi-
sadi stranddal szemben, 1/4 hold szőlő, melyen szép villa, gazdasági
épületek, természetes forrás van, hajóállomás közelében, elköltözés miatt
eladó. Érdeklődni lehet **Monázević J. Dušan**nál, Novisad, Kr. Petra ul. 25

Szesszavágók, darálók, cséplőgépek

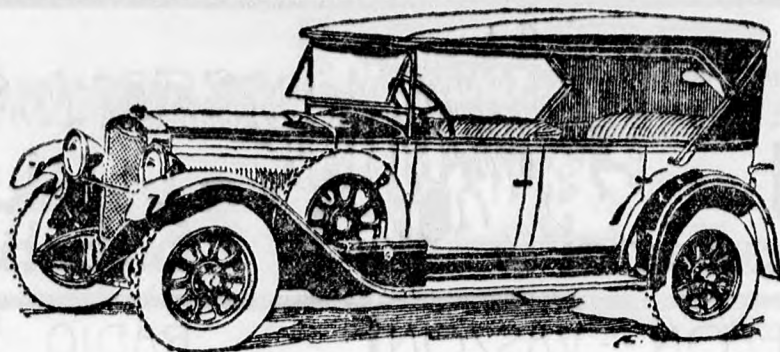
traktorra való meghajtásra
legolcsóbban kaphatók
a Prostejovi Gépgyárak **WICHTERLE** és
KOVARIK r. t., **PROSTEJOV** (Č. S. R.)
jugoszláviai központi raktáránál
Vukováron
Kérjen prospektust gazdasági gépeinkről

Legolcsóbb áron készít mindennemű nyomtatványt a
Minerva nyomda r. t.
Rendkívül leszállított árak! A legmodernebb kivitel!

Szabadalmazott jégszekrényeket

40% jégmegtakarítással gyárt
Braća Goldner többszörösen kitüntetett jégszekrénygyára **Subotica**, Jugoviča ulica 20
Kérjen árjegyzéket!

FIAT

FIAT

Harmincéves tapasztalat = Nem tömeggyártmány, hanem specializált sorozatos gyártás = Legalacsonyabb beszerzési ár = Legolcsóbb üzemköltség = Hosszu élettartam = 1929. évre új árak

Franko bizományosaink telepe:

509-es modellHengertartalom 1000 cm³

Chassis	—	43.000	din
Torpedo 4 üléses	—	56.000	„
Komb. Torpedo	—	56.000	„
Spyder 2/4 üléses	—	53.000	„
Coupe 2/4 üléses	—	62.000	„
Coupe Royal	—	71.000	„
Berlina kétajtós	—	—	„
szövetkárpirozással	—	62.000	„
bőrkarpirozással	—	66.000	„
Berlina Weymann	—	67.000	„

520-as modell2.500 cm³

Chassis	—	72.000	din.
Torpedo 5 üléses	—	85.000	„
Coupe 2/4 üléses	—	96.000	„
Berlina 5 üléses	—	—	„
szövetkárpirozással	—	98.000	„
bőrkarpirozással	—	104.000	„

JUGOSL. FIAT AUTOMOBILNO PROMETNO D.D.
BEOGRAD

Központ: BEOGRAD, Uzun Mirkova ul. 5.
 Fiók: ZAGREB, Samostanska ulica 2/a

Vajdasági megbízottak:

Suboticán „Automobilia“ garázs

Strass Leó mérnök, Bledska ulica 6

Noviszádon „Autocar“

autó- és gépkereskedelmi műszaki vállalat Trifkovičev trg 5

V. Bečkerek - Hans Raubinger, Gunduličeva ul. 25

521-es modell
ipari kocsHengertartalom 2500 cm³

Chassis	—	85.000	din.
Torpedo 7 üléses	—	105.000	„
Berlina Weymann	—	122.000	„
Coupe 2/4 üléses	—	122.000	„
Coupe 7 üléses	—	130.000	„

Szállító kocs

509-es modell	—	52.000	din.
Chassis 507 FA	—	—	„
1500 kg.	—	74.500	„
Chassis Mod. 603	—	—	„
2000 kg.	—	126.000	„

Traktor Mod. 700

30 HP — — — 80 000

A világ legjobb és legtöbbet használt gumija

a
GOODYEAR

VAJDASÁGI KÉPVISELETEK:

Dipl. Ing. Sartor & Ing. Rieger, Novisad, Uspenska ulica 5
 Dipl. Ing. Albert Szilárd, Sombor, Atanackovičeva 8
 Arnold Kemény, Velika-Kikinda, Vel. Bečkerek
 Weigand & Co., Subotica, Paje Knjuntžića ul. 4
 Johan Schmidt, Vršac, Svetosavska 50. Dr. Hugo Lenard, Pančevo
 Konsum, Stari-Bečej. — Mátyás Csikmak, Senta

MODERN
FATELEP

Suboticán, Palički put 7 szám alatt, a teherpályaudvar tőszomszédságában, 1340 négyszögöl területtel, rajta 2450 m² részben emeletes, fedett fészterrel, 4 lóra istállóval, 4 szoba-fürdőszobás és minden mellékkel felszerelt lakással, külön 2 helyiségből álló irodával, továbbá házmesteri lakással f. évi március hó 14-én önkéntes bírói árverésen, Suboticán a járásbírósg telekkönyvi hivatalában (21. szoba) d. e. 9 órakor törvényes feltételek mellett eladás a kerül

A telep különösen alkalmas faterkedésnek, gyár- és nagyobb iparvállalatnak

Előzetes felvilágosítással szolgál Sipos Károly Fiai bútorgyára is, Subotica, Oslobodjenja ulica 3. — Telefon 205

VENEZIA
 TRIESTE
 FIVME
 ANCONA
 RARI
 CATANIA
 MALTA
 MESSINA
 PALERMO
 NAPOLI
 LIVORNO
 GENOVA
 IMPERIA
 MARSEILLE
 BARCELONA
 VALENCIA

"ADRIA" S. A. Nav. Mar. Fiume

Bővebb felvilágosítással szolgál:
"ADRIA" S. A. Nav. Mar. Fiume
 és minden nagyobb utazási iroda

1453

Egy próbarendelés mindenkit meggyőz, hogy a legjobb kötésű üzleti könyv a Műnyiban kapható!

KÖNYV · FILM · RÁDIÓ

IRODALOMPOLITIKA

Az irodalmat bölcsesség és huncutság nélkül kormányozzák. Irodalompolitika még egyáltalán nincs. De kell, hogy legyen! S mivel még nincs, de kell, hogy legyen: úgy kellene megteremteni, hogy bölcsőbb és politikussabb legyen a politikánál. Politika nélkül az irodalom soha nem fogja azt a hivatást betölteni, amelyért van.

Nem akarok banális lenni, hogy ebben is Goethere támaszkodjak, aki volt olyan nagy egyéniség, hogy kis elaszticitással minden sémára ráilleszhető. Ő politikai volt, ha nem is nagy alkalmazkodó, de egyike volt a legnagyobb változóknak a világirodalomban. És érdeme, hogy nem az irodalmat áldozta föl szerelméért, hanem szerelmét az irodalomért és azt oly sokszor és olyan politikushoz méltó bátorsággal tette, hogy éppen e révén jutott az irodalom egy olyan gazdag hagyatékhoz, amely szinte Kant-i új alapot adott a költészetnek.

A változás és változimerés különben minden tőből fakadt tehetségnek természeté. Petőfi, ha túlélt negyvenkilencet, más lesz. Ha tovább él, talán képviselő, vagy miniszter lesz. Ady, ha egészséges, akkor még életében kiőr a »Nyugatból« . És ha túlélt a sok túlélnivalót, akkor nem egyszer kitér a saját keretéből is. Szabó Dezső, ez a fürgeteges, vulkanikus önkereső, aki hatalmas észerejének kétharmadát indulatban termelte ki gondolat helyett — gondolom — minden pillanatban változásra kész, ha megvalósíthatja életnézeti vágyait.

De amilyen törvény a változás az u. n. lángeszűeknél, olyan törvény a változatlanosság a formaérző talentumoknál. Törvényekkel pedig nem lehet alkudozni.

Az irodalom mibenlétét a kritika lenne hivatva tükrözteni. A kritikának, mint egy külön irodalmi ágának, egy természetizű új stílust kell kiérlelnie és egy őszinte kínálkozást, olyan »ihol vagyok-e!« kellest, amelyik egy taglejtéssel tudtára adja publikumának, hogy »sime, érett eszme vagyok az Eszme fájáról, — aki megízlel, az megismer és nyilván megszeret, de ha nem szeret is mindjárt meg, az élet versenyéből nem engedem kikereszteni magamat!«

A társadalmi rétegekhez idomuló kasztnemű taglódás eltakarja író és írás értékviszonyát. Ezért, hogy ki-mit alkot, lemérni addig nem lehet, amíg határ nem áll a »termés« és a »mű« közé. A kettőt ugyanis első pillantásra meg lehet egymástól különböztetni és ha együtt jelentkeznek is, a vegyületben is külön marad a lényeg, azaz a »termés« akárcsak az olaj a vízen.

Ady: »termés«. Babits: »mű«. Alig van még két olyan költő, amelyiknél a lényeg, illetve a forma olyan körülhatárolt, hogy se összehasonlítani nem lehet egyiket a másikkal.

Ugyanilyen két más és más létrehozásról érződik ki Ignótusból és Hatvaniból. Ignótus: legfinomabb kifejtésében is »termés«. — Hatvani Lajos: legelődbogyurtabb témájából is »mű«.

Gellért Oszkárban: a kettő elvegyül. Nála néhez a faragatlant a faragottól különválasztani, — az önkéntelent a szándékosától; mert ezt a kozmikus költőt néha szörnyesen elragadja a misztikus befolyásoltság és olyankor igazán »faragatlant« produkál. A viláosság különben is hiányzik költészetéből, mert nincs benne kiegyensúlyozva: »termés« és »mű«.

Szabó Dezső: csak »termés«. Herczeg Ferenc: csak »mű«.

Hogy szemléltessem a törvényt, elég e néhány ábra, melyek után pontnak teszem Karinthy Frigyesét, aki minden színben tündöklő, sokszorú művészetével kikélik a kritika kezéből. Karinthy: ösztönössége és látszólagos szándéktalanságai mellett is: kizárólag »mű«. Nem tőből fakadó termés, amit a Nap ereje hajt ki, hanem kölfalköz termék, amit villanyfény táplál és tesz káprázatóvá. Karinthyból hiányoznak a természetesség elemei. Legszárnyalóbb pillanataiban is kontrollált és szándékos. Egyetlen művében sem engedte még át magát hágyadt kéjjel témájának, úgy ahogy szerető adja át magát szeretőnek. Az az érzése az embernek, hogy Karinthy álmban is nyitott aggyal fekszik, ahogy a nyul: nyitott szemmel. A fejében a szíve. Azért nem tud hinni, lelkesedni, felmelegedni és optimista lenni, mert az agy: központi és nem dobog; — csak vágat és nyargal és zakatol.

A haladásra és változásra született írók: politikusok is, mert minden változóképeség meg van bennük, de legtöbbször rossz politikus, mert ezt a java tulajdonságot: a fordulatoságot nem segítették vagy nem engedték életrekelni magukban. Pedig ahhoz nem külső

alkalmak kellene. Az alkalmakat is belülről kell felidézni.

A kritikai új műfajra vár az a feladat is, hogy egy kollektív irodalmi szemléletet konstruáljon, amely úgy ölelje egybe a közösséges eszmék munkáit és munkásait, mint az égbolt a csillagait. S ha ott rend lehet, a fizikai égések világában, akkor itt is lehet, ahol formaérzők hűtik folyton, lelkük védő sablonjával a lángész lobogását.

Változás és egyetemleges értékelés, azaz politika és kritika: ezek kellene sürgősen az irodalomnak, hogy részeiből és darabosságából igazi hivatásának tudatára ébredjen. Mert amilyen igaz, hogy a gazdasági tényezők nem önmagukért vannak, hanem a társadalom ellátásáért, olyan kétségtelen igaz, hogy az irodalom sem önmagáért van, hanem az emberiség megvilágításáért.

*

Irodalom! Kicsi szó ez. — Mért nem segít senki

ezt lényege szerint definiálni? Irodalom? Az égbolt reilexvajudása a földön. — Író, költő! Mi ez más, mint az égi áram háborgása s vergődése a személyben?

Kár tulbecsülni. Bűn lebecsülni. Az író se több, se kevesebb, mint tartója, hordozója; vezetője és terjesztője egy közösséges áramnak, amelyben Isten szerelme terjeng. Annak részesévé lenni; abban másokat részletetni és ezt a majdnem mindenható érzést emberi tudattá érlelni és íróból irodalomba, irodalomból publikumba, publikumból társadalomba átvinni és az öntudatkeltést előidézni, erre kell az írók hite és ereje!

Csak a változást, — az Isten szerelméért — a változást, a fordulatoságot, a politikát ne tartsa senki bűnné! Hiszen azért nem tölthette be eddig az irodalom, még részleteiben sem a maga küldetését, mert politikája nem volt, mert fordulatai hiányoztak és mert egy kollektív irodalomkritikának még az alapjai sincsenek megvetve.

Aszlányi Dezső

ÚJ KÖNYVEK

Megjelent a *Nova Literatura*. A Nolit irodalmi egyesület kiadásában *Nova Literatura* címen új folyóirat indult meg Beogradban. A nívós szemle gazdag tartalmából a következő írásokat emeljük ki: *Kulundzies* Josip: Kritikus a válaszon, *Claud Mc. Kay*: A vasúti sineken, *O. Biha*: A kispolgár, *C. Szejánovics* Egz proletárköltő levele, *Maxim Gorkij*: Szerencse Dobrisa, *Carevics*: Külváros, *Paul és Mária, Krische*: A nő a történelemben, *Henri Barbusse*: A bíróság, *T. K. Fodor*: A szociális film tragikus és groteszk eszközei, *O. Biha*: Egy beogradi képkiallításról. A kitünően szerkesztett folyóiratban gazdag kulturkrónikát, irodalmi figyelőt és érdekes illusztrációkat talál az olvasó. A *Nova Literatura* havonként egyszer jelenik meg. Előfizetési ára egy évre hatvan dinár, egyes szám ára hat dinár. Kapható minden könyvkereskedésben és megrendelhető a kiadóhivatalnál Beograd, Cara Urosa 15.

Herczeg Ferenc új regénye, az Északi fény jelenik meg folytatásokban az Új Időkben. A nagy írónak ez a legfrissebb műve méltó párja a legértékesebb munkáinak. Az *Új Idők* e heti számába pompás novellát írt *Szöllősi Zsigmond*. Finom színházi kritikát *Kosztolányi Desző* írt. A lap azonkívül közli az új külföldi regényirodalom egyik legérdekesebb művét, *Grimshaw*: Korallkirálynő című regényét. Művészi képeken kívül egész sor felvétel ad számot a hét aktualitásairól, ezekhez sorakoznak az *Új Idők* népszerű és mindenkit érdeklő rovatai: a szépségápolás, gasztronómia, kertészet, szerkesztői üzenetek és az *Új Idők* változatos rejtvényrovata. Az *Új Időknek*, Herczeg Ferenc képes hetilapjának előfizetési ára félre 160 dinár, negyedévre 80 dinár. A kiadóhivatal, (Budapest, VI. Andrassy-ut 16.) szívesen küld bárkinek ingyen mutatványszámot.

TALLÓZÁS

HOGY KELL MAGYARUL BESZÉLNI?

I. közlemény

A *szokni* ige (mint segéd ige, vagyis ha igeikötő nélkül van) nem használatos jelen időben. Tehát vendéglőben *szokok kosztolni* helyett; vendéglőben *szoktam étkezni*.

A *szabad* szó nem ige és ezért nem szabadna ige udvariaskodni: *szabadjon* nekem ezt följajlanlani.

Bántó az is, ha két főnévi igenév kerül egy mondatba. Különösen akkor, ha közvetlenül egymás mellett vannak, még inkább, ha szótagszámuk egyforma s még hozzá rimelnek is: A bajnok attól félt, hogy *nem fog tudni futni*. A majd szócskával mindig eltüntethetjük az egyiket: ... *nem tud majd futni*.

*

Vigyázzunk az *egy* (hangsúlyos) számnévre és az *egy* (hangsúlytalan) határozatlan névelőre. Mikor vizsgálod? *Egy év mulva*. Ki volt itt? *Egy ember*. Az utóbbit még helyesen hangsúlyozzák, az elsőt ugyyszólván soha. Vigyázzunk arra is, hogy mikor és hogyan kell mint számnévet és mikor és hogy kell mint névelőt használnunk. *Pérez nélkül indult utnak*: — jó, *dinár nélkül indult utnak*: rossz. *Egy dinár nélkül indult utnak*: — rossz. Kis kenyeret sem vitt magával: ez is rossz. *Egy kis kenyeret sem vitt...*: rossz. Csakis így jó: *Egy dinár nélkül indult...* *Egy kis kenyeret se vitt magával*. Itt, sajnos, minden szabály hiábavaló, ha a fül néma.

*

Ne essünk fogalomzavarba, nem lehet egy kis fiúról azt mondani, hogy: *butácska*, de azért nagyon *ildomos*. Egy urí család, amely nyár idején többször megfordult a tanyákon, komolyan és mindig *tohonyának* nevezi a *tarhonyát*. Erre mifelénk a *lusta* emberről mondják, hogy *tohonya*. A főnevesített melléknevek tárgyesele majdnem mindig kötőhangzó nélkül van. Észreint más a *merőlegest* és más a *merőlegest*. Milyen macskát szeretnél? *Cirnosat*. *Melyiket* akarod?

A *cirnosat*. A kiskutya, ha meg marja egy veszett eb, akkor *megveszik*, (és nem *megvesz*) ha nem vigyáznak rá: *lába kel* vagyis *elvesz* (és nem *elveszik*). A (meg)veszik, (el-)vesz és a *veszt* ige egyes második személyt a főszólító módban jobb nem bolygatni. Sok magyarnak ez valóságos ördögi háromszög. (Ne *veszd* el a pénzt, *veszd meg*, ne *veszdél* el az erdőben, ne *veszsed* el stb. Tízféleképpen is csak *jól* nem.)

Furcsa az is, amikor egy kereskedő így beszél: *Átadom az anyagot az alváló bélessel*. (*Áldja való*: ige más.) *Távirat* helyett mondjunk inkább *sürgönyt*. (Rövidebb és nem összetett szó.) Az újabb katolikus imakönyvek, iratok majdnem mind *rózsafüzérről* beszélnek. A magyar ember sokkal szebb és eredetibb szót talált erre az ájtatosságra: *olvasó*. Kár volna ezt odaadni az előbbi összetételért.

*

Egyik-másik igenél olykor szépséghiba az, ha a hosszabb raggal megszorítjuk benne a szótagok számát. (*Védj* helyett *védjél*, *védjé* helyett *védjed*). Sokszor talán ennek megszkokása hozza magával az ilyen — már komoly — nyelvbottlásokat: *védél*. Különösen, ha egy *ikes* ige is kerül melléje — épen a kollégája ragjával: *Menjél*, *siessél*, aztán *teküdj* le. (Láttam már ehhez hasonlót nyomtatásban is.) Egyébként az *ikes* igeiket nem bántom. Azt hiszem, hogy maga a tudományos akadémia se tudja: mit tegyen velük.

*

A helyes összetétel mindig világos, félre nem érthető s épen ezért nem tűri a ragot. Tehát hiba, ha a tárgyi összetételeket így írjuk: *vérforraló* kegyetlenség, *semmittevő* gazember, *mittevő* legyek? *könnycfacsaró* jelenet, ehelyett: *vérforraló*, *mittevő*, *könnycfacsaró*.

Berényi János

Kristály Istvánnak, a Bács megyei Napló kiváló munkatársának áprilisi elején új novellás kötete jelenik meg. A kiváló író első könyvére az alábbi előfizetési felhívást bocsátotta kiki:

Hó alatt

és esend alatt álmognak meleg tavaszról a mezők... Mert újjeli sűrű sötét, szemre boruló téli árnyak, őrvaság fagy-magánya: árthat-e az Életnek?!

Az élet több, mint a tél; az Élet több a tavasznál is! Az élet: Minden!! — és mi: a minden mécséi — miért félünk?

Bennünk van: a télből, bennünk van: a tavaszból... Virágból, fagyból, rügyből, ézengésből, madárdalból... A minden édes magjai vagyunk: öröm és fájdalom!...

Öröm és fájás: Ember!

Mag!

Ha szántunk: miért szántunk? Aki sír: Kit vár?

Aki örül: Kit temet?

És miért olyan jó — ha megölelnék?!

Mert az ölelés soha nem mulik el! És az ütés testvére az ölelésnek... Öröm és fájás: egy!

Élet.

Magamat meg nem ölhetem!... De ó: útni senki sem tud úgy engem, mint: én! A tegnapi haj, csak nekem jál — és mint gyermek a leckéjét — ismételtetem az örök leckét, mondván: holnap!

Holnap?... Holnap tudom: más leszek!

Tegnap még gyermek voltam: engem szerettek!

A tegnaphól holnap lesz — gyerekből: ember!

És ó: ma már én szeretek!

És a szeretet: fájás lett!

A gyermek mindig megveri az embert!

A gyermek akkor is tud mosolyogni — ha sír!

A gyermek az Élet legtisztább fénye!

És mi: én?

Én több vagyok — gyermeknél, több az életnél: a mag csirája!

Egyetlen erő: fájás!

A fájás: a csira! — az öröm: csak virág rajta!

Ne haragudjatok a tére!!

Tél nélkül nincs tavasz! Fájás nélkül nincs öröm!

De ahol fájás van — ott a tavasznak el kell jönni!

Fájások virágját — tavaszt akar mindenkinek adni a könyvem, a

— Tiszamenti május —

A Tiszamenti május két kis regényt és husz novellát tartalmaz.

Egy csokor ibolyát kínál ennek a kegyetlenül jó földnek a mezőiről — a Tisza két partjáról...

Egy csokor ibolyát, amelyben a mi életünk könyvei és kacafajái szórják be a kenyér tragédiás utját a mezőkön egy édes álom gyémánt harmatával: a karjait ölelésre távo ember kimondhatatlanul szép megrendüléseivel... a tavasz ibolyáival!

A Tiszamenti május a Minerva nyomdai műintézet köntöskéiben jelenik meg február végén Suboticán. Ára 30 dinár.

Előfizetéseket a Bács megyei Napló kiadóhivatalához kér

Kristály István

PUCCINI KIADATLAN LEVELEI

Olaszországban Puccini egyik tisztelője közzéteszi a zeneszerző utolsó éveiben írt, eddig kiadatlan leveleit. Ezekből többek közt az is kiderül, hogy Puccini milyen fontosságot tulajdonított a szövegeknek.

— Nincs komolyabb dolog — írja egy helyütt — mint a szövegek. Jól kell megválasztani. Egyik kezünket a motorra kell tenni mert manapság motor nélkül semmi sem megy.

A Turandót-tal kapcsolatban ezt olvassuk:

— Simon immár beszélt róla nekem. A téma tetszik. Csak egészen eredeti lenne. Minden reményemet ebbe vetem. Kérlek azonban, egy kukkot se szólj erről.

Egyik levelében azon panaszkodik, hogy a franciák, különösen a hivatalos kritika milyen hidegen és fitymálón fogadják párisi sikerét az Opera Comique-ban. Itt állandóan adták a Bohémeket, a Toscat, a Pillangó kisasszonyt, ellenben a franciák husz év alatt se puhultak meg, nem ismerték el tehetségét.

Puccini ezt írja:

— Olvastam cikkedet, melyben lánzsát törzs mellett a párisi kritikával szemben, mely folytonosan szemtelenkedik, ha olasz művészetéről van szó. Pimaszság, hogy bánnak velünk ottan. Három munkám van műsoron s a siker örösi. Utóbb Párisban jártam s beszéltem Car-éval, az Opera Comique igazgatójával. Azt mondotta, hogy szeretné színehozni a Fecskéket is, melyet Monte Carlóban hallott, de nekem az a hibám, hogy sok pénzt keresek s nagyon nagy a sikerem, ő pedig attól fél, hogy a szó szoros értelmében agyonütik, ha a Fecskéket is bemutatja. Lehetetlen, hogy egy olasz ilyen diadalt arasson Párisban...

EGY ALIG ISMERT NEMZET ISMERETLEN IRODALMA

Kína írói és kulturája

A ma élő kultúr nemzetek között alighanem Kína dicsékedhetik azzal, hogy irodalma a leghosszabb múltra tekinthet vissza. Ez a kijelentés meglepő, miután — mint általában minden Kínával kapcsolatos kérdésben — kulturális téren is igen nagy a tájékozatlanság az egész vonalon.

A mai helyzetet bizonyos történelmi visszapillantás nélkül lehetetlen megértenünk, éppen azért néhány pillanattel felvétel segítségével próbáljuk megeleveníteni azt a nem közönséges érdekességű utat, amelyet a világnak ez az egyik legnagyobb birodalma az évszázadok és évezredek folyamán befutott.

A KÉPÍRÁS

Ott kell kezdenünk, hogy a kínaiak — az egyiptomiakhoz és babiloniakhoz hasonlóan — ősrégi eredetű képirást használnak. Mig azonban a keleti képirások nagy része idővel betűírassá fejlődött, addig ilyen változások nyomai a kínaiakban nem találhatók. A kínai írás mind a mai napig megtartotta hieroglif-leletét és a modern kínai könyvben éppen úgy felülül lefelé futnak a sorok, mint abban az időben, amikor összekötözött pálcikák segítségével igyekeztek a gondolatot megrögzíteni. Hogy a kínai irodalom milyen tekintélyes múltat hagyott maga mögött, azt mi sem bizonyítja szemléletesebben, mint az a körülmény, hogy a Krisztus előtti harmadik ezredig nyulnak vissza a kikövetkeztethető első nyomok. Teljes joggal állapíthatja meg tehát Eduárd Erkes, a keleti kultúrak buzgó kutatója, hogy a kínai irodalom olyan régi, mint maga a kínai történelem, mely ugyancsak a harmadik évezred folyamán kezdett mozgalmassá válni.

Mint mindenütt, az írás Kínában is eleinte csak egyes kiváltságosok tulajdona volt. Titkos szövetségekhez hasonlóan láncolta össze az irástudás azokat, akik titkaiban járatosak voltak, viszont a többiek, a nagy tömeg előtt valóságos emberfeletti tulajdonságokkal megáldottaknak tündek fel azok, akik a gondolatközlésnek ezekbe a misztériumaiába be voltak avatva. Ebből azután természetesen az is következik, hogy az írás első alkalmazása vallásos és politikai irányokban történt.

A «SU-KING»

címét viseli az első emlék, amely töredékekben reánk maradt. Ez a munka is, mint annyi más, áldozatul esett a kínai reformátor, Si-huang-ti purifikálási szenvedélyének: a Kr. e. 213-ban rendezett nagy könyvelégetés ki akarta irtani a nyomait is a régi világnak. Ez természetesen ugyanolyan kevésbé sikerült neki, mint ahogy rendszerint fiaskóval végződtek a történelem folyamán mindazok a kísérletek, amelyek eszméramlatokat hatalmi szóval igyekeztek elfojtani.

Bármennyire esábitó volna is a kínai irodalomnak most következő fejlődését néhány odavetett vonással szemléltetnünk, le kell erről mondanunk, hogy jó néhány évszázad átugrásával elérkezzünk.

EGY IGEN SOKOLDALU FÖLD- MŰVELÉSÜGYI MINISZTERHEZ

T'sai Lun-hoz, aki Kr. u. 105-ben igen nagyfontosságú találománnyal ajándékozta meg embertársait: valamilyen különleges vegyületekből, amelynek fő alkotóeleme a fa volt, előállította az első papirozt. A találománnyal híre később eljutott az arabokhoz és az ő közvetítésükkel Európába is.

AZ ELSŐ NEVEK

amelyekkel a kínai irodalomtörténetben találkozunk — hiszen, mint tudjuk eleinte minden irodalomban többé-kevésbé névtelen írók szerepelnek — a nyolcadik század folyamán kerülnek előtérbe. Li-Tai-poh költeményeit igen sikerült fordításokból a németek is jól ismerik: apró, négyesoros versekkel végtelenül sok finomságot és meleg érzést árulnak el, hordalái pedig, látszólag könnyed szavak mögött, mély filozófiát rejtegetnek.

A KÖNYVNYOMATÁS

feltalálása a következő nagyobb állomás: egy 770-ből fennmaradt nyomdai termék, valamilyen buddhista irányú imádság, állítólag már milliónyi példányban jelent meg, sőt Stein Aurél arról is beszámol, hogy belső-ázsiai kutatásai során még régebbi korból származó nyomtatványokat is talált.

A tizedik század folyamán elkövetkezett az az előre megjósolható pillanat, amikor az irodalmi nyelv és a köznap beszéd között egyre inkább érvényre jutó különbség az előbbinek sürgős reformálását tette elkerülhetetlenné. Az írott nyelv, a Wen-hua és a beszélt nyelv, a Suh-hua annyira eltértek egymástól, hogy a nép az írást és nyomtatást külön tanulmányok nélkül nem érthette meg. A kiegyenlítődést előzta az u. n. «átmeneti nyelv», amely a közérthetőségre nagy súlyt helyezett, emellett azonban nyelvjárási és népies szóhasználatokat a lehetőség szerint távolított magától.

AZ EURÓPAI HATÁS

a tizenkilencedik században mutatkozik először a

maga teljességében a kínai kulturális élet területén. bár ennek nyomai a jezsuiták működésével kapcsolatban már korábban is fellelhetők. Az európai eszméáramlatok párhuzamosan fejlődött ki a reform-konfucionizmus, amely amellett, hogy a különleges kínai viszonyokat mindig szigorúan szembe előtt tartotta, nem felejtkezett el az idők változása által megkövetelt újításokról sem. Amikor azután a Japán ellen viselt szerencsétlen kimeneteli háború a régi kínai állapotoknak tarthatatlanságát bebizonyította, ez a reformmozgalom erőteljesen szervezkedni kezdett és azt a célt tűzte maga elé, hogy a nyugati kultúrából elsajátítja azt, ami Kína számára utánzásra méltó, viszont leszámoljon minden kártékony befolyással. Ennek az iskolának legkiválóbb képviselője K'ang Yo-wei, akinnek, 1888-ban kezdődő irodalmi tevékenysége egyszersmind a modern kínai szellemi életnek is első állomása.

EVOLUCIO HEYETT REVOLUCIO

Amit K'ang Yo-wei és társai meggyőződéssel, békés uton igyekeztek elérni, az sokkal erőszakosabb eszközök igénybevételével valósult meg. A régi rendszer őrzői sokkal óvatosabban vigyáztak pozícióikra, semhogy a reformmozgalom nyugodt átmenettel győzhetett volna. Ilyen körülmények között tört azután ki az 1911. évi nagy forradalom, amely a kínai birodalmat egyenrangú tényezővé emelte a világ hatalmai sorában. A forradalom előtt egyszerű közszákmányolási területnek tekintették Kínát, most azonban lassanként több fizetőletet kezdtek tanusítani az országgal és lakosságával szemben. A «kínai fal» évszázados legendája is foszladozni kezdett és a mennyei birodalom soha nem képzelt újítások területe lett.

Mindenekelőtt gyökeresen megváltozott az irodalmi nyelv és az írásmód: egyszerűsége, áttekinthetősége, világosságot igyekeztek elérni az egész vonalon. Közben azonban már eleve kilátástalanságra ítélt kísérletekkel is próbálkoztak a reformátorok: így pl. kínai ábécét készítettek és ezt a köztudatba át akarták vinni. A kínai nyelv sajátosságainak ismerő előtt nem lehetett kétséges, hogy ez a gondolat sohasem valósulhat meg és ha az iskolában tanítják is 1918 óta a régi rajzoló írás mellett ezt az új ábécét, amannak tradícionális ereje és nem egyirányú előnye van.

Az «átmeneti nyelv» folyton-folyvást tért hódít, a régi patinás irodalmi kifejezőmód szinte napról-napra jobban szorult háttérbe és már nincs messze az idő, amikor irodalomtörténeti ritkaságokul tekintik majd a régi nyelven megírt munkákat.

A legutolsó esztendő folyamán hatalmas lendületet kapott

A POLITIKAI IRODALOM

is, amivel együtt járt az újságok és folyóiratok számának hirtelen magasba szökkenése. A kínai újságírás ugyszólván máról-holnapra fejlődött hatalmasra; nem is olyan régen még falragaszok után jártak a közönség tudomására a fontosabb eseményeket, míg manapság már a legkülönbözőbb irányú újságok egész sora jelenik meg a birodalom területén és közöttük képviselve van a szocialista, sőt a kommunista párt is.

Ugyancsak erősen gyarapodik újabban az egyes tudományágak művelőinek száma. A filozófia legmodernebb tanításait képzett és nyugateurópai színvonalon álló tudósok népszerűsítették, akik közül az egyik, Hu Si-csi nem régen készült el a kínai filozófia történetének megírására. Könyve az egész kínai szellemi élet és annak fejlődését részletesen feldolgozza, úgy, hogy nélkülözhetetlen forrásmunka mindazok számára, akik Kína viszonyaival behatóbban kívánnak foglalkozni.

A KÖLTÉSZETET

századokon keresztül dermedt mozdulatlanság jellemzte: midőn azután a nyugati fővárosokban tanuló fiatalok közvetítésével az európai szépirodalom jelesebb termékei Kínába is eljutottak, egyszerűben megváltozott a helyzet. Úgyes fordítók egész sora igyekezett átültetni az idegen nyelvekben talált szépségeket és igen érdekes, hogy még a legmodernebb irányok egyike, a szabad vers is tolmácsolásra talált az előbb említett Hu-Si-csi személyében. Nem kevésbé figyelemreméltó az is, hogy ezt a versmérték és rim nélkül való költészetet a legrovidebb időn belül teljesen kiszorította a rimes, mértékes verselés és most már a fennmaradt szabad versekről úgy vélekednek, hogy azok semmi egyéb, mint sajnálatra méltó kiskislások, amelyek végre is minden irodalomban előfordulhatnak. Ennek a nézetnek kitalálását sokban elősegítette a kínai nyelv egészen különleges strukturája, amely a rimet egyenesen megkívánja.

A próza terén különböző kísérletezések történtek, e pillanatban azonban nehéz volna megállapítanunk, hogy a fel-felbukkanó és gyorsan ismét a feledés homályába visszaeső nevek közül kik azok az írók, akiknek munkássága bizonyos távlatból is megérdemli majd a megemlést.

Dr. Kemény István

— Most már nem viszik a lillem botja. Ez a legjobb ba-
 vendégségedet, megkéményítette a szívet és megszólalt:
 hogy odobb álljon. Már a mókuska nagyon megszokotta a
 Másnap sem mutatott a két veréb semmi szándékot arra,
 A téli eleség-halmocska nagyon lefogott.
 este a mókuska éléskamrájának és puszították kezvetlenül.
 nom lakásban. Már engedélyt sem kértek, ha megéheztek, neki-
 Nem úgy lett. A két veréb nagyon jól érezte magát a hi-
 a reménytelenséggel vizsgáltta magát.
 a lakását ezek a szemtelen verébk, gondolta magában. Ezzel
 — No, majd csak ellát a szél, ellát a hívóhar és elhagyják
 rázunk és kukoricát pattogtatunk benne.
 hogy olyan a koponyája, mint a rosta, amelyiket tűz fölött
 járt. A szegény mókuskának megajándította a fejét. Azt képzelt,
 veszekedés is, meg a kibékülés is mindig nagy csipogással
 tak. Hol összeveszték, hol pedig kedvesen összebékültek. De a
 len fekvéshez hozzájárult az is, hogy a verébk folyton lármáz-

Hol van a földműves ?

REJTETTKÉP

a következők: — kiknek a lev. lapjuk csak most érkezett meg.
 Vass Rózsa, Haringás László, Szabó Margitka, Lang Miklós, He-
 vessy Mancika, Haupt Józsika és Stefike, Glacer Annuska, Tíll Juc-
 kó. — A jutalmat Brenner Harry nyerte el.

ÜZENETEK:

Klein Bözsi: Nem használhatók, csak olyan amik betűkből álla-
 nak. Miért nem küldtél megfajtást? — **Szabó Margit:** Postára tet-
 tük. — **Vass Rózsi:** Még nem figyeltem meg. Még nem volt időm
 rá. — **Bognár Sándor:** Szabó Margit üzenete neked is szól. —
Pálfi Jusztika: Igyekezz jobban megfajteni, rögtön megkapod. —
Szalikty Mica: Elkésve érkezett. Ha jók, leközlöm. — **Tíll Juckó:**
 Jól címezted meg, csak tovább is úgy címezd. — **Pintér Katka:** Ha
 szorgalmasan megfajted a fejtörőket, bizonyosan fogsz nyerni. —
Pokretz Irén és Janesika: Ha a nevetek benn van a megfajtok kö-
 zött, akkor jól. — **Bretz Bözsi:** Versikéid nagyon tetszettek, most
 helyszüke miatt nem közölhetem. Küldj még. Majd fognak megint
 olyan tréfiás képek megjelenni, amilyent te gondolsz. Irj sokat, leg-
 közelebb én is bővebben fogok válaszolni. — **Ádám Pityu:** Legköze-
 lebb. — **Hoffmann René és Margit:** Csak legyetek türelemmel. —
Schermann Boriska: Örömmel fogadlak a Habostorta táborába, csak
 szorgalmas legy ám. — **Weinberger Rózsi:** A fenti üzenet neked
 is szól. — **Sóti Rózsi és Ili:** Küldjétek be, majd előbb elolvasom. —
Berger Palkó: Derék gyerek vagy Palkó, csak ezután is írogass.

18 üz 5^T

Haringás László

ü ü ü L
ü ü ü
ü ü ü

Szöts Erick

S E E E
i E E E
E E

Friedmann Marci

A gazda pedig a pusztá, kemény padlón feküdt. A kenyelme-
 hat. Az erdemes pár pompás fészket harcosolt össze magának.
 hogy a két veréb kihuzgálja az ágyából a szénát, meg a mo-
 A szegény mókuska egyszer csak azon vette magát észre,
 te ki a pompás lakás fölött és otthonosan letelepedett.
 másan csipelve közönbötte a mókuskát, megéhegedést fejez-
 lán csöppel sem látszott az, hogy reumas lenne a lába. Lár-
 ferj nagyfejű, széles begyű, borzas tollu veréb volt. Az ura-
 A kis veréb elrepi és csakhamar visszavert a pártával. A
 fák már öt békében aludni.
 A mókuska mit tehetett? Ráhagyta, hogy jó, hozza hát el
 hogy elhozzam neked, mint a mókuska, hogy jó, hozza hát el
 nyára keservesen nékiülöz. Ugy-e, megéheged te kedves,
 kongó, fűtlen termékben kénytelen unatkozni. Dingem is bizo-
 ebben a rossz időben, a huzatos lakásban, azokban a nagy
 elhívjam a férjecskeimet, aki megértő, finom lélek. Szegény
 —Ha már udvariatlan vagy, engedd meg legelődb, hogy
 A veréb utóljára azt mondta a mókuskának:
 alhatott a szószátyár fecsegés miatt.
 ren lenni és társalkodni kis hölgyvendéggel, sem pedig el nem
 A mókuska föl-fölríadt az imából, de nem tudott sem eb-
 állott volna a csöve. Nagyon kellemetlen volt.
 ti-ti-rutyu-tyu... csicsereggett folyton a mókus tülede. De nem
 De a kis veréb nem maradt nyugton. — Csir-csurrt, rityi-
 szekporodott az ágyacskaiban és aludni próbált.
 A mókuska szegyezte magát, de nagyon álmos volt. Ösz-
 gondolsz!...
 — Unalmas gavalier vagy! Hölgytársaságban is aláásra
 fell állmat folytatassam.
 — Bocssass meg kérlek. Nekem le kell feküdnöm, hogy a
 A mókuska ásitott.
 Amint evett, hogy úgy megduzzadt a begye, akár a dob.
 Az asszonyka alaposan nekilátott a mókuska éléstárának.
 — Örülök, hogy szolgálhatok valamivel. Csak tessék.
 hazakelni is.
 lamit. De hiszen érte, kérlek, ez már elfordul a legelőkelebb
 nem mehetett a bankba, hogy betétünkéből hozhatott volna va-
 dett a vendég a magányos özvegynek. — A férjecskeim ma
 — Szabad kérem egy pár szem magocskát, — hízleke-
 az én odumát jól esik pihenni benne.
 lombja hűsíti, télen a vastag fa kérge megóvja a zimankótól
 a jó lakás az egyetlen vígszom. Nyáron a tölgy pompás

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ vasárnapi ingyenes melléklete

Subotica, 1929. február 24. 8

Éheznek a madarak

Gyerekek vették-e észre, hogy most milyen szelídek a
 verébk, ha kenyérmorzst dobok nekik, leszállnak a lábatok
 elé érte és nem félnek, hogy esetleg megfogyiátok őket. A
 nagy hideg és a nagy hó szelidítette meg őket. A hideg meg-
 dermeszti szegényeket, a nagy hó elrejtí előlük az elemőzsiát,
 szegényké nem találak magot és a dermesztő hidegben
 nemcsak fáznak, hanem éheznek is.

Próbáljátok ebéd után, amikor már ti jóllaktatok, össze-
 gyűjteni az asztalról a kenyérmorzstakat, amelyeket ugyis
 kispéternének és szóriátok ki az udvarra. Meglátjátok, hogy

romter. Azt mutatja, hogy odakünn szép idő van. Nekem nehezemre esik megvárni kedves társaságotoktól, de kénytelen vagyok figyelmeztetni benneteket arra, hogy most kiváló alkalom kínálkozik ilyen szép időben felkeresni a saját lakasotokat is. Vegyünk hát végben azt egymástól.

A veréb-papa buzgón pislogott.

— Igen, Igen, Irtélek nagyon jól. El is megyünk. El bi-zony. De melőtt elmenünk, fényes estélyt adunk a tisztele-tedre. Meghívjuk a sógoromat, a komám, az unokatestvéré-met és ezeket sógorait, komáit és unokatestvéreit. Te leszel szíves és megengeded, hogy elcsámogdálj is közelszűzünk-velamit a lakomához. Nyáron kamatosul visszafizetünk min-dent.

— No még ezt az egy dolgot megengedem. Hát csak men-jetek és hívjátok össze a társaságot.

A mókuska azt remélte, hogy a két veréb kirepül, ő be-csukja és elrejtse jól az ajtót és bizony nem enged be sen-kit a lakásba. De volt a verébknek magukhoz való eszük! Nem csoda, hogy olyan nagy buksi fejték van. Csak fény-uram-röplött ki, az asszonyka ott maradt vigyázni, hogy ki ne re-kesse a mókus az urát!

Csakhamar szállingózni kezdett a vendégközörmű. No di-szes társaság volt, — mondhatom. A sógor pökheni, nyel-telen veréb, az unokaboccs tofakodó ficsur és egy vén veréb olyan garzda hangon beszélt, hogy tele volt a csiripelésével elcsátáranak és olyan pusztítást vitt végbe, hogy egy tatárjá-rás kismiska a verébhidomány mellett.

Beezgek kiment az átom a szegény mókus szeméből, mikor a pusztítást látta. Az éktelen láрма mellett nem lehetett alud-ni. A vendégek nagy összeszemelték a lakást, hogy a mókuska sírni szeretett volna elkiseresedésben.

A vén garzda veréb egyre kiállított.

— Jó lenne nekünk ez a lakás, ha a mókus nem foglalná el a legkényelmesebb zuhogt! Nem is értem miért nem mondja-tok fel neki a lakást? A nagy erdőben már szabad lakás-for-galomban van! Nincs már lakáshivatali Mondjátok fel neki. Hur-colkodik ki a lakásunkból!

Szegény mókuska torkát fojtogatta az elkiseresedés, Hara-gosan ripakodott rá a verébre.

— A lakás az enyém. Takarodjatok innen.

— Szabad a lakásforgalom. Te menj ki innen! Ha nem!

A mókuska téli álmát aludta egyszerien, de izlésesen be-rendezett lakásában. A lakás egy óriási tölgy ürégében volt. Elég társas és mindenképen helyes lakás. Az egyik sarokban száraz mohából, illatos szénából megvetett puha ágacska áll-ott. A másik sarokban az élelmiszert volt főlhalmazva, ame-lyet a mókus egész nyáron át nagy fáradozással gyűjtött. Dö-nyörög, bikmakk, fenyőmag, árpa, buza, meg a jó isten tud-ma elősorolni azt a sokféle magvat, amely a kis életstárum-példás rendben tornyosodott a lakás sarkában.

Egy hózatáros, hideg téli napon félénk kopogtatás verte fel álmából a mókuskát.

Kip-kop.

A mókuska kidörzsölte az álmot a szeméből és az ajtó-hoz ment.

— Ki kopog? Mi kopog?

Alázatos, könyörgő, csipogó hang felelt az ajtón kívülről a kérdésre.

— Jaj, jaj édes mókuskám, könyörülj meg rajtam. Kint járтам ebben az átkozott időben és nem tudtam visszaröpülni a fészke-mbe. Alázatosan kérek, hogy bocsáss be a lakásodba, míg egy kissé fölmelegedtem és újra visszaröpülhetek a fész-ke-mbe. Igen szépen kérek.

A mókuska nagyon megsajnálta a szegény kis verébet, ki-nyitotta az ajtót és bebocsájtotta a lakásba.

Egy kis növeréb tipogott be az ajtón. Szegénykéknek a ha-vas esőtől összecsapzott volt a tolla. Böng azott a kis madár, hogy dideregett, úgy vacogott a csőre a kis nyomorultnak, hogy a mókuska alig tudott egy kis lelkét verni beléje. Mohá-ból, szénából jó fészket gomolyított neki, beleillítette, maga is-mellette feküdt és vastag téli bundájával melegen-tette.

A kis veréb lassan magához tért. Fölmelegedett, fölélén-kült, a szemét vidorán jártatta körül a barátságos odúban.

— Milty pompás lakás — csipogte kényvesen — az igaz, hogy csak egy szobás, de azért eléggé meleg. Nekünk kétszo-bas lakásunk van a csillt éreze alatt, de nagyon huzatos. A férjecske-m jobb csüdjé már egészen reumás. Alig várjuk, hogy nyár legyen és felutazunk az városba. A térdőben egy pár izzap-pakkolás helyrehozna őt.

— Bizony a jó lakás nagyon fontos. Üzvegy létemre ez

A KIS MÓKUS LAKÁSPÖRE

néhány perc alatt milyen csíripelő vendégsereg fog össze-gyűlni a lakomára, meglátjátok, hogy az a kis kenyérmor-zsa milyen jót tesz velük, mennyire megelégedettek lesznek és jobban ettudják viselni a hideget.

De nemcsak a verébek fáznak és éheznek. Ugyanazon a sorsuk a kis pintyökeknek, a rigóknak, a cinkéknek és a

többieknek is, kik a hideg elől nem szoktak délre vándorolni, hanem kitartanak velünk a dermesztő fagyban is. Nálunk még nincs meg az a nemes intézmény, mely az éhező mada-rakról gondoskodik. Nálunk még nem állítottak fel madár-etetőket, amint az Németországban és a többi országokban van. Épp ezért nektek kell gondoskodni szegényekről. Egy dinárért sok madárelédelt kaphattok akármelyik fűszerüzlet-ben és az egy dinár ára madárelédelből nagy lakomára hiv-hatjátok a levegő inségeseit.

Hisz a Mihály alig pár éve még itt szedegette be, az ő keze-latt az ábéabot, még pedig igen keservesen. Erős fejű gye-rek volt. Vaskoponyájú. Nehezen vándolt bele a tudomány.

Hirtelen elmosolyodott. — Lehet, lehet... S odafordult Dömötör bácsihoz:

— Ugy-e, a Mihálynak szép, piros zászlója van, meg vaskampója...?

— Van, van, — integetett az öreg. Van annak az is!

A tanító ur mutatta a botjával:

— Azzal a vaskampóval, így ni... beszurkál a sinek közé ott igazgat...

— Akkurát úgy... Éppen úgy...

S nagy boldog örömmel hozzátette:

— Oszd amikő az ászlóval integet, csak akkor gyűhet a vonat!

Legutóbbi fejtörők helyes megfejtése: *Tengeri békák, Félék, Hatvan.*

Helyesen fejtették meg: Balogh Lajos, Bartha Gábor és Béla, Nagy Dániel, Schuster István, Berger Palkó, Tóth Mária, Berger Kató, Lőnyei Stefi, Reich Vera, Basch Palkó, Bodis Lajos, Rontó Feri Soti Bözsi és Ili, Balogh Károly, Komáromi Jani, Weinberger Ró-zsika, Berky Ilke, Glied Mancika, Kásticher Feri, Schermann Bor-riska, Welsz Veronka, Haupt Stefike és Józsika, Szóts Erich, Jáklí Kámi és Gizli, Hofmann Renée és Margit, Farkas Ica, Bálint Ja-nika, Rosenberg Lea és Majszi, Ádám Pityu, Bretz Bözsike, Végh Juliska, Geduldig Editke, Glazer Annuska, Hevesy Manci, Pokretz Irén és Jancsika, Brenner Harry, Benkovics Ilonka, Schmidt Klá-rika, Sőregi Andor, Bönci Gizike, Molnár Boriska, Medgyessy Jolánka, Stern Ducika, Sübinger Imriske, Pintér Katica, Friedmann Marci, Ujváry Vince, Pöldy László, Csányi Erna, Schönbrunn Béla, Till Juckó, Szalkity Mica, Pály Juszti, Bognár Sándor, Brückner Gyuszi és Laci, Dudás Lali, Ujváry Bandi és Józsika, Rózsa Sán-dor, Szabó Margit. — A «Szerelet» és «Ködmönt» megfejtették még

letszik, szaladj panaszra a sóhivatáshoz — lámházak a verebek. — Ott igazságot adnak neked.

A szemtelenebbek még össze is csipkedték a boldogtalan mókuskát. Szegény láta, hogy senmit sem lehet a csunya, erőszakos népség ellen, elhatározta, hogy panaszra megy a bíróhoz, a vén lángbargolyhoz. Hátha segít ráta?

A tündös bagoly figyelmesen hallgatta meg a mókuska panaszát. Azután megfontoltan megszólalt:

— Csunya sérelem esett ráta. Ha te pörbe fogod a verebeket, akkor kétségtelen, hogy a törvény neked ad igazságot. De hátha a verebek még se jelennek a bíróságnál az idezésre? Majd elhúzzák, halogatják a pört, te pedig lakás nélkül maradsz egész télen át. Azonban jó tanácsot adhatok neked. Ha mekfordod, (amint én a verebek kapzsátságát ösmereim) sikerülni fog neked bejutni a lakásodba. Azután el ne feledd, hogy máskor a jószívűségedet csak arra érdemes teremtsékre pazarold!

A bagoly jó tanáccsal látta el a kárvalajtott mókuskát. Sietett is szótfogadni a tapasztalt jogtudósnak és fölkereste a zárolt!

A hősöbög jóízűen hortyogott gabonás zsákjain földalatti kamrájában. A mókuska ahogyan tudta, förtáznál almából. Mikor végre elmuhott az álmosága érdekében hallgatta meg a mókuska panaszát. Mikor jól megértette, hogy mitől van szó, mérgesen ugrott föl a buzás zsákról.

— Hallatlan szemtelenséget! Jaj! Megüt a guta mérgeembent! Még ilyen csunya dolgot nem hallottam életemben! Szaladj a rendőrségre. Kérj karhatalmat és lakoltasd ki azt a hászontalan népséget!...

— Nem megy oly gyorsan. Meg a bagoly jó tanácsot adott. Biztosan fog sikerülni. Csak hogy ahhoz a tanácshoz ar-ra lenne szülkségem, hogy egy kis zsák gabonát kölcsönözz nekem.

A hősöbög mérge azonnal elpárologott a verebek ellen, mi-kor hallotta, hogy a mókus kölcsönt akar fölvenni tőle.

— Hát! Az új buza még messze van. Magam sem tudom hogy a készítem futta-e odáig? Nagyon nehéz az élet...

— Váitót adok a kölcsönörl és ötven százalék kamatot fizetek.

— Hogyan szeritenelek baráton, azok ellen a csunya verebek ellen. Itt a váitó, csak ird alá. Ezt a zsák buzát elviheted. Jaj! szerencsével.

A mókus hátra kapta a zsákot és a nagy fölgyfa alá lo-

(Folyt. köv.)

emlékezést.

Zásáimat kísérté, kellemessé teszi nekem a fölük való vissza-közásaink változatossága s a rendkívül siker, mely vállalko-nagy vadászterületik volt s azt meg is tudtuk becsülni. Szőra-tarok. Elgondolható, hogy azok társaságát kerestem, akiknek dőket akarok önknek elmondani, a melyeket érdekesebbnek Sok hasonló dolgot meilözök, mert nemely vadászakalan-fenséges alakka teszi.

többzör megisméltük, mivel ez őt — így mondtuk neki — éppen nem haragudott érte, sőt megengedte, hogy a kísértet-kísértem nem maradhott a tábornok előtt tükök. De nyórtó szép kékes fénykört képezett, mint a szentek görhája. Tam s a gőz azon része, mely a fej és kalap között volt, gyö-Égy pillanat alatt a felhő-országpot tűz-országpot változtat-most gyönyörű érdekes látványt szemlélhettünk.

tottam s a papírral a felszálló szeszt is meggyújtottam és a tábornok hátra mögő álltam s midőn a kalapot levettem, rágyujt-Éppen este volt, ajánlközöttem, hogy be is bizonyítottam. Pipámat éppen este volt, ajánlközöttem, hogy be is bizonyítottam s mivel Közötem megfigyelésemet néhány jó barátommal s mivel Most aztán meg volt a rejtély feltéve.

a magasba.

hogy ilyenkor a szesznek gőze könnyű felhő-alakban szállt ki ezüst lapot is feleml, mely hányszó koponyáját pótolta s Végre azonban észrevettem, hogy kalapjával egy odaerősített többzör láttam, de nem tulajdonítottam neki jelentőséget. A tábornok ugyanis időről-időre felémelte kalapját. Ezt rávetette!

tudtam ezt magammal megmagyarázni, míg egyszer a véletlen csatám önknek uram, én sem tudtam ezt megérteni. Én sem zást sem észrevettem. Önk nem hiszik ezt a dolgot? Megbo-

Mihály, az igazgató

Kutat furtak az iskola udvarán. Azaz biz azt csak ásták. Az öreg Dömötör András bácsi vezette a munkát nagy szakértelemmel, ki gyermekkorá óta mindig kubikmunkával bajlószkodott.

Az iskolás gyerekek szünet közben oda csoportosultak a gödör köré s nézegették, hogyszorgoskodnak a kutások. Köz-tük az öreg Dömötör bácsi.

Időnként az öreg megállt. Pihent. Öklével végigtörülte verejtékező homlokát. Egy ilyen alkalommal odafordult a gyerekekhez:

— Tudtok-e már olvasni?

— Tudunk! — kiabálták a gyerekek.

— Ugyis kell! — hagyta rájuk, — tanuljatok! Aki tanul az tud. Aki nem tanul, az nem tud. A tudatlan ember pedig, amellet hogy szegyene a falunak, magának is terhe!

S végül kimondta a szentenciát:

— Csak a tanult ember boldogul az életben. Az, aki tud. Példa erre az én fiam, a Mihály!

Ezidőre a tanító ur is odaérkezett. Köszönt Dömötör bácsinak. Kezelt vele s aztán fölkerdezte.

— Mi van a Mihálllyal?

— A Mihály...?

S mosolygósra rándult az öreg szája, miközben jókedvűen biccentgetett a fejével.

— A Mihályt kérdezi a tanító ur? Hja, annak szívelős sora van! Éppen ezt magyarázom a gyerekeknek. Kutya baja. Ur. S azt az uraságát mind a tanulásának köszönheti. Hát mondom is ezeknek a babszemiankóknak, hogy ők is tanul-ianak!

A tanító ur, aki ismerte Mihályt, mert hisz a tanítványa volt, megcsóválta a fejét:

— Lehetetlen... Hisz még gyerek-ember.

— Már pedig az úgy van! — erősködött az öreg. — Igaz-gató! Vasuti igazgató! Zsinóros ujasu dolmány a derekán, pa-szomántossapka a fején... Oszt ha gyün a vonat, csak szalutál neki s azzal ivarc, tovább robog az a fránya masina.

A gyerekek még a szájukat is eltátották. No akkor csak-ugyan nagy ur lehet az a Mihály...!

A tanító ur nem akarta azt mondani a Dömötör bácsinak, hogy nem igaz. Minek bántsa meg az öreget? De lehetetlen.

I.

A nagy hős kalandjai szárazon

ELSŐ KALAND

Hogyan megy a báró Pétervárra s mlket él ott át?

Télen indultam Oroszországba, mert a hóval fedett utak az éjszakai vidékeken sokkal fürhetőbbek. Lovon utaztam, mert ez a legkényelmesebb, ha t. i. ló és lovag helyén van. Nincs az utas annak kitéve, hogy a részeges postakocsis minden nyomorult csárdánál megáll. Meglehetősen könnyen voltam öltözve s ezt mindjobban éreztem, minél éjszaka-kabba jutottam. Mindazáltal tovább lovagoltam, míg az éj sötéte le nem szállt. Sehol falunak semmi nyoma. Az egész vidék hó alatt volt, sehol út, sehol egy ösvény.

Végre a lovaglást megunva, leszáltam a lóról s egy hóból kiálló ághoz kötöttem. Biztonság okáért pisztolyaimat magamhoz vettem s lovamhoz közel a hóba fektüdtem s oly jó elaludtam, hogy már fényes nappal volt, mikor felébredtem. De képzeljétek csak el bámulatomat! Egy falu közepén a temetőben találtam magamat.

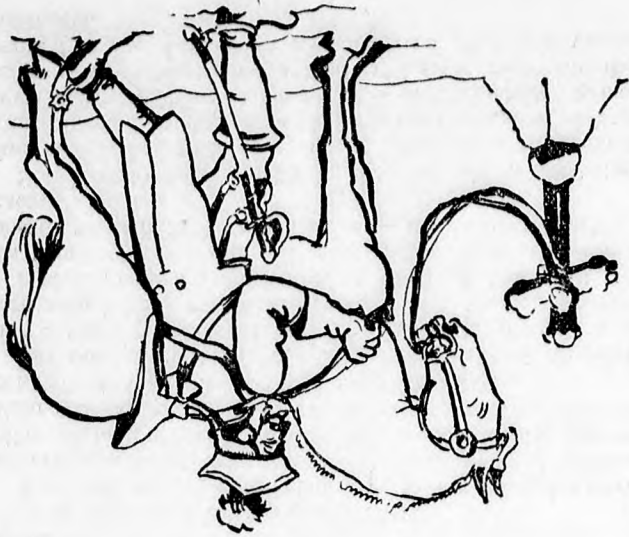
Kezdetben sehol sem láttam a lovamat, de aztán lónyertést hallottam. Amint föltekintek, látom, hogy lovam a templom tornyának keresztjéhez van kötve s onnan lóg le.

Most már tudtam mi történt.

A falut ugyanis az éjjel egészen eltakarta a hóesés, de az idő hirtelen megfordult. Az által, hogy a beállott melegbb időben a hó elolvadt, míg aludtam, lassan-lassan mindig alább

ebben igazai virtuozok. De mégis mindannyian hitvány költők voltak, egy ósz szakállu, rezes orru tábornok mellett, akivel egy asztalnál ebédeltünk.

Az öreg ur, mert a törökökkel való küzdelemben koponyája felső részét egy bolond török levágta, minden ujanai érkezéskor bocsánatot kért, a legilletelmesebb nyíltsággal, hogy kikapját fejen tartassa. Ez az öreg ur ebéd alatt megivott néhány üveg whyskít s egy üveg arakkal fejezte be; s a körülmenyek szerint nem átalított az egészet egyszer vagy többször is megismételné. S még sem lehetett rajta soha szemmi válto-

tek, néhány hónapig teljesen a magam ura voltam s időmet és pénzemet a legnemesebb módon töltöttem és költöttem el. Az élejeleket rendszeren a kártyaasztalnál, vagy mulató társaságban töltöttem. Az éghajlat hidegsége nagyon hátrányos a lakók egészségre és a hideg levegő egészen kiszárította tüdőjüket. Ezt tehát mesterségesen kell öntözni, a mi annál könnyebb, mert az oroszok nemzeti szokásukban szenvednek, főképp a szesz italok iránt. Az ivás művészetét csak ők értik,

szünyedtem s az, a mit a sötétben kiálló ágának néztem s a melyhez lovamat kötöttem, nem volt más, mint a templom tornyának keresztje.

Nem sokáig gondolkoztam, hanem fogtam pisztolyomat s átlöttem a kötőféket. Így aztán ismét lovamhoz jutottam és folytattam utamat.

Eddig minden jól ment, míg Oroszországba értem. Mivel itt nincs szokásban télen lovon utazni s mert nekem mindig elvem volt a helyi szokásokhoz alkalmazkodni, azonnal felfogadtam egy szánkót s jó kedvvel szánkóztam Pétervárra felé.

Nem emlékszem jól. Eszlandban vagy Ingermanlandban történt-e, de annyit tudok, hogy egy rengeteg erdőben voltam, midőn hátam mögött egy iszonyu éh-farkast láttam rohanni. Már elért s lehetetlen volt a menekülés. A szánkóban szépen hanyat feküdtem s teljesen lovamra bízam mindkettőnk sorsát.

A mit sejtettem, de remélni éppen nem mertem, csakhamar megtörtént. A farkas épen nem törődött az én csekélységemmel, hanem rajtam keresztül a lóra vetette magát s a szegény állat hátuljának felét lekapta, mire a ló még gyorsabban szaladt.

Midőn ekként megmentettnek éreztem magamat, lopva felpillantottam s rémülve láttam, hogy a farkas mindjobban és jobban beleette magát a lóba. Azonnal felhasználtam a kedvező alkalmat s ostorommal jókat húztam a farkas bundájára.

Ez a váratlan támadás ebben a kényelmetlen helyzetben legkevésbé sem zavarta a farkast, teljes erejével ette magát tovább, végre a ló maradványa lehullott s ime, helyére a farkas volt a szán elé fogva.

Én most még jobban vagdaltam az ostorral és teljes vágatásban, épen és egészségesen érünk Pétervárra, mindkettőnk reménye ellenére s a nézők legnagyobb bámulatára.

Nem akarom önöket, uraim hosszas fecsegéssel untatni, Oroszország fővárosáról. Figyelmüket sokkal érdekesebb és értékesebb dolgokra hívom fel, t. i. kutyákra, lovakra, amelyeknek én mindig nagy barátjuk voltam, továbbá rókákra, farkasokra medvékre; ezekben Oroszország sokkal gazdagabb mint a föld bármely országa s nekem sok kalandom volt velük s ezek a kirándulások, lovagi gyakorlatok és híres tettek jobban illelnek a nemes emberhez, mint az unalmas latin és görög nyelv, vagy illatszerek és hajkenőcsök. Azt hiszem érdeklődéséket ebben is tartják az én férfias, nemes kalandjaim.

Mivel egy ideig várnom kellett, míg a hadseregbe felvet-

a családi birtok el is uszik a pórköltésben.

igazságtalanságot nem tűrjük! Pörölnék! Pörölnék, ha még valaki egy egész familliót ki akar tenni a lakásból! Ezt az adót, nemcsak a mi lakásunkból, Micsoda méltánytalanság, hogy kátornak a rókát, majd az még a bundájából is kifogatták ken-

rend! — lamentek a vén garázda veréb. — Megfogadjuk például! — Deissen, majd én megmutatom magának, hogy mi a Kivül társaságból...

vesen a veréb-asszonyka.

— Elnyve, hát csak beboccsajt minket? — csicsereggett ked-

— En bizony, a házúr — felelt a mókuska.

ferjuram.

— Hej! Ki csukta be a lakásunk ajtaját? — jarmázott a lakás ajtaját zárva találták.

Milyen nagy volt a meglepetésük, a bosszúságuk, mikor a pompás oduba.

Nagy csitipeléssel fölropentek, hogy föllakottan behúzódjának. A verébek hamarosan felszedték a buzát a fagyos hóról, csukta az ajtót, lerakta a buzászásakat.

Még is cselekedte. Besurrant az odújába és alaposan beszélni az úres lakásba.

tárva-nyitva maradt. A mókuskának nem volt más dolga, mint maradni az evésből, így senki sem őrizte a lakást. Az ajtó-
nának. Minden óvatossággal megfelleltek. Egy se akart ki-
kötötték a lakásból és nagy mohósággal neki estek a lakó-
Mikor a verébek észrevették az elszórt buzát, nagy vígan

ta. Jól ismerte a verébek természetét.

Minden úgy lett, amint azt a bölcs bagoly előre megmond-
mit csinálnak majd a verébek, ha észreveszik az újabb prédát?

a mókuska város bundáját. Nagy kíváncsisággal lesté, hogy vöröslöttek még a fán és eltakarták, meg szinükkel lepeztek az ágak, meg a száraz, csörgő falevelek között, amelyek ott

bekötötte és felkuszott a fára. Az odával szemben elrejtőzött pár lépésre kiszórt a buza felét a zsákból, a másik felét jól kuskua meggyőződött arról, hogy a verébsereg kopjál, a fától

forgatja a nyakát jobbra-balra és merszette a szemét valamit tak, mert egy-egy veréb kiszállott az odúból és ugyancsak

Csakhamar tisztában volt a helyzettel. A veréblakodatom-csinálnak a verébek?

pakodott. Egy galgonyra védelme alatt megleste, hogy mit

— Csak menjetek panaszra a sóhivatalhoz! — nevetett a mókuska.

A verébek mit tehettek? Nagy lármával fölkerelkedtek és elrepiültek.

A mókuska összekaparta a szétszórt fészket, újból puhára megvetette az ágját, jól behuzta magát a bundájába és nagy igyekezettel hozzáfogott, hogy végigaludja téli álmát. A maradék buza elég táplálék volt egész tavaszig.

Pöröltek-e, vagy nem pöröltek a verébek? azzal már nem törődött a mókuska. De az biztos, hogy édesen aludt pompás lakásában egész tavaszig és ha verébseregést hallott, gondosan bezárta a lakása ajtaját, mert még hallani sem akarta a veréb-fecsegést.

A dolgos és a dologtalan

Erős a nyári nap. A kubikusok vágják, hanyják a földet a Tisza mentén. A megrakott talicskát tolják erőlködve felfelé a deszkán a töltésoldalra. Izzadnak, fáradnak. A Tiszatöltést vastagítják, erősítik.

Hosszan nézi őket egy csavargó: Csóváltgatja fejét s egyszer csak odaszól az egyik kubikosnak:

— Hej atyafi, nehéz munka ez a kigyelmeteké. Aki ilyen munkával töri magát, ugyan hamar megéhezhetik. Én effajta nehéz munkára nem adnám magam. Így is olyan hamar megéhezem s bizony több is elkene az ételből, mint amire hozzájuto. Hát még ha megerőltetném magam!...

— Igaz — válaszol a kubikos — mi az erős munkában könnyen és jól megéhezünk. De nem baj! Tele a tarisznyánk. Megvisszataljuk belőle a hasunkat. Te, mint afféle dologkerülő, nem éhezol oly gyorsan, mint mi, de ha aztán éhes lettél, nincs harapnivaló, ha csak valami tehetős ember nem vet kegyelemből a fogadra valamit. Ez pedig édes kevés, több is felférne mindig — amint magad is elismered — igaz-e?

Igy aztán odalyukadunk ki, hogy a dolgos ember éhesedik, mégis a dologtalan éhesedik, kornyadozik.

De ez is az igazság!

HOLLYWOODI INTIMITÁSOK

Molnár Ferenc Rivlérja filmen - Jannings visszatér Európába -
Chaplint plágiummal vádolják - Véres verekedés Lotty Pickfordnál

Molnár Ferenc «Rivlér» című darabját a First National Studio fogja megfilmesíteni 1929 tavaszán. Rendező, scenarista és szereplők ügyében addig még nem történt döntés. A Metro-studio is meg akarta venni a Molnár-darab filmesítési jogát, de az ajánlattal későn jöttek.

Maurice Chevalier, a híres francia színész már hét hét óta van Hollywoodon a Paramountnál, ahol heti 6000, mondhatni hater ezer dollár fizetése van. A filmje fizetési listáján a supervisor, scenarista, camera-man, technikai tanácsadó, segédrendező stb. heti 6500, hater ezer dollárral szerepelnek. Összesen heti 12.500 dollár, ami hét hét alatt 87.500 dollár terhet jelent az «Innocents of Paris» című film költségvetésében, anélkül, hogy a filmhez hozzáfogtak volna. Még ma is bizonytalan, mikor kezdik csinálni... Ez a 87.500 dollár feleletet ad arra, mért drága egy nagy stúdióban készülő film Hollywoodon...

Dita Parlo német filmszínésznő, aki anyjával jött Amerikába Németországból, hogy Paramount filmekben játsszék, visszatért Európába anélkül, hogy felléphetett volna. Dita Parlo beszélt ugyan angolul, de rossz kiejtése miatt nem szerepelhetett beszélő filmekben. Eva la Berne után, aki a Metronál játszott egy filmen és visszatért Berlinbe, Miss Parlo a második áldozata az amerikai beszélőfilm «járvány»-nak...

Emil Jannings a szerződése szerint még két filmet fog játszani a Paramountnál, de szerződését nem fogják megújítani a régi feltételek mellett és Jannings jelenlegi tervei szerint visszamegy Európába, mert a beszélő-filmek miatt nehézségei vannak. Eddig 6000 dollár heti fizetése volt...

Louis B. Mayer, a Metro-Goldwyn-Mayer studio ügyvezető alelnöke, márciusban vissza fog vonulni az üzleti életből, hogy tevékenységét politikai tételre helyezze át, mire igen kedvező kilátásai vannak, mert a legutóbbi elnökválasztás idején Mr. Herbert Hoovernek egyik legexponáltabb kortese volt, akivel Mr. Mayer már évek óta szoros baráti kapcsolatot tart fenn. Ezzel a személyi változással kapcsolatban tárgyalások folytak William Fox részéről a Metro studio részvénnyel kapcsolatban megvásárlása ügyében, mint ahogy annak idején a Warnerek vették meg a First National részvénnyel kapcsolatban. Ugy látszik, a nagy filmtrösztök még jobban akarnak tömörülni. Ha Mr. Fox tárgyalásával sikerrel járnak a amerikai filmvilágnak gigászi harcra lesz kilátása...

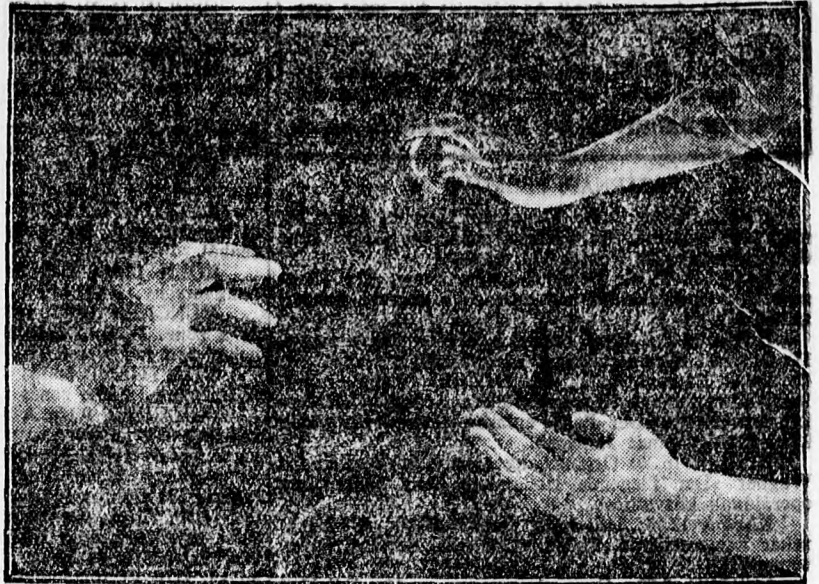
Charlie Chaplint, valamint vállalatát, a «Charlie Chaplin Film Corporation»-t plágiumvád címen 100.000 dollár kártérítésre perelték Miss Antoinette Kopetsky, aki keresetében azt vallotta, hogy 1919-ben adta át Charlie Chaplinnek a «Charlie of the Circus» című film kéziratát, melyből a «Cirkusz» című film készült, anélkül, hogy ő pénzt kapott volna. Chaplint a «Shoulder Arms» című régi filmjéért is beperelték plágiumvád címen. Ez Hollywood...

Lotty Pickford, akit néhány hét előtt Jack Dougherty társaságában éjszakai utonállók bántalmaztak és ebből kifolyólag nagy és kínos «publicitás»-t kapott a sajtóban, most ismét egy botrány középpontjába került.

amennyiben egyik este társasága mulatott, lerészegedett és az italtól felhevülten két félhivatalos hódolója: Jack Dougherty, valamint Daniel A. Jaeger összeverekedtek, úgyhogy a rendőrség közbelépését

KEZEK,
MINT SZINÉ-
SZEK

Berlinben egész eredeti filmet fejeztek be a napokban, amelynek egész eseménye a kezek játékán épül fel. A képen látható jelenet azt a pillanatot ábrázolja, amikor a férj (a baloldali kéz) eltávolodik feleségétől (jobb alsó kéz) és enged egy másik asszony (jobb felső kéz) csábításának

FILM-HIREK

Vladimir Gajdarov, a nőrábló, Marokko, Afrika különös színpompája. Rejtélyes, titokzatos környezet. Hálás háttér a film számára. Ebben a keretben játszódik le Vladimir Gajdarov legújabb filmje «A marokkói nőráblók». Csupa izgalom a tárgyban, tempo a cselekményben, művészet a játékban, ez a Marokkói nőráblók. A film már meg is jelent Jugoszláviában.

Adóll Menjou, a Mister Csunya. A csunyasági verseny kétségtelen győztese Menjou lenne. Filmjét mégis szeretik, Menjout mégis a legnagyobb, legnépszerűbb filmszínészek közé sorozták. Nincsen az a faluja a világnak, ahol őt nem ismerik és filmjét szívesen nézik. A Paramount három filmjét: «A csokolom a kezét madame», továbbá a «Párisi gentleman», valamint «A mindent az asszonyért» című Menjou képeit egymás után pergetik a mozgók, valóságos egymás kezéből veszik át ennek a sikkes, szimpatikus Mister Csunyanak minden egyes vigjátékát.

Elakadt a Wings több mázsás gépezete. A hóvadás, a vasutak rendetlen közlekedése legjobban a mozikat sújtotta, akik sehogy sem tudták azt a filmet hozni, amelyet hirdettek. A Wings hatalmas hangutatózó gépezete is valahol elakadt a hóban. Elképzelhető az az izgalom, amellyel a gépezet keresésére indultak az érdekelt filmvállalatok és a mozgósítható vonalon, míg végre ráakadtak a kincseket érő hangutatózó gépezetre és így a Vajdaság közönsége már élvezheti az idény kétségtelenül legnagyobb filmjét.

Lya Mara az ellenállhatatlan. Az odesszai hercegnő című új Lya Mara film parádés szerepe ennek a tehetséges és a világ minden táján népszerű filmművésznőnek. A filmben nemcsak partnere egy kalandor életű volt huszártiszt, hanem a közönség sem tud ellenállni Mara behízelgő, bájos mosolyának. Mara művészi táncai, pazar ruhái, közvetlen játéka, izzó temperamentuma győznek és a leghidegebb mozilátogató is megelégedetten, egy nagy művésznő istenáldotta képességeinek bámulatától eltelve hagyja el a mozi, ahol az «Odesszai hercegnő» remek filmjét vitelik.

Asszony a holdban. Az Ufa-filmgyár neubabelsbergi telepén most folynak az Asszony a holdban című új monumentális film felvételei. Egyszerre három atellerben dolgoznak ezen a nagy filmen, amelyhez nem kevesebb, mint hatvan hatalmas épületet emeltek. A legmonumentálisabb díszlet az a hold-részlet, ahonnan a hatalmas léghajó startol. Ez a terület 3000 kvadratméter nagyságú és negyven vagon tengeri homokot használtak fel ehhez a tájrészlethez. A felvételeknél négyszáz fényezőrt használnak. Ugyanílyan monumentális a hatalmas léghajó starthelye óriási tribünjeivel és sok ezer főnyl nézőközönségével.

Luciano Albertini az artista király. Ami a nők között Bebe Daniels, az a férfiak között Luciano Albertini. Ő az ügyesség, az artista mutatványok művésze és nem is film az nála, amelyben legalább tíz emelet magasságból nem ugrik le, vagy amelyben nem ugrik néhányszor a rokozó autóról az expresszre és vi-

kellett kérni. Dougherty a verekedés hevében majdnem leharasztotta ellenfel egyik ujját. Lotti Pickford a verekedésben maga is megsebesült. Az «előkelő» vendégek között volt Mrs Hazen «Club» özvegye egy hírhedt csikaköltő «bootleger»-nek (pálizka szállítónak), akinél revolvért találtak, mellyel összeverte homlokát, egy Herbert Frazelle nevű gentleman-t, Baron Fitt, az új losangelesi államügyész ebből kifolyólag szigorú razzára készült a hollywoodi «Wild Party»-k jelen. Is, lemez, hogy ez az amerikai prohibíciós törvény idején történt.

szont. Nem éri őt ebben utól senki sem, mert ő saját maga végzi el filmprodukciónak a legveszélyesebb jeleneteket is, nem úgy mint sok másik filmszínész, akik a veszélyes produkciókra idegen artistákat vesznek fel és távolról azokat fotografálják le. Luciano Albertini maga másképp fel szédítő magasságra és maga ugrik le onnan és minden attrakcióját maga végzi el. A legyőzhetetlen és a Tempo Tempo! című filmjei már mindenfelé nagy sikerrel mennek.

ÜZENETEK
A BEKÜLDÖTT KÉZ RATOKRÓL

Utravaló, Autobiográfia. A téma bántó frivolitása elveri az értékelés kedvét. Kár, mert szótára és ritmuskészsége kiemeli írását az átlag köztemetőjéből. Súlyosabb, mélyebb gondolatokat vessen a lira serpenyőjébe.

A sdrvári kastély elzárt virágai. Sajnálattunkra most is csak régi véleményünket ismételtethetjük meg. A stílus zavaróan archaisztikus, mintha a hetvenes évek tinomkodó divatlapoktól követték volna el a novellát, az alakok pedig az érzelmes verórányromantika papírmásélfurái, amelyeknek semmi közük az élethez és még kevesebb a mai élethez. Nem merjük tovább biztatni.

Nem kell már. Versének különösen a befutó strófa ragad el ujszerűségével.

»Por lesz majd belőlem
Nyomorult testemből,
Bucszom csendesen
A földi élettől.
Nem kell már énnekem
A világon semmi
Semmi, semmi, semmi...«

Valóban ilyen háromszoros hangerősítéssel eddig senki sem írta meg ezt a wertheri világtájdalmat. Ha már most véleményünkre kíváncsi, csak az idézett strofa utolsó sorával felelhetünk: semmi, semmi, semmi. Vagy még annál is kevesebb.

Natasa. Az angyali lelkű, de tudóveszes leány nagyon régen álldogál már árván az irodalmi kirakattban. Nem kell szégyény senkinek.

Titok, amit a másik is megtud. Ez még nem volna baj, de a titkot az olvasó is megtudja, mégpedig tulkorán a novella kellős közepén. Elcsúszott történet és megírása sem kanyarodik el pillanatra sem a jól kitaposott sablontól. Mint már megírtuk, ennek ugylátszik nem területe a próza.

A hazug ember. A kompozícióban sokhelyütt megcsillan a készség, magában a mesében azonban rosszul leplezett személyes tendenciát látunk. Mintha az egész novellát csak azért írta volna, hogy valakit, esetleg valakiket kiserkesszen. Már ezért sem követhetjük.

K. B. Dilettáns dolgozatok, egyik sem kelt figyelmet.

Három népdal. Nem használhatjuk
Tégyé Noviszad. Valószínű gazdag, hangulatos poéma. Be fogjuk mutatni.

MOZISOK!

Ne rövidítsék meg a közönséget, hogy gyengé és régi filmeket játszanak. Biztosítsák az

UFA PRODUKCIÓT,

az elismert és vezető német film márkát, mely egytől egyig kiváló slágerfilmekből van összeválogatva. Ajánlatot készséggel ad a vajdasági vezérképvislet

Orient-film r.t. Subotica

A HÉT RÁDIÓMŰSORA

Tudja már hogy mindenki, aki a **RADIOWELT**-re előfizet, vagy előfizetését megújítja,

ingyen kap egy SD 4 audionlámpt, vagy egy XD 4 végerősítőlámpt. Az előfizetés díja egész évre 250 dinár és 10 dinár a lámpa portója.

Ismeri már Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, kérjen még ma próbapéldányt a **Funkmagazin**-ból!

WIENER RADIOVERLAG, Wien 1., Postalozziggasse 6

VASÁRNAP, FEBRUÁR 24.

LJUBLJANA 9.30: Templomi zene és szent beszéd. 11: Koncert. 16: Könnyű zene. 20: Orosz zene (katona zene). 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 11.38: Délelőtti hangverseny. 17: Tánczene. 20: Operaelőadás közvetítése a zagrebi nemzeti színházból.

BÉCS 11.20: Josef Bartosch orgonahangversenye. 11: A bécsi filharmonikusok hangversenye. Vezényli: Bernhard Baumgartner. 18: Délutáni hangverseny. 16.45: Kamarazene. Közreműködik a Sedlak-Winklerkvartett. 20.05: »Der Fall Panicke« című hangjáték közvetítése. Utána: Jaz-zene.

BERLIN 16.30: Orgonahangverseny. 19.30: Richard Wagner »Der fliegende Holländer« című romantikus operájának közvetítése.

KASSA 12.15: Déli hangverseny. 20.10: A házinekar hangversenye. 21.05: Vidám-est, előadás, hangverseny.

LEIPZIG 8.30: Orgonahangverseny. 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny. 17: Hangverseny. 19.30: Katonazene. 22.45: Esti hangverseny.

PRÁGA 11: Délelőtti hangverseny a Haunerov-Trappová dalénekeső közreműködésével. 12: Déli hangverseny. 19: O. Ostercil »Kunna's Augen« című operájának közvetítése a prágai nemzeti színházból.

ROMA 17: Szórakoztató zene. 20.45: P. Mascagni »La Maschere« című operájának közvetítése.

BUDAPEST 9: Ujsághírek, kozmetika. 10: Egyházi zene és szentbeszéd. 11.15: Evangéliumi istentisztelet. 12.25: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. — Utána: Szimfónikus zenekari hangverseny. Közreműködik: Szabó Lujza, a m. kir. Operaház művésznője és Ziperovszky Fülöp hegedűművész. Beethoven hangversenye. 14.40: Rádió Szabad Egyetem. 15.45: A m. kir. Földmiveltésügyi Minisztérium rádióelőadás-sorozata. 16.45: Papp Viktor, a rádió zenei tanácsának tagja, ismerteti Wagner: »Istenek alkonya« című operáját. 17: A m. kir. Operaház »Istenek alkonya« című előadása Larsén-Todsen Hanny és Lauer Hubert kamaranékesek vendégfellépésével. 22.15: Pontos időjelzés és sporteredmények. — Majd Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

HÉTFŐ, FEBRUÁR 25.

LJUBLJANA 12.30, 13: Pontos idő, hírek, gramofon. 17: Délutáni koncert. 18.30: Cseh nyelv óra. 19: Francia nyelv óra. 20: Francia zene. 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 13.15: Gramofonhangverseny. 17.30: Mozizene közvetítése.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 18: Délutáni hangverseny. 19: A bécsi tánczene a barok-korban. 19.30: Dr. A. Perkmann előadása: Alpesi népszokások és játékok. 20.05: Marx József-est. Közreműködik: Wanda Achsel Clemens hangversenyénekeső és a bécsi szimfónikus zenekar.

BRÜNN 12.30: Déli hangverseny. 16.45: Kamarazene.

KASSA 12: Déli harangszó. 12.15: Déli hangverseny. 20.10: Zenekari hangverseny. Fatima Omeljancovic—Pavlenková hangversenyénekeső közreműködésével. 20.55: Tánczene.

LEIPZIG 20: Esti hangverseny. Operarészletek. 21: Zenekari hangverseny. 22: Tánczene.

MÜNCHEN 12.55: Déli hangverseny. 18.30: Szórakoztató zene. 20.45: Kamarazene.

PRÁGA 12.30: Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 22.20: Gramofonhangverseny.

ROMA 17.30: Filharmonikus hangverseny. 20.45: Könnyű zene.

STUTTGART 10.35: Zenekari hangverseny. Tánczene. 20.15: Ernst Arnold hangverseny-estje. 21.15: Háromzongorás hangverseny.

BUDAPEST 9.15: Trió-hangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó. 12.05: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: »Asszonyok tanácsadója«. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-, vízállásjelentés és hírek. 17.40: Schrammelzene. 18.40: Dr. Hans Göttling németnyelvű előadása: »Moderne Romane über grosse Menschen«. 19.30: Részletek Eisemann Mihály »Miss Amerika« című operettjéből. 20.45: Pontos időjelzés, hírek. 21: Az Országos Postás Zene- és Kultur-Egyesület hangversenye. Közreműködik: Weixelgärtnerné Eötvös Olga operanékeső; Győry Pál dr. Hangversenyénekes. Feti Tibor hegedűművész. Koltay Gyula zongoraművész és Dobokay Zoltán dr. zongoraművész. 22.30: Időjárásjelentés. Bachmann jazz-band.

KEDD, FEBRUÁR 26.

LJUBLJANA 12.30, 13: Hírek, pontos idő, gramofon. 17: Koncert. 19: Német nyelvóra. 20: Esti koncert. 22: Pontos idő, hírek

ZAGREB 13.15: Gramofonhangverseny. 17: Népszerű hangverseny.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny Vera Borska hangversenyénekeső közreműködésével. 20.05: Schubert ismeretlen dalai. Közreműködik Gustav Fucker hangversenyénekes.

BERLIN 16.30: Szórakoztató zenekari hangverseny. 20.25: Az argentinai »Conaro« tango zenekar hangversenye, közreműködik Mattia Morro (bariton).

BRÜNN 12.30: Déli hangverseny. 20: Zenekari hangverseny. 22.20: Étermi zene közvetítése.

5. G. B. DAVENTRY EXPERIMENTAL 16: A házinekar hangversenye. 18.30: Tánczene. 20: Katonazene. 22.15: Kamarazene.

KASSA 17.10: Délutáni könnyű zene. 20.10: Kamarazene. 21: Tamburicazenekar hangversenye.

KATTOWITZ 12.20: Gramofonzene. 17.55: Délutáni hangverseny. 19.50: Operaelőadás közvetítése Posenből.

KÖLN 13.05: Déli hangverseny. 17.45: Délutáni hangverseny. 20.30: Esti hangverseny.

MÜNCHEN 12.55: Déli hangverseny. 17: Nietzsche és a zene. 17.30: Délutáni hangverseny. 20: A házinekar esti hangversenye. 21.30: Zenekari hangverseny.

STUTTGART 16.15: Délutáni hangverseny. 20.15: A Lortzing Undine zenés mesejáték. Utána slágerdalok.

BUDAPEST 9.15: A m. kir. 1. honvédegyalgezed zenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó. 12.05: Zongora-hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Harsányi Gizi mesél a gyermekeknek. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-, vízállásjelentés és hírek. 17.10: Horváth Jenő dr. előadása. (Ujkori történetek.) 17.40: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. 18.30: »Mit üzen a rádió?« 19.30: Német nyelvoktatás. (Szentgyörgyi Ede dr.) 20: Három egyfelvonásos. 1. »A primadonna« operett egy felvonásban. 2. »Az orr«. Bohózat egy felvonásban. 3. »Jó éjszakát«. Dráma. Irta: Köpöci Boóc Lajos. 21.30: Pontos időjelzés, hírek. 21.45: Csillag Erzsé és Ekker Szidi, a Városi Színház operaénekesnőinek hangversenye. Zongorán kísér: Polgár Tibor. 22.20: A Magyar Kültügyi Társaság előadássorozata. Utána: Időjárásjelentés. Majd: Gramofonhangverseny.

**Rekord eredményeket csak
rekordcsövekkel érhet el.
Ezért használjon
Tungsram Barium
Rekordcsöveket**

SZERDA, FEBRUÁR 27.

LJUBLJANA 12.30, 13: Pontos idő, hírek, börze. 17: Délutáni koncert. 19: Szerb-horvát nyelvóra. 20: Sonata est (koncert). 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 17.30: Népszerű hangverseny. 20.35: Dr. Vladislav Kostić ária- és dalestje. 21: Gramofonhangverseny.

BÉCS 11: Délelőtti hangverseny. 16: Délutáni hangverseny Polly Batic közreműködésével. 20.05: 20.05: Heinrich E. Jakob szerzői estje. 20.45: O. Wesel: »Der Admiral« színművének közv. Utána: Könnyű zene.

KASSA 12.15: Déli hangverseny. 20.10: Esti hangverseny. Közreműködik M. Harkabusová hangversenyénekeső.

KATTOWITZ 17.55: Délutáni hangverseny. 20.15: Esti hangverseny. 22.30: Tánczene.

KÖLN 13.05: Déli hangverseny. 20: A munkásdalárda hangversenye. 21.20: Zenekari hangverseny. 23: Szórakoztató zene. Tánczene.

KÖNIGSBERG 16: Délutáni hangverseny. 22.30: Tánczene.

LEIPZIG 16: Schramel-zene. 20: Szimfónikus hangverseny. 24: Éjjeli zene.

MÜNCHEN 12.55: Déli hangverseny. 16: Szórakoztató hangverseny. 20: Karl Weiss »Der Polnische Jude« című operájának előadása. 22.45: Zenekari hangverseny.

FRANKFURT 16.35: Délutáni hangverseny. 20.15: Régi és új fuvószene. Zenekari hangverseny. 21.15: Kamarazene.

BUDAPEST 9.15: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó. 12.05: Trió-hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 15.30: A Magyar Rádió Újság »Morse« tanfolyama. 16.10: Csermely Gyula novellái. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.40: A m. kir. 1. honvédegyalgezed zenekarának hangversenye. Vezényel: Fricsay Richard zeneügyi igazgató. 18.30: Rádió amatőrpósta. 20: Magyar kamarazene-est. (Két zongora-kvintett.) 21.30: Dalok. Előadja Medgyaszay Vilma, zongorán kísér Tarnay Alajos. 22.10: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Utána: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye.

CSÜTÖRTÖK, FEBRUÁR 28.

LJUBLJANA 12.30, 13: Pontos idő, hírek, börze. 17: Délutáni koncert. 18: Cseh nyelvóra. 20: Szlovén népdal est. 22: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 13.15: Gramofonhangverseny. 17.30: Népszerű délutáni hangverseny. 19.30: Szimfónikus hangverseny.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 16: Silving kvartett, délutáni hangverseny. 19.30: Vera Schwarz és José Rogatchewsky hangverseny. Utána: Jazz-zene.

KASSA 12.15: Déli hangverseny. 17.10: Szórakoztató zene. 20.10: Zenekari hangverseny. 20.45: Tánczene.

LEIPZIG 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Esti hangverseny.

MÜNCHEN 12.55: Déli hangverseny. 17.30: Szórakoztató zene. 20: Szimfónikus hangverseny. 21.35: A nürnbergi Madrigal-énekkar dalestje.

PRÁGA 12.30: Déli hangverseny. 22.20: Gramofonhangverseny.

STUTTGART 16.35: Délutáni hangverseny. 20: Szimfónikus hangverseny. Utána gramofonzene.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. Temesváry János (hegedű), Kerpely Jenő (gordonka), Polgár Tibor (zongora). 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Gramofonhangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Rádió Szabad egyetem. E hangverseny szünetében cca 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés, hírek. 17.40: Baranyi János zongorahangversenye. 18.40: Gyorsírási tanfolyam. (Szlabay Géza.) 19.25: Angol nyelvoktatás. (J. W. Thompson.) 20: Előadás a Studióból. »A névtelen hajó«. Színijáték 3 felvonásban. 22: Pontos időjelzés, hírek és időjárásjelentés. Utána: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangversenye.

PÉNTEK, MÁRCIUS 1.

LJUBLJANA 12.30, 13: Gramofon, pontos idő, hírek, börze. 17: Délutáni koncert. 19: Francia nyelvóra. 20: Esti koncert. 22: Hírek, pontos idő.

ZAGREB 13.15: Gramofonhangverseny. 17.15: Szórakoztató zene. 22: Könnyű zene.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 16: Délutáni hangverseny Frida Stroinigg hangversenyénekeső közreműködésével. 20.05: Karl Schönherr »Erde« című vígjátékának előadása.

BRÜNN 12.30: Déli hangverseny. 12: Gramofon-zene.

KASSA 12.15: Déli hangverseny. 20.10: Zenekari hangverseny. Közreműködik M. Zalabaková operaénekeső. 20.55: A házinekar hangversenye.

LEIPZIG 20: A »Mirag« fennállásának öt éves évfordulója. Ünnepi hangverseny.

MÜNCHEN 16.30: Szórakoztató zene. 19.20: Schrammel-zene. 21.05: A házi zenekar hangversenye.

BUDAPEST 9.15: Hangverseny. Közreműködik: Pálffy Mária operaénekeső. Radó Magda gordonkaművész, Nánássy Erzsé zongoraművész. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Trió-hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16: Özv. Pósa Lajosné Pósa bácsi műveiből olvas fel. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-, vízállásjelentés és hírek. 17.40: Sovánka Nándor és cigányzenekarának hangversenye. 19: Francia nyelvoktatás. (Garzó Miklós dr.) 19.40: A Baumgarten-alapítvány díjainak nyertesét saját műveiből olvasnak fel. 20.50: Hangverseny. Közreműködik: Hir Sári zongoraművész és Csóka Béla, a Városi Színház operaénekes. Zongorán kísér: Polgár Tibor. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. 22.20: A m. kir. 1. honvédegyalgezed zenekarának hangversenye.

SZOMBAT, MÁRCIUS 2.

LJUBLJANA 12.30, 13: Pontos idő, börze, hírek, gramofon. 17: Délutáni koncert. 19: Német nyelvóra. 20: Tarka est. 23: Pontos idő, hírek.

ZAGREB 13.15: Gramofonhangverseny. 17: Tánczene. 20.35: Gergely László magyar zongoraművész hangversenye. 22.10: Tánczene.

BÉCS 11: Délelőtti zene. 17.35: Kamara zene. Közreműködik Lola Rubinstein zongoraművész. 19.20: M. Gardi hangversenyénekeső. 19.50: Edmund Eysler »Bruder Straubinger« operettjének előadása. Utána: Esti hangverseny.

BERLIN 17: Délutáni hangverseny. 20: Jean Gilbert-est. Hangverseny és ének a szerző műveiből.

KASSA 20.50: Smetana-est, zenekari hangverseny. L. Jakubicek hangversenyénekeső közreműködésével.

MÜNCHEN 14.30: Zenekari hangverseny. 18: Else Schubert (szoprán) dalestje. 19.30: Alexander Günselmann hangversenye.

PRÁGA 12.30: Déli hangverseny. 13.30: Délutáni hangverseny. 20: M. Zverinova operaénekes népdalokat énekel. 20.30: Zenekari hangverseny.

ROMA 19: Rádió-trió. 17.30: Délutáni hangverseny. 20.35: A pénzügyvéri zenekar hangversenye. Utána A. Manzini »Vendere L'Anima Al Diavolo« című vígjátékának közvetítése.

BUDAPEST 9.15: Gramofonhangverseny. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés. 12.05: Kurina Simi és cigányzenekarának hangversenye. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 13: Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 14.30: Hírek, élelmiszerárak. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás-, vízállásjelentés és hírek. 17.10: A Szociális Misszió Társulat előadása. Farkas Edít S. M. alapító főnöknő, orsz. elnök felolvasása. 17.40: A Székesszabasi Zenekar hangversenye. 18.40: Debreczeni Gyula felolvasása. 19.15: Operettelőadás a Studióból. »A hamburgi menyasszony«. Operett három felvonásban. 22: Pontos időjelzés, időjárásjelentés és hírek. Utána a nagyszállóból Pertis Jenő és cigányzenekarának hangversenye.